

วารสาร บัณฑิตวิจัย

ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2568) Vol. 16 No. 2 (July - December 2025)

JOURNAL OF GRADUATE RESEARCH

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
GRADUATE SCHOOL CHIANG MAI RAJABHAT UNIVERSITY

CMRU

ISSN 2229-2756 (Print) ISSN 2651-1401 (Online)

วารสารบัณฑิตวิจัย

วารสารสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2568)

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย (Research Article) และบทความวิชาการ (Academic Article) ด้านการศึกษา ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

เจ้าของ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ที่ปรึกษา

- รองศาสตราจารย์ ดร.ชาตรี มณีโกศล รักษาการแทนอธิการบดี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ โชติเดชานรงค์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ประเทศไทย

บรรณาธิการ

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐธิดา สุภาพานู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

- อาจารย์ ดร.วรสุตา วัฒนวงศ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

กองบรรณาธิการ

- ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.มนัส สุวรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย
- ศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ อุทโยธา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย
(ข้าราชการเกษียณ)
- รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย
- รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สุวรรณศรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ประเทศไทย
- รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ แก้วอุไร มหาวิทยาลัยนเรศวร ประเทศไทย
- รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพงศ์ เนียมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประเทศไทย
- รองศาสตราจารย์ ดร.พูลพงศ์ สุขสว่าง มหาวิทยาลัยบูรพา ประเทศไทย
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ ลีทองอิน มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครบุรี ประเทศไทย
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งทิพา แยมรุ่ง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประเทศไทย
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ พรพิสุทธิมาศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประเทศไทย

กองจัดการวารสาร

- อาจารย์ ดร.ศรัณย์ จินะเจริญ
- อาจารย์ ดร.ภัททนาวรรณ ฉันทรัตนโยธิน
- อาจารย์ ดร.ศศิธร อินตุ่น
- อาจารย์ ดร.ภูเบศ พวงแก้ว
- นางวิไลพัทธ์ จรุงโธสง
- นางกษมาศ ยาสุมุทร์
- นายณัฐวัฒน์ วิจารณ์ธรรม
- นางสาวกมลรัตน์ เชื้อเสือน้อย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

วารสารบัณฑิตวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ผ่านการพิจารณาและรับรองคุณภาพวารสารให้อยู่ในฐาน TCI (Thai-Journal Citation Index Centre) กลุ่มที่ 1 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บทความที่ส่งมายังกองบรรณาธิการ บรรณาธิการจะตรวจสอบรูปแบบและเนื้อหาเบื้องต้น และจะได้รับการตรวจสอบ โดยคณะกรรมการกลั่นกรอง (Peer Reviewer) จากหลากหลายสถาบัน จำนวน 3 คน เพื่อประเมินให้ปฏิบัติตามเกณฑ์ต่อไป

เนื้อหาของแต่ละบทความเป็นทัศนะของผู้นิพนธ์
ซึ่งกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

วารสารบัณฑิตวิจัย

ข้อมูลวารสาร

ชื่อวารสาร

(ภาษาไทย) วารสารบัณฑิตวิจัย

(ภาษาอังกฤษ) Journal of Graduate Research

ISSN 2229-2756 (Print)

ISSN 2651-1401 (Online)

หน่วยงานเจ้าของวารสาร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐธิดา สุภาพาน

สถานที่ติดต่อ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300

โทรศัพท์ +669-7970-4563

E-mail : banditvijai@gmail.com

เว็บไซต์ของวารสาร

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/banditvijai>

วัตถุประสงค์ (Aims)

เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย (Research Article) และบทความวิชาการ (Academic Article) ด้านการศึกษา ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขอบเขต (Scope)

วารสารบัณฑิตวิจัยพิจารณาบทความในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาการจัดการเรียนรู้ การศึกษา ปฐมวัย การประถมศึกษา หลักสูตรและการสอน วิทยาศาสตร์ศึกษา จิตวิทยาการศึกษา สังคมศึกษา การวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา พลศึกษาและสุขศึกษา เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา การศึกษาพิเศษ และสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา

นโยบาย (Policies)

วารสารบัณฑิตวิจัย กำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) และฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่จะได้รับการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Reviewer) ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่ทราบชื่อผู้ส่งบทความและผู้ส่งบทความไม่ทราบชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ (Double-blind Peer Review)

บทความจะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ในระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร รายงานหรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน ผู้ส่งบทความต้องปฏิบัติตามจริยธรรมการตีพิมพ์บทความเพื่อเผยแพร่ในวารสารบัณฑิตวิจัย และต้องจัดทำบทความตามรูปแบบที่วารสารกำหนด ภาษาที่ใช้เขียนบทความเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ โดยเนื้อหาหรือข้อคิดเห็นในบทความเป็นความคิดเห็นของผู้ส่งบทความเท่านั้น กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย ระยะเวลาในการดำเนินการพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตวิจัย ใช้เวลาประมาณ 60 วัน (ขึ้นอยู่กับภาระงานของผู้ส่งบทความ) นับจากวันที่บทความได้แก้ไขตามคำแนะนำของกองบรรณาธิการ ก่อนที่จะส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา ถ้ามีส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขจะแจ้งให้ผู้ส่งบทความทราบ เมื่อผู้ส่งบทความแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากกองบรรณาธิการแล้วบทความ

จะได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสารบัณฑิตวิจัย บทความอาจถูกตัดแปลง แก้ไขคำ สำนวน และรูปแบบการนำเสนอตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร ภายหลังจากการพิจารณาบทความเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะส่งหนังสือตอบรับการตีพิมพ์เผยแพร่ให้แก่ผู้นิพนธ์บทความ

ทั้งนี้บทความที่ผู้ทรงคุณวุฒิมากกว่าหนึ่งท่านพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรตีพิมพ์เผยแพร่ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้นิพนธ์บทความทราบ แต่จะไม่ส่งต้นฉบับคืนและผู้นิพนธ์บทความจะไม่ได้รับเงินคืน ไม่ว่ากรณีใด ๆ ผลการพิจารณาจากกองบรรณาธิการถือเป็นสิ้นสุด กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ดำเนินการตามขั้นตอนให้แก่ผู้ที่ชำระค่าลงบทความแล้วเท่านั้น หากผู้นิพนธ์บทความมีความจำเป็นเร่งด่วนโปรดส่งตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่นแทน โดยกองบรรณาธิการจะไม่รับบทความหากผู้นิพนธ์บทความไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด

กำหนดออกวารสาร

วารสารบัณฑิตวิจัยมีกำหนดออกราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ) ดังนี้

ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน)

ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม)

วิธีการส่งบทความ

ส่งต้นฉบับบทความในรูปแบบไฟล์เวิร์ด (Microsoft Word) ผ่านระบบจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ThaiJo) ที่ Website: <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/banditvijai> พร้อมทั้งส่งแบบนําส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ หนังสือรับรองก่อนการตีพิมพ์ตามที่วารสารกำหนด หนังสือรับรองการวิจัยในมนุษย์ และหลักฐานการโอนค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ทางอีเมล banditvijai@gmail.com

หมายเหตุ นักศึกษาที่ส่งบทความวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ จะต้องให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ลงนามรับรองในแบบฟอร์มนําส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่

ค่าธรรมเนียมในการพิจารณาบทความก่อนตีพิมพ์ในวารสาร

3,500 บาท / เรื่อง

โดยชำระค่าธรรมเนียมหลังจากบทความผ่านการพิจารณาเบื้องต้นจากกองบรรณาธิการวารสารก่อนส่งผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

วิธีการชำระค่าธรรมเนียม

ชำระผ่านธนาคาร ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (กองทุนบัณฑิตวิทยาลัย) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เลขที่บัญชี 821-289065-5 ประเภทบัญชี ออมทรัพย์

Journal of Graduate Research

Vol. 16 No. 2 July – December 2025

Objective

Journal of Graduate Research publishes educational research and academic articles that are beneficial to educational management, pedagogical development, and learning development of learners.

Publisher

Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University

Consultants

- Associate Professor Dr. Chatree Maneekosol
- Assistant Professor Dr. Kittisak Chotikadachanarong

Acting President of Chiang Mai Rajabhat University, Thailand
Dean of Graduate School,
Chiang Mai Rajabhat University, Thailand

Editor in Chief

- Assistant Professor Dr. Nattida Supahan

Chiang Mai Rajabhat University, Thailand

Assistant Editor

- Dr. Worasuda Wattanawong

Chiang Mai Rajabhat University, Thailand

Editorial Board

• Emeritus Professor Dr. Manat Suwan	Chiang Mai Rajabhat University, Thailand
• Professor Dr. Somkate Uttayotha	Chiang Mai Rajabhat University, Thailand (Retired)
• Associate Professor Dr. Choocheep Puthaprasert	Chiang Mai Rajabhat University, Thailand
• Associate Professor Dr. Nitaya Suwanasei	Uttaradit Rajabhat University, Thailand
• Associate Professor Dr. Wareerat Kaewurai	Naresuan University, Thailand
• Associate Professor Dr. Piyapong Niamsup	Chiang Mai University, Thailand
• Associate Professor Dr. Poonpong Suksawang	Burapha University, Thailand
• Assistant Professor Dr. Pornthep Leethong-in	Bangkokthonburi University, Thailand
• Assistant Professor Dr. Rungtiwa Yamrung	Srinakharinwirot University, Thailand
• Assistant Professor Dr. Somkiat Phornphisutthimas	Srinakharinwirot University, Thailand

Editorial Manager

• Dr. Saran Cheenacharoen	Chiang Mai Rajabhat University, Thailand
• Dr. Phatthanawan Chanrattanayothin	Chiang Mai Rajabhat University, Thailand
• Dr. Sasithorn Intoon	Chiang Mai Rajabhat University, Thailand
• Dr. Phubet Pongkaew	Chiang Mai Rajabhat University, Thailand
• Mrs. Wilaipug Jringthaisong	Chiang Mai Rajabhat University, Thailand
• Mrs. Kachamat Yasamout	Chiang Mai Rajabhat University, Thailand
• Mr. Natthawat Rojchanawutthitum	Chiang Mai Rajabhat University, Thailand
• Ms. Kamonrat Chuesuanoi	Chiang Mai Rajabhat University, Thailand

Journal of Graduate Research has been accredited and categorized under Tier 1 in the field of Humanities and Social Sciences of Thai-Journal Citation Index Center (TCI).

Submitted manuscripts are preliminarily examined for their formats and contents by the board of editors and subsequently reviewed by 3 peer reviewers from various institutions for further assessments according to the criteria.

**Contents of the article are solely opinions of the author(s)
and the board of editors does not necessarily have to agree with them.**

Journal Information

Name	(In Thai)	วารสารบัณฑิตวิจัย
	(In English)	Journal of Graduate Research
	ISSN 2229-2756 (Print)	
	ISSN 2651-1401 (Online)	
Affiliation	Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University	
Editor-in-chief	Assistant Professor Nattida Supahan, Ph.D.	
Contact	Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University	
	202 Chang Puak Rd., Chang Puak, Muang,	
	Chiang Mai, 50300	
	Tel. +669-7970-4563	
Website	Email: banditvijai@gmail.com	
	https://so02.tci-thaijo.org/index.php/banditvijai	

Objective

Journal of Graduate Research publishes educational research and academic articles that are beneficial to educational management, pedagogical development, and learning development of learners.

Scope

Journal of Graduate Research publishes articles in the fields of educational administration, learning management, early childhood education, primary education, curriculum and instruction, educational sciences, educational psychology, social studies, educational assessment and research, physical education and health education, educational innovation and technology, special education, and other related educational fields.

Policies

Journal of Graduate Research is published biannually: January–June for the first issue and July–December for the second issue. Each article is double-blind peer reviewed by three reviewers in the same or related fields

The submitted article must not be published previously or in the process of reviewing for publication in other journals, reports, or any printed materials. The author is required to strictly follow the publication ethical guidelines of the journal and to prepare his/her manuscript according to the format established by the journal. The article can be written in either Thai or English, and the contents or opinions in the article are solely of the author, and the board of editors does not necessarily have to agree with them. The duration for considering publication of an article is approximately 60 days (depending on how speedy the author revises his/her work) from the date that the author receives revising recommendations from the board before submitting the article to the reviewers. Further revising recommendations from the reviewers will be notified to the author. After improving the article and going through the process of examination for its accuracy by the board of editors, the article will be published in the journal. The article may be altered or corrected in its styles and presentation format deemed appropriate by the board. The author will be notified by a letter of acceptance when his/her article has been accepted for publication. The author whose article

is deemed unsuitable for publication by the reviewers will also be notified accordingly; however, the manuscript and the publication fees will not be returned in any case. The decision of the board of editors is regarded as final.

The board of editors maintains the right to proceed with the entire processes exclusively for those who have paid the publication fees. The board declines to accept any article whose author does not comply with the regulations of the journal.

Publication Frequency

Journal of Graduate Research is issued biannually (2 issues/year).

No. 1 (January–June)

No. 2 (July–December)

Manuscript Submission

The manuscript must be in the Microsoft Word file and submitted electronically through the ThaiJo website: <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/banditvijai> The submission form, the approval form Certificate of Human Research Approval from the Ethics Committee, and the payment slip are submitted via the journal email at banditvijai@gmail.com

Remarks: Graduate students submitting their articles as a part of their theses or independent studies are required to attach an approval form from their thesis supervisors allowing the article to be published.

Article Processing fees

3,500 baht/article.

The payment is made after the article has been preliminarily reviewed by the journal. After that, the article will be reviewed by the experts.

Payment Method

Payment must be paid through Siam Commercial Bank, Chiang Mai Rajabhat University Branch, Account No. 821–289065–5, Account Name: Chiang Mai Rajabhat University (Graduate Studies Fund)

บทบรรณาธิการ

วารสารบัณฑิตวิจัย จัดทำโดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีบทบาทเป็นเวทีทางวิชาการ สำหรับการส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่มีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นองค์ความรู้ด้านการศึกษาและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง อันนำไปสู่การพัฒนาความรู้เชิงวิชาการ ความคิดสร้างสรรค์ และการประยุกต์ใช้ผลการวิจัยอย่างเหมาะสม ในบริบททางวิชาชีพและสังคมร่วมสมัย

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารทุกฉบับผ่านกระบวนการกลั่นกรองและประเมินคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 3 ท่าน ตามมาตรฐานของวารสารวิชาการระดับชาติ เพื่อธำรงไว้ซึ่ง คุณภาพ ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของเนื้อหาทางวิชาการ

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้เขียน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ที่ร่วมกันสนับสนุน การดำเนินงานของวารสารอย่างต่อเนื่อง อันส่งผลให้วารสารบัณฑิตวิจัยสามารถรักษามาตรฐานคุณภาพและได้รับการจัดอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 1 อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงผ่านการประเมินคุณภาพวารสาร รอบที่ 5 (พ.ศ. 2568-2572) ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนามาตรฐานทางวิชาการอย่างยั่งยืน

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความในวารสารฉบับถัดไปจะเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ตลอดจนเป็นแรงสนับสนุนให้เกิดการต่อยอดองค์ความรู้และการพัฒนางานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความไว้วางใจและให้การสนับสนุนวารสารบัณฑิตวิจัยมาโดยตลอด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐธิดา สุภาพยา
บรรณาธิการ

Introduction to the Editorial

The Journal of Graduate Research, published by the Graduate School of Chiang Mai Rajabhat University, serves as an academic platform for promoting and disseminating high-quality research and innovations. The journal places particular emphasis on education and related disciplines, aiming to advance scholarly knowledge, foster creativity, and encourage the appropriate application of research outcomes within professional and contemporary societal contexts.

All articles published in each issue undergo a rigorous screening and peer-review process conducted by no fewer than three experts in relevant fields, in accordance with national academic journal standards. This process ensures the quality, accuracy, and credibility of the scholarly content presented.

The Editorial Board would like to express its sincere appreciation to the authors, reviewers, and all stakeholders whose continued support has contributed to the journal's sustained quality. Such collective efforts have enabled the Journal of Graduate Research to consistently maintain its position in the Thai Journal Citation Index (TCI) Tier 1 and to successfully pass the fifth round of journal quality assessment (2025–2029), reflecting a strong commitment to the continuous enhancement of academic standards.

The Editorial Board sincerely hopes that the articles published in forthcoming issues will be of value to the academic community at both national and international levels, while also serving as a catalyst for further knowledge advancement and ongoing research development.

Finally, the Editorial Board extends its gratitude to all readers and contributors for their continued trust and support of the Journal of Graduate Research.

Assistant Professor Nattida Supahan, Ph.D.
Editor in Chief

สารบัญ

บทควมวิชาการ

รูปแบบโครงการพัฒนาชีวิต: นวัตกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถาบันการเรียนรู้ เพื่อปวงชน JGR-16-2-A01

กรรณิกา ปัญญาวงศ์, สุรศักดิ์ สุขมาก และ ศุภกร ครูการเกษตร

บทควมวิจัย

ประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี ความสนใจ และแรงจูงใจเลือกประกอบอาชีพ JGR-16-2-R01
ในอนาคตของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์

ญาดา ชุนศรี, พิมพิวิมล พรหมวิเศษ, พรณภัส พิมพ์โคต, พิชญากรณ์ เหมมินทร และ,
กนกวรรณ พวงประยงค์

การศึกษาสภาพความเป็นจริงและแนวทางการส่งเสริมและควบคุมความประพฤติครูให้ JGR-16-2-R02
เป็นไปตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

กัญญ์ฐิตา ศรีภา, ขวัญแก้ว มาลัย, ชีรวิภา นิลเพ็ชร, สนธยา จินตามุกข์ และ
มลทิพย์ นิยมพันธ์

การพัฒนาชุดคู่มือการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ JGR-16-2-R03
ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย

ฉัตรวิไล สุรินทร์ขมพู, กวิน บุญประโคน, มนัสวี บุราณศรี

ผลของโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจรรยาบรรณ JGR-16-2-R04
ในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ไหมไทย ไชยพันธุ์, จิระสุข สุขสวัสดิ์, ปุริมาปรัชญ์ คณินพศุทธิ์ และ พัทรี จันทร์เพ็ง

การประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการพัฒนางานประจำ JGR-16-2-R05
สู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา

นรินทร์ นนทมาลัย

ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน JGR-16-2-R06
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

นำโชค มั่นคง และ เตือนใจ ดลประสิทธิ์

การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารและการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 JGR-16-2-R07
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

นันท์นภัส ธนะสมบัติ และ ดนิตา ดวงวิไล

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในการแสดง JGR-16-2-R08
ทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ทาริกา มีบุตร และ เทพกัญญา พรหมขัติแก้ว

สารบัญ (ต่อ)

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษากับการเชื่อมโยง
มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา

อนิสา ขนาดผล, ชัยนันต์ ไชยเสน และ กมลวรรณ แสงทอง

JGR-16-2-R09

การพัฒนาแบบทดสอบและเกณฑ์ความสามารถของนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติ

JGR-16-2-R10

วัชรกัญจน์ หอทอง, กชพรรณ มณีวงษ์ และ เฉลิมพล บุญเกิด

การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย
ในโรงเรียนเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

JGR-16-2-R11

กาญจนา ยลสิริธัม, วไลพร เมฆไตรรัตน์ และ ประสพ ยลสิริธัม

รูปแบบโครงการพัฒนาชีวิต: นวัตกรรมจัดการกระบวนการเรียนรู้ ของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

THE LIFE DEVELOPMENT PROJECT MODEL: AN INNOVATIVE LEARNING PROCESS MANAGEMENT OF THE LEARNING INSTITUTE FOR EVERYONE

กรรณิกา ปัญญาวงศ์^{1*}, สุรศักดิ์ สุขมาก² และ ศุภกร คุรุการเกษตร³

Kannika Panyavong^{1*}, Surasak Sookmak² and Suphakara Kurukarnkaset³

^{1, 2, 3}สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน, 13/2 หมู่ 1 ต.บางคนที อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม 75120 ประเทศไทย

^{1, 2, 3}Learning Institute for Everyone, 13/2 Moo 1, Bang Khonthi Sub-district, Bang Khonthi District,
Samut Songkhram Province 75120 Thailand

*Corresponding author E-mail: kannikap@life.ac.th

(Received: 29 Jan, 2025; Revised: 3 Nov, 2025; Accepted: 5 Nov, 2025)

บทคัดย่อ

สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนมุ่งเน้นการสร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อยู่อย่างมีศักดิ์ศรี และมีกินในท้องถิ่น โดยจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนกับชีวิตประจำวันและบริบทของชุมชน เชื่อมโยงความรู้กับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนทำหน้าที่เป็นทั้งแหล่งเรียนรู้และผู้สนับสนุนการศึกษา ผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปลูกฝังแนวทางการเรียนรู้ที่ไม่สิ้นสุด เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมีรูปแบบโครงการพัฒนาชีวิตเป็นหนึ่งในเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ดังนั้นผู้เรียนของสถาบันทุกคนจึงต้องมีโครงการที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาชีวิตหรือพัฒนาอาชีพการงาน เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ของการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของสถาบัน ที่ใช้ชีวิตของผู้เรียนเป็นเนื้อหาของการเรียน ทำให้การพัฒนาชีวิตและการพัฒนาอาชีพการงานกับการเรียนเป็นเรื่องเดียวกัน

คำสำคัญ: รูปแบบโครงการพัฒนาชีวิต, สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน, การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

Learning Institute for Everyone is committed to expanding educational opportunities and fostering lifelong learning. As a higher education institution, it empowers learners to have dignity and self-sufficiency within their local communities. Through experiential learning, the institute seamlessly integrates academic knowledge with everyday life and the local context. Education here is deeply connected to culture, traditions, and local wisdom. The community serves as both a learning resource and a key supporter of education, while local scholars and community sages transmit knowledge, local wisdom, and foster a lifelong learning mindset. This approach ensures continuous personal and professional growth for all learners. Furthermore, the Life Development Project Model is one of the graduation criteria for the students of the Learning Institute for Everyone. Every learner must actively work on enhancing their own lives or advancing their careers, demonstrating the tangible impact of the institute's learning philosophy, using the learners' lives and the academic content to unify life development, career advancement, and learning into a single entity.

KEYWORDS: Life Development Project Model, Learning Institute for Everyone, Pedagogy in 21st Century

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษามีส่วนสำคัญในการสร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้และเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ การพัฒนาทักษะและศักยภาพของผู้เรียนจึงมีความสำคัญกับโลกยุคปัจจุบันที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและดิจิทัล การเรียนรู้แบบเดิม “แบบท่องจำ” ยังไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีความหลากหลายและยืดหยุ่น โดยเฉพาะการส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมและเป็นการเรียนรู้ที่สามารถประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่ผู้เรียนทุกคนพึงปรารถนาเพื่อให้เป็นผู้รู้ที่ควรคู่กับคุณวุฒิที่ได้รับ และยังช่วยนำพาให้เป็นผู้มีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต ในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการเรียนรู้ที่สำคัญจะมาจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-study) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ตามวิธีการของตนเองอย่างสร้างสรรค์ โดยมีเป้าหมายให้มีความรู้ตามที่ตนเองต้องการ การจัดกระบวนการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เห็นคุณค่าและความสำคัญ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสค้นพบศักยภาพที่แท้จริงของตน รู้จักและเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น ในศตวรรษที่ 21 การจัดกระบวนการเรียนรู้จึงพยายามเปลี่ยนบทบาทครูและอาจารย์ จากผู้บรรยายมาเป็นการร่วมกันออกแบบกิจกรรมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนใช้เป็นเครื่องมือไปเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูและอาจารย์เป็นผู้อำนวยความสะดวกและเสนอแนะเครื่องมือการเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านวิธีการต่าง ๆ ให้เข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง นำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องเรียน กระบวนการเรียนรู้แบบนี้เรียกว่า การเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) ก็เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ถูกนำมาใช้กับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เช่นเดียวกัน (Office of the Education Council, 2018)

สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการให้เปิด

ดำเนินการเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2553 มีภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัยและสร้างนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และเป็นสถาบันอุดมศึกษากลุ่ม 3 พัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ซึ่งมีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและชุมชนที่มีวัตถุประสงค์หรือประโยชน์ร่วมกัน การเป็นแหล่งเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และการให้ประชาชนมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ยังเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นต้นแบบของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นแบบบูรณาการ และมีอัตลักษณ์ในการจัดการศึกษาที่ผูกพันกับชุมชนท้องถิ่น ผสมผสานการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลกับการใช้พื้นที่ชุมชนท้องถิ่นเป็นฐานให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมอย่างสร้างสรรค์ สถาบันจึงได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถและทักษะในการพัฒนาชีวิตตนเองและร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

แนวทางการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชีวิตและประกอบการ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน คือ 1) เนื้อหา (Content) เป็นของผู้เรียน นักศึกษาแต่ละคนต้องกำหนดเป้าหมายชีวิตและนำเนื้อหาจากอาชีพ/ประสบการณ์จัดทำโครงงาน (Project) และเรียนรู้บนพื้นฐานโครงงานของตนเอง (Project Based) ตลอดช่วงเวลาที่ศึกษา เพื่อให้ทุกคนสามารถพัฒนาตนเองเป็นผู้ประกอบการชุมชน 2) กระบวนการ (Process) สถาบันเป็นผู้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ นักศึกษา โดยกำหนดแนวทาง 5 ขั้นตอน ดังนี้ 2.1) เปลี่ยนวิธีคิดหรือเปลี่ยนกระบวนทัศน์ 2.2) กระบวนการตัดสินใจเข้าสู่การประกอบการชุมชน 2.3) เรียนรู้จากแบบอย่างที่ดี (Best Practice) 2.4) ปฏิบัติจริง และ 2.5) สร้าง/สังเคราะห์ความรู้จากข้อมูลและประสบการณ์จากการปฏิบัติ และ 3) การสอนงาน (Coaching) เปลี่ยนจากการ “สอนหนังสือ” เป็น “สอนงาน” อาจารย์จะเป็นผู้ชี้แนะนักศึกษาให้สามารถนำโครงงานของตนไปปฏิบัติได้จริงและเป็นผู้ประกอบการชุมชนที่ประสบความสำเร็จ (Kurukarnkaset, 2020)

รูปแบบโครงการพัฒนาชีวิต (Life Development Project) หรือโครงการประกอบการชุมชน ถือเป็นจุดเน้นสำคัญหรือเอกลักษณ์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน เพราะตั้งแต่สถาบันจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 การจัดทำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสุขภาพชุมชน ก็กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนทำโครงการพัฒนาชีวิต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและเป็นหนึ่งในเงื่อนไขของเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา ต่อมาปี พ.ศ. 2554 การจัดทำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเกษตรกรรมยั่งยืน ก็กำหนดให้ผู้เรียนทำโครงการพัฒนาชีวิตเช่นเดียวกันกับสองหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น และเมื่อครบรอบปรับปรุงหลักสูตร ในปี พ.ศ. 2557 ปี พ.ศ. 2558 และปี พ.ศ. 2563 ก็ยังคงกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนทำโครงการพัฒนาชีวิต โดยหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563 (หลักสูตรที่ใช้ปัจจุบัน) เป็นหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชีวิตและประกอบการชุมชน จุดเน้นสำคัญของนวัตกรรมโครงการพัฒนาชีวิตจึงเป็นการประกอบการชุมชน โดยความสำคัญของนวัตกรรมโครงการพัฒนาชีวิต ซึ่งไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรที่ปรับปรุงครั้งใดก็ตาม ยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาชีวิตของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีคิด เรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนมีชีวิตที่ดีขึ้นในขณะที่เรียน เมื่อเรียนจบแล้วสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการทำโครงการไปต่อยอดและขยายผลเพื่อการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ต่อไป (Kurukarnkaset, 2020)

สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ความเป็นมา

สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย ตั้งอยู่ที่อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของจังหวัดสมุทรสงคราม เปิดสอนในระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท เริ่มต้นดำเนินการจากการที่มูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (สสวช.) ได้พัฒนาหลักสูตรสหวิทยาการ

เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ภายใต้ชื่อ “โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต” และเปิดการจัดการเรียนการสอนร่วมกับมหาวิทยาลัยรามคำแหงและมหาวิทยาลัยราชภัฏหลายแห่ง จนกระทั่งเป็นที่มาของการจัดตั้งขึ้นเป็นสถาบันอุดมศึกษาในปี พ.ศ. 2553 โดยมูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (สสวช.) สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน เป็นสถาบันการเรียนรู้ทางเลือกใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แทนการเน้นผู้สอนและตำราแบบการเรียนในกระแสหลัก ซึ่งจะช่วยยกระดับ เปลี่ยนแปลง และสร้างความหวัง จากความสิ้นหวังกับระบบการศึกษาแบบเดิม ๆ ให้เข้ากับบริบทและความต้องการของสังคมไทยได้อย่างแท้จริง

สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนจัดการศึกษาแบบเอาชีวิตเป็นตัวตั้ง ยึดเอาปัญหาและความต้องการในชีวิตและชุมชนของผู้เรียนเป็นตัวกำหนดการเรียนรู้ แทนการท่องจำตำรา สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น โดยผสมผสานหรือบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับองค์ความรู้แบบสากล เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรนี้เป็นทางเลือกใหม่ให้ผู้เรียนในชุมชน มีที่แตกต่างจากวิชาการทั่วไปในระบบการศึกษากระแสหลัก โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์มาจากประสบการณ์ตรงของชุมชน ที่ไม่มีการสอนในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ อาทิ วิชาการวางแผนเป้าหมายและวางแผนชีวิต วิชาแผนแม่บทชุมชน วิชาเครือข่ายชุมชน เป็นต้น อีกทั้งยังมีความแตกต่างในปรัชญา กระบวนการจัดการ และเป้าหมายของการเรียนรู้ที่เน้นปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เน้นความเข้าใจมากกว่าความจำ เน้นสร้างความรู้มากกว่าเสพความรู้เฉพาะในตำรา

แนวคิดการจัดการเรียนการสอน

สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนเปิดโอกาสให้ทุกคนไม่ว่าจะมาจากพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมใด สามารถเข้าถึงการศึกษาได้ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่เด็กไปจนถึงผู้ใหญ่ ผ่านการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ ซึ่งการศึกษาเป็นเครื่องมือหลักในการลดความยากจน สร้างโอกาสทางสังคม และช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้มีความเจริญรุ่งเรือง การศึกษา

ไม่เพียงแต่เน้นการพัฒนาทางวิชาการ แต่ยังเป็นเครื่องมือในการสร้างพลเมืองที่ดีที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ผ่านการเรียนรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่พลเมือง การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความรับผิดชอบ ในยุคที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดเฉพาะในวัยเด็กหรือวัยเรียนเท่านั้น แต่ต้องเป็นการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องตลอดชีวิตเพื่อให้ประชาชนสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี และเกิดการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน หรือ “มหาวิทยาลัยชีวิต” เป็นองค์กรที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ในรูปแบบที่เปิดกว้าง และไม่มีข้อจำกัดทั้งด้านเวลา สถานที่ หรืออายุผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดช่วงอายุหรือช่วงชีวิต โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยสามารถเข้าถึงการศึกษาต่อเนื่อง และพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เน้นการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งในด้านทักษะชีวิต การพัฒนาความรู้ และการเสริมสร้างคุณธรรมที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนและสังคมในภาพรวม การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เน้นการศึกษาที่เชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่น และสามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในชุมชนได้จริง ๆ โดยอาจจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะของพื้นที่ การทำงานร่วมกับชุมชนในทุกระดับ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน แม้จะมีรูปแบบการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ แต่สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนยังให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยมาช่วยเสริมสร้างการเรียนการสอน เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์หรือเครื่องมือดิจิทัลที่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าถึงข้อมูลและการเรียนรู้ได้สะดวกมากขึ้น แนวทางหลักของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนคือการเรียนรู้ที่มาจากประสบการณ์ตรงของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การทำโครงการร่วมกัน หรือการศึกษาวิจัยภาคสนาม การติดตามและประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรีของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตในสถาบัน

การเรียนรู้เพื่อปวงชนเป็นกระบวนการสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมีหลักการและแนวทางการประเมินที่ครอบคลุมหลายด้าน ดังนี้ 1) การติดตามผลการเรียนรู้ที่สามารถทำได้โดยการประเมินผลในแต่ละช่วงเวลา เช่น การทดสอบระหว่างเรียน การประเมินความเข้าใจในหัวข้อที่เรียน การบ้าน หรือโครงการเกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาการที่สอน ใช้การประเมินที่หลากหลายเพื่อให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทางปัญญา 2) การประเมินผลการเรียนรู้ มักจะใช้เกณฑ์ที่ชัดเจนในการวัดผลการเรียนรู้ของนักศึกษา เช่น เกรดเฉลี่ยคะแนนที่ได้จากการทดสอบ หรือการประเมินผลจากการทำงานในกลุ่ม มีการประเมินทั้งแบบตัวชี้วัดปริมาณ (เช่น คะแนน) และแบบคุณภาพ (เช่น การประเมินการมีส่วนร่วมในกลุ่ม หรือการพัฒนาในทักษะต่าง ๆ) การใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย และเหมาะสมกับยุคสมัย การรวบรวมข้อมูลจากผลการประเมินเพื่อวิเคราะห์และปรับปรุงกลยุทธ์การสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

นอกจากนี้ สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยนำแนวคิดร่วมสมัยที่องค์กรและนักวิชาการได้นำเสนอไว้ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

แนวคิดการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 มีต้นกำเนิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 และต้นศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานและการใช้ชีวิตอย่างรวดเร็ว ความเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลให้เกิดความต้องการแรงงานที่มีทักษะใหม่ ๆ และคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับการเผชิญหน้ากับโลกที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงถึงกัน โดยได้รับการส่งเสริมอย่างกว้างขวางจากองค์กรต่าง ๆ เช่น Partnership for 21st Century Skills (P21) (2011) ซึ่งก่อตั้งในปี ค.ศ. 2002 เป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานการศึกษาและภาคธุรกิจ ในสหรัฐอเมริกา เช่น Microsoft, Apple, และ National Education Association (NEA) โดยได้พัฒนารอบการเรียนรู้

ในศตวรรษที่ 21 (Framework for 21st Century Learning) ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญที่กำหนดหลักการและทักษะที่จำเป็นสำหรับการศึกษาศตวรรษที่ 21 เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในการดำเนินชีวิตและทำงานในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ด้วยการพัฒนาทักษะ 4Cs ได้แก่ การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) การสื่อสาร (Communication) การทำงานร่วมกัน (Collaboration) และความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) นอกจากนี้ยังรวมถึงการส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีและสื่อสาร (ICT Literacy) ทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills) การเรียนรู้ที่บูรณาการระหว่างทักษะและเนื้อหา (Blending Knowledge and Skills) และการผสมผสานทักษะ ความรู้ และนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO, 2015) ได้นำเสนอรายงานการศึกษาความเป็นพลเมืองโลก : หัวข้อและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Global Citizenship Education: Topics and Learning Objectives) ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการสร้างสังคมในฐานพลเมืองโลก รายงานนี้มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะ ค่านิยม และความรู้ที่สำคัญต่อการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยได้พัฒนาแนวคิดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship Education) มีเป้าหมายในการสร้างผู้เรียนที่เข้าใจปัญหาในระดับท้องถิ่นและระดับโลก แสดงความรับผิดชอบ ต่อสังคมโดยมีส่วนร่วมในสังคมอย่างสร้างสรรค์ ยึดหลักสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค ความยุติธรรม และส่งเสริมความยั่งยืนโดยสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม

World Economic Forum (WEF, 2016) ได้ให้ความสำคัญกับ “ทักษะแห่งอนาคต” (Skills of the Future) 3 ด้านหลัก ได้แก่ ความรู้พื้นฐาน (Foundational Literacies) สมรรถนะ (Competencies) และคุณค่าและทัศนคติ (Character Qualities) ซึ่งเน้นความยืดหยุ่น การคิดเชิงวิเคราะห์ และความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) โดยได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ว่าควรเป็นส่วนหนึ่ง

ของหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง โดยใช้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน และการใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในการเผชิญกับความท้าทายในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งทักษะเหล่านี้ไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับความรู้พื้นฐาน แต่ยังรวมถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานและการใช้ชีวิตในสังคมที่มีความหลากหลายและเชื่อมโยงกัน

Organization for Economic Cooperation and Development (OECD, 2018) ได้นำเสนอรายงานอนาคตของการศึกษาและทักษะ : การศึกษา 2030 (The Future of Education and Skills: Education 2030) ซึ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาที่ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยได้พัฒนาแนวคิดการพัฒนาทักษะสากล (Global Competency) หรือความสามารถในการทำงานในระดับโลก เน้นการพัฒนาทักษะและความสามารถที่จำเป็นสำหรับการเป็นพลเมืองโลกที่มีความสามารถในการรับมือกับความท้าทายในสังคมโลกยุคใหม่ เพื่อส่งเสริมการศึกษาในระดับสากลที่เน้นการคิดเชิงวิพากษ์ ความเข้าใจในความหลากหลาย และการแก้ปัญหาในระดับโลก โดยมีเป้าหมายเพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับอนาคตที่ซับซ้อนและท้าทาย

กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2017) ได้จัดทำแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาไทยระยะ 20 ปีข้างหน้า โดยเน้นให้การศึกษา มีความทันสมัย สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลก และเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับศตวรรษที่ 21 กำหนดให้พัฒนาผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็น 3 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media, and Technology Skills) การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี รวมถึงการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย และ 3) ทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills) การปรับตัว ความยืดหยุ่น การทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่มี

ความหลากหลาย และความเป็นผู้นำ และกำหนดหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered Education) โดยเน้นการเรียนรู้แบบเชิงรุกที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ เช่น การแก้ปัญหา การทำโครงการ การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการ ความสนใจ และศักยภาพเฉพาะบุคคล (Personalized Learning) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษามานบูรณาการกับกระบวนการเรียนการสอน เช่น การใช้สื่อการสอนออนไลน์ การเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) และการใช้ระบบการเรียนรู้แบบออนไลน์ (E-learning) สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเข้าถึงข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองโลก เน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกสาธารณะในผู้เรียน ส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรม ความหลากหลาย และปัญหาระดับโลก เพื่อสร้างผู้เรียนที่มีความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizen) รวมถึงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ปรับบทบาทจากการเป็น “ผู้สอน” มาเป็น “ผู้อำนวยความสะดวก” ในการเรียนรู้ (Facilitator) ส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ผ่านการอบรม การศึกษาต่อ หรือการเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Communities: PLC) และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการสร้างระบบการเรียนรู้ที่รองรับผู้เรียนทุกช่วงวัย เช่น การศึกษาผู้ใหญ่ การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ และการพัฒนาทักษะอาชีพ ทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในทุกบริบทของชีวิต หลักการสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) การพัฒนาทักษะ 4Cs เน้นการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การคิดอย่างสร้างสรรค์ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน และสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน การนำเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์สมาร์ทโฟน และแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Google Classroom หรือ Microsoft Teams มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) หรือการเรียนรู้

แบบห้องเรียนกลับด้านที่ผสมผสานการเรียนในห้องเรียนกับการเรียนรู้ออนไลน์ 3) การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญ เช่น การเรียนรู้แบบเชิงรุก การเรียนรู้บนฐานปัญหา (Problem-Based Learning) การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน การสร้างการเรียนรู้ที่ปรับให้เหมาะสมกับความต้องการและความถนัดของผู้เรียน 4) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวในโลกที่เปลี่ยนแปลงได้ การสนับสนุนทักษะด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ การวิจัย และการทดลอง และ 5) การพัฒนาทักษะสากล (Global Competency) การให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม การสร้างความเข้าใจในปัญหาระดับโลก และการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในยุคที่โลกเชื่อมโยงถึงกัน (Partnership for 21st Century Skills (P21), 2011)

สำหรับบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ได้แก่

1) ครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ทำหน้าที่สนับสนุนและกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นคว้าและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง แทนที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เพียงอย่างเดียว 2) การเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ (Motivator) ช่วยปลูกฝังความรักในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของแต่ละคน และ 3) การเป็นผู้นำด้านนวัตกรรม (Innovator) นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ และนวัตกรรมมาปรับใช้ในกระบวนการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม (Pennsylvania Department of Education, 2008)

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นสร้างทักษะใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมของยุค โดยให้ความสำคัญกับทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร รวมไปถึงทักษะในการดำรงชีวิต โดยที่ผู้เรียนและผู้สอนนั้นต่างต้องพัฒนาทักษะและกระบวนการของตนเองที่แตกต่างกัน การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนจึงจำเป็นต้องมีรูปแบบใหม่ ๆ ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน การเรียนรู้แบบจริง และการเรียนรู้แบบการสอนให้น้อยเรียนรู้ให้มาก ทั้งหมดนี้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องการพัฒนาพลเมือง

ให้เป็นผู้ที่มึนทักษะ สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในสังคมได้

2. การเรียนรู้แบบเชิงรุก

การเรียนรู้แบบเชิงรุก หมายถึง แนวทางการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากกว่าการรับข้อมูลจากผู้สอนเพียงอย่างเดียว โดยผู้เรียนจะต้องทำกิจกรรมที่กระตุ้นการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล เช่น การอภิปราย การทำงานกลุ่ม การทดลอง หรือการแก้ปัญหาที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชา ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง (Bonwell & Eison, 1991) หลักการสำคัญของการเรียนรู้แบบเชิงรุกตาม Bonwell and Eison (1991) คือ การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่กระตุ้นการคิด เช่น การทำงานกลุ่ม การอภิปราย การแก้ปัญหา หรือการทำกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชา การเรียนรู้ที่มีความหมายโดยมีเนื้อหาที่สอนเกี่ยวข้องกับประสบการณ์หรือสถานการณ์จริงของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้ในชีวิตจริง การกระตุ้นความคิดที่เน้นการตั้งคำถาม การอภิปราย หรือการให้โอกาสผู้เรียนสรุปความคิดเองจะช่วยกระตุ้นการคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ปัญหของตนเอง และการนำการเรียนรู้แบบเชิงรุกไปใช้ในห้องเรียน ได้แก่ การอภิปรายกลุ่มโดยการจัดกลุ่มผู้เรียนเพื่ออภิปรายหัวข้อที่เรียน หรือการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาจากหลายมุมมอง การใช้คำถามที่ท้าทายและกระตุ้นให้ผู้เรียนต้องคิดและแสดงความคิดเห็น เช่น การถามคำถามที่ไม่สามารถตอบได้ง่าย ๆ แต่ต้องใช้การคิดวิเคราะห์ การทำงานที่เป็นโครงงาน (Project-based Learning) ที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมายและสร้างสรรค์ และการทดลองหรือการจำลองที่ผู้เรียนสามารถทดลองหรือจำลองสถานการณ์จริงได้ เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ที่มาจากประสบการณ์จริง

เชษฐรัฐ กองรัตน์ (Kongrat, 2024) กล่าวถึงแนวคิดหลักของการเรียนรู้แบบเชิงรุกว่าเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism) และทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ซึ่งถูกหยิบยกขึ้นมาสร้างความหมายจนกลายเป็นวาทกรรมกระแสหลัก

ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ขณะที่ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ และภัทรพร สุทธิรัตน์ (Suthirat & Suthirat, 2024) อธิบายว่า การเรียนรู้แบบเชิงรุกคือแนวคิดที่ช่วยขยายการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีหลักการสำคัญที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในกระบวนการสร้างความรู้ ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมอย่างเข้มข้น ผ่านการคิด ค้น และลงมือกระทำในสิ่งที่เขาสนใจทำ ซึ่งมุ่งพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง (Higher-order Thinking) เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า และได้นำเสนอวิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบเชิงรุกโดยเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและมีปฏิสัมพันธ์ที่หลากหลาย ได้แก่ การทำงานกลุ่ม (Group Work) และการอภิปราย (Discussions) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ผ่านการทำโครงงาน หรือการแก้ปัญหาโดยใช้คำถามที่ซับซ้อนเพื่อฝึกทักษะการแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการคิดเสนอแนวทางอย่างเป็นระบบ การใช้เทคนิคเฉพาะ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ (Role-play) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) และการสะท้อนความคิด (Student's Reflection) โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรู้แบบเชิงรุกว่าเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงได้สรุปประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยอ้างอิงจากศูนย์นวัตกรรมการสอน (Center for Teaching Innovation) ว่า การที่ผู้เรียนได้รับข้อเสนอแนะบ่อยครั้งและในทันที จะช่วยให้ผู้เรียนแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน และสามารถจัดระบบความรู้ใหม่ได้ นอกจากนี้ การเรียนรู้แบบเชิงรุกยังเป็นประโยชน์ต่อผู้สอน โดยช่วยให้ผู้สอนได้รับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความคิดของผู้เรียนในขณะที่ผู้เรียนทำงาน ซึ่งสามารถนำไปใช้กำหนดเป้าหมายการสอนในบทเรียนต่อไปได้อย่างดี เชษฐรัฐ กองรัตน์ (Kongrat, 2024) ยังได้กล่าวอีกว่า การเรียนรู้แบบเชิงรุกในยุคดิจิทัลมีความจำเป็น เนื่องจากความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลันด้วยดิจิทัล โดยชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบเชิงรุกเป็นวาทกรรมสำคัญที่ถูกใช้ในการขับเคลื่อนและปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยสู่การพัฒนาผู้เรียนให้

มีสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งรวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษา ดังนั้นแนวคิดหลักคือ การประยุกต์ใช้การเรียนรู้แบบเชิงรุกผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบพลิกห้องเรียน ซึ่งเป็นรูปแบบที่ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาเบื้องต้นผ่านสื่อดิจิทัลก่อนเข้าชั้นเรียน แล้วใช้เวลาในห้องเรียนเน้นการทำกิจกรรมเชิงรุก เช่น การวิเคราะห์ อภิปราย และแก้ปัญหา การใช้แพลตฟอร์ม LMS (Learning Management System) ระบบจัดการการเรียนรู้ เช่น Moodle หรือ Google Classroom

ทั้งนี้ เชษฐรัฐ กองรัตน์ (Kongrat, 2024) ได้กล่าวถึงผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้เรียนผ่านกิจกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์กันและการใช้เทคโนโลยี AI มาช่วยส่งเสริมกระตุ้น รวมถึงการใช้กลยุทธ์การเล่นเกม มีผลต่อการเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้แพลตฟอร์มออนไลน์และเครื่องมือดิจิทัลต่าง ๆ จะช่วยขยายขอบเขตของการมีส่วนร่วมและการลงมือกระทำของผู้เรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) ในสภาพแวดล้อมดิจิทัล และเพิ่มความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ส่วนประโยชน์ของการใช้การเรียนรู้แบบเชิงรุกในยุคดิจิทัลนั้น การผนวกการเรียนรู้แบบเชิงรุกเข้ากับเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและขยายโอกาสในการเรียนรู้ ซึ่งเชษฐรัฐ กองรัตน์ (Kongrat, 2024) ยืนยันจากผลการวิจัยว่า การใช้กลยุทธ์การเรียนรู้แบบเชิงรุกในระบบการศึกษาทางไกลผ่านระบบออนไลน์ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (เมื่อเทียบกับการบรรยายแบบดั้งเดิม) สรุปประโยชน์โดยรวมของการเรียนรู้แบบเชิงรุกคือการเพิ่มความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ การเข้าถึงการศึกษาที่มากขึ้น และการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ และ ภัทรพร สุทธิรัตน์ (Suthirat & Suthirat, 2024) ที่เน้นให้ผู้เรียนบูรณาการสารสนเทศสู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้ในโลกจริงได้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้น การเรียนรู้แบบเชิงรุกจึงเป็นการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมเป็นกระบวนการการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการเรียนรู้โดยไม่เพียงแต่รับข้อมูลจากผู้สอน แต่ผู้เรียนจะต้องมีบทบาทในการค้นหาความรู้ ตัดสินใจ และปฏิบัติภารกิจ

ต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจและทักษะที่ลึกซึ้ง การเรียนรู้แบบนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น ลักษณะของการเรียนรู้แบบเชิงรุกนั้น ผู้เรียนต้องมีบทบาทในการสร้างความรู้ผ่านการอภิปรายกลุ่ม การทำโครงการ หรือ การทดลอง ไม่เป็นเพียงผู้ฟังหรือผู้รับข้อมูล การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากปัญหาหรือสถานการณ์ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ผู้สอนไม่ได้เป็นเพียงแค่ผู้ถ่ายทอดความรู้แต่เป็นผู้ช่วยในการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สำหรับประโยชน์ของการเรียนรู้แบบเชิงรุก ผู้เรียนสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดได้หลากหลายมุมมองและมีทักษะในการตัดสินใจ สามารถจดจำและเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น และได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการทำงานในโลกจริง แนวทางการนำการเรียนรู้แบบเชิงรุกไปใช้ในห้องเรียน ได้แก่ การอภิปรายเรื่องราวหรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน การให้ผู้เรียนทำโครงการหรือภารกิจที่ต้องใช้การวิเคราะห์และแก้ปัญหาจริง การใช้คำถามที่กระตุ้นการคิดเพื่อให้ผู้เรียนต้องคิดและหาคำตอบด้วยตนเอง และการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลและทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3. การเรียนรู้บนฐานโครงงาน

การเรียนรู้บนฐานโครงงานเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่สถานศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาได้นำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ซึ่งได้มีการให้นิยามและความรู้ที่สำคัญ ดังนี้

Buck Institute for Education (2015) เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้บนฐานโครงงาน ได้ให้นิยามไว้ว่า “การเรียนรู้บนฐานโครงงานคือกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการแก้ปัญหาหรือการทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จริง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาและฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน และการสื่อสาร โดยเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการลงมือ

ปฏิบัติจริง ไม่ใช่แค่การรับความรู้จากครูเพียงอย่างเดียว” และให้หลักการสำคัญของการเรียนรู้บนฐานโครงงานไว้ว่า ต้องมีคำถามที่ท้าทาย (Driving Question) โดยโครงงานจะต้องเริ่มต้นจากคำถามที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าปัญหามีความสำคัญและต้องการการแก้ไข ต้องมีการทำงานร่วมกัน โดยผู้เรียนจะทำงานร่วมกันในทีมเพื่อสร้างแนวทางการแก้ปัญหาหรือผลงานที่มีคุณค่า ต้องมีการเรียนรู้เชิงลึก (Deep Learning) ที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เนื้อหาจริง ๆ ผ่านการทำโครงงานและมีการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง ต้องมีผลิตภัณฑ์ที่จับต้องได้ (Authentic Products) เพราะผลลัพธ์ของโครงงานเป็นสิ่งที่สามารถแสดงออกหรือสื่อสารได้ เช่น งานเขียน ผลงานออกแบบ หรือผลงานในรูปแบบต่าง ๆ และต้องการการประเมินผลที่เน้นกระบวนการ (Assessment for Learning) เพราะการประเมินไม่ได้เน้นแค่ผลลัพธ์สุดท้าย แต่ยังรวมถึงกระบวนการทำงาน การวิเคราะห์ และการสะท้อนผลเพื่อพัฒนาต่อยอด ซึ่งบทความจาก Buck Institute for Education (2015) นั้นจะเน้นการออกแบบและการดำเนินโครงงานที่ไม่เพียงแค่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา แต่ยังรวมถึงการพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ ซึ่งถือเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

Markham (2011) ได้เน้นการอธิบายและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้บนฐานโครงงานว่า “การเรียนรู้บนฐานโครงงานเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างลึกซึ้งในการแก้ปัญหาจริงหรือสร้างผลงานที่มีความหมาย โดยการเรียนรู้แบบนี้เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ทักษะ และการคิดวิเคราะห์ผ่านกระบวนการทำงานเป็นทีมและการปฏิบัติจริง” และเน้นว่าการสร้างการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานให้ประสบความสำเร็จต้องมีองค์ประกอบสำคัญคือ 1) ต้องมีคำถามที่ท้าทายที่เป็นคำถามที่ท้าทายและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการค้นคว้าหาคำตอบ 2) การเรียนรู้บนฐานปัญหาที่ผู้เรียนต้องเผชิญปัญหาที่แท้จริงที่มีความซับซ้อน 3) การทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาแนวทางแก้ปัญหา 4) การประเมินอย่างต่อเนื่อง (Ongoing Assessment) ต้องมีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและมีการย้อนกลับเพื่อพัฒนาผลงาน และ 5) มีผลิตภัณฑ์ชัดเจน (Final Product) ที่ผู้เรียนต้องนำเสนอผลงานในรูปแบบที่จับต้องได้ เช่น งานเขียน วิดีโอ

หรือโครงงาน นอกจากนั้น Markham (2011) ยังใช้คำว่า “สะพานหรือสะพานแห่งการเรียนรู้” (Bridge/The Bridge Concept) เพื่อสื่อถึงการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติจริง โดยเน้นว่าการเรียนรู้บนฐานโครงงานคือเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนก้าวข้ามจากการเรียนรู้ในห้องเรียนไปสู่โลกภายนอก การทำโครงงานช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนในเชิงลึกมากขึ้นและสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ได้ และ Markham (2011) ได้เน้นการสร้างสมดุลระหว่างความท้าทายและการสนับสนุนผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในกระบวนการเรียนรู้อีกด้วย

สรุปแล้ว การเรียนรู้บนฐานโครงงาน คือกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือทำโครงงานจริงเพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างชิ้นงานที่มีความหมาย โดยใช้เวลาเรียนรู้ในระยะเวลาหนึ่ง ผ่านการวางแผน สืบค้น ทดลอง และสรุปผล มีหลักการสำคัญ คือ เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) เน้นการแก้ปัญหา (Problem Solving) เชื่อมโยงกับชีวิตจริง (Real-World Connection) เรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) บูรณาการข้ามวิชา (Interdisciplinary Learning) และมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง (Authentic & Ongoing Assessment)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบของ “โครงงานพัฒนาชีวิต”

สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนได้จัดกระบวนการเรียนรู้บนฐานโครงงานที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการทำโครงงานหรือโครงการที่ท้าทายและเกี่ยวข้องกับปัญหาจริง การเรียนรู้ในลักษณะนี้ได้ช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานร่วมกัน การสื่อสาร และการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน ซึ่งลักษณะสำคัญของการเรียนรู้บนฐานโครงงานนั้นเป็นการเรียนรู้จากการทำโครงงานจริงที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ในการทำโครงงาน สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีและความรู้ที่ได้จากรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษากับการประยุกต์ใช้งานจริงในการเผชิญกับปัญหาจริงและหาวิธีแก้ไข ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการปรับตัวทางด้านชีวิต วิธีการปฏิบัติ และวิธีการให้คุณค่าที่จะส่งผลต่อการปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และหลังจาก

ทำโครงการเสร็จสิ้น ผู้เรียนจะต้องสะท้อนผลการทำงาน และประเมินตนเองเพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์

ขั้นตอนการเรียนรู้บนฐานโครงการนั้น ผู้เรียน ต้องตั้งคำถามที่ท้าทายและเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ สภาพแวดล้อมหรือปัญหาจริงของชีวิตและอาชีพการงาน ของตนเอง รวมถึงการวิเคราะห์ทุน ศักยภาพ ข้อจำกัด และโอกาสในการพัฒนา จากนั้นต้องวางเป้าหมายชีวิต และโครงการพัฒนาที่มีแผนกิจกรรมพัฒนาและกำหนด ขั้นตอนต่าง ๆ ของการทำโครงการ แล้วดำเนินการตาม เป้าหมายชีวิต โครงการ กิจกรรมพัฒนา โดยการลงมือ ปฏิบัติจริง พร้อมทั้งศึกษาข้อมูลและความรู้ และใช้ทักษะ ที่มีอยู่ผสานความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติกิจกรรม พัฒนาของโครงการ ติดตามประเมินผล พัฒนา และ นำเสนอความก้าวหน้าหรือความสำเร็จของผลงานตนเอง ทั้งในรูปแบบที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือรายงานโดยวาจา หรือการพูด ภาพกิจกรรมและคลิปวิดีโอ ซึ่งเป็นการสะท้อน ผลการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

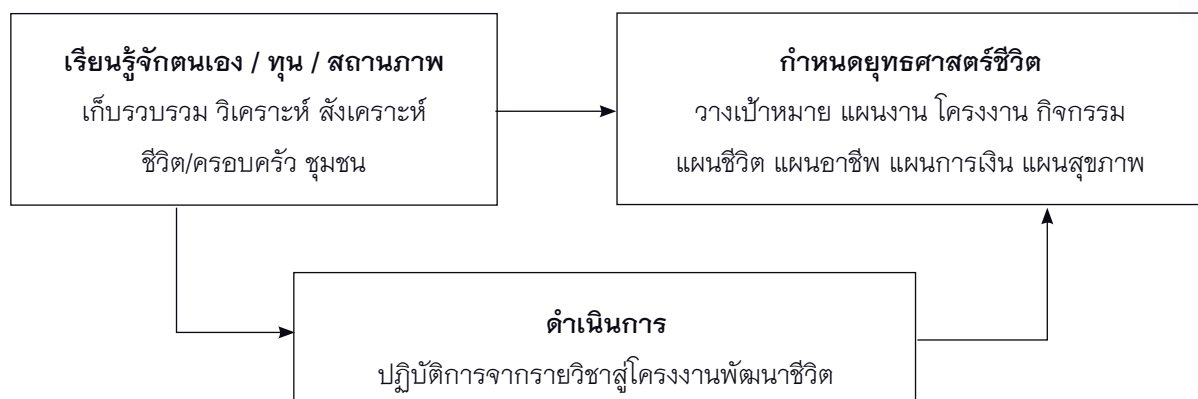
ประโยชน์ของการเรียนรู้บนฐานโครงการได้ ส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์และการคิดสร้างสรรค์ พัฒนา ทักษะการสื่อสารและการทำงาน เพิ่มความสามารถใน การแก้ไขปัญหา และสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ ข้อดีของการเรียนรู้บนฐานโครงการเป็นการพัฒนาทักษะ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพราะการทำโครงการช่วยให้ ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกันซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึก ทักษะการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม เป็นการเตรียม ความพร้อมสำหรับการทำงานในอนาคตที่จะช่วยให้ ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในการทำงานจริง เช่น การแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการทำงานภายใต้แรงกดดัน

สุรเชษฐ์ เวชชพิทักษ์ (Vetchapitak, 2012) ได้กล่าวว่า สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนจัดตั้งขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ ที่ส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่มีอาชีพ มีครอบครัวแล้ว ได้เรียน ในระดับอุดมศึกษาในท้องถิ่นของตน เพื่อเป็นบัณฑิตที่เป็น “ปัญญาชนชาวบ้าน” สามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในท้องถิ่นของตน แนวคิดและวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน คือ ทุกวิชาเรียนโดย “เอาชีวิตและชุมชนเป็นตัวตั้ง” เนื้อหาสาระและการปฏิบัติ

บูรณาการกับชีวิตจริงของผู้เรียนแต่ละคน รวมทั้ง การบูรณาการระหว่างวิชาต่าง ๆ ในภาคเรียนปัจจุบัน ภาคเรียนที่ผ่านมาและภาคเรียนต่อไป ด้วย เรียนโดยเน้น การปฏิบัติตามแนวคิดการศึกษากับการบูรณาการเป็น อันเดียวกัน เรียนวิธีคิดเพื่อให้สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สามารถคิดเป็นนามธรรม หรือสามารถถกเถียงทางความคิด จากการไตร่ตรองประสบการณ์เดิมของตน เรียนวิธีการ ดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมาย มีหลักคิดหลักการ มีแบบแผน โดยผู้เรียนทุกคนต้องวางเป้าหมายชีวิต ทำแผนชีวิตตั้งแต่ภาคเรียนแรกและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จนภาคเรียนสุดท้ายและตลอดชีวิต เรียนรู้จักตนเอง เพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างสันติและมีความสุข ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม เรียนโดยการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนักศึกษา อาจารย์ ผู้รู้ ปรารภณ์ท้องถิ่น และปรารภณ์สากล ผู้เรียน ระดับปริญญาตรีของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนทุกคน ต้องทำโครงการพัฒนาชีวิต พัฒนาอาชีพของตนเอง อาจจะ เรียกว่า โครงการเฉพาะสาขา เนื่องจากการจัดการศึกษา ระดับปริญญาตรี เปิดสอน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชา สหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สาขาวิชาการจัดการ สุขภาพชุมชน และสาขาวิชาการจัดการการเกษตร ยั่งยืน (ปีการศึกษา 2553 – ปีการศึกษา 2557) หรือ โครงการพัฒนาชีวิต สาขาวิชาการพัฒนาชีวิตและชุมชน แบบบูรณาการ (ปีการศึกษา 2558 – ปีการศึกษา 2562) โครงการประกอบการชุมชน ปีการศึกษา 2563 ถึงปัจจุบัน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยติดตามและให้คำแนะนำ ซึ่งผู้เรียนต้องนำเสนอรายงานความก้าวหน้าในแต่ละ ปีการศึกษา นำเสนอและจัดทำเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ ในปีสุดท้ายของการเรียน โดยเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จ การศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดและ วิธีการดังกล่าว จำเป็นต้องมีอาจารย์ผู้จัดกระบวนการ เรียนรู้ที่เข้าใจกระบวนการเรียนการสอนของ สถาบัน “สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักศึกษาได้ โดยปฏิบัติตนให้ผู้เรียนเห็นว่าตนก็เป็นผู้ฝึกตนด้วย คนหนึ่ง บนวิถีแห่งการเปลี่ยนแปลงตนเช่นเดียวกับ ที่จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้อื่น” ซึ่งอาจารย์ก็ได้ พัฒนาตนเองไปพร้อม ๆ กับนักศึกษาด้วยเส้นทาง เรียนรู้สู่โครงการพัฒนาชีวิตของสถาบันการเรียนรู้

เพื่อปวงชน กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จักตนเอง โดยการเรียนรู้จากทุนทางปัญญาที่เป็นประสบการณ์และความรู้ รวมทั้งภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ทุนทรัพยากร และทุนทางสังคม เรียนรู้สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเองด้วยกระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์วิถีชีวิตครอบครัวและชุมชน เพื่อนำศักยภาพ

ที่มีไปกำหนดเป้าหมาย แผน และโครงการพัฒนาชีวิต โดยมีรายวิชาที่มีเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้หรือสร้างสรรค์ชีวิตและอาชีพ การงานของตนเอง

ภาพที่ 1 กระบวนการเรียนรู้ของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน: เส้นทางเรียนรู้สู่โครงการพัฒนาชีวิต

การจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการพัฒนาชีวิตและชุมชน จึงไม่จำเป็นต้องเรียนรู้โดยจำกัดอยู่ในห้องเรียนเท่านั้น บ้าน ที่ทำงาน ชุมชนท้องถิ่นของผู้เรียน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้หรือแหล่งศึกษาดูงาน ก็เป็นสถานที่ที่นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ ศูนย์การเรียนรู้เพื่อปวงชนหรือศูนย์บริการการศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน เป็นแหล่งที่อาจารย์และผู้เรียนนัดพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคนที่ได้เรียนรู้มา โดยอาจารย์เพิ่มเติมแนวคิดหรือทฤษฎีหลักของเนื้อหาวิชา เพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้และมีความเข้าใจในเนื้อหาของรายวิชาที่เรียนในภาคเรียนนั้น ๆ นอกจากนี้สื่อและเอกสารประกอบการเรียนก็มีความสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ทั้งจากห้องสมุดของสถาบันที่รวบรวมหนังสือต่าง ๆ และโครงการของนักศึกษา ในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อสะดวกในการเข้าถึงและเพื่อใช้เป็นกรณีตัวอย่าง

ดังนั้นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบของ “โครงการพัฒนาชีวิต” จึงเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ และประเมินผล

โครงการพัฒนาชีวิต

กระบวนการนี้เป็นรูปแบบที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ และพัฒนาความรับผิดชอบในบทบาทของตนเองในชุมชน ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ปฏิบัติโครงการพัฒนาชีวิตได้ช่วยเสริมสร้างทักษะสำคัญ เช่น การบริหารจัดการ ทรัพยากร การคิดเชิงระบบ การแก้ปัญหา และการสื่อสาร นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้านวิชาการในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ การติดตามและประเมินผลโครงการเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยให้มีการประเมินร่วมกันระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และครอบครัวหรือชุมชน เพื่อสะท้อนผลลัพธ์และปรับปรุงแนวทางการดำเนินโครงการให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในทุกภาคการศึกษา และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และนวัตกรรมจากการปฏิบัติโครงการพัฒนาชีวิตระหว่างผู้เรียน อาจารย์ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้สนใจในชุมชน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้เรียนและภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งทำให้การเรียนรู้แบบโครงการพัฒนาชีวิตมีความสำคัญมาก เพราะไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะและความรู้ในด้านต่าง ๆ ยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในชีวิตหลาย ๆ ด้าน ทั้งในระดับบุคคล อาชีพ และสังคม เช่น การทำโครงการ

พัฒนาชีวิตช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการคิดวิเคราะห์ การวางแผน และการตัดสินใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาตนเอง เพราะการทำงานในโครงการช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้และทักษะชีวิต เพื่อพัฒนาอาชีพการงาน โครงการพัฒนาชีวิตสามารถเชื่อมโยงกับการพัฒนาอาชีพ โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในตลาดแรงงาน เช่น การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการแก้ไขปัญหา การสร้างโครงการที่มีคุณค่าและประโยชน์ในสังคมสามารถเสริมสร้างความน่าเชื่อถือในอาชีพ เปิดโอกาสให้มีการพัฒนาในสายงานต่าง ๆ และเป็นการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในระดับสังคม เมื่อโครงการพัฒนาชีวิตได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืนสามารถส่งผลต่อสังคม เช่น การพัฒนาชุมชน การแก้ไขปัญหาสังคม หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในสังคม การเรียนรู้ในลักษณะนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคม เพิ่มการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาสังคมในระดับต่าง ๆ การเรียนรู้แบบโครงการพัฒนาชีวิตเป็นการเรียนรู้ที่มีผลกระทบในทุกมิติของชีวิต ทำให้สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาตนเอง การพัฒนาอาชีพ หรือการเสริมสร้างสังคมที่ดีกว่า

การจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านโครงการพัฒนาชีวิตของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนจึงเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ประกอบการชุมชนที่มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และชุมชน ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดและวิธีการของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนพบว่า ผู้เรียนส่วนหนึ่งมีชีวิตที่ดีขึ้นในขณะที่เรียน กล่าวคือ จากเดิมก่อนมาเรียน ไม่มีอาชีพ ไม่มีรายได้ เมื่อเรียนไปได้ระยะหนึ่งก็สามารถปรับเปลี่ยนวิถีคิด วิถีปฏิบัติ สามารถคิดหารายได้และสร้างอาชีพได้ ผู้เรียนที่มีอาชีพ มีรายได้ หรือมีงานทำอยู่แล้ว ก็สามารถจัดการชีวิตเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม ผู้เรียนหลายคนจึงรู้สึกได้ว่าการเข้ามาเป็นนักศึกษาของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ทำให้เขาได้รับ “ปริญญาชีวิต” ก่อนที่จะได้รับปริญญาบัตรจากสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ในบทความนี้ขอนำเสนอกรณีตัวอย่างจากนักศึกษาสองคน คนแรกคือ นางสาวอรอุมา แถบเงิน

(Taepngern, 2021) ซึ่งเป็นวัยรุ่นคนหนึ่งที่ได้เติบโตมาจากครอบครัวเกษตรกรสวนมะพร้าว มีความฝันอยากเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา (สาเหตุที่ไม่ได้เรียนในระบบพร้อมเพื่อนวัยเดียวกันเพราะครอบครัวมีหนี้สิน รวมทั้งหนี้ครอบครัว จึงต้องช่วยครอบครัวทำงานหารายได้) และอยากมีรายได้จากการสร้างธุรกิจของตนเอง เมื่อเข้ามาเรียนที่สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนจึงได้ทำโครงการการเพาะพันธุ์มะพร้าวน้ำหอม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้ให้ครอบครัว ซึ่งในกระบวนการทำโครงการได้วางแผนชีวิตตามแผน 4 แผน ได้แก่ แผนชีวิต แผนอาชีพ แผนสุขภาพ และแผนการเงิน โดยได้วางแผนเป้าหมายไว้ว่าจะซื้อรถยนต์เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางธุรกิจ มีที่ดินเป็นของตนเองเพื่อสร้างบ้านและทำสวนมะพร้าว (จากเดิมครอบครัวมีเพียงรถจักรยานยนต์พ่วงข้างและเช่าที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและทำสวนมะพร้าว) จากนั้นก็เริ่มลงมือปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้ ระหว่างทางพบอุปสรรคอยู่บ้าง แต่การดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทำให้สามารถผ่านพ้นปัญหาและอุปสรรคไปได้ และสามารถเก็บออมเงินจนสามารถซื้อรถบรรทุกขนาดเล็กเพื่อขนส่งมะพร้าวเพาะพันธุ์ และซื้อที่ดินจำนวน 4 ไร่ เพื่อทำสวนมะพร้าว หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วยังสามารถเก็บเงินสำหรับสร้างบ้านของตนเองได้สำเร็จ และคนที่สองคือนายไชยา ตรีสวรรณ (Trisuwan, 2021) เจ้าของบริษัททรีทราน (ประเทศไทย) จำกัด ทำโครงการลดภาระหนี้สินของบริษัท ทรีทราน (ประเทศไทย) จำกัด จำนวน 80 ล้านบาท ให้หมดภายใน 3 ปี หลังจากทำโครงการปีแรกหนี้ลดลง 30 ล้านบาท ปีที่สองลดลงเรื่อย ๆ และปีที่สามยังมีหนี้คงเหลือ 10 ล้านบาท ซึ่งเป็นหนี้สินหมุนเวียนภายในบริษัท

การจัดกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบของ “โครงการพัฒนาชีวิต” ของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ภายใต้หลักการจัดกระบวนการศึกษารูปแบบ CPC Model Learning ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเน้นไปที่ 3 ส่วนหลัก ได้แก่ เนื้อหาความรู้ของผู้เรียน (Content: C) กระบวนการเรียนรู้ของสถาบัน (Process: P) และการโค้ชหรือการสนับสนุนทางการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ (Coaching: C) (Kurukarnkaset, 2020) ซึ่งมีการประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง เพราะเนื้อหา

ความรู้เป็นส่วนสำคัญที่ผู้เรียนมีประสบการณ์และความรู้พื้นฐานของชีวิตอยู่แล้ว และจะได้รับจากกระบวนการเรียนรู้จากรายวิชาในหลักสูตร ซึ่งเนื้อหาเหล่านั้นจะต้องเป็นเนื้อหาที่มีคุณภาพ และมีความเชื่อมโยงกับความสนใจหรือความจำเป็นในการใช้ชีวิตจริง เช่น เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการทำงาน ทักษะทางสังคม หรือความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และมีความหลากหลายหรือเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนที่แตกต่างกัน โดยอาจแบ่งเนื้อหาออกเป็นหลายระดับ ตั้งแต่เนื้อหาพื้นฐานไปจนถึงเนื้อหาที่มีความซับซ้อน สำหรับกระบวนการเรียนรู้เป็นขั้นตอนหรือวิธีการที่ใช้ในการถ่ายทอดและสร้างการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ประกอบไปด้วยหลายรูปแบบ เช่น การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม การอภิปรายกลุ่ม การเรียนรู้แบบโครงการ การเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการศึกษาผ่านสื่อดิจิทัล กระบวนการเหล่านี้ต้องคำนึงถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและอาจารย์ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และการทำงานกลุ่มอย่างเต็มที่ ซึ่งสถาบันได้กำหนดกระบวนการไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เปลี่ยนวิธีคิดหรือกระบวนการทัศน์ ขั้นตอนที่ 2 การตัดสินใจเข้าสู่การประกอบการชุมชน ขั้นตอนที่ 3 การเรียนรู้จากแบบอย่างที่ดี ขั้นตอนที่ 4 การลงมือปฏิบัติจริง และขั้นตอนที่ 5 การสร้างและสังเคราะห์ความรู้จากข้อมูลและประสบการณ์ (Kurukarnkaset, 2020) ส่วนการโค้ชหรือการสนับสนุนทางการเรียนรู้ในที่นี้หมายถึงการให้คำแนะนำหรือการสนับสนุนในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ที่ไม่ใช่ “การสอนหนังสือ” แต่เป็นการให้คำแนะนำที่เป็นรายบุคคล เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุงการเรียนรู้ได้ตามความต้องการของแต่ละบุคคล การโค้ชสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในรูปแบบของการแนะนำโดยอาจารย์ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ หรือการให้คำแนะนำจากเพื่อนร่วมเรียน ซึ่งการโค้ชนั้นยังสามารถเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ดังตัวอย่างโครงการลดภาระหนี้สินของบริษัท หริทราณ (ประเทศไทย) จำกัด ของนายไชยา ตรีสุวรรณ (Trisuwan, 2021) อาจารย์ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้หรืออาจารย์ที่ปรึกษาได้แนะนำให้คำแนะนำความรู้จากการเรียนรายวิชามาปรับใช้จึงได้นำความรู้แผนการเงินมาปรับ

โครงสร้างหนี้ ทำให้ปีแรกที่เข้ามาศึกษาสามารถลดภาระหนี้สินของบริษัทได้ จำนวน 30 ล้านบาท

ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบของ “โครงการพัฒนาชีวิต” ของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน จึงเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผู้เรียนที่หลากหลาย ซึ่งมีทั้งผู้เรียนที่เป็นวัยแรงงาน ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ หรือกลุ่มคนที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงการศึกษาแบบเดิม โดยใช้การเรียนรู้รูปแบบ CPC Model Learning ช่วยให้การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนทุกคนทั้งในด้านเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ และการสนับสนุนจากโค้ช ทำให้เกิดการพัฒนาเนื้อหาความรู้ได้ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ ซึ่งการโค้ชในการเรียนรู้โครงการพัฒนาชีวิตได้ช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการพัฒนาทักษะและความรู้ของตนเอง อันเป็นผลมาจากการที่สถาบันได้ปรับปรุงแบบการเรียนการสอนของคณาจารย์ จากการ “สอนหนังสือ” ไปสู่ “การสอนงาน” และเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบของโครงการพัฒนาชีวิตและการเรียนรู้รายวิชาของผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สรุป

สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ได้เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญ ได้แก่ การเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning: AL) การเรียนรู้บนฐานโครงการ (Project-Based Learning: PBL) และการใช้กระบวนการจัดการศึกษารูปแบบ CPC Model Learning ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายชีวิต เรียนรู้จากประสบการณ์จริง สร้างความรู้จากประสบการณ์ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยใช้โครงการพัฒนาชีวิตที่เป็นเนื้อหาชีวิตของตนเอง ใช้กระบวนการเรียนรู้ของสถาบันและการสนับสนุนจากอาจารย์ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ในฐานะโค้ชเป็นเครื่องมือการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- Bonwell, C. C. & Eison, J. A. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom*. Washington, D.C.: George Washington University.
- Buck Institute for Education. (2015). *Project-based learning: A strategy for enhancing student engagement and learning*. Retrieved from <https://www.pblworks.org>
- Kongrat, C. (2024). Active learning: Discourse in education for student development. *Journal of Education Studies, Chulalongkorn University*, 52(1), EDUCU5201002. <https://doi.org/10.14456/educu.2024.2> [In Thai]
- Kurukarnkaset, S. (Process Editor). (2020). *Bachelor of Arts Program student handbook major: Life development and community entrepreneurship (revised curriculum 2020) Bachelor of Arts Program, Faculty of Liberal Arts*. Samut Songkhram: Learning Institute for Everyone. [In Thai]
- Markham, T. (2011). *Project-based learning: A bridge just far enough*. Novato: The Buck Institute for Education.
- Ministry of Education. (2017). *National Education Plan 2017–2036*. Bangkok: Office of the Secretariat of the Education Council. [In Thai]
- Office of the Education Council. (2018). *Education in the 21st century*. Bangkok: Ministry of Education. [In Thai]
- Organization for Economic Cooperation and Development (OECD). (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. Retrieved from <https://www.oecd.org/education/2030-project/>
- Pennsylvania Department of Education. (2008). *Commitment to the role of the teacher as a facilitator of learning, 2007*. Retrieved from https://lms.pdesas.org/content/courses/General_PD/T21-NFC/course_attachments/m2tA_01.pdf
- Partnership for 21st Century Skills (P21). (2011). *Framework for 21st century learning*. Retrieved from <https://www.battelleforkids.org/networks/p21/frameworks-resources>
- Suthirat, C. & Suthirat, P. (2024). *Active learning: Concepts, methods, and techniques*. Phitsanulok: Rattanasuwan Printing House. [In Thai]
- Taepngern, A. (2021). *Change your thinking, change your life (Arunuma)* [Video interview]. Interview by LIFE Learning Institute for Everyone. YouTube. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=RxVODq8-erg>
- Trisuwan, C. (2021). *Life degree: Study at the university of life and conquer 80 million in debt within three years* [Video interview]. Interview by LIFE Learning Institute for Everyone. YouTube. Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=dC9XMYex_I&t=23s
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2015). *Global citizenship education: Topics and learning objectives*. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/>
- Vetchapitak, S. (2012). *Higher education for life and community*. Bangkok: Charoenwit Printing. [In Thai]
- World Economic Forum (WEF). (2016). *The future jobs report 2016*. Retrieved from <https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs>

ประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี ความสนใจ และแรงจูงใจ
เลือกประกอบอาชีพในอนาคตของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพัฒนศาสตร์
ปวญ อิงภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

EDUCATIONAL EXPERIENCES IN THE UNDERGRADUATE PROGRAM, INTERESTS,
AND MOTIVATIONS FOR FUTURE CAREER CHOICES AMONG THIRD-YEAR
STUDENTS AT PUEY UNGPHAKORN SCHOOL OF DEVELOPMENT STUDIES,
THAMMASAT UNIVERSITY

ญาดา ขุนศรี¹, พิมพวิมล พรหมวิเศษ², พรณภัส พิมพโดด³, พิชญาภรณ์ เหมมินทร์⁴ และ กนกวรา พวงประยงค์^{5*}

Yada Khunsri¹, Pimwimon Promviset², Pronnapat Pimdod³, Pitchayaporn Hemmin⁴ and

Kanokwara Phuangprayong^{5*}

^{1, 2, 3, 4, 5}มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต 99 หมู่ 18 ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121 ประเทศไทย

^{1, 2, 3, 4, 5}Thammasat University Rangsit Campus, 99 Moo 18, Klong Nueng, Klong Luang, Pathum Thani 12121 Thailand

*Corresponding author E-mail: kanokwara.p@psds.tu.ac.th

(Received: 15 Feb, 2025; Revised: 9 Jul, 2025; Accepted: 14 Jul, 2025)

บทคัดย่อ

ประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีและแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกมีส่วนสำคัญต่อความสนใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคตของนักศึกษา การศึกษาข้อมูลดังกล่าวจะทำให้สถาบันการศึกษาทราบถึงจุดเด่นจุดที่เป็นโอกาสในการพัฒนาของหลักสูตรและทิศทางการผลิตบัณฑิตในอนาคต การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี ความสนใจและระดับแรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพในอนาคตของนักศึกษา โดยใช้กรณีศึกษาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ปวญ อิงภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 60 คน และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามออนไลน์และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมนักศึกษามีระดับประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีในระดับมาก โดยมีระดับประสบการณ์ด้านกิจกรรมสูงที่สุด รองลงมาคือด้านทักษะ ด้านความสัมพันธ์และสังคม และด้านความรู้ตามลำดับ โดยอาชีพในอนาคตที่นักศึกษาสนใจ 3 อันดับแรก คือ 1) ผู้ประกอบการทางสังคมหรือธุรกิจส่วนตัว 2) นักจัดการความรับผิดชอบต่อสังคมหรือนักจัดการความยั่งยืนขององค์กร และ 3) นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การ โดยนักศึกษามากกว่า ร้อยละ 70 สนใจเลือกประกอบอาชีพในองค์กรภาคเอกชน สำหรับระดับแรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพในอนาคตพบว่า นักศึกษามีระดับแรงจูงใจภายในสูงกว่าระดับแรงจูงใจภายนอก โดยแรงจูงใจภายในที่สำคัญคือความสนใจงานที่สร้างประโยชน์แก่สังคม รองลงมาคือการมีเป้าหมายที่ชัดเจนในอาชีพ และการมีบุคลิกภาพ

¹⁻⁴ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวัตกรรมการพัฒนามนุษย์และสังคม วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ปวญ อิงภากรณ์

⁵ รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาวัตกรรมการพัฒนามนุษย์และสังคม วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ปวญ อิงภากรณ์

ที่เหมาะสมกับอาชีพในอนาคต ส่วนแรงจูงใจภายนอกที่สำคัญคือลักษณะงานและความก้าวหน้าในงาน ค่าตอบแทนและแนวโน้มทางการตลาด รวมถึงรายวิชาในหลักสูตรที่มีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ ดังนั้นหลักสูตรควรจัดการเรียนการสอนที่สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน การพัฒนาทักษะและความถนัดในสาขาวิชา และปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องให้ตอบโจทย์กับนักศึกษาและความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนทำความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐและเอกชนเพื่อร่วมกันพัฒนานักศึกษาและพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความก้าวหน้าในการทำงานที่มุ่งให้นักศึกษาสนใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคตได้ตรงตามคุณลักษณะและความสามารถของตนเอง

คำสำคัญ: ประสบการณ์ศึกษา, แรงจูงใจ, อาชีพ, นักศึกษา

ABSTRACT

Educational experiences in undergraduate programs, along with both intrinsic and extrinsic motivations, play a significant role in influencing students' interests in future career choices. Understanding these factors can enable educational institutions to identify the strengths and developmental opportunities of their curricula, and guide the direction of future graduate preparation. This mixed-methods research aims to explore the level of educational experiences, career interests, and the level of career choice motivations among third-year students from Puey Ungphakorn School of Development Studies, Thammasat University. Quantitative data were collected using questionnaires from a sample of 60 students, while qualitative data were gathered through in-depth interviews with 8 key informants. The research tools included online questionnaires and semi-structured interview guides. Data were analyzed using descriptive statistics and content analysis.

The findings revealed that students have a high level of educational experiences in undergraduate program, with the highest level in extracurricular activities, followed by skill development, social relationships, and knowledge acquisition, respectively. The top three career choices among students were: (1) social entrepreneur or private business owner; (2) corporate social responsibility officer or sustainability officer; and (3) human resource and organizational development officer. Seventy percent of students expressed interest in working in the private sector. Regarding motivation for future career choices, students exhibit higher levels of intrinsic motivation than extrinsic motivation, with key intrinsic motivators including a desire to engage in socially beneficial work, clear career goals, and a personality suited to future career paths, while main extrinsic motivators were job characteristics and career advancement opportunities, compensation and market trends, and the relevance of coursework to future careers. Based on these findings, it is recommended that the curriculum should promote experiential learning outside the classroom, support skill development and subject-specific aptitudes, and be continuously revised to align with both student needs and labor market demands. Furthermore, collaboration with public and private sector organizations is recommended to enhance student development and create environments that support professional growth and encourage students to pursue careers aligned with their individual characteristics and abilities.

KEYWORDS: Educational Experiences, Motivation, Career, Student

บทนำ

ตลาดแรงงานคือกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แรงงานจึงจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 และมีความสามารถแบบองค์รวม (Holistic) เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทักษะสำหรับคนรุ่นใหม่ควรประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ ความรู้เชิงเทคนิค ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและดิจิทัล ทักษะชีวิต และอาชีพ (Daosri et al., 2021) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่สถาบันการศึกษาจะต้องออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อเตรียมทักษะที่เหมาะสมกับคนรุ่นใหม่ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานที่สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) (Chaiya, 2019; Smith & Spurling, 1999) และมีทักษะการทำงานที่หลากหลาย (Multi-skill) ซึ่งจะช่วยให้บัณฑิตศึกษามีศักยภาพและมีเป้าหมายที่ชัดเจนมากขึ้นในการเลือกประกอบอาชีพในอนาคตตามที่ตนเองสนใจ

วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการพัฒนามนุษย์และสังคม ซึ่งวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเรื่องนวัตกรรมการพัฒนามนุษย์และสังคม ในมิติของการพัฒนาชุมชนร่วมสมัย การจัดการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรและการจัดการเพื่อความยั่งยืน การจัดการงานอาสาสมัคร และธุรกิจเพื่อสังคม สามารถคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์แนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำไปใช้แก้ไขปัญหาสังคมได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายในสังคม มีทักษะความเป็นผู้นำ มีความคิดสร้างสรรค์ รับผิดชอบต่อส่วนรวม มีโลกทัศน์แบบองค์รวมรอบด้านและสร้างความรู้ด้วยการวิจัย หลักสูตรการเรียนการสอนจึงมีความยืดหยุ่นสอดคล้องไปกับสถานการณ์ของสังคมโลก เพื่อสร้างองค์ความรู้และพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานภาคอุตสาหกรรมและงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมที่อยู่ในองค์กรรูปแบบ

ต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน (Puey Ungphakorn School of Development Studies, 2023)

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในภาคการศึกษาที่ 1/2567 เป็นนักศึกษาที่ผ่านการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน วิชาแกน และวิชาเครื่องมือ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญสำหรับการประยุกต์ใช้ในการทำงานในอนาคต ประกอบกับนักศึกษาเคยผ่านประสบการณ์การเรียนรู้จากในห้องเรียนและการปฏิบัติการภาคสนามเพื่อศึกษาชุมชน การศึกษาฐานงานในรายวิชาต่าง ๆ และการร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มพูนทักษะความรู้ ความถนัดและความสามารถในสาขาที่เรียน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการประกอบอาชีพในอนาคต สอดคล้องกับการศึกษาของนราวิรัตน์ รอดแดง, ศรีปริยญา รูปกระจ่าง, และชาญเดช เจริญวิริยะกุล (Roddang, Toopgrajank, & Charoenwiryakul, 2022) ที่พบว่า ความถนัด ทักษะ ความสามารถพิเศษ และความถนัดในสาขาที่ได้อ่าน เป็นปัจจัยที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษา

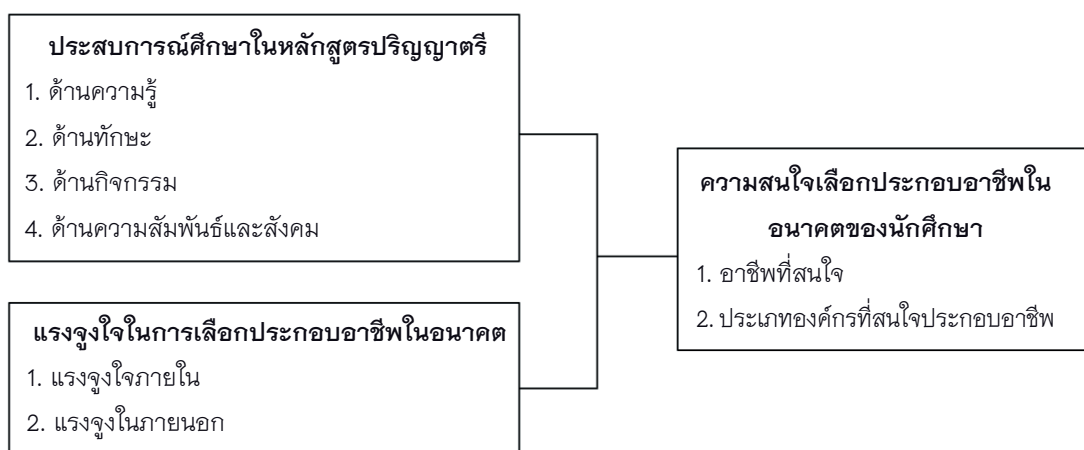
นอกจากประสบการณ์ความรู้ที่กล่าวมาข้างต้น การเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษายังเป็นผลมาจากแรงจูงใจภายใน เช่น ความสนใจ บุคลิกภาพ การมีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจน และแรงจูงใจภายนอก เช่น รายได้ ความก้าวหน้าในงาน แนวโน้มของตลาด สวัสดิการ ครอบครัวและเพื่อนอีกด้วย (Junruan, Namboonruang, & Ratniyom, 2023)

กล่าวได้ว่าประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีทั้งในด้านความรู้ ทักษะ กิจกรรม และความสัมพันธ์และสังคม รวมทั้งแรงจูงใจภายในและภายนอกของนักศึกษามีบทบาทต่อความสนใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษา คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี ความสนใจและแรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพในอนาคตของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการฉายภาพความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี แรงจูงใจและความสนใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

การเรียนการสอน และการกำหนดทิศทางการพัฒนา นักศึกษาและการผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดแรงงานในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตร ปริญญาตรีของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. ศึกษาความสนใจเลือกประกอบอาชีพ ในอนาคตของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. ศึกษาระดับแรงจูงใจในการเลือกประกอบ อาชีพในอนาคตของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัย พัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี หน่วยวิเคราะห์ในการวิจัยคือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 หลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวัตกรรมการพัฒนามนุษย์ และสังคม วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ภาคการศึกษาที่ 1/2567 ในการวิจัยเชิงปริมาณคณะผู้วิจัยใช้การเลือกตัวอย่าง โดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหน่วยวิเคราะห์ ที่มีความยินดีในการให้ข้อมูล ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผ่านระบบออนไลน์

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพคณะผู้วิจัยคัดเลือก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ประยุกต์ใช้แนวคิดของ Dewey (1933) ที่กล่าวถึงการเรียนรู้จากประสบการณ์ว่าเป็นกระบวนการ บูรณาการระหว่างประสบการณ์กับความคิดรวบยอด การสังเกตและการปฏิบัติ ส่งผลให้เกิดแรงกระตุ้น ในการเรียนรู้จนเกิดความรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ รวมถึงแนวคิดแรงจูงใจภายในและภายนอกของ Ryan and Deci (2000) ที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่มุ่งหมายของ บุคคล และทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Holland (1997) ที่กล่าวว่าการเลือกอาชีพของบุคคลขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ ของบุคคล สิ่งแวดล้อมของบุคคล สิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ให้บุคคลได้ฝึกทักษะความสามารถของตนเอง และ พฤติกรรมของบุคคล สรุปได้ดังภาพที่ 1

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) แบบเฉพาะเจาะจง โดยคำนึงถึงความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกและ ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความยินดีในการให้ข้อมูล มีการขออนุญาต เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักทุกรายและนำเสนอ ผลการวิจัยในภาพรวมตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยไม่ระบุชื่อ ของผู้ให้ข้อมูลหลัก

ประชากร

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวัตกรรมการพัฒนามนุษย์และสังคม วิทยาลัย พัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษาที่ 1/2567 จำนวน 72 คน โดยนักศึกษากลุ่มนี้ มีอายุ 19-23 ปี

กลุ่มตัวอย่าง

คณะผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่ามีผู้ยินดีและสะดวกตอบแบบสอบถาม จำนวน 60 คน คิดเป็นอัตราการตอบกลับ ร้อยละ 83.33 ของประชากรทั้งหมด ส่วนการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวัตกรรมการพัฒนามนุษย์และสังคม วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ภาคการศึกษาที่ 1/2567 โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นผู้ที่มีความยินดีและสะดวกในการให้ข้อมูลเชิงลึก จำนวน 8 คน

เครื่องมือการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท ดังนี้

1. แบบสอบถาม แบ่งเป็นคำถาม 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย คำถามเรื่อง เพศ อายุ ผลการเรียนเฉลี่ย และวิธีการสมัครเข้าศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบเติมคำและเลือกตอบ ส่วนที่ 2 ระดับประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี ประกอบด้วย คำถามด้านความรู้ ทักษะ กิจกรรม และความสัมพันธ์และสังคม ลักษณะคำถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนที่ 3 ความสนใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคต ประกอบด้วย คำถามอาชีพในอนาคตที่นักศึกษาสนใจประกอบอาชีพ และประเภทองค์กรที่สนใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคต ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และส่วนที่ 4 ระดับแรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพในอนาคต ลักษณะคำถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วย ประเด็นสัมภาษณ์ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี ส่วนที่ 2 ความสนใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคต และส่วนที่ 3 เหตุผลหรือแรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพในอนาคต

คณะผู้วิจัยนำเสนอแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการศึกษา จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหา โดยพบว่าแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ครบถ้วน การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่ามีค่าอยู่ในช่วง .67–1.00 จึงสามารถนำมาใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถามได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ส่วน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารรายละเอียดของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวัตกรรมการพัฒนามนุษย์และสังคม วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และรวบรวมข้อมูลด้านองค์ความรู้ การพัฒนาทักษะ และกิจกรรมจากการเรียนการสอนในหลักสูตร เพื่อสรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง

2. นำแบบสอบถามการวิจัยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่มีความยินดีและสะดวกให้ข้อมูล จำนวน 60 คน โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ ระหว่างวันที่ 8–13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2567

3. ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีความยินดีและสะดวกให้ข้อมูลในเชิงลึก จำนวน 8 คน ในวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2567

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการวิเคราะห์ข้อคำถามที่มีลักษณะของการประมาณค่า 5 ระดับ ใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตามแนวคิดของ Best (1981) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 = ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 = ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 = ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 = ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 = ระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยเป็น 3 ส่วน ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ระดับประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีระดับประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.97) ดังตารางที่ 1 ปรากฏรายละเอียดของผลการวิจัยจำแนกเป็นรายด้านดังนี้

ด้านความรู้ พบว่าในภาพรวมนักศึกษามีระดับประสบการณ์ด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.92) โดยประสบการณ์ที่โดดเด่น 3 อันดับแรก ได้แก่ นักศึกษามีความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนมากที่สุด ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.96) รองลงมาคือการเรียนในหลักสูตรนี้ตอบโจทย์เป้าหมายการทำงานในอนาคต ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.93) และสามารถนำองค์ความรู้จากชั้นเรียนมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.91) ตามลำดับ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ดังนี้

“หลักสูตรเน้นด้านการพัฒนาสังคมและความยั่งยืน มีการเรียนรู้ทั้งในเรื่องการวิเคราะห์ปัญหาสังคม รวมไปถึงการพัฒนาเศรษฐกิจและชุมชนอย่างยั่งยืน รู้สึกว่าหลักสูตรนี้เปิดโลกให้ได้เข้าใจความเชื่อมโยงของหลาย ๆ ปัญหาในสังคม ทำให้มีเป้าหมายในอนาคตที่จะทำงานในสายงานที่ช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมได้” (Key Informant 3, Personal Communication, 20 November 2024)

“เราคิดว่าหลักสูตรนี้ มันเปิดโลกให้ได้เข้าใจความเชื่อมโยงของหลาย ๆ ปัญหาในสังคม ทำให้มีเป้าหมายในอนาคตที่จะทำงานในสายสังคม เช่น การทำงานในบริษัทเอกชนหรือหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น” (Key Informant 4, Personal Communication, 20 November 2024)

“หลังจากได้เรียนที่นี่ทำให้มีเป้าหมายในอนาคตที่ชัดเจน ในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา ได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร และงานพัฒนาสังคมเป็นอย่างมาก” (Key Informant 8, Personal Communication, 20 November 2024)

ด้านทักษะ พบว่าในภาพรวมนักศึกษามีระดับ

ประสบการณ์ด้านทักษะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.90) โดยประสบการณ์ที่โดดเด่น 3 อันดับแรก ได้แก่ นักศึกษามีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.73) รองลงมาคือความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.98) และสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนและการทำงาน ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.94) ตามลำดับ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ดังนี้

“ปีแรกรู้สึกว่าได้เรียนวิชาเกี่ยวกับการคิดเชิงออกแบบ วิชาส่วนนี้ทำให้เรามีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบงานต่าง ๆ” (Key Informant 5, Personal Communication, 20 November 2024)

“ส่วนตัวได้รับประสบการณ์จากรายวิชาเรียนต่าง ๆ ที่มีการฝึกให้ทำงานเป็นโครงการ เหมือนเป็นการทำงานจริง ได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ทำให้ได้รับประสบการณ์ที่เหมือนได้เตรียมความพร้อมก่อนไปทำงานจริง” (Key Informant 7, Personal Communication, 20 November 2024)

ด้านกิจกรรม พบว่าในภาพรวมนักศึกษามีระดับ

ประสบการณ์ด้านกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.89) โดยประสบการณ์ที่โดดเด่น 3 อันดับแรก ได้แก่ การได้ทำกิจกรรมที่ไม่เคยทำมาก่อน ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.89) และได้เรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนจากการลงพื้นที่ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.79) รองลงมาคือการได้ทำกิจกรรมที่หล่อหลอมจิตสำนึกสาธารณะและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.94) และได้เปิดโลกทัศน์การเรียนรู้นอกห้องเรียน ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.94) ตามลำดับ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ดังนี้

“ตอนปี 2 เป็นครั้งแรกที่เราได้ทำกิจกรรมกับองค์กรภายนอกที่ทำงานเกี่ยวกับพี่น้องคนไร้บ้าน ในวิชา 241 ได้ไปจัดทำโครงการอาสาสมัครกับองค์กร ได้เปิดโลกและเห็นมุมมองทางสังคมเพิ่มขึ้น...แล้วก็มีส่วนที่ศึกษาชุมชนต่างจังหวัด ต้องไปอยู่กับคนที่เราไม่รู้จัก เราคิดว่าต้องปรับตัวค่อนข้างมาก ซึ่งสิ่งที่เรารู้คือ การเคารพและเข้าใจคนอื่นเป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับการลงพื้นที่ครั้งนี้ เราต้องเข้าใจสภาพแวดล้อม บริบทพื้นที่ของคนในชุมชนจึงจะแก้ปัญหาชุมชนได้” (Key Informant 5, Personal Communication, 20 November 2024)

ด้านความสัมพันธ์และสังคม พบว่าในภาพรวม นักศึกษามีระดับประสบการณ์ด้านความสัมพันธ์ และสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.66, S.D. = 1.12) โดยประสบการณ์ที่โดดเด่น 3 อันดับแรก ได้แก่ นักศึกษารู้สึกรักและผูกพันกับเพื่อน ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.75) รองลงมาคือได้รู้จักเพื่อนที่มีความชอบหรือเป้าหมายในชีวิตคล้ายคลึงกัน ($\bar{X}$ = 3.85, S.D. = 0.99) และได้เข้าร่วมกิจกรรมของวิทยาลัยฯ อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}$ = 3.63, S.D. = 1.01) ตามลำดับ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ดังนี้

“มีโอกาสไปร่วมกิจกรรมกับวิทยาลัยฯ และมหาวิทยาลัยฯ หลายครั้ง ทำให้เกิดประสบการณ์

นอกห้องเรียนที่หลากหลายทั้งด้านวิชาการและนันทนาการ ทำให้รู้สึกว่า หากไม่ได้เรียนที่นี่ ก็คงไม่ได้รับโอกาสดี ๆ แบบนี้” (Key Informant 5, Personal Communication, 20 November 2024)

อย่างไรก็ดีผลการศึกษายังชี้ถึงประสบการณ์ รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในแต่ละด้าน ได้แก่ การมีความรู้ด้านการจัดการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร การมีความมั่นใจในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน การได้เปิดโลกทัศน์นอกห้องเรียนที่กว้างมากขึ้น และการมีความผูกพันกับเจ้าหน้าที่อีกด้วย รายละเอียดของ ผลการศึกษาแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความรู้	3.48	0.92	ปานกลาง
มีความรู้ด้านการพัฒนาชุมชน	3.58	0.96	มาก
มีความรู้ด้านงานอาสาสมัคร	3.43	0.83	ปานกลาง
มีความรู้ด้านการจัดการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร	3.40	0.91	ปานกลาง
มีความรู้ด้านวิสาหกิจเพื่อสังคม	3.43	0.98	ปานกลาง
สามารถนำองค์ความรู้จากชั้นเรียนมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	3.48	0.91	ปานกลาง
การเรียนรู้ในหลักสูตรตอบโจทย์เป้าหมายการทำงานในอนาคต	3.53	0.93	มาก
ด้านทักษะ	3.70	0.90	มาก
สามารถใช้เครื่องมือ 7 ชิ้นในงานพัฒนาชุมชน	3.80	0.90	มาก
สามารถใช้เครื่องมือ Design Thinking ในการเรียนและการทำงาน	3.60	0.83	มาก
สามารถใช้เครื่องมือระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการเรียนและการทำงาน	3.53	0.87	มาก
สามารถใช้เครื่องมือการประเมินผลกระทบทางสังคมในการเรียนและการทำงาน	3.60	0.81	มาก
สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	3.87	0.98	มาก
มีความคิดสร้างสรรค์	3.90	0.73	มาก
มีทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน	3.72	0.94	มาก
สามารถปรับตัวในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย	3.78	0.96	มาก
มีความเป็นผู้นำ สามารถโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นให้ทำในสิ่งที่ถูกต้องได้	3.55	0.93	มาก
มีความมั่นใจในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน	3.45	1.02	ปานกลาง
สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนและการทำงาน	3.83	0.94	มาก
การเรียนรู้ในหลักสูตรช่วยพัฒนาทักษะที่สำคัญในการทำงานในอนาคต	3.75	0.86	มาก

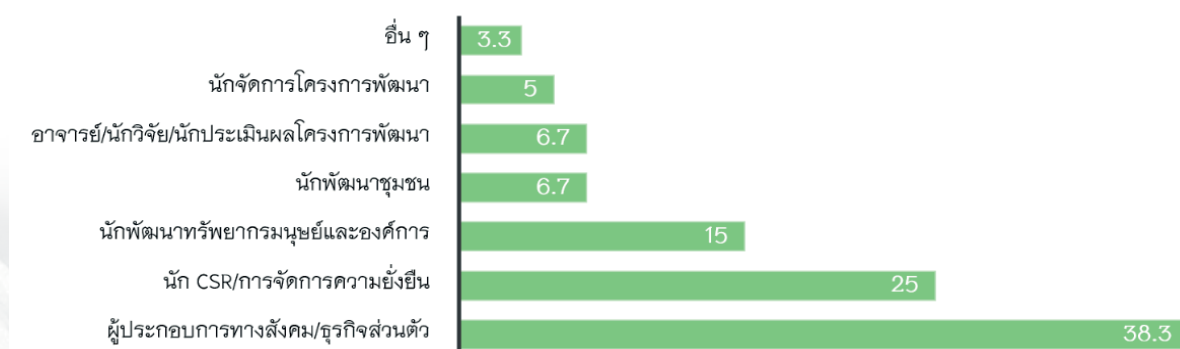
ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านกิจกรรม	4.11	0.89	มาก
ได้ทำกิจกรรมที่ไม่เคยทำมาก่อน	4.18	0.89	มาก
ได้เรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนจากการลงพื้นที่	4.18	0.79	มาก
ได้เปิดโลกทัศน์นอกห้องเรียนที่กว้างมากขึ้น	4.00	0.94	มาก
ได้ทำกิจกรรมที่หล่อหลอมจิตสำนึกสาธารณะและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	4.08	0.94	มาก
ด้านความสัมพันธ์และสังคม	3.66	1.12	มาก
ได้รู้จักเพื่อนที่มีความชอบหรือเป้าหมายในชีวิตคล้ายคลึงกัน	3.85	0.99	มาก
ได้เข้าร่วมกิจกรรมของวิทยาลัยฯ อย่างสม่ำเสมอ	3.63	1.01	มาก
มีความผูกพันกับวิทยาลัยฯ	3.57	1.16	มาก
มีความผูกพันกับเพื่อน	4.20	0.75	มาก
มีความผูกพันกับอาจารย์	3.47	1.21	ปานกลาง
มีความผูกพันกับเจ้าหน้าที่	3.27	1.33	ปานกลาง
ภาพรวม	3.68	0.97	มาก

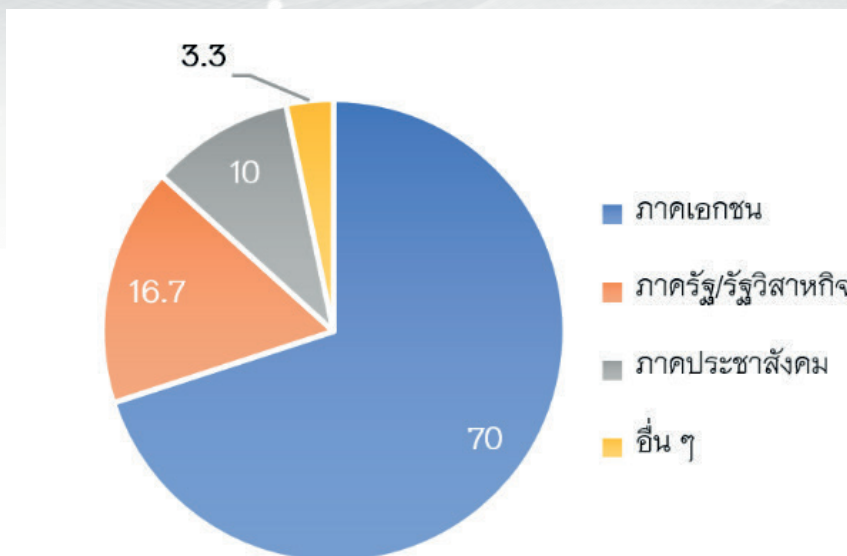
2. ความสนใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคต ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า อาชีพในอนาคตที่นักศึกษาสนใจเลือกประกอบอาชีพ 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้ประกอบการทางสังคมหรือธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 38.3) รองลงมาคือนักจัดการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) หรือนักจัดการความยั่งยืนขององค์กร (ร้อยละ 25)

และนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การ (ร้อยละ 15) ตามลำดับ ดังภาพที่ 2 โดยนักศึกษาส่วนใหญ่สนใจเลือกประกอบอาชีพในองค์กรภาคเอกชน (ร้อยละ 70) รองลงมาคือองค์กรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 16.7) และองค์กรภาคประชาสังคม (ร้อยละ 10) ตามลำดับ และมีนักศึกษาบางรายที่ยังไม่ทราบความสนใจและมีความสนใจประกอบอาชีพในองค์กรทั้ง 3 ประเภทในสัดส่วนที่น้อยที่สุด (ร้อยละ 3.3) ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 2 ความสนใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคต (ร้อยละ)

ภาพที่ 3 ประเภทองค์กรที่สนใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคต (ร้อยละ)

3. ระดับแรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพในอนาคตของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีระดับแรงจูงใจภายในต่อการเลือกประกอบอาชีพในอนาคตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.96) โดยแรงจูงใจภายในสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การมีความสนใจงานที่สร้างประโยชน์แก่สังคม ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.93) รองลงมาคือการมีเป้าหมายที่ชัดเจนในอาชีพ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 1.01) และการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพในอนาคต ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.96) ตามลำดับ (ตารางที่ 4) นอกจากนี้ในภาพรวมนักศึกษามีแรงจูงใจภายนอกต่อการเลือกประกอบอาชีพในอนาคตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 1.04) โดยแรงจูงใจภายนอกสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ลักษณะงานและความก้าวหน้าในงาน ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.84) รองลงมาคือค่าตอบแทนและแนวโน้มทางการตลาด ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.91) และรายวิชาในหลักสูตร ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสนใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคตและแรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพในอนาคตของนักศึกษา สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ดังนี้

“สนใจงานด้าน ซีเอสอาร์ และ เอสอี เพราะเป็นประเด็นที่ตอบโจทย์ในยุคปัจจุบัน...ที่เลือกอาชีพนี้เพราะอยากทำธุรกิจส่วนตัวที่มีรายได้สูงและอยากทำธุรกิจรูปแบบใหม่ที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม” (Key Informant 7, Personal Communication, 20 November 2024)

“ชอบสายงานธุรกิจเพราะคิดว่ามีความมั่นคงด้านหน้าที่การงาน เมื่อได้เรียนวิชา ซีเอสอาร์ และ เอสอีก็คิดว่าวิชาพวกนี้ตอบโจทย์กับสายงานที่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน...อาชีพที่อยากเป็นคือนักซีเอสอาร์เพราะเทรนด์ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรกำลังมา และเป็นงานที่สร้างความยั่งยืน” (Key Informant 2, Personal Communication, 20 November 2024)

“ส่วนตัวสนใจงานด้าน ซีเอสอาร์ เรายังมองว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจในโลกยุคปัจจุบัน เนื่องจากโลกในปัจจุบันกำลังมีปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อม...แรงจูงใจที่เลือกอาชีพนี้ คือ ความมั่นคงและความสนใจในงานซีเอสอาร์ ที่สร้างประโยชน์ต่อสังคม” (Key Informant 8, Personal Communication, 20 November 2024)

“ชอบสายงาน ยูเอ็น และ เอ็นจีโอ ซึ่งเป็นสายงานด้านสังคม เพราะรู้สึกว่าโลกของเราเจอปัญหาหลายอย่างอยากนำความรู้ไปใช้ผลักดันปัญหาในสังคมให้ถูกแก้ไขและเกิดการเปลี่ยนแปลง” (Key Informant 1, Personal Communication, 20 November 2024)

“อยากทำงานด้านการพัฒนาชุมชนหรือเจ้าหน้าที่
ในองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เพราะสนใจ
การช่วยเหลือและพัฒนาชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคมและ

สิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนมากขึ้น” (Key Informant 3, Personal
Communication, 20 November 2024)

ตารางที่ 4 ระดับแรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพในอนาคต

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
แรงจูงใจภายใน	3.89	0.96	มาก
ท่านมีเป้าหมายที่ชัดเจนในอาชีพ	3.97	1.01	มาก
ท่านเรียนได้ดีในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในอนาคต	3.78	0.96	มาก
ท่านมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพในอนาคต	3.83	0.96	มาก
ท่านมีความสนใจในงานที่สร้างประโยชน์แก่สังคม	3.98	0.93	มาก
แรงจูงใจภายนอก	3.75	1.04	มาก
รายวิชาในหลักสูตร	3.79	0.87	มาก
รายวิชามีความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลง	3.75	0.89	มาก
รายวิชาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	3.65	0.90	มาก
รายวิชามีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ	3.97	0.78	มาก
ลักษณะงานและความก้าวหน้าในงาน	4.03	0.84	มาก
อาชีพที่สนใจตรงกับความรู้และทักษะที่มี	4.02	0.91	มาก
อาชีพที่สนใจมีโอกาสในการพัฒนาตนเองด้านอื่น ๆ	4.07	0.82	มาก
อาชีพที่สนใจมีโอกาสในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง	4.02	0.81	มาก
ค่าตอบแทนและแนวโน้มทางการตลาด	3.88	0.91	มาก
อาชีพที่สนใจมีค่าตอบแทนที่น่าพึงพอใจ	4.02	0.91	มาก
อาชีพที่สนใจกำลังเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน	3.78	0.87	มาก
อาชีพที่สนใจได้รับสวัสดิการที่มั่นคง	3.85	0.95	มาก
ครอบครัวและเพื่อน	3.41	1.28	ปานกลาง
ครอบครัวต้องการให้ประกอบอาชีพนี้	3.60	1.08	มาก
ครอบครัวคาดหวังสวัสดิการที่ดีเพื่อสมาชิกในครอบครัว	3.70	1.17	มาก
ต้องการทำงานตามแบบคนในครอบครัว	3.30	1.36	ปานกลาง
ต้องการทำงานตามเพื่อน	3.05	1.41	มาก

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อยู่ในระดับมาก โดยมีระดับประสบการณ์ในด้านกิจกรรมสูงที่สุด รองลงมาคือด้านทักษะ ด้านความสัมพันธ์และสังคม และด้านความรู้ ตามลำดับ

2. ความสนใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคตของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้ประกอบการทางสังคมหรือธุรกิจส่วนตัว รองลงมาคือผู้จัดการ ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) หรือนักจัดการความยั่งยืนขององค์กร และนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กร ตามลำดับ โดยนักศึกษา

ส่วนใหญ่สนใจเลือกประกอบอาชีพในองค์กรภาคเอกชน รองลงมาคือองค์กรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ และองค์กรภาคประชาสังคม ตามลำดับ

3. ระดับแรงจูงใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคต ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สรุปได้ว่า นักศึกษามีระดับแรงจูงใจภายในสูงกว่าระดับแรงจูงใจภายนอก โดยแรงจูงใจภายในที่สำคัญ คือการมีความสนใจงานที่สร้างประโยชน์แก่สังคม รองลงมาคือการมีเป้าหมายที่ชัดเจนในอาชีพ และการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพในอนาคต ส่วนแรงจูงใจภายนอกที่สำคัญคือลักษณะงานและความก้าวหน้าในงาน ค่าตอบแทนและแนวโน้มทางการตลาด และรายวิชาในหลักสูตรที่มีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่านักศึกษามีระดับประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับประสบการณ์ด้านกิจกรรมสูงที่สุด โดยเฉพาะประสบการณ์เรื่องการได้ทำกิจกรรมที่ไม่เคยทำมาก่อนและได้เรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนจากการลงพื้นที่ สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการพัฒนามนุษย์และสังคม ที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจากการลงพื้นที่ภาคสนาม (Puey Ungphakorn School of Development Studies, 2023) ซึ่งทำให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติและเปิดรับมุมมองจากผู้ปฏิบัติงานจริง รองลงมาคือด้านทักษะ โดยเฉพาะทักษะความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะการใช้เทคโนโลยีในการเรียนและการทำงาน สอดคล้องกับรายวิชาในหลักสูตรที่มีรูปแบบการเรียนการสอนให้นักศึกษาฝึกคิด ฝึกใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล และการฝึกออกแบบโครงการพัฒนาเป็นกลุ่มซึ่งมีส่วนในการพัฒนาให้นักศึกษารู้จักปรับตัวและทำงานร่วมกับเพื่อนได้ (Puey Ungphakorn School of Development Studies, 2023)

กล่าวได้ว่าประสบการณ์จากการร่วมกิจกรรม และประสบการณ์ด้านทักษะที่ได้รับการศึกษาจากหลักสูตรมีส่วนทำให้นักศึกษามีความสัมพันธ์กับสังคม โดยเฉพาะการมีความผูกพันกับเพื่อน และการได้รู้จักเพื่อนที่มีความชอบหรือเป้าหมายในชีวิตคล้ายคลึงกันในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของไพเราะ ราชสมบัติ, สุมิตรยา ประดิษฐ์, เชษฐภักดิ์ สิลาศรีศิริ, และไตรรัตน์ สิทธิทูล (Rachsomboon, Yaprudit, Leelasrisiri, & Sithitool, 2020) ที่พบว่านักศึกษาพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในระดับมาก เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยทำให้นักศึกษาได้ทำความรู้จักกันและได้สานสัมพันธ์กับเพื่อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับผลการวิจัยของอรสา จุลมา, นรากร พุทธิโชค, และชูพงษ์ ทองคำสมุทร (Julrma, Puthaco, & Thongkamsamut, 2022) ที่พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่ามีส่วนช่วยในการพัฒนาตนเองในระดับมาก เช่นเดียวกับการศึกษาของ ชนัตชญา นันท์ รัตน์บุญทอง (Ratbunthong, 2023) ที่พบว่าการศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีอยู่ในระดับมาก และเสนอว่ากิจกรรมที่เหมาะสมและตรงความต้องการของนักศึกษาช่วยพัฒนานักศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วน

อย่างไรก็ดีผลการวิจัยชี้ว่าประสบการณ์ด้านความรู้ของนักศึกษาที่ได้รับจากหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นผลมาจากนักศึกษากลุ่มนี้กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 1 ซึ่งยังมีความต้องการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้จากรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือกอื่น ๆ ตามความสนใจเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการวัดผลการศึกษาของหลักสูตรมีความเข้มข้น อาจทำให้นักศึกษารู้สึกว่าความรู้ของตนเองยังต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นในชั้นปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมพูนทุสุขหวาน และปิยะธิดา ทองอร่าม (Sukwan & Tongaram, 2025) ที่พบว่านักศึกษามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะ ด้านความรู้ และด้านลักษณะบุคคลเพิ่มขึ้น

ขณะที่ผลการวิจัยเรื่องอาชีพในอนาคตที่นักศึกษาสนใจเลือกประกอบอาชีพ 3 อันดับแรก ชี้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่อยากเป็นผู้ประกอบการทางสังคมหรือธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด

รองลงมาคือนักจัดการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) หรือนักจัดการความยั่งยืนขององค์กร และนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กร โดยส่วนมากสนใจเลือกประกอบอาชีพในองค์กรภาคเอกชน สอดคล้องกับผลการสำรวจ 10 อาชีพเด่นของเด็กรุ่นใหม่ Gen Z ของสถาบันยุทธศาสตร์การค้า (Institute of Trade Strategies, 2024) ที่ชี้ว่าคนรุ่นใหม่สนใจอาชีพผู้ประกอบการธุรกิจ เนื่องจากเป็นนายตัวเอง และปัจจุบันหลายภาคส่วนมีการส่งเสริมผู้ประกอบการรุ่นใหม่ให้ผลิตนวัตกรรมใหม่ๆ มากขึ้น ซึ่งค่อนข้างสอดคล้องกับองค์ความรู้ของหลักสูตรและความสนใจของนักศึกษา ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาของเสาวณี จันทะพงษ์ (Chantapong, 2022) ที่สังเคราะห์ข้อมูลจากผลสำรวจความต้องการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานของผู้ประกันตนมาตรา 33 ที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน จำนวน 1,425 คน โดยชี้ให้เห็นว่าแรงงานจบใหม่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 60 มีแนวโน้มประกอบอาชีพอิสระ และแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสนใจประกอบอาชีพอิสระเป็นผู้ประกอบการรายย่อยและขายของออนไลน์มากที่สุด

สำหรับผลการศึกษาแรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพในอนาคตพบว่านักศึกษามีระดับแรงจูงใจภายในสูงกว่าระดับแรงจูงใจภายนอก โดยแรงจูงใจภายในที่สำคัญคือการมีความสนใจงานที่สร้างประโยชน์แก่สังคม รองลงมาคือการมีเป้าหมายที่ชัดเจนในอาชีพและการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพในอนาคต สอดคล้องกับโชติค ปัญญาวรานนท์ และมานิดา ลิ้มสกุล (Panyavarant & Limsakul, 2024) ที่นำเสนอผลสำรวจ Global 2024 Gen Z and Millennial Survey ซึ่งสะท้อนมุมมองของคนรุ่นใหม่ที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยผลสำรวจชี้ว่ากลุ่มคนรุ่นใหม่ Gen Z และคนรุ่น Millennials เป็นกำลังสำคัญในตลาดทั่วโลก คนรุ่นใหม่กลุ่มนี้ให้ความสนใจร่วมงานกับองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยวัตถุประสงค์ในการสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และไม่กลัวที่จะปฏิเสธการร่วมงานกับองค์กรที่มีแนวทางไม่สอดคล้องกับค่านิยมของตนเอง เช่นเดียวกับผลการวิจัยของภาวิณี นิมปฐุมวงค์ และอภิรัตน์ กังสดารพร (Nimpathomvong & Kangsadanporn, 2023) ที่พบว่าปัจจัยภายในที่เอื้อต่อการเลือกอาชีพในฝันของคนรุ่นใหม่ Gen Z ได้แก่ เป้าหมายในชีวิต ความถนัด และความสนใจในอาชีพ

ส่วนผลการวิจัยแรงจูงใจภายนอกที่สำคัญ ได้แก่ ลักษณะงานและความก้าวหน้าในงาน ค่าตอบแทน และแนวโน้มทางการตลาด และรายวิชาในหลักสูตรที่มีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพที่ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของจินตนา จันเรือน, สุวิทย์ นามบุญเรือง, และรุ่งทรัพย์ ราษฎร์นิยม (Junruan et al., 2023) ที่พบว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นผลมากรายได้ แนวโน้มของตลาด สวัสดิการ ตำแหน่งงาน ความมั่นคงของงาน ความเจริญก้าวหน้าในงาน โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคตส่งผลให้บุคลากรในองค์กรได้มีโอกาสพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น รวมไปถึงการที่มีโอกาสได้รับการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นและเติบโตในสายอาชีพ สอดคล้องกับการศึกษาของชิงเซิง แก้วก่า, สาธิตา กลิ่นสุคนธ์, และรัชดาพร คำแก้ว (Kaewka, Klinsukhon, & Kamkaew, 2022) ที่พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาคือค่าแรงและผลตอบแทน รองลงมาคือลักษณะของงาน ความก้าวหน้าและความมั่นคง และองค์กรกับสภาพแวดล้อมทางสังคม ตามลำดับ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของธาริณี อังคัยศ, สมทรง คันธนที, และนพดล คำพิทักษ์ (Aungyot, Khanthanatee, & Khumpitak, 2020) ที่พบว่าปัจจัยในการเลือกอาชีพของนักศึกษาที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านค่าตอบแทน และสวัสดิการ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ และด้านลักษณะงาน ตามลำดับ

นอกจากนั้นเนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่นักศึกษาสะท้อนว่ามีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ ยังมีความเชื่อมโยงกับระดับประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีของนักศึกษาและความสนใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคต เนื่องจากรายวิชาต่างๆ มีส่วนสำคัญในการพัฒนาความรู้และทักษะของนักศึกษาที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของวัชรสินธุ์ เพ็งบุบผา และกนิษฐ์ ศรีเคลือบ (Pengbubpha & Sriklaub, 2021) ที่พบว่าหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นการสร้างเสริมให้นักศึกษาเกิดประสบการณ์ในอาชีพ ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ทักษะการปรับตัว ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการบริหารงาน เนื่องจากเป็นทักษะการประกอบอาชีพที่สำคัญในโลกยุคใหม่ตามมุมมองของผู้ประกอบการ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของนรรัตน์

รอตแดง และคนอื่น ๆ (Roddang et al., 2022) ที่พบว่า ความถนัด ทักษะ ความสามารถพิเศษ และความถนัดในสาขาที่ได้เรียน เป็นปัจจัยที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษา

กล่าวได้ว่าประสบการณ์ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีและแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกมีส่วนสำคัญต่อความสนใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคตของนักศึกษา การศึกษาข้อมูลดังกล่าวจะทำให้สถาบัน การศึกษาทราบถึงจุดเด่น จุดที่เป็นโอกาสในการพัฒนาของหลักสูตร และทิศทางในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. แม้ว่าหลักสูตรในปัจจุบันจะสามารถตอบโจทย์ตลาดแรงงานได้ในระดับหนึ่ง แต่ควรเพิ่มความเข้มข้นของรายวิชาที่สอดคล้องกับการทำงานด้านการพัฒนาองค์กรและความยั่งยืนมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ศึกษามีจุดยืนมีเป้าหมายทางอาชีพที่ชัดเจน และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในระยะยาว

2. หลักสูตรควรส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ นอกห้องเรียนต่อไป เพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์การทำงานกับชุมชน องค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ และเพื่อเป็นการเพิ่มทักษะให้พร้อมก้าวออกไปสู่โลกของ

การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. หลักสูตรควรส่งเสริมการตรวจคุณภาพของหลักสูตร ค้นหาจุดเด่นและจุดด้อยเพื่อยกระดับคุณภาพของหลักสูตรให้สามารถผลิตบัณฑิตที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

4. หลักสูตรควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบสหวิทยาการที่มีการออกแบบหลักสูตรที่รวมความรู้จากหลายสาขา เช่น การผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับการพัฒนาสังคมหรือธุรกิจ และส่งเสริมให้นักศึกษาเลือกเรียนรายวิชาข้ามคณะ

5. หลักสูตรควรทำความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานักศึกษา และสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาสนใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคตได้ตรงตามคุณลักษณะและความสามารถของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาร่วมกับนักศึกษาชั้นปี 4 ซึ่งเป็นชั้นปีสุดท้ายที่เตรียมพร้อมสู่โลกการทำงาน และผู้วิจัยอาจนำสถิติขั้นสูงมาใช้ในการวิเคราะห์ค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพในอนาคต เพื่อขยายขอบเขตผลการศึกษาให้กว้างมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Aungmyot, T., Khanthanatee, S., & Khumpitak, N. (2020). Factors affecting the demand of the bachelor degree students' job designation in Nakhon Ratchasima province. In *The 7th National Conference Nakhon Ratchasima College* (pp. 168–176). May 23, 2020. Nakhon Ratchasima: Nakhon Ratchasima College. [In Thai]
- Best, J. W. (1981). *Research in education*. (3rd ed.). New Jersey: Prentice. Hall Inc.
- Chaiya, S. (2019). The development of lifelong learning skills of students in the 21st century. *Academic Journal of Education*, 20(1), 168–180. [In Thai]
- Chantapong, S. (2022). *Trends in the job market and the rise of freelance work in the Gig Economy*. Retrieved from https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/research-and-publications/articles-and-publications/articles/pdf/Article_1Mar2022.pdf [In Thai]
- Daosri, T., Thipkonglad, P., Khemphong, P., Dubsork, S., Pengpis, S., Wisarutphaisan, W., & Phutiariyawat, J. (2021). The study of the learning management approach of school in the 21st century. *Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Pathom Rajabhat University*, 11(1), 59–74. [In Thai]
- Dewey, J. (1933). *How we think: A restatement of the relation of reflective thinking to the educative process*. Boston: D.C. Heath & Co Publishers.

- Holland, J. L. (1997). *Making vocational choices: A theory of vocational personalities and work environments*. (3rd ed.). Odessa: Psychological Assessment Resources, Inc.
- Institute of Trade Strategies. (2024). *Top 10 dream careers for the new generation and the status of Gen Z in 2024*. Retrieved from <https://tradesstrategies.utcc.ac.th/wp-content/uploads/2024/02/10-อาชีพเด่น-อาชีพในฝันของเด็กรุ่นใหม่-ปี-67.pdf> [In Thai]
- Julrma, O., Puthaco, N., & Thongkamsamut, C. (2022). A study on needs for extra-curricular activities of undergraduate students, faculty of architecture, Khon Kaen University. *Art and Science Great Mekong Subregion Research Journal*, 30(2), 72–84. [In Thai]
- Junruan, J., Namboonruang, S., & Ratniyom, R. (2023). Factors influence decision making choose a career of undergraduate students in Muang District, Lampang Province. *Phimoldhamma Research Institute Journal*, 10(1), 15–26. [In Thai]
- Kaewka, C., Klinsukhon, S., & Kamkaew, R. (2022). Factors influencing the choices of jobs for the undergraduates of the faculty of management science at Loei Rajabhat University. *Research and Development Journal, Loei Rajabhat University*, 17(60), 62–72. [In Thai]
- Nimpathomvong, P. & Kangsadanporn, A. (2023). The dream job of generation Z youth. *Journal of Dhamma for Life*, 29(4), 71–82. [In Thai]
- Panyavaranant, C. & Limsakul, M. (2024). *Listening to the voices of the younger generation, choosing organizations that care about the environment*. Retrieved from <https://www.prachachat.net/sd-plus/news-1591155> [In Thai]
- Pengbubpha, W. & Sriklaub, K. (2021). Important career skills in the modern age that Thai students should be enhanced: A needs analysis. *Journal of Educational Studies*, 15(1), 137–149. [In Thai]
- Puey Ungphakorn School of Development Studies. (2023). *Bachelor of Arts Program in Innovation for Human and Social Development*. Retrieved from https://www.psds.tu.ac.th/_files/ugd/b8deb4_f704d55f0c484e43b91447aad261af34.pdf [In Thai]
- Rachsomboon, P., Yaprakit, S., Leelasrisiri, C., & Sithitool, T. (2020). Group relation activity to build relationship among students, instructors, and mentors using advice giving technique of high vocational certificate students (High Voc. Cert.), bilateral system, Eastern Technological College (E.TECH). *Romphruek Journal of the Humanities and Social Sciences*, 38(2), 139–152. [In Thai]
- Ratbunthong, C. (2023). A study of reasons with participating in activities of undergraduate student's at Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. *RMUTP Research Journal Humanities and Social Sciences*, 8(1), 43–56. [In Thai]
- Roddang, N., Toopgrajank, S., & Charoenwiriyaikul, C. (2022). The decision making in choosing the career of undergraduate students in Bangkok and Vicinity. *Journal of Development Administration Research*, 12(4), 733–742. [In Thai]
- Ryan, R. & Deci, E. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 54–67.
- Smith, J. & Spurling, A. (1999). *Lifelong learning: Riding the tiger*. London: Cassell.
- Sukwan, C. & Tongaram, P. (2025). Needs assessment for competency development of graduate diploma students in teaching profession at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. *Valaya Alongkorn Review Journal*, 15(1), 57–78. [In Thai]

การศึกษาสภาพความเป็นจริงและแนวทางการส่งเสริมและควบคุมความประพฤติครูให้เป็นไปตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

THE STUDY OF THE CURRENT SITUATION AND APPROACHES TO PROMOTING AND REGULATING TEACHERS' BEHAVIOR IN ACCORDANCE WITH THE CODE OF PROFESSIONAL ETHICS

กัญญ์ฐิตา ศรีภา¹, ขวัญแก้ว มาลัย^{2*}, ธีรวิทย์ นิลเพ็ชร³, สอนทยา จินตามุกข์⁴ และ มลทิพย์ นิยมพันธ์⁵
Kantita Sripa¹, Kwunkaew Malai^{2*}, Theeravut Ninphet³, Sonthaya Jindamook⁴ and Monthip Niyompan⁵

^{1, 2, 3}โรงเรียนนายร้อยตำรวจ 90 หมู่ 7 ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110 ประเทศไทย

^{4, 5}สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 128/1 ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 ประเทศไทย

^{1, 2, 3}Royal Police Cadet Academy, No.7, Sampran Sub-district, Sampran District, Nakhon Pathom, 73110 Thailand

^{4, 5}Secretariat Office of the Teachers' Council of Thailand, 128/1 Nakhon-Ratchasima Road, Dusit Sub-district, Dusit District, Bangkok, 10300 Thailand

*Corresponding author E-mail: kmalai@rpca.ac.th

(Received: 17 Apr, 2025; Revised: 30 Aug, 2025; Accepted: 2 Sep, 2025)

บทคัดย่อ

จรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นเสมือนเกราะป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือประพฤติมิชอบ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ในวิชาชีพ ตลอดจนเป็นมาตรฐานที่กำหนดขึ้นโดยมุ่งส่งเสริมเกียรติภูมิของวิชาชีพ วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการประพฤติผิดจรรยาบรรณ และสภาพที่ควรจะเป็นในการส่งเสริมและควบคุมความประพฤติครูให้เป็นไปตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี โดยการศึกษาเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวน 1,190 คน ส่วนการศึกษาเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ศิษยานุศิษย์ ผู้แทนจากหน่วยงานใช้ครู ผู้บริหาร ผู้แทนจากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 22 คน และการสนทนากลุ่มครู กลุ่มนักเรียน กลุ่มนักศึกษาครู และกลุ่มผู้แทนจากสถาบันผลิตครู จำนวน 77 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ (Qualitative Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.34) โดยพบการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.35) รองลงมา คือด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.38) และด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.36) ตามลำดับ ซึ่งครูที่สังกัดสถานศึกษาและมีภูมิภาคที่สถานศึกษาตั้งอยู่ต่างกัน มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูส่วนใหญ่ประพฤติตนตาม

สนับสนุนงบประมาณโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)/FFB680020/0422

¹ รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอกหญิง ดร. อาจารย์ (สบ 5) คณะสังคมศาสตร์

² พันตำรวจโทหญิง อาจารย์ (สบ 2) คณะสังคมศาสตร์

³ รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร. อาจารย์ (สบ 4) คณะสังคมศาสตร์

⁴ ผู้อำนวยการ กลุ่มงานวิจัย ติดตามและประเมินผล สำนักนโยบายและแผน

⁵ นักวิชาการ สำนักนโยบายและแผน

จรรยาบรรณของวิชาชีพทั้ง 5 ด้าน โดยเฉพาะด้านจรรยาบรรณต่อตนเองและต่อผู้รับบริการ มีครูเพียงส่วนน้อยที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยเกิดจากปัจจัยเงื่อนไขที่หลากหลาย แบ่งเป็น ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านความแตกต่างของช่วงวัย ส่วนสภาพที่ควรจะเป็นในการส่งเสริมและควบคุมความประพฤติครูให้เป็นไปตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วิชาชีพ และการส่งเสริมและควบคุมดูแลเมื่อเข้าสู่วิชาชีพ ทั้งนี้ สามารถนำผลการวิจัยไปต่อยอดขยายผลเพื่อพัฒนาแนวทางหรือนวัตกรรมที่ช่วยลดการประพฤติผิดจรรยาบรรณและส่งเสริมเกียรติภูมิของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับและยอมรับในสังคมอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การส่งเสริมจรรยาบรรณ, การควบคุมความประพฤติครู, จรรยาบรรณของวิชาชีพ, การประพฤติผิดจรรยาบรรณ, วิชาชีพครู

ABSTRACT

The Code of Ethics for the Teaching Profession serves as a safeguard against the misuse of professional authority and provides standards aimed at upholding the dignity of the profession. This study investigates teachers' compliance with ethical standards and the underlying reasons for any misconduct. Additionally, it aims to identify appropriate frameworks for promoting and regulating teachers' professional conduct. The quantitative phase involved a survey of 1,190 education professionals regarding their adherence to professional ethics. In-depth qualitative interviews are conducted with 22 key informants, including school administrators, educational supervisors, teacher hiring agencies, and Thai Teachers' Council Secretariat Office officials. The qualitative phase also comprised focus group discussions with 77 participants, including teachers, students, and representatives from teacher education institutions. Data analysis includes descriptive statistics, one-way ANOVA, and qualitative content analysis.

The results indicated that teachers' overall adherence to professional ethics was found to be at a very high level ($\bar{x}=4.77$, S.D.=0.34). The area with the highest average score for ethical behavior was how teachers treated the people they served ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.35), followed closely by how they treated their colleagues ($\bar{x} = 4.82$, S.D. = 0.38) and how they acted about their profession ($\bar{x} = 4.78$, S.D. = 0.36), in that order. Significant differences in teachers' adherence to professional ethics were found across school types and geographic regions ($p < .05$). Most teachers demonstrated ethical conduct across all five domains, particularly concerning their ethics toward themselves and their service users. Only a small number of teachers were found to have violated professional ethics, with contributing factors including individual characteristics, school-level practices, social influences, and generational differences. The optimal framework for fostering and regulating teachers' conduct by professional ethics bifurcates into two stages: preparation for entering the profession and promoting and regulating behavior thereafter. These findings provide a basis for developing approaches to reduce ethical misconduct and to strengthen the professional standing of teachers, thereby fostering sustainable recognition in society.

KEYWORDS: Promotion of Ethics, Control of Teacher Behavior, Code of Professional Ethics, Professional Misconduct, Teaching Profession

บทนำ

จรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา หมายถึง หลักเกณฑ์ ระเบียบ หรือมาตรฐานที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผน ให้ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาประพฤติปฏิบัติ โดยมุ่งหวังเพื่อรักษาชื่อเสียงและส่งเสริมเกียรติคุณของวิชาชีพ และมุ่งให้ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาเป็น ที่น่าเชื่อถือและศรัทธาต่อผู้รับบริการและสังคม และ ป้องกันมิให้เกิดการทุจริตหรือประพฤติมิชอบโดยอาศัย อำนาจหน้าที่ในวิชาชีพ (Pinitmontree & Namwan, 2022; Promrin, 2018; Teachers Council of Thailand Regulation on Professional Ethics B.E. 2556, 2013) ซึ่งผู้ประกอบการ วิชาชีพทางการศึกษา ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคคลซึ่งทำหน้าที่สนับสนุน การศึกษา ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัด กระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหาร การศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ ที่มีการกำหนด ตำแหน่งให้ต้องมีคุณสมบัติทางการศึกษา (Teachers Council of Thailand Regulation on Professional Ethics B.E. 2556, 2013) ในส่วนจรรยาบรรณของวิชาชีพครูมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นเสมือนเกราะป้องกันวิชาชีพให้ได้รับความคุ้มครอง จากกฎหมายและสังคม รวมทั้งสร้างคุณประโยชน์ให้กับ วิชาชีพผ่านความรับผิดชอบและการสร้างภาพลักษณ์ ที่น่าศรัทธาให้กับวิชาชีพ และเป็นเกราะป้องกันมิให้ครู กระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ช่วยปลูกฝังคุณธรรม คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ และสร้างเสริมจริยธรรมให้กับผู้ประกอบการ วิชาชีพครู ควบคุมวิชาชีพครูให้ดำเนินไปตามทำนอง คลองธรรม และช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของผู้ประกอบ วิชาชีพครู (Boonlee & Phokin, 2014)

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2557-2566) พบว่า มีบุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะครูมีการประพฤติ ผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยในช่วง 5 ปีแรก (พ.ศ. 2557-2561) พบครูที่ถูกวินัยลงโทษกรณีประพฤติ ผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพเฉลี่ย 2.2 คนต่อปีหรือคิดเป็นร้อยละ 4.08 ในขณะที่ 5 ปีต่อมา (พ.ศ. 2562-2566) พบค่าเฉลี่ย ครูที่ถูกวินัยลงโทษสูงขึ้นมาก คือ 41.2 คนต่อปีหรือ คิดเป็นร้อยละ 47.51 โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2566 ที่พบจำนวน เพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก คือ 96 คนต่อปีหรือคิดเป็นร้อยละ 74.42 (Bureau of Professional Ethics and Legal Affairs,

2023) โดยมีกรณีตัวอย่างการประพฤติผิดจรรยาบรรณ ของวิชาชีพของครูจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ มาตรฐานวิชาชีพ (Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand, 2024) อาทิ ครูละทิ้งหน้าที่ราชการ โดยไม่เหตุผลอันควร ครูมีพฤติกรรมจำหน่ายยาเสพติด ครูลงโทษนักเรียนที่เกินสมควรกว่าเหตุ มีพฤติกรรม ส่วงละเมิดทางเพศต่อศิษย์ หรือมีพฤติกรรมทำร้ายร่างกาย เพื่อนครูด้วยกัน เป็นต้น สภาพปัญหาเช่นนี้ จึงจำเป็นต้อง มีการพัฒนาแนวทางหรือมาตรการเพื่อช่วยส่งเสริมและ ผลักดันให้ผู้ประกอบการวิชาชีพครูประพฤติตนตามจรรยา บรรณของวิชาชีพ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์

ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (Teachers Council of Thailand Regulation on Professional Ethics B.E. 2556, 2013) แบ่งจรรยาบรรณ ของวิชาชีพออกเป็น 5 ด้าน และยังได้มีการกำหนด แบบแผนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามจรรยาบรรณทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าว โดยมีสาระสำคัญได้แก่ (1) จรรยาบรรณ ต่อตนเอง ครูต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ และสังคมอยู่เสมอ (2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ครูต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ (3) จรรยาบรรณ ต่อผู้รับบริการ ครูต้องเมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือศิษย์ และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า ส่งเสริม ให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ ไม่กระทำการตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคมของศิษย์และผู้รับบริการ ให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับ หรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่ โดยมิชอบ (4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และ (5) จรรยาบรรณต่อสังคม ครูพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็น ผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (Teachers Council of

Thailand Regulation on Behavioral Patterns According to Professional Ethics B.E. 2550, 2007)

ในการส่งเสริมจรรยาบรรณของวิชาชีพให้กับผู้ประกอบวิชาชีพครู จากผลการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า สามารถดำเนินการได้โดย (1) ส่งเสริมให้ครูมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองและเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญและความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีและคอยให้การส่งเสริม เพื่อให้ครูขยายขีดความสามารถและมีความเชี่ยวชาญมากขึ้น (2) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิสัยทัศน์ และปรับแนวคิดเข้าหากัน เน้นให้เกิดวิสัยทัศน์ที่มีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกันได้ จนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร (3) ส่งเสริมให้ครูมีแบบแผนความคิด (Mental Model) สามารถวางแผนกระบวนการทำงานได้อย่างเป็นระบบ และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีเหตุผล โดยผู้บริหารควรสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ครูมีอิสระในการตัดสินใจ แก้ปัญหาด้วยตนเอง และลดความรู้สึกลังเลจากผู้อื่น (4) ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) โดยครูและผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สร้างเป้าหมายการทำงานร่วมกัน ร่วมกันพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานด้วยความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนงานไปในทิศทางเดียวกัน และ (5) ส่งเสริมให้ครูมีการคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) โดยส่งเสริมให้ครูดำเนินงานอย่างเป็นระบบ สามารถมองภาพรวมได้อย่างชัดเจน คิดอย่างมีหลักการและมีเหตุผล สามารถจัดระเบียบกระบวนการได้อย่างชัดเจน และสามารถมองปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นวัฏจักร โดยนำมาบูรณาการเป็นความรู้ใหม่ในการปฏิบัติงานได้ (Mingmongkol & Swekwi, 2023)

ส่วนการควบคุมความประพฤติครู นอกจากการกำกับดูแลความประพฤติแล้ว ยังหมายถึงการพิจารณา ลงโทษผู้ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยการพิจารณาการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2553 กำหนดให้มีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่วินิจฉัยการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ

เพื่อพิจารณากำหนดโทษครูที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ เริ่มตั้งแต่การตักเตือน กรณีที่ครูประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพโดยเป็นความผิดเล็กน้อยให้ภาคทัณฑ์ กรณีที่ครูประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพโดยเป็นความผิดที่ยังไม่ถึงขั้นต้องพักใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ส่วนกรณีที่เห็นว่าครูได้ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพในลักษณะร้ายแรง หากให้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาอีกต่อไป จะมีผลกระทบต่อศรัทธาของผู้รับบริการหรือประชาชนหรือองค์กรวิชาชีพอย่างร้ายแรง อาจให้พักใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา โดยมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกิน 5 ปี หรืออาจเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา แล้วแต่กรณี (Teachers Council of Thailand Regulation on the Investigation of Professional Ethics Violations B.E. 2553, 2010; Teachers Council of Thailand Regulation on the Investigation of Professional Ethics Violations (3rd Edition) B.E. 2563, 2020)

จากที่คณะผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ พบการศึกษาวิจัยใน 2 ลักษณะใหญ่ ๆ โดยการศึกษาในลักษณะแรก เน้นการสำรวจการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่มุ่งสำรวจพฤติกรรมของครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่สอดคล้องกับแบบแผนพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพ (Nakaved, Boonkongsaen, & Phongpanphaengpanga, 2022) การศึกษาในลักษณะที่ 2 เน้นการพัฒนาหรือส่งเสริมจรรยาบรรณของวิชาชีพทั้งในรูปแบบกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในรูปแบบชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นจากการศึกษาวิจัย หรือในรูปแบบหลักการหรือแนวทางปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา (Intasin, 2020; Mingmongkol & Swekwi, 2023) ส่วนงานวิจัยในต่างประเทศ พบว่ามีการศึกษาเชิงสำรวจเป็นส่วนใหญ่ เช่น การศึกษาเกี่ยวกับการตระหนักรู้การยอมรับ ทศนคติ หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพ (Cheng & Nunez, 2023; Komba & Mukadi, 2021) บางงานวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาเครื่องมือที่ช่วยชี้แนะการประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพของครู โดยเฉพาะกรณีที่ต้อง

ประสบกับสถานการณ์ที่ยากต่อการตัดสินใจ เน้นการพัฒนาทักษะการคิดและการตัดสินใจ โดยควรกำหนดให้มีการเสริมสร้างสิ่งเหล่านี้ไว้ในหลักสูตรการศึกษาของวิชาชีพครู (Silva, Ishii, & Krasilchik, 2022) แม้ว่าการศึกษาวิจัยในต่างประเทศที่ทบทวนมาจะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเป็นส่วนใหญ่ แต่มักเป็นการศึกษาในวงกว้างกว่าการศึกษาวิจัยในไทย โดยมีการศึกษาเปรียบเทียบจรรยาบรรณของวิชาชีพของประเทศต่าง ๆ เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างในการกำหนดขอบเขตและสาระของจรรยาบรรณของวิชาชีพ ตลอดจนแนวทางในการกำกับดูแลการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมไปถึงการศึกษาในเชิงหลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณของวิชาชีพครู งานวิจัยบางเรื่องมีการเสนอรูปแบบหรือแบบจำลองในการเสริมสร้างจริยธรรมและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งเกิดจากการทบทวนวรรณกรรมจากหลากหลายประเทศ ทำให้ได้แบบจำลองที่สามารถนำไปขยายผลต่อ

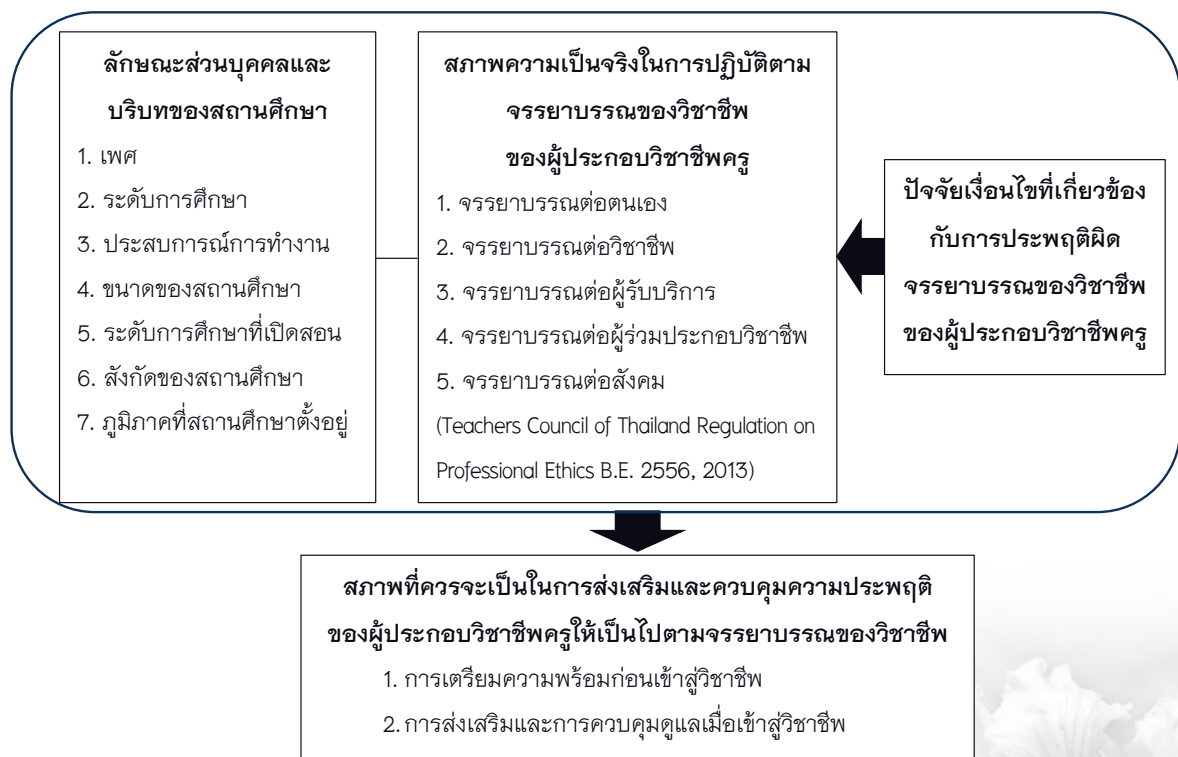
ในวงกว้างหรือในระดับสากลได้ (Shapira-Lishchinsky, 2020; Ting, Tan, Amini, Ping, & Wang, 2022)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครูในสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู
3. เพื่อศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นในการส่งเสริมและควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพครูให้เป็นไปตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

คณะผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) โดยใช้การศึกษาเชิงปริมาณเพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู และใช้การศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ และศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นในการส่งเสริมและควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพครูให้เป็นไปตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาใน 7 ภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้ โดยกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 1,190 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เริ่มจากการจำแนกพื้นที่ตามภูมิภาค จากนั้นสุ่มเลือกสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่ จำนวนพื้นที่ละ 12 แห่ง รวมทั้งสิ้น 84 แห่ง ซึ่งครอบคลุมสถานศึกษาระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ทั้งในสังกัดรัฐบาล เอกชน และกรุงเทพมหานคร ตลอดจนมีความหลากหลายของขนาดสถานศึกษาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน แล้วจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อเลือกครูและผู้บริหารสถานศึกษาจากสถานศึกษาที่สุ่มได้ และสุ่มเลือกศึกษานิเทศก์จากผู้ปฏิบัติงานในแต่ละพื้นที่ โดยกำหนดให้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละภูมิภาคไม่น้อยกว่า 100 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายและเป็นตัวแทนของประชากรเป้าหมายอย่างเหมาะสม

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-informants) ในการศึกษาเชิงคุณภาพ

ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก ใน 7 พื้นที่เป้าหมาย แบ่งเป็น 1.1 กลุ่มศึกษานิเทศก์ จำนวน

2 คน โดยปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เป้าหมายมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี และเคยนิเทศเพื่อติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 3 แห่ง 1.2 กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงสุดหรือระดับรอง จำนวน 8 คน โดยบริหารงานในสถานศึกษาที่เป็นพื้นที่เป้าหมายมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี 1.3 กลุ่มผู้แทนจากหน่วยงานใช้ครู จำนวน 8 คน โดยปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เป้าหมายมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี และทำหน้าที่หรือมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลหรือส่งเสริมด้านจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา 1.4 กลุ่มผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ผู้บริหารจากสำนักจรรยาบรรณวิชาชีพและนิติการ และผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ จำนวน 3 คน โดยปฏิบัติหน้าที่หรือมีประสบการณ์ในตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี และผู้บริหารในการกิจเสริมสร้างและมาตรฐานวินัย (ภม.) จำนวน 1 คน โดยมีประสบการณ์ในตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งหมด 22 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม แบ่งเป็น 2.1 กลุ่มครูของสถานศึกษาใน 7 พื้นที่เป้าหมายโดยต้องเป็นครูที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้สอนในสถานศึกษาเป้าหมายมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี จำนวน 6-8 คนต่อ 1 พื้นที่ รวมจำนวนครูที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทั้งหมด 52 คน 2.2 กลุ่มนักเรียนจากโรงเรียนรัฐบาล 3 แห่ง แห่งละ 2 คน รวม 6 คน และนักเรียนจากโรงเรียนเอกชน 3 แห่ง แห่งละ 2 คน รวม 6 คน โดยต้องเป็นนักเรียนที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่เป้าหมายมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี รวมทั้งหมด 12 คน 2.3 กลุ่มนักศึกษาคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 4 คน นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 4 คน รวมทั้งหมด 8 คน โดยเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ขึ้นไป 2.4 กลุ่มผู้บริหารหรืออาจารย์จากสถาบันผลิตครูจำนวน 5 คน ที่มีประสบการณ์สอนในหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาชีพครูมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่มทั้งสิ้น 77 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือในการศึกษาเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ส่วน โดยส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของสถานศึกษา ระดับการศึกษาที่เปิดสอน สังกัดของสถานศึกษา และภูมิภาคที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ส่วนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพตามสภาพที่เป็นจริง ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม โดยใช้รูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ทั้งนี้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยไว้ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึง ระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึง ระดับการปฏิบัติต่ำ ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก และค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Validity Test) โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence: IOC) ของแบบสอบถาม ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67 –1.00 จากนั้นทำการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability Test) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient: α) มีค่าทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่ แนวการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Guide) และแนวการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Guide) โดยแนวการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างจัดทำขึ้นสำหรับผู้ให้ข้อมูลหลากหลายกลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 ข้อ กลุ่มศึกษานิเทศก์ จำนวน 6 ข้อ กลุ่มผู้แทนจากหน่วยงานผู้ใช้ครู จำนวน 7 ข้อ และกลุ่มผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ผู้บริหารจากสำนักงานจรรยาบรรณวิชาชีพและนิติการ ผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ตลอดจนผู้บริหารในการกิจเสริมสร้างและมาตรฐานวินัย

จำนวน 7 ข้อ ส่วนแนวการสนทนากลุ่มจัดทำสำหรับกลุ่มครู จำนวน 5 ข้อ กลุ่มนักเรียน จำนวน 5 ข้อ กลุ่มนักศึกษา จำนวน 6 ข้อ และกลุ่มสถาบันผลิตครู จำนวน 5 ข้อ โดยประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มมุ่งเน้นการศึกษาสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ปุจฉา และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการประพฤติผิดจรรยาบรรณ ตลอดจนสภาพที่ควรจะเป็นในการส่งเสริมและควบคุมความประพฤติของครูให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณของวิชาชีพ ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผลการตรวจสอบพบว่าข้อคำถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์อย่างครบถ้วน ทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับถ้อยคำบางส่วนเพื่อความเข้าใจที่ง่ายขึ้น โดยเฉพาะในข้อคำถามที่ใช้กับกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะดังกล่าว เพื่อให้แนวคำถามมีความชัดเจน เหมาะสม และพร้อมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2567 รวมระยะเวลา 4 เดือน โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ออกแบบแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลและสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นยื่นขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน (Institutional Review Board: IRB) คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เลขที่หนังสือ SSRPCA-REC No. 2-019/2567 ก่อนเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

2. ประสานขอเข้าเก็บข้อมูล จัดเตรียมหนังสือแจ้งการวิจัย (Information Sheet) และหนังสือยินยอมเข้าร่วมวิจัย (Consent Form) เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรับทราบและลงนามก่อนทำการเก็บข้อมูลในการศึกษาเชิงคุณภาพ

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู

4. สัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการประพฤติผิดจรรยาบรรณ และสภาพที่ควรจะเป็นในการส่งเสริมและควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพครูให้เป็นไปตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อนำเสนอระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ตามความเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา (ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์) ส่วนการวิเคราะห์สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) โดยดำเนินการเฉพาะในกลุ่มครูผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ระหว่างครู

ตารางที่ 1 ระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ 5 ด้าน ของผู้ประกอบวิชาชีพครู (n = 1,190)

การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง	4.67	0.39	มากที่สุด
2. ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	4.78	0.36	มากที่สุด
3. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	4.83	0.35	มากที่สุด
4. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.82	0.38	มากที่สุด
5. ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม	4.75	0.40	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.77	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครูตามความคิดเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.77$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครูอยู่ในระดับมากที่สุด

ที่มีลักษณะพื้นฐานแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของสถานศึกษา ระดับการศึกษาที่เปิดสอน สังกัดของสถานศึกษา และภูมิภาคที่สถานศึกษาดังอยู่ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Content Analysis) และตรวจสอบความน่าเชื่อถือโดยใช้การตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) แบ่งเป็น 1. ตรวจสอบข้อมูลจากหลากหลายแหล่งข้อมูล 2. ตรวจสอบการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้วิจัยหลายคน 3. ตรวจสอบข้อมูลชุดเดียวกันจากมุมมองของทฤษฎีต่าง ๆ และ 4. ตรวจสอบโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย

1. สภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

สภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพตามความคิดเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวน 1,190 คน ได้ผลดังตารางที่ 1

ทุกด้าน โดยด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.35) รองลงมา คือด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.82$, S.D. = 0.38) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.39)

หากพิจารณาระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพแยกตามรายชื่อในแต่ละด้าน พบว่าด้านจรรยาบรรณต่อตนเองพบระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การไม่ประพฤติผิดทางชู้สาวหรือมีพฤติกรรมคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศ ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.48) ส่วนระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การมีผลงานที่แสดงถึงการพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพและวิชาการเป็นที่ยอมรับ ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.77) ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ พบระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การแสดงถึงความซื่อสัตย์ มีความรักและศรัทธาในคุณค่าของวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.39) ส่วนระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การใช้องค์ความรู้หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในองค์กร ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.57) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ พบระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การไม่ชักชวนให้จ้างวานศิษย์หรือผู้รับบริการให้จัดซื้อ จัดหาสิ่งเสพติด หรือให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข ($\bar{x} = 4.90$, S.D. = 0.41) ส่วนระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การให้ศิษย์และผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้และวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมกับตนเอง ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = 0.52) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ พบระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การไม่มีเจตนาให้ข้อมูลเท็จทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดความเสียหายต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.85$, S.D. = 0.46) ส่วนระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การไม่วิพากษ์ วิจารณ์หรือโน้มน้าวว่าร้ายต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพให้เกิดความเสียหายหรือแตกความสามัคคี ($\bar{x} = 4.77$, S.D. = 0.53) ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม พบระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การยึดมั่น สนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.40) ส่วนระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การเป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการ หรือเป็นแบบอย่างที่ดีในการอนุรักษ์/พัฒนาสิ่งแวดล้อม พัฒนาเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรม ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.63)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า ครูที่มีความแตกต่างด้านเพศ ($F_{(2,1004)} = 2.91$, $p > .05$) ระดับการศึกษา ($F_{(2,1004)} = 1.51$, $p > .05$) ประสบการณ์

การทำงาน ($F_{(2,1004)} = 1.38$, $p > .05$) ขนาดของสถานศึกษา ($F_{(4,1002)} = 1.37$, $p > .05$) และระดับการศึกษาที่เปิดสอน ($F_{(6,1000)} = 1.06$, $p > .05$) ไม่ส่งผลให้การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สะท้อนว่าปัจจัยเชิงบุคคลและลักษณะพื้นฐานดังกล่าว มิได้เป็นตัวกำหนดสำคัญต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ขณะที่ครูในสถานศึกษาต่างสังกัด ($F_{(3,1003)} = 3.27$, $p = .021$) และครูที่ปฏิบัติงานในภูมิภาคต่างกัน ($F_{(6,1000)} = 2.50$, $p = .021$) มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า สังกัดของสถานศึกษา (รัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) และบริบททางภูมิภาค (ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคกลาง และกรุงเทพมหานคร) อาจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยึดถือและการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมองว่าครูส่วนใหญ่ประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทั้ง 5 ด้าน โดยเฉพาะด้านจรรยาบรรณต่อตนเองและต่อผู้รับบริการ เนื่องจากสถานศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ อย่างไรก็ตาม มีข้อค้นพบที่สะท้อนให้เห็นว่าครูบางส่วนซึ่งเป็นส่วนน้อยยังมีการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งแยกอธิบายตามรายด้านได้ดังต่อไปนี้

(1) ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง พบว่าครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพตนเองในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางาน ทั้งนี้ครูรุ่นใหม่ค่อนข้างกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองเพื่อให้ทันยุคทันสมัย ในขณะที่ครูรุ่นเก่าอาจไม่คุ้นชินกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาตนเอง นอกจากนั้น ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการมีวินัยและความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยยึดหลักที่ว่าผู้เรียนคือหัวใจหลักในการจัดการเรียนการสอนที่ครูพึงต้องตระหนักถึงอยู่เสมอ ในส่วนของการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพด้านจรรยาบรรณต่อตนเองนั้น ข้อค้นพบสำคัญคือ ครูบางคนอาจยังมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น

การดื่มสุราหรือสูบบุหรี่ หรือมีปัญหาด้านชีวิตส่วนตัว ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมถึงส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของครูในสังคมและต่อความเชื่อมั่นของผู้เรียน

“คุณครูรุ่นใหม่ ๆ การที่เขาจะไปพัฒนาตนเอง ค่อนข้างที่จะมีเยอะ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิสัยทัศน์ หรือความคาดหวังของเขามีสูงกว่าครูรุ่นเก่าเยอะมาก ๆ” (Head Teacher 1, Personal Communication, 1 November, 2024)

“จรรยาบรรณต่อตนเองข้อที่ 1...ก็ยังมีอยู่นะคะ เช่น อดบอยมุข กินเหล้า สูบบุหรี่” (Teacher 1, Personal Communication, 7 October, 2024)

(2) ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ข้อค้นพบสะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ครูมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ความซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อวิชาชีพ มุ่งเน้นให้เสียสละเข้าร่วมกิจกรรมของวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ ส่วนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของครูในด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพนั้น พบว่า ยังมีครูบางส่วนที่แสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์สุจริต หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางราชการอยู่บ้าง เช่น การทุจริตด้านการเงิน การทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง เป็นต้น

“ครูต้องรักและศรัทธาในวิชาชีพ ซื่อสัตย์ต่อส่วนตัวเองจะเน้นย้ำเรื่องการทำงานตามระเบียบ โปร่งใส ตรวจสอบได้” (Head Teacher 2, Personal Communication, 12 November, 2024)

“จะมี 2 เรื่อง ทุจริตเรื่องคะแนนกับทุจริตเรื่องการเงิน ซึ่งมันก็เป็นจุดที่เชื่อมโยงกันกับเรื่องของผลประโยชน์ของคุณครู การทุจริตคะแนนก็เชื่อมโยงกันกับเรื่องของการสอนพิเศษ พอมีการสอนพิเศษก็เป็นเรื่องของเงิน” (Head Teacher 3, Personal Communication, 13 November, 2024)

(3) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ เป็นด้านที่ทั้งผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญค่อนข้างมาก ซึ่งพบว่าครูส่วนใหญ่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพในด้านนี้ค่อนข้างเป็นที่น่าพึงพอใจ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการช่วยเหลือดูแลทั้งด้านวิชาการและการใช้ชีวิต ส่วนการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพด้านจรรยาบรรณ

ต่อผู้รับบริการพบค่อนข้างมากและหลากหลายกว่าจรรยาบรรณด้านอื่น ๆ เนื่องจากครูต้องทำงานกับผู้เรียนอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นการประพฤติผิดในระดับเล็กน้อยไปจนถึงระดับรุนแรง การประพฤติผิดที่พบค่อนข้างบ่อยคือ การลงโทษเด็กในลักษณะที่เกินกว่าเหตุ ส่วนการประพฤติผิดที่ค่อนข้างรุนแรงไปจนถึงรุนแรงและยังเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบัน เช่น ปัญหาชู้สาว การอนาจาร การล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก เป็นต้น

“จรรยาบรรณต่อผู้เรียนจริง ๆ เราให้ 100 เต็ม เพราะว่าเรามองว่าผู้เรียนคือหัวใจหลักของเรา” (Head Teacher 4, Personal Communication, 14 November, 2024)

“เรื่องที่ยะสุดคือลงโทษเด็กไม่เหมาะสม รองมาคือเรื่องเพศ ด้วยความที่ครูเขาใกล้ชิดกับนักเรียน...ดังนั้นโอกาสที่จะประพฤติผิดจะมีมากที่สุด” (Concerned Agency 1, Personal Communication, 15 November, 2024)

(4) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความร่วมมือและความสามัคคีในหมู่คณะ เน้นให้ครูมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างวัฒนธรรมการเคารพให้เกียรติผู้ร่วมงาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานในทีมงาน มีการส่งเสริมความร่วมมือและแบ่งปันประสบการณ์ผ่านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community หรือ PLC) การประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพในด้านนี้ที่พบคือ การกระทำที่ทำให้แตกความสามัคคี ความขัดแย้งระหว่างบุคคล การแบ่งพรรคแบ่งพวก รวมไปถึงการพยายามสร้างความใกล้ชิดกับผู้บริหารเพื่อให้ตนหรือกลุ่มตนมีข้อได้เปรียบในการทำงาน ทำให้เกิดความรู้สึกไม่เป็นธรรมกับครูคนอื่น ๆ

“เรายึดหลักว่าเราให้เกียรติกันเสมอ...การอยู่ด้วยกันเป็นพี่เป็นน้อง...ใช้กระบวนการ PLC เป็นกระบวนการที่คุณครูกับผู้บริหารมาพูดคุยกัน” (Head Teacher 2, Personal Communication, 12 November, 2024)

“เหมือนบางคนเขารู้จักฝ่ายผู้บริหารก็คือจะไปทางผู้บริหาร ส่วนทางเราจะเป็นผู้น้อย ก็คือเหมือนเราไม่พูดคุยกันก็จะเกิดปัญหาในองค์กรขึ้น เป็นแรงกดดันในการทำงาน” (Teacher 2, Personal Communication, 9 October, 2024)

(5) ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ส่วนใหญ่จะแสดงถึงการที่ครูให้ความร่วมมือหรือสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน หรือการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและอนาคตของชุมชน ส่วนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของครูในด้านนี้ที่พบคือการขาดความตระหนักในเรื่องการอนุรักษ์และดูแลสิ่งแวดล้อม

“วิทยาลัยก็มีนโยบายอยู่แล้วนะคะ อย่างเช่น สมมุติว่าศิลปวัฒนธรรมกับชุมชนกับท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้นำในการอนุรักษ์อะไรอย่างนี้..ก็มีเรื่องภูมิปัญญาเรื่องสิ่งแวดล้อม” (Head Teacher 5, Personal Communication, 19 November, 2024)

“เรื่องการดูแลสิ่งแวดล้อม การทิ้งขยะต่าง ๆ อาจจะขาดความตระหนักถึงโทษหรือว่าภัย หรือว่าผลกระทบที่จะเกิด” (Teacher 3, Personal Communication, 11 October, 2024)

2. ปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการประพัตติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

จากข้อค้นพบ การประพัตติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพครูเกิดจากปัจจัยเงื่อนไขในด้านต่าง ๆ ดังนี้

(1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ (1.1) ครูขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ (1.2) ปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมส่วนตัว (1.3) ปัญหาครอบครัวและสุขภาพ และ (1.4) ความรู้สึกกดดันจากสถานการณ์ภายนอก ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อาจกระตุ้นให้ครูประพัตติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพได้

“พูดถึงเรื่องจรรยาบรรณก็น่าจะเป็นจิตสำนึกส่วนบุคคลแล้วก็เกี่ยวกับพฤติกรรม” (Teacher 4, Personal Communication, 15 October, 2024)

“ทักษะในการจัดการอารมณ์ของตัวเอง ควบคุมอารมณ์ตัวเองไม่ได้ เผลอไปพูดคำหยาบกับนักเรียนโดยที่ไม่ได้ตั้งใจ ขาดวุฒิภาวะ อะไรประมาณนี้ค่ะ” (Teacher 2, Personal Communication, 9 October, 2024)

(2) ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ได้แก่ (2.1) แรงกดดันจากการทำงาน (2.2) ความเหลื่อมล้ำและโอกาสก้าวหน้าในงานที่ไม่เท่าเทียม (2.3) ปัญหาความสัมพันธ์ในที่ทำงาน (2.4) การขาดความรู้และ

ความเข้าใจในจรรยาบรรณของวิชาชีพ (2.5) ขาดทักษะสำคัญทางวิชาชีพ โดยเฉพาะทักษะทางจิตวิทยา (2.6) ขาดแรงจูงใจและการยกย่องจากองค์กร และ (2.7) การควบคุมดูแลและมาตรการลงโทษที่ไม่ชัดเจน

“ครูอาจเผชิญกับภาระงานที่มากเกินไป อย่างเช่น การสอนเกินชั่วโมงที่ควรจะเป็น หรือรับผิดชอบงานที่ไม่ใช่บทบาทหลักของครู...อาจจะทำให้ครูเกิดความเครียดแล้วก็เหนื่อยล้าจนขาดการใส่ใจปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ” (Education Student 1, Personal Communication, 11 October, 2024)

“ความเหลื่อมล้ำทางสังคม โอกาสในการก้าวหน้า คือเรามีความสามารถทางด้านนี้แต่ผู้บริหารหรือผู้ดูแลบางท่านอาจจะให้เราไปทำอีกด้านหนึ่ง ทำให้เราเกิดความเครียดมันก็จะส่งผลพวงเข้ามาทำให้เราทำผิดจรรยาบรรณ” (Teacher 6, Personal Communication, 9 October, 2024)

(3) ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ (3.1) ค่านิยมทางสังคมและการลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงเพื่อ (3.2) ปัญหาทางเศรษฐกิจ ทำให้ครูบางคนพยายามหารายได้ด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง (3.3) การแข่งขันในระบบการศึกษา อาจทำให้ครูกดดันนักเรียนโดยใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสม และ (3.4) อิทธิพลของสื่อ อาจทำให้ครูถูกชักจูงไปในทางที่ไม่เหมาะสม

“ค่านิยมของคนไทย นิยมลอกเลียนแบบ ยกตัวอย่างเช่น อาจจะเป็นเพื่อนมีมือถือใหม่ มีรถใหม่ ก็อาจอยากมีเหมือนเพื่อนคนอื่นบ้าง” (Teacher 7, Personal Communication, 29 October, 2024)

“เทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในทุกด้านเลย สื่อต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญมาก ทำให้บุคลากรทางการศึกษาเอนเอียงไปทางการประพัตติผิดบ้าง” (Teacher 8, Personal Communication, 29 October, 2024)

(4) ปัจจัยด้านความแตกต่างของช่วงวัย ระหว่างครูรุ่นเก่าและครูรุ่นใหม่ ประเด็นสำคัญได้แก่ (4.1) ครูรุ่นเก่ามักมีความรับผิดชอบและแสดงออกถึงความยับยั้งชั่งใจมากกว่า ส่วนครูรุ่นใหม่มักกล้าคิดกล้าแสดงออก แต่บางครั้งยังขาดความรับผิดชอบต่อความเสียหายต่อส่วนรวม (4.2) ครูรุ่นเก่ามักมีแนวทางการสอนที่ยึดถือจริยธรรม ส่วนครูรุ่นใหม่อาจตั้งคำถามเกี่ยวกับระเบียบ

ที่มองว่าไม่จำเป็น (4.3) ครูรุ่นเก๋าก็มีความอดทนและปรับตัวกับแรงกดดันได้ดีกว่า ในขณะที่ครูรุ่นใหม่ยังอยู่ในช่วงปรับตัวจากชีวิตนักศึกษาสู่วิชาชีพที่มีกรอบจรรยาบรรณและระเบียบควบคุมอยู่ และ (4.4) ครูรุ่นใหม่อาจมีพฤติกรรมที่ครูรุ่นเก๋ายอมรับได้ยาก และมีมุมมองการทำงานที่ต่างไปจากครูรุ่นเก๋าก็อาจมีผลต่อความสัมพันธ์และความเห็นต่างในการปฏิบัติงาน

“ครูใหม่ ๆ ...เขาจะตั้งคำถามเสมอเลยว่าทำไมทำผมสิ่นไม่ได้ ทำไมต้องเป็นรองเท่าที่ห่มส้นเท่านั้น ซึ่งมันเป็นแนวคิดที่อิสระตอนที่เขาเรียน แล้วพอเขามาประกอบอาชีพนี้ มันก็มีหลายอย่างที่เขาคงต้องปรับ” (Teacher 7, Personal Communication, 29 October, 2024)

“เด็กปัจจุบันนี้ คำพูดคำจา ความเคารพผู้ใหญ่ บางทีอาจจะน้อยลง แล้วผู้ใหญ่ที่เป็นครูรุ่นเก๋าก็อาจปรับไม่ได้” (Head Teacher 6, Personal Communication, 22 November, 2024)

3. สภาพที่ควรจะเป็นในการส่งเสริมและควบคุมความประพฤติครูให้เป็นไปตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีรายละเอียดในแต่ละประเด็นจากข้อค้นพบ ดังต่อไปนี้

(1) สร้างความรู้ความเข้าใจตั้งแต่ก่อนเข้าสู่วิชาชีพ แนวทางสำคัญได้แก่ การเตรียมพร้อมนักศึกษาครูก่อนเข้าสู่วิชาชีพ เริ่มจากการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมเข้าสู่สถาบันการผลิตครู การพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการเรื่องจรรยาบรรณของวิชาชีพอย่างเป็นระบบ การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ผสมผสานการเรียนรู้ด้านวิชาการและด้านจริยธรรม รวมถึงการฝึกฝนพฤติกรรมที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

“ต้องคัดคนที่จะมาเป็นครู การเป็นครูจะต้องมีคุณสมบัติแบบไหน...ต้องคิดถึงว่าเวลาผลิตครูไม่ใช่แค่เรื่องวิชาการ แต่จะต้องมีเรื่องของจรรยาบรรณ ปลูกฝังไปในขณะที่เรียน” (Concerned Agency 2, Personal Communication, 29 October, 2024)

“การจัดโครงสร้างของหลักสูตร จะอิงในเรื่องของจรรยาบรรณวิชาชีพของคุรุสภา ต้องปลูกฝังตั้งแต่อยู่ปีหนึ่งในรายวิชาชีพครู ปีที่สอง สังเกตการสอน ปีที่สามไปทดลองสอน พอปีที่ 4 เริ่มฝึกสอน...ปลูกฝังไปเรื่อย ๆ” (Concerned Agency 6, Personal Communication, 29

October, 2024)

(2) สร้างความรู้ความเข้าใจด้านจรรยาบรรณอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตลอดเส้นทางวิชาชีพครู เน้นการส่งเสริมด้านจรรยาบรรณให้กับครูตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วิชาชีพครู ไปตลอดชีวิตความเป็นครู ทั้งการเตรียมความพร้อมในระยะเริ่มต้นที่เข้าสู่วิชาชีพ และสนับสนุนให้ครูตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ โดยควรเสริมสร้างในรูปแบบที่หลากหลาย

“จรรยาบรรณวิชาชีพครู ต้องมีการให้ความรู้หรือว่าเป็นแนวทางตั้งแต่ช่วงที่เราเข้ามาเป็นครู” (Teacher 2, Personal Communication, 9 October, 2024)

“การอบรมด้านจรรยาบรรณวิชาชีพยังไม่เพียงพอ ส่วนมากได้มาจากการอ่าน อ่านเพื่อจำ...มันเป็นเรื่องที่ต้องทบทวนให้ครูปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เป็นเรื่องที่ต้องเฝ้าระวังอย่างมาก” (Concerned Agency 3, Personal Communication, 14 November, 2024)

(3) ปรับทัศนคติครู ปลูกฝังจิตสำนึกวิชาชีพ โดยเฉพาะการทำให้ครูรักในวิชาชีพและตระหนักถึงบทบาทสำคัญของการเป็นครู ส่งเสริมให้ครูภาคภูมิใจในการเป็น “แม่พิมพ์ของชาติ” รวมไปถึงการสร้างวินัยในตนเอง ปลูกฝังให้มีความรู้สึกเกรงกลัวต่อการประพฤติดิจจรรยาบรรณและความตระหนักว่าการกระทำผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้

“ให้เขารักในความเป็นวิชาชีพ มีจิตสำนึกในความเป็นครู อยากสั่งสอนเด็กให้เป็นคนดี อยากเป็นเรือจ้าง เป็นแม่พิมพ์” (Concerned Agency 1, Personal Communication, 15 November, 2024)

“เพิ่มความรู้สึกร่วมกับเรื่องการประพฤติดิจจรรยาบรรณว่าเป็นเรื่องที่ไม่สามารถกระทำได้ สถานศึกษาต้องมีมาตรการที่เข้มแข็งในการจัดการ” (Executive, Personal Communication, 29 November, 2024)

(4) ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องจรรยาบรรณ ครอบคลุมแนวทางสำคัญได้แก่ การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง โดยควรมีแนวทางส่งเสริมให้ครูฝึกตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายใตกรอบของจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมความรู้ที่สำคัญและทันสมัยที่ครูสามารถต่อยอดความเข้าใจ เน้นไปที่การเสริมสร้างความเข้าใจในหลาย ๆ

ด้านที่ครูอาจขาดหรือไม่เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีผลต่อการประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ การส่งเสริมสติและการรู้เท่าทันการกระทำ โดยควรฝึกฝนให้ครูระลึกอยู่เสมอในขณะปฏิบัติหน้าที่ และตระหนักถึงการตัดสินใจที่คำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น การผลิตและพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้ทุกที่ทุกเวลา เน้นเนื้อหาที่ดึงดูดความสนใจและทำให้ไม่รู้สึกเป็นการเรียนรู้อะไร การส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงโทษของการประพฤติผิดจรรยาบรรณ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโทษที่อาจได้รับจากการประพฤติผิด และการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างครู เน้นการร่วมทบทวนและพัฒนาตนเองในแง่มุมต่าง ๆ และส่งเสริมการตัดสินใจที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ

“อยากให้เห็นผลจริง...ถ้าเป็นคุณครูแก้ไขอย่างไร...เหมือนเป็นบทบาทสมมติ” (Concerned Agency 3, Personal Communication, 14 November, 2024)

“สร้างช่องทางการเรียนรู้ออนไลน์ สร้างหลักสูตรจรรยาบรรณวิชาชีพหรือสร้างกิจกรรมเกี่ยวกับคุณธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้คุณครูเข้าไปเรียนรู้ เป็นบทเรียนสำเร็จรูป” (Head Teacher 2, Personal Communication, 12 November, 2024)

(5) สร้างแบบอย่างที่ดีให้กับครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างในการทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ เพื่อช่วยให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้เรียนรู้และมีแรงบันดาลใจในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

“ตัวดิฉันมองว่าผู้บริหารสำคัญด้วย ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่าง” (Head Teacher 2, Personal Communication, 12 November, 2024)

(6) มีระบบและกลไกที่เข้มแข็งในการควบคุมและกำกับดูแล ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายและปรับปรุงมาตรการให้ทันสมัย เน้นความชัดเจน โปร่งใส และการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารกำกับติดตามอย่างจริงจัง โดยประเมินพฤติกรรมเสี่ยง เพื่อช่วยป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงยกย่องและชื่นชมครูที่มีความประพฤติดี หน่วยงานต้นสังกัดกำกับติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อาจเป็นในรูปแบบการส่งเสริม

ให้ความรู้หรือการให้คำปรึกษา และ พิจารณาช่องทางร้องเรียนหรือช่องทางแสดงความคิดเห็นให้เข้าถึงได้ง่าย โดยเฉพาะการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่สามารถปิดบังตัวตนผู้แจ้งได้ และให้ความสำคัญกับการนำเรื่องร้องเรียนไปสู่การจัดการปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

“ผู้บังคับบัญชาจะต้องสอดส่องแล้วก็ให้คำปรึกษาให้คำแนะนำ...ต้องวางระบบในการบริหารและดูแล” (Concerned Agency 4, Personal Communication, 26 November, 2024)

“ครูมีโอกาสได้ประเมินเด็กแล้ว อยากให้เด็กได้มีโอกาสประเมินคุณครูเหมือนกัน แล้วก็เอาข้อดีไปเพื่อพัฒนาตัวเอง” (Pupil 2, Personal Communication, 29 October, 2024)

(7) พัฒนาระบบประเมินจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยควรเชื่อมโยงกับระบบงานเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ ครอบคลุมการประเมินการปฏิบัติตามจรรยาบรรณทั้ง 5 ด้าน และระบบประเมินควรมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

“นำเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพเข้ามามีส่วนในการเลื่อนวิทยฐานะ ถือว่าแยบยลพอสมควร...ถ้าครูไม่ดำรงตนอยู่ในจรรยาบรรณวิชาชีพ ก็ไม่สามารถเลื่อนวิทยฐานะได้” (Concerned Agency 5, Personal Communication, 26 November, 2024)

(8) พัฒนาระบบยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับครูที่ประพฤติโดดเด่นตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยใช้เกณฑ์ที่เป็นรูปธรรม เพื่อสามารถแยกแยะและยกย่องครูที่มีคุณสมบัติพิเศษอย่างแท้จริง การประเมินควรมีความเป็นมาตรฐานและสามารถตรวจสอบได้ และควรมีการเผยแพร่ครูต้นแบบให้สังคมได้รับรู้ ซึ่งจะทำให้ครูที่ได้รับการยกย่องรู้สึกถึงการได้รับการยอมรับและพร้อมประพฤติตนเป็นต้นแบบให้กับครูคนอื่น ๆ ต่อไป

“ทำอย่างไรเราจะยกย่องเชิดชูเกียรติคนที่มีความเหมาะสมที่แท้จริง...เป็นขวัญกำลังใจ...ไม่ใช่แค่จะใช้ตามคุณสมบัติแล้วพอ เอาให้เป็นต้นแบบจริง ๆ” (Concerned Agency 4, Personal Communication, 26 November, 2024)

(9) ใช้มาตรการลงโทษที่จริงจังเน้นให้เกิดการปรับปรุงพฤติกรรม โดยนอกจากการลงโทษ ควรมี

ระบบและกระบวนการที่ชัดเจนในการกำกับและส่งเสริมให้ครูปรับปรุงพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง สามารถประเมินผล การปฏิบัติได้จริง

“ไม่ใช่แค่ลงโทษแล้วเสร็จ แต่คุณต้องมีระบบที่จะกำกับแล้วทำให้ไม่เกิดขึ้นอีก หรือทำให้พฤติกรรมดีขึ้น” (Executive, Personal Communication, 29 November, 2024)

(10) ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของครู เพื่อลดเงื่อนไขที่นำไปสู่การประพฤติผิดจรรยาบรรณ ได้แก่ การตอบสนองความต้องการและสวัสดิการที่เพียงพอสำหรับครู ทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม ลดความกดดัน ได้ค่าตอบแทนที่เป็นธรรม และมีความมั่นคงในชีวิต พิจารณาภาระงานครูให้เหมาะสม ลดภาระงานที่ไม่จำเป็น เพื่อช่วยลดความเครียดและเพิ่มขวัญกำลังใจให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณได้ดียิ่งขึ้น และมีนักจิตวิทยาให้การดูแลช่วยเหลือ เยียวยาจิตใจ เพื่อช่วยให้ครูจัดการกับอารมณ์และความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปฏิบัติหน้าที่ได้ตามมาตรฐานและสอดคล้องกับจรรยาบรรณของวิชาชีพ

“อาชีพนี้เป็นอาชีพที่ต้องผลิตเด็ก ๆ แต่ทุกวันนี้ครูมีเรื่องกังวลเยอะ เรื่องครอบครัว เรื่องหนี้สิน...การที่จะมาใส่ใจ เป็นแบบอย่างที่ดีของเด็กก็จะน้อย ควรตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน ค่าตอบแทน ความก้าวหน้า” (Concerned Agency 7, Personal Communication, 26 November, 2024)

“ครูกลุ่มนี้อาจจะมีปัญหาการจัดการอารมณ์ หรือการตัดสินใจ...อาจจะต้องมีการสนับสนุนนักจิตวิทยาเข้ามาดูแลคุณครูในเรื่องของการแก้ปัญหาตรงนี้” (Head Teacher 4, Personal Communication, 14 November, 2024)

(11) บูรณาการความร่วมมือจากหน่วยงานเครือข่ายและชุมชน ได้แก่ การสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านจรรยาบรรณ เพื่อให้ความรู้หรือสร้างความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยเฉพาะประเด็นที่ยังเป็นข้อขัดแย้งหรือไม่ชัดเจน อาจมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพในพื้นที่มุ่งเน้นบทบาทในการให้คำปรึกษา สนับสนุนแนวทาง

การปฏิบัติ และให้ข้อมูลที่ทันสมัย และการให้ข้อมูลย้อนกลับจากชุมชนหรือสังคมเพื่อการพัฒนา โดยให้ชุมชนหรือสังคมเป็น “กระจกสะท้อน” เพื่อให้ครูตระหนักถึงพฤติกรรมของตนและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

“ครูจะมีศูนย์ให้ความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณในพื้นที่...หน่วยงานนี้น่าจะเข้ามาให้ความรู้ ตอบคำถามต่าง ๆ ให้กับครู เพราะว่าบางทีเนี่ยโลกเราเปลี่ยน ครูก็อาจจะเจอปัญหาใหม่ ๆ...แต่ถ้าจะให้ครูสภาทำกับทุกโรงเรียนทั่วประเทศ ผมว่ามันค่อนข้างจะซับซ้อนยาก” (Concerned Agency 8, Personal Communication, 26 November, 2024)

“มีกระจกสะท้อนให้เราจากมุมมองภายนอกว่าเขาสามารถสะท้อนพฤติกรรม สามารถสะท้อนสิ่งต่าง ๆ ที่เขาเห็นแต่เรามักไม่เห็นตัวเราเอง” (Teacher 9, Personal Communication, 30 October, 2024)

(12) ปรับกลไกการทำงาน เชื่อมโยงระบบงานในระดับมหภาค ได้แก่ การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมและสมรรถนะครูให้ชัดเจน เพื่อให้จรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นเครื่องมือที่ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง การเชื่อมต่องาน ลดความซ้ำซ้อน ของระบบและกลไกการควบคุมจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ช่วยให้การกำกับการดูแลจรรยาบรรณของวิชาชีพครูมีความรวดเร็วและเป็นธรรมยิ่งขึ้น และ การพัฒนาฐานข้อมูลผู้ประพฤติผิดเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพฤติกรรม เน้นการนำข้อมูลไปสู่การสร้างเงื่อนไขที่เชื่อมโยงกับการพิจารณาต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และการให้ครูที่ประพฤติผิดได้ทำกิจกรรมที่สะท้อนถึงการเสริมสร้างความเป็นครูหรือการปรับปรุงพฤติกรรม

“ครูสภาควรเอาคดีความต่าง ๆ ที่หน่วยงานต้นสังกัดเขาดำเนินการมาแล้ว..ไม่ยากให้มีการออกสืบใหม่หรือสอบสวนใหม่ ซึ่งจะทำให้คดีความนี้ล่าช้าไปอีก” (Concerned Agency 6, Personal Communication, 2 December, 2024)

“ครูท่านนี้เคยมีประวัติถูกลงโทษทางวินัย พอเขามาต่อใบอนุญาต ก็มีข้อมูลในส่วนนี้เพื่อประกอบดุลพินิจในการที่จะต่อหรือไม่ต่อใบประกอบวิชาชีพ...ต้องให้เขาทำอะไรทดแทนที่เป็นประโยชน์ ให้เห็นว่าปรับปรุงตัว” (Concerned Agency 7, Personal Communication, 2 December, 2024)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

1.1 การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พบว่า ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครูด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.35) รองลงมาคือ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.38) และด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.36) ตามลำดับ

1.2 การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า (1) ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การไม่ประพฤติผิดทางชู้สาวหรือมีพฤติกรรมคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศ ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.48) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การมีผลงานที่แสดงถึงการพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพและวิชาการเป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.77) (2) ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การแสดงถึงความซื่อสัตย์ มีความรักและศรัทธาในคุณค่าของวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.39) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การใช้องค์ความรู้หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในองค์กร ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.57) (3) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การไม่ชักชวน ใช้ จ้าง วานคิษย์หรือผู้รับบริการให้จัดซื้อ จัดหา สิ่งเสพติด หรือให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.41) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การให้คิษย์และผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้และวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมกับตนเอง ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.52) (4) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การไม่มีเจตนาให้ข้อมูลเท็จทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดความเสียหายต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.46) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ไม่วิพากษ์ วิจารณ์ หรือนินทาว่าร้ายต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพให้เกิดความเสียหาย หรือแตก

ความสามัคคี ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.53) และ (5) ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การยึดมั่นสนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.40) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการ หรือเป็นแบบอย่างที่ดีในการอนุรักษ์/พัฒนาสิ่งแวดล้อม พัฒนาเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.63)

1.3 การเปรียบเทียบการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานและบริบทของโรงเรียน พบว่า ครูที่มีความแตกต่างในด้านเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษาที่เปิดสอน และขนาดของสถานศึกษา มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนครูของสถานศึกษาที่ต่างสังกัดกัน และอยู่ในภูมิภาคต่างกัน มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 จากการศึกษาเชิงคุณภาพ ครูส่วนใหญ่ ประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครูทั้ง 5 ด้าน โดยเฉพาะด้านจรรยาบรรณต่อตนเองและต่อผู้รับบริการ อย่างไรก็ตาม มีข้อค้นพบที่สะท้อนให้เห็นว่าครูบางส่วนยังมีการประพฤติผิดจรรยาบรรณ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับในอดีตที่ผ่านมา ผู้ให้ข้อมูลมองว่าปริมาณอาจไม่มากขึ้น เพียงแต่ปัจจุบัน การเข้าถึงสื่อโซเชียลที่ง่ายและสะดวก ทำให้การแพร่กระจายภาพลักษณ์เกี่ยวกับการกระทำผิดจรรยาบรรณมีมากขึ้น

2. ปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

จากข้อค้นพบเชิงคุณภาพ พบว่า การประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพครูเกิดจากปัจจัยเงื่อนไขที่หลากหลาย แบ่งเป็น ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ (1) ครูขาดจิตสำนึกในจรรยาบรรณของวิชาชีพ (2) ปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมส่วนตัว (3) ปัญหาครอบครัวและสุขภาพ และ (4) ความกดดันจากสถานการณ์ภายนอก ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ได้แก่ (1) แรงกดดันจากภาระงานที่หนัก หรือความเครียดจากการแข่งขันในระบบการศึกษา (2) ความเหลื่อมล้ำและโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่ไม่เท่าเทียม (3) ปัญหาความสัมพันธ์ในที่ทำงาน

(4) การขาดความรู้ความเข้าใจในจรรยาบรรณของวิชาชีพ
(5) ขาดทักษะทางจิตวิทยาในการจัดการห้องเรียนและการปฏิบัติต่อเด็ก (6) ขาดแรงจูงใจและการยกย่องจากองค์กร และ (7) การควบคุมและมาตรการลงโทษที่ไม่ชัดเจนและไม่เข้มงวด *ปัจจัยด้านสังคม* ได้แก่ (1) ค่านิยมและการลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงพอใจ (2) ปัญหาทางเศรษฐกิจ (3) การแข่งขันในระบบการศึกษา และ (4) อิทธิพลของสื่อที่เผยแพร่พฤติกรรมไม่เหมาะสม และท้ายสุด *ปัจจัยด้านความแตกต่างของช่วงวัย* ได้แก่ (1) ความรับผิดชอบและความยับยั้งชั่งใจที่แตกต่างกันระหว่างครูรุ่นเก่าและครูรุ่นใหม่ (2) ทักษะคิดและความเข้าใจในวิชาชีพครู โดยครูรุ่นใหม่อาจตั้งคำถามเกี่ยวกับระเบียบที่มองว่าไม่จำเป็น (3) การปรับตัว โดยครูรุ่นเก่ามักมีความอดทนและปรับตัวกับแรงกดดันได้ดีกว่า และ (4) ทักษะคิดและแบบแผนพฤติกรรมที่แตกต่าง ซึ่งอาจส่งผลต่อความสัมพันธ์และความเห็นต่างในการปฏิบัติงาน

3. สภาพที่ควรจะเป็นในการส่งเสริมและควบคุมความประพฤติครูให้เป็นไปตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

3.1 *การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วิชาชีพ* ด้วยการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมเข้าสู่ระบบการผลิตครู และการปลูกฝังจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยไม่จำกัดเพียงแค่การเรียนรู้ในเชิงวิชาการ

3.2 *การส่งเสริมและการควบคุมดูแลเมื่อเข้าสู่วิชาชีพ* โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านจรรยาบรรณของวิชาชีพอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตลอดเส้นทางวิชาชีพครู การปรับทัศนคติครูและปลูกฝังจิตสำนึกวิชาชีพ การใช้วิธีการที่เหมาะสมในการส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องจรรยาบรรณ การสร้างแบบอย่างที่ดีให้กับครู การมีระบบและกลไกที่เข้มแข็งในการควบคุมและกำกับดูแล การพัฒนาระบบประเมินจรรยาบรรณของวิชาชีพ การพัฒนาระบบยกย่องเชิดชูเกียรติ การใช้มาตรการลงโทษที่จริงจังและเน้นให้เกิดการปรับปรุงพฤติกรรม การบูรณาการความร่วมมือจากหน่วยงานเครือข่ายและชุมชน การปรับกลไกการทำงานที่เชื่อมโยงระบบงานในระดับมหภาค และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของครู เพื่อส่งเสริมให้ครูมีความพร้อมและความผูกพันในการประกอบวิชาชีพตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พบว่าครูมีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเฉพาะด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ รองลงมาคือด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของมานิตา วงสันต์ (Wongsan, 2020) ที่ศึกษาครูในสถานศึกษาเอกชนสายสามัญควบคุมคู่ศาสนาอิสลาม กรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่าครูมีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณอยู่ในระดับสูงเช่นกัน แม้จะแตกต่างในลำดับด้านที่ให้ความสำคัญ โดยครูในบริบทดังกล่าวให้ความสำคัญต่อจรรยาบรรณต่อสังคมและต่อตนเองมากกว่า ซึ่งสะท้อนถึงอิทธิพลของบริบททางศาสนาและวัฒนธรรมที่หล่อหลอมการให้คุณค่าต่อมิติของจรรยาบรรณ นอกจากนี้งานวิจัยของ ประณต นาคะเวช และคนอื่น ๆ (Nakaved et al., 2022) ที่ศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ยืนยันเช่นเดียวกันว่าครูมีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน และไม่พบความแตกต่างตามปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Cheng and Nunez (2023) ในประเทศฟิลิปปินส์ที่ยืนยันว่า ลักษณะส่วนบุคคลของครูมิได้ส่งผลกระทบต่อระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของ Komba and Mukadi (2021) ในประเทศแทนซาเนียพบข้อสรุปต่างออกไป โดยชี้ให้เห็นว่าการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครูมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา อันอาจสะท้อนถึงอิทธิพลของระบบการศึกษาที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ นอกจากนี้ ผลการศึกษาครั้งนี้ยังพบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณระหว่างครูในสถานศึกษาต่างสังกัดและปฏิบัติหน้าที่ในภูมิภาคที่แตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการกำหนดนโยบายและมาตรการสนับสนุนที่คำนึงถึงบริบทเฉพาะของแต่ละสังกัดและพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครูให้มีความเหมาะสมและยั่งยืนในระยะยาว

ส่วนสภาพความเป็นจริงจากการศึกษาเชิงคุณภาพ พบประเด็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ

ในบางประเด็น ซึ่งอาจเป็นผลการวิจัยที่ต่างจากผลในเชิงปริมาณที่ในภาพรวมแสดงถึงการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพของครูซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด อาจอธิบายได้ว่า การศึกษาเชิงปริมาณ เน้นการวัดผลในเชิงสถิติที่สะท้อนภาพรวมที่กว้างกว่า และอาจไม่สามารถเจาะลึกรายละเอียดหรือความแตกต่างในบริบทเฉพาะเจาะจงของพฤติกรรมและมุมมองของครูแต่ละคนได้ ในขณะที่ การศึกษาเชิงคุณภาพ มักเน้นที่การเข้าใจความหมายและบริบทที่ลึกซึ้งของพฤติกรรมและประสบการณ์ของครู ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแสดงออกถึงมุมมองหรือประสบการณ์ที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับความท้าทายในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ซึ่งอาจไม่ปรากฏในข้อมูลเชิงปริมาณ ในแง่นี้ ผลการศึกษาเชิงคุณภาพจึงเสริมสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งถึงสภาพความเป็นจริงในบริบทที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Elenwo (2023) ที่ชี้ให้เห็นว่า แม้จรรยาบรรณวิชาชีพครูจะถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นกรอบกำกับพฤติกรรมและสร้างมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ แต่ในการปฏิบัติจริงยังไม่สามารถป้องกันการละเมิดจรรยาบรรณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูจำนวนหนึ่งยังคงถูกฟ้องร้องในข้อหาการประพฤติผิดทางวิชาชีพ อีกทั้งยังนำไปสู่การใช้มาตรการทางวินัยที่หลากหลาย สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงข้อจำกัดของระบบการกำกับดูแลวิชาชีพครู ที่ยังต้องการกลไกสนับสนุนและมาตรการป้องกันเชิงรุกเพิ่มเติม

2. ปัจจัยเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลต่อการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านความแตกต่างของช่วงวัย ผลการวิจัยนี้ค่อนข้างสอดคล้องกับงานวิจัยของ Asadi, Davoodi, and Mirzaei (2020) ที่ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยซึ่งมีผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพครูสามารถจำแนกได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านองค์กร และด้านปัจเจกบุคคล เมื่อพิจารณาเฉพาะ *ปัจจัยส่วนบุคคล* พบว่ามีงานวิจัยที่ชี้ว่า ทักษะคิดด้านลบที่ครูมีต่อวิชาชีพ และการขาดความมุ่งมั่นตอบทบทวนหน้าที่ความเป็นครู เป็นตัวแปรสำคัญที่นำไปสู่การประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ (Ayenalem, Gone, Yohannes, & Lakew, 2023) ขณะเดียวกัน

ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่สะท้อนถึงความหลากหลายและซับซ้อนของสาเหตุ เช่น การขาดการอบรมด้านจรรยาบรรณที่เหมาะสม ความไม่สอดคล้องระหว่างนโยบายกับบริบทของสถานศึกษา สภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน การขาดการนิเทศติดตามหรือกำกับดูแลความไม่เข้มแข็งของการบริหารงาน การใช้อำนาจในทางที่ผิด และการบังคับใช้จรรยาบรรณที่อ่อนแอ (Ayenalem et al., 2023; Laiya, Moonti, Ahmad, & Kasim, 2025) ซึ่งค่อนข้างสอดคล้องกับ *ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานในสถานศึกษา* ที่พบจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แม้จะมีความแตกต่างในบางประเด็นย่อยก็ตาม นอกจากนี้ ยังมีผลการวิจัยของ Ingaran, Madriaga, Paul, Cagatao, and Bautista (2025) ที่สะท้อนมุมมองในทางกลับกัน โดยชี้ว่าปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ได้แก่ การสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร สภาพแวดล้อมการทำงานที่เน้นความร่วมมือ การจัดสรรทรัพยากรและการสนับสนุนด้านการสอนอย่างเพียงพอ การเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และการบริหารจัดการภาระงานอย่างเหมาะสม

ในส่วน *ปัจจัยด้านสังคม* ที่เกี่ยวข้องกับ การประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพครูนั้น งานวิจัยที่ได้ผลสอดคล้องกันคือ งานวิจัยของ Ayenalem, Gone, Yohannes, and Lakew (2023) โดยพบว่า ปัญหาด้านการเงินหรือเศรษฐกิจครอบครัวยังเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้ครูประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ และท้ายสุด การศึกษาครั้งนี้ยังชี้ให้เห็นว่า *ความแตกต่างของช่วงวัย* มีความเกี่ยวข้องกับการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยเฉพาะในด้านความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันกับเพื่อนร่วมวิชาชีพ ซึ่งสะท้อนถึงความเห็นต่างและความท้าทายที่เกิดจากช่องว่างระหว่างวัย อย่างไรก็ตาม ช่องว่างดังกล่าว สามารถพลิกให้เป็นจุดแข็งในการสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์เชิงสร้างสรรค์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมพูนพพร มิ่งมงคล และอุษพร เสวกวิ (Mingmongkol & Swekwi, 2023) ที่ศึกษาการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติของครูตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยแนวทางหนึ่งที่สำคัญคือการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และการสร้างเป้าหมาย

การทำงานร่วมกัน

3. สภาพที่ควรจะเป็นในการส่งเสริมและควบคุมความประพฤติครูให้เป็นไปตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ นอกจากจะเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้ว ยังมุ่งให้เกิดการสร้างภาพลักษณ์และเชิดชูเกียรติภูมิของวิชาชีพครูให้เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือในสังคม โดยเริ่มจาก *การเตรียมความพร้อมนักศึกษาครูเพื่อเข้าสู่วิชาชีพ* ซึ่งในปัจจุบันมีการดำเนินการที่ค่อนข้างชัดเจนและครอบคลุมทั้งในเรื่องการคัดกรองและประเมินความพร้อมของนักศึกษา การจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ไม่จำกัดเฉพาะการเรียนรู้ในเชิงวิชาการเท่านั้น ในมิติการพัฒนา ควรเน้นการธำรงรักษามาตรฐานและยกระดับคุณภาพให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมเกียรติ สัจจารักษ์ (Sadjarak, 2023) ซึ่งได้ศึกษาการเสริมสร้างจรรยาบรรณวิชาชีพในนักศึกษาครู โดยพบว่าแนวทางที่มีประสิทธิผลคือการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ครอบคลุมทั้งการเสริมสร้างความรู้พื้นฐาน การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย การบูรณาการเข้ากับรายวิชา และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตลอดจนการประสานความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณธรรมและความเป็นมืออาชีพของนักศึกษาครูอย่างยั่งยืน

ส่วน การส่งเสริมและควบคุมดูแลเมื่อเข้าสู่วิชาชีพครู ประเด็นสำคัญที่พบจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง การปลูกฝังจิตสำนึกวิชาชีพ และการใช้วิธีการที่เหมาะสมในการส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องจรรยาบรรณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก พินิจมนตรี และธรรณ นามวรรณ (Pinitmontree & Namwan, 2022) ที่ชี้ให้เห็นว่า แนวทางในการเสริมสร้างสมรรถนะจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษาประกอบด้วย (1) การพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม (2) การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในองค์กร และ (3) การพัฒนาครูให้มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู แนวทางดังกล่าวยังสอดคล้องกับกลยุทธ์ในการส่งเสริมมาตรฐานทางจริยธรรมของวิชาชีพครูของประเทศ

อินเดีย (Jayamma & Sumangala, 2012) ที่เน้นการสร้าง ความตระหนักรู้เกี่ยวกับคุณค่าของงานครู การเสริมสร้าง การเรียนรู้ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณ รวมถึง การจัดการฝึกอบรมที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการเผชิญและแก้ไขสถานการณ์ความขัดแย้งทางจริยธรรม นอกจากนี้ ยังเสนอให้สถานศึกษาจัดตั้งหน่วยงานให้ คำปรึกษาด้านจริยธรรม พร้อมทั้งจัดให้มีรางวัลยกย่อง เชิดชูครูที่ประพฤติปฏิบัติดีต่อนักเรียนและเพื่อนร่วม วิชาชีพ ในทำนองเดียวกัน งานวิจัยนี้ของ Gunati, Kurniati, and Ras (2023) ได้กล่าวถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหา การประพฤติผิดจรรยาบรรณ โดยเฉพาะในด้านจรรยาบรรณ ต่อผู้รับบริการ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจที่ถูกต้อง และชัดเจนเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพครู การฝึกอบรม อย่างเป็นระบบ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่ เกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Kosanpipat (2023) ที่เน้นความสำคัญของแนวทางการพัฒนาจรรยาบรรณ วิชาชีพครูผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยบูรณาการ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านจรรยาบรรณ ให้กับครูด้วยวิธีการที่เหมาะสมจากข้อค้นพบในการวิจัย ครั้งนี้ ยังสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้าน การศึกษา (ฉบับปรับปรุง) (Announcement of the Prime Minister's Office on the Declaration of the National Reform Plan (Revised Version), 2021) ตามกิจกรรม ปฏิรูปที่ 3 ที่เน้นการปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต และพัฒนาครู โดยในการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล และการใช้สื่อการเรียนรู้ต้องม ีความทันสมัยและเน้นการเรียนรู้เชิงรุก รวมทั้งการใช้ เทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ได้จริง ส่วนประเด็นการพัฒนาระบบยกย่องเชิดชูเกียรติครู ที่ประพฤติโดดเด่นด้านจรรยาบรรณ และระบบการลงโทษ ผู้ประพฤติผิดนั้น สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (Office of the Education Council, Ministry of Education, 2017) ยุทธศาสตร์ที่ 6 ที่กำหนดให้ม ีการบริหารงานบุคคลที่เป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ และจาก ข้อค้นพบในประเด็นการพัฒนาระบบและกลไกในการควบคุม

และกำกับดูแลความประพฤติครู โดยเน้นระบบที่เข้มแข็งของสถานศึกษาและระบบมหภาคที่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 (Office of the Education Council, Ministry of Education, 2017) ยุทธศาสตร์ที่ 6 ที่ระบุถึงแผนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ระบบบริหารงานบุคคลของครู ที่จะต้องพัฒนาระบบประเมินสมรรถนะครูให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและทันสมัย และยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) (National Strategy (B.E. 2561 – 2580), 2018) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยระบุถึงการบริหารจัดการที่ควรเป็นระบบแบบบูรณาการ กล่าวคือ มีกลไกการประสานงานทั้งในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ มีกลไกการขับเคลื่อน รวมถึงการพัฒนาระบบงานและโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการดำเนินงานแบบบูรณาการและมุ่งผลสัมฤทธิ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงนโยบาย มีข้อเสนอที่สอดคล้องกับผลการวิจัย ดังนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับคุรุสภาควรพิจารณาจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมและให้คำปรึกษาด้านจรรยาบรรณในระดับภูมิภาค เพื่อขยายการเข้าถึงระบบสนับสนุนคุณธรรมจริยธรรม และเสริมกลไกเฝ้าระวังและฟื้นฟูจรรยาบรรณแบบเชิงรุกในพื้นที่

2. คุรุสภาควรพิจารณายกระดับนโยบายเกี่ยวกับครูต้นแบบด้านจรรยาบรรณ จากการเชิดชูเฉพาะรายสู่การเผยแพร่ต้นแบบระดับประเทศ ผ่านเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อขยายผลสู่สถานศึกษา และสร้างวัฒนธรรมวิชาชีพที่เข้มแข็ง

3. กระทรวงศึกษาธิการควรทำการทบทวนนโยบายด้านคุณภาพชีวิตของครูอย่างจริงจัง เพื่อส่งเสริมขวัญกำลังใจ ให้ครูพร้อมปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ อาทิ ลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน เพิ่มสวัสดิการด้านสุขภาพจิต ด้านการเงิน และด้านที่อยู่อาศัย รวมถึงการสร้างโอกาสความก้าวหน้าและความมั่นคงในวิชาชีพ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงปฏิบัติ มีข้อเสนอที่สอดคล้องกับผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ครูในสถานศึกษาต่างสังกัดและต่างภูมิภาค มีระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพต่างกัน ดังนั้น สถานศึกษาควรพิจารณาปรับแนวทางการส่งเสริมและควบคุมความประพฤติครูที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษาและบริบทของภูมิภาคของตนเอง

2. สถานศึกษาควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมจรรยาบรรณที่คำนึงถึงบริบทและสภาพปัญหาของครูแต่ละราย โดยเฉพาะการส่งเสริมทักษะการเผชิญปัญหาในสังคมยุคใหม่ การส่งเสริมด้านสุขภาพจิต รวมถึงการปรับปรุงบรรยากาศการทำงานที่ลดความกดดันและส่งเสริมการเอื้ออาทรต่อกัน ภายใต้การบริหารจัดการที่เป็นธรรม

3. ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ช่องว่างระหว่างวัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการประพฤติผิดจรรยาบรรณ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่คำนึงถึงความแตกต่างของช่วงวัย ส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างสร้างสรรค์ระหว่างครูรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างกัน และพัฒนาหลักสูตรอบรมที่ช่วยให้ครูรุ่นใหม่เข้าใจบทบาทตนเอง และตระหนักถึงความสำคัญของจรรยาบรรณของวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพและการควบคุมความประพฤติครูให้เป็นไปตามจรรยาบรรณของวิชาชีพในบริบทที่แตกต่างกัน รวมถึงการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนากลไกสนับสนุนครูในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้จรรยาบรรณของวิชาชีพทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ที่มีความชัดเจนขึ้น และช่วยให้ครูมีความเข้าใจและมีแนวปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

- Announcement of the Prime Minister's Office on the Declaration of the National Reform Plan (Revised Version). (2021). *Royal Thai Government Gazette*. Volume 138, Special Section 44 D, pages 1–254. [In Thai]
- Asadi, F., Davoodi, R., & Mirzaei, N. A. (2020). Identifying the components and factors affecting the professional ethics of teachers. *International Journal of Ethics & Society (IJES)*, 2(2), 1–10. <https://ijethics.com/article-1-76-en.html>
- Ayenalem, K. A., Gone, M. A., Yohannes, M., & Lakew, K. A. (2023). Causes of teachers' professional misconduct in Ethiopian secondary schools: Implications for policy and practice. *Cogent Education*, 10(1), 1–18. <https://doi.org/10.1080/2331186X.2023.2188754>
- Boonlee, S. & Phokin, S. (2014). Practice of professional ethical codes of school administrators under Ubon Ratchathani Primary Education Service Area 1. *Journal of Graduate School, Pitchayatat*, 9(1), 95–104. [In Thai]
- Bureau of Professional Ethics and Legal Affairs. (2023). *Statistical data on professional ethics violations by education professionals*. Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand. [In Thai]
- Cheng, M. & Nunez, L. (2023). Code of ethics literacy of public-school teachers. *International Journal of Research Publication and Reviews*, 4(11), 3136–3155. <https://ijrpr.com/uploads/V4ISSUE11/IJRPR19488.pdf>
- Elenwo, P. M. (2023). Review of decided cases bothering on teachers' misconduct in schools and their implications for educational management. *European Journal of Contemporary Education and E-Learning*, 1(1), 20–29. [https://doi.org/10.59324/ejceel.2023.1\(1\).02](https://doi.org/10.59324/ejceel.2023.1(1).02)
- Gunati, M., Kurniati, Y., & Ras, H. (2023). Analysis and solution to the phenomenon of ethical violations by teachers in the school environment against students. *Formosa Journal of Social Sciences (FJSS)*, 2(4), 701–710. <https://doi.org/10.55927/fjss.v2i4.7452>
- Ingaran, A.V., Madriaga, E., Paul, P., Cagatao, S., & Bautista, R. (2025). Factors affecting teacher professionalism and ethical considerations in west cluster of schools, division of Santiago city, Philippines. *American Journal of Educational Research*, 13, 46–51. <https://doi.org/10.12691/education-13-2-1>
- Intasin, T. (2020). *Research report: Development of CARES learning activities to enhance teachers' characteristics of pre-service teachers in early childhood education*, Faculty of Education, Burapha University. Burapha University. Retrieved from <http://dspace.lib.buu.ac.th/xmlui/handle/1234567890/4440> [In Thai]
- Jayamma, H. R. & Sumangala, N. (2012). Professional ethics in teaching community: Strategies to promote ethical standards – a global concern. *International Journal of Education and Information Studies*, 2(1), 15–18.
- Komba, H. & Mukadi, M. (2021). Teachers' compliance with the professional code of ethics and conduct among secondary schools in Morogoro Municipality. *International Journal of Educational Research*, 9, 75–88.
- Kosanpipat, S. (2023). Developing professional ethics for teachers by using community processes of professional learning through information technology systems for students practicing professional teaching experience in Bachelor of Education program in early childhood education at Chiang Mai Rajabhat University, the Office of the Private Education Commission. *Rajabhat Chiang Mai Research Journal*, 24, 164–175. Retrieved from <https://doi.org/10.57260/rcmrj.2023.266145>

- Laiya, K. S., Moonti, R. M., Ahmad, I. H., & Kasim, M. (2025). Pelanggaran Kode Etik Guru. *Deleted Journal*, 2(1), 100–105. Retrieved from <https://doi.org/10.62383/terang.v2i1.790>
- Mingmongkol, C. & Swekwi, U. (2023). A synthesis of research on code of teaching ethics during year 2010 –2021 as a guideline for development the learning organization of Princess Chulabhorn Science High Schools. *MBU Education Journal: Faculty of Education Mahamakut Buddhist University*, 11(1), 69–83. [In Thai]
- Nakaved, P., Boonkongsan, N., & Phongpanphaengpanga, P. (2022). Compliance with the professional code of ethics for teachers in schools under Nakhon Ratchasima Provincial Administrative Organization. *Journal of Roi Et Rajabhat University*, 16(1), 145–156. [In Thai]
- National Strategy (B.E. 2561 – 2580). (2018). *Royal Thai Government Gazette*. Volume 135, Section 82 A, pages 1–61. [In Thai]
- Office of the Education Council, Ministry of Education. (2017). *National Education Plan B.E. 2560 – 2579*. Bangkok: Prigwaan Graphic Co., Ltd. [In Thai]
- Pinitmontree, K. & Namwan, T. (2022). *Developing guidelines for enhancing ethical competence and professional ethics of teachers in educational institutions under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4*. (Master's thesis, Department of Educational Administration, Mahasarakham University). [In Thai]
- Promrin, U. (2018). *The performance abide by the code of ethics of the teachers in the public schools, the Office of Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area 2*. (Master's thesis, Faculty of Technical Education, Rajamangala University of Technology Thanyaburi). [In Thai]
- Sadjarak, S. (2023). Development of guidelines for enhancing code of ethics of teaching profession within pre-service teachers of faculty of education, Phuket Rajabhat University. *Journal of Graduate Research*, 14(2), 19–34. Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/banditvijai/article/view/262796> [In Thai]
- Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand. (2024). *Case examples of professional ethics violations in education and decisions by the professional standards committee*. Retrieved from <https://www.ksp.or.th/2024/01/18/48548/> [In Thai]
- Shapira-Lishchinsky, O. (2020). A multinational study of teachers' codes of ethics: Attitudes of educational leaders. *NASSP Bulletin*, 104(1), 5–19. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/0192636520907694>
- Silva, P. F. D., Ishii, I., & Krasilchik, M. (2023). Code of ethics for the teaching profession: Educators' perceptions and opinions. *SciELO journals*, 39, e41031. Retrieved from <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.23612769.v1>
- Teachers Council of Thailand Regulation on Behavioral Patterns According to Professional Ethics B.E. 2550. (2007). *Royal Thai Government Gazette*. Volume 124, Special Section 51 D, pages 37–56. [In Thai]
- Teachers Council of Thailand Regulation on Professional Ethics B.E. 2556. (2013). *Royal Thai Government Gazette*. Volume 130, Special Section 130 D, pages 72–74. [In Thai]
- Teachers Council of Thailand Regulation on the Investigation of Professional Ethics Violations B.E. 2553. (2010). *Royal Thai Government Gazette*. Volume 127, Special Section 152 D, pages 69–88. [In Thai]
- Teachers Council of Thailand Regulation on the Investigation of Professional Ethics Violations (3rd Edition) B.E. 2563. (2020). *Royal Thai Government Gazette*. Volume 137, Special Section 220 D, pages 20–22. [In Thai]

Ting, C., Tan, C., Amini, M., Ping, E., & Wang, X. (2022). Comparing teachers' codes of ethics in China, the US, and Australia and recommendations on them. *Hong Kong Journal of Social Sciences*, 58, 347–359. Retrieved from <http://hkjoss.com/index.php/journal/article/view/483>

Wongsan, M. (2020). *The performance of professional ethics for teachers in ordinary schools coupled with Islam in Bangkok*. (Master's thesis, Department of Educational Management, College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University). [In Thai]

การพัฒนาชุดคู่มือการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิต
สู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย
DEVELOPMENT OF A STORYTELLING MANUAL TO PROMOTE EXECUTIVE
FUNCTION SKILLS FOR LIFE MANAGEMENT TOWARD SUCCESS
IN EARLY CHILDHOOD

ฉัตรวิไล สุรินทร์ชัมพู^{1*}, กวิน บุญประโคน² และ มนัสวี บุราณศรี³

Chatwilai Surinchompoo¹, Kavin Boonprakorn² and Manatsawee Buransri³

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 234 ถ.เลย-เลยเชียงคาน ต.เมือง อ.เมือง จ.เลย 42000 ประเทศไทย

^{1,2,3}Loei Rajabhat University, No.234 Loei-Chiang Khan Rd., Mueang Sub-district, Mueang District, Loei Province 42000, Thailand¹

*Corresponding author E-mail: chatwilaitukta@gmail.com

(Received: 12 Feb, 2025; Revised: 11 Sep, 2025; Accepted: 14 Sep, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและพัฒนาชุดคู่มือการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย 2) ศึกษาพัฒนาการด้านทักษะทางสมองของเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามชุดคู่มือการเล่านิทาน และ 3) เปรียบเทียบระดับทักษะทางสมองของเด็กก่อนและหลังการจัดกิจกรรม และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่ใช้ชุดคู่มือการเล่านิทาน เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูปฐมวัย 20 คน และเด็กปฐมวัย 60 คน จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ที่สุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) ชุดคู่มือการเล่านิทานที่ออกแบบตามกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นกระตุ้นก่อนเล่านิทาน ขั้นเล่านิทาน และขั้นกิจกรรมหลังเล่านิทาน ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง 8 สัปดาห์ 2) แบบประเมินทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ (Executive Functions: EF) และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t-test แบบจับคู่ (Paired Sample t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดคู่มือการเล่านิทานมีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ≥ 0.67 ทุกรายการ แสดงถึงความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือในระดับสูง ($\alpha = 0.92$) เหมาะสมต่อการนำไปใช้ในบริบทการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 2) เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดคู่มือการเล่านิทานมีพัฒนาการด้านทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตเพิ่มขึ้นในทุกด้าน ได้แก่ ความจำเพื่อใช้งาน การยั้งคิดไตร่ตรอง และการควบคุมอารมณ์ 3) ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมพบว่า ระดับทักษะ EF ของเด็กสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความจำเพื่อใช้งาน ($\bar{X}_{\text{ก่อน}} = 3.43 \pm 0.73$; $\bar{X}_{\text{หลัง}} = 4.43 \pm 0.90$), การยั้งคิดไตร่ตรอง ($\bar{X}_{\text{ก่อน}} = 1.83 \pm 0.38$; $\bar{X}_{\text{หลัง}} = 3.60 \pm 0.62$) และการควบคุมอารมณ์ ($\bar{X}_{\text{ก่อน}} = 1.70 \pm 0.47$; $\bar{X}_{\text{หลัง}} = 3.63 \pm 0.49$) และ 4) ครูปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อชุดคู่มือการเล่านิทานในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21 \pm 0.51$ จากคะแนนเต็ม 5) สะท้อนถึงความเหมาะสมและประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมในการส่งเสริมทักษะสมองในบริบทปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ชุดคู่มือการเล่านิทาน, ทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ, เด็กปฐมวัย

¹ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย คณะครุศาสตร์

^{2,3} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์

ABSTRACT

This study aimed to: (1) design and develop a storytelling manual set to promote executive function skills for life management toward success among preschool children; (2) examine the development of children's executive functions after participating in activities based on the manual; (3) compare children's executive function levels before and after the intervention; and (4) investigate preschool teachers' satisfaction with the storytelling manual. The research employed an experimental one-group pretest-posttest design. The sample comprised 20 preschool teachers and 60 children drawn through multistage sampling from schools under the Loei Primary Educational Service Area Office 1. The research instruments were: (1) a storytelling manual structured around three phases: pre-storytelling activation, storytelling, and post-storytelling activities—implemented over eight consecutive weeks; (2) an Executive Functions (EF) assessment scale for successful life management; and (3) a teacher satisfaction questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics (mean and standard deviation) and the paired-samples t-test.

The findings revealed that: (1) the storytelling manual demonstrated content validity, with item-objective congruence (IOC) indices ≥ 0.67 for all items, and high reliability ($\alpha = 0.92$), indicating its suitability for early childhood learning contexts; (2) children who participated in the manual-based activities showed improvements in all EF domains—working memory, inhibitory control, and emotion regulation; (3) EF levels after the intervention were significantly higher than before at the .05 level, specifically for working memory ($\bar{x}_{pre} = 3.43 \pm 0.73$; $\bar{x}_{post} = 4.43 \pm 0.90$), inhibitory control ($\bar{x}_{pre} = 1.83 \pm 0.38$; $\bar{x}_{ost} = 3.60 \pm 0.62$), and emotion regulation ($\bar{x}_{pre} = 1.70 \pm 0.47$; $\bar{x}_{post} = 3.63 \pm 0.49$); and (4) teachers reported a high level of satisfaction with the storytelling manual ($\bar{x} = 4.21 \pm 0.51$ out of 5), reflecting the appropriateness and effectiveness of the activities in promoting executive functions skills for life management toward success in early childhood settings.

KEYWORDS: Storytelling Manual, Executive Function Skills for Life Management toward Success, Early Childhood

บทนำ

การพัฒนาศักยภาพของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะทางสมอง เพื่อบริหารจัดการชีวิตให้ประสบความสำเร็จ (Executive Functions: EF) ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของการควบคุมตนเอง การคิดวิเคราะห์ และการกำกับพฤติกรรมอย่างเหมาะสม สุภาวดี หาญเมธี (Hanmethee, 2016) กล่าวว่า แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทักษะพื้นฐาน (Basic Skills) กลุ่มทักษะกำกับตนเอง (Self-regulation Skills) และกลุ่มทักษะปฏิบัติ (Implementation Skills) ซึ่งล้วนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิตของเด็กในอนาคต (Center on the Developing Child, Harvard University, 2011)

จากรายงานผลการประเมินพัฒนาการ EF ของเด็กวัย 2 – 6 ปี โดยศูนย์วิจัยประสาทวิทยาศาสตร์ สถาบันชีววิทยาศาสตร์โมเลกุล มหาวิทยาลัยมหิดล (Chutapakkadeekul, 2017) พบว่า เด็กปฐมวัยร้อยละ 30 มีความบกพร่องด้านทักษะ EF โดยเฉพาะด้านการควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) การยับยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) และความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้และการเข้าสังคมของเด็กในระยะยาว ดังนั้นจึงควรพัฒนาทักษะทางสมอง เพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จตั้งแต่ปฐมวัย

นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล (Chutapakkadeekul, 2017) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดเชิงบริหาร หรือทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ ในระดับปฐมวัยว่า กิจกรรมหลายประเภทสามารถช่วยพัฒนากระบวนการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัยได้ เช่น การฝึกความจำด้วยเกมส์คอมพิวเตอร์ การฝึกโยคะ การฝึกศิลปะ การป้องกันตัว การเรียนดนตรี และการเรียนการสอนต่าง ๆ อาทิ มอนเตสซอรี วอลดอล์ฟ ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่ กิจกรรมการเรียนการสอนเหล่านี้มักฝึกให้เด็กมีความตั้งใจ จดจ่อใส่ใจ มีการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและเพิ่มความยากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อให้ท้าทายการคิดของเด็กซึ่งกิจกรรมการเล่นเป็นกิจกรรมหนึ่งที่นำมาพัฒนาทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยได้ ดังที่ นฤมล สุขปรีดี (Sukpridee, 2021) กล่าวว่า หนึ่งในแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริม EF ของเด็กปฐมวัย คือการจัดกิจกรรมการเล่น

ซึ่งแตกต่างจาก “การอ่านนิทาน” ตรงที่การเล่นเป็นกระบวนการสื่อสารแบบมีปฏิสัมพันธ์ โดยผู้เล่นใช้สื่อประกอบ สีหน้า น้ำเสียง และการเคลื่อนไหว สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมทางอารมณ์ ความคิด และจินตนาการ สอดคล้องกับที่ สุนิษา ภารตระศรี และชนนพิศ รักษาพวง (Pharatrasi & Raksapok, 2022) กล่าวว่า การอ่านนิทานเน้นที่การถ่ายทอดเนื้อหาตามตัวอักษร ซึ่งมีข้อจำกัดในด้านอารมณ์และการปฏิสัมพันธ์เชิงประสบการณ์

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยบางเรื่องมักไม่แยกความแตกต่างระหว่าง “การเล่น” กับ “การอ่านนิทาน” อย่างชัดเจน จึงอาจทำให้การวิเคราะห์ตัวแปรสับสน ไม่สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมที่แท้จริงในการศึกษา ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ “การเล่น” เป็นกิจกรรมหลักที่เน้นให้ครูเป็นผู้เล่นนิทานประกอบสื่อและจัดให้เด็กได้ทำกิจกรรมหลังการฟังนิทาน โดยการเข้ามูมนั่งล้อมวงฟังครูเล่นนิทานเพื่อสะท้อนความคิดและทบทวนเรื่องราวผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งช่วยส่งเสริมทักษะ EF หลายด้าน เช่น การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) ขณะที่ฟังนิทาน การยับยั้งคิดไตร่ตรองช่วยฝึกเด็กเรื่องการใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็นและอธิบายเหตุผล ความจำเพื่อใช้งานช่วยให้เด็กสามารถจำชื่อตัวละคร บุคลิกของตัวละคร และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องได้ การยืดหยุ่นทางความคิด (Cognitive Flexibility) ช่วยให้เด็กสามารถปรับเปลี่ยนความคิดของตนเองตามเหตุการณ์ในนิทานได้ และการควบคุมอารมณ์ช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ที่จะรอคอยและควบคุมตนเองในขณะที่ฟังเรื่องราว สอดคล้องกับจารุทัศน์ วงศ์ข้าหลวง (Wongkhaluang, 2020) ที่กล่าวว่า การเล่นให้เด็กฟังช่วยส่งเสริมให้เด็กมีคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยการจัดกิจกรรมการเล่นที่มีพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูปฐมวัยเป็นผู้เล่าหรืออ่านนิทานให้เด็กฟังอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดการเรียนรู้และเชื่อมโยงข้อมูลจากประสบการณ์เดิมสู่ประสบการณ์ใหม่ เกิดเป็นทักษะการจดจ่อใส่ใจ การยับยั้งคิดไตร่ตรอง จากการทำกิจกรรมอย่างอื่น และการควบคุมอารมณ์ หรือความคิดจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ จึงกล่าวได้ว่า

การเล่นให้เด็กฟังเป็นเครื่องมือสำคัญของการส่งเสริมทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ ซึ่งเป็นแนวคิดที่สนับสนุนการออกแบบการวิจัยในครั้งนี้ และมีความสอดคล้องกับหลักพัฒนาการองค์รวมตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาอย่างรอบด้านผ่านกิจกรรมที่สัมพันธ์กับกลไกการทำงานของสมอง (Ministry of Education, 2017) โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยในช่วงอายุ 3 – 4 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่สมองมีการเติบโตอย่างรวดเร็วและไวต่อการกระตุ้นผ่านประสบการณ์ที่มีคุณภาพ

ดังนั้น เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการทำงานของสมองส่วนหน้า (Executive Functions: EF) ซึ่งถือเป็นกระบวนการบริหารจัดการชีวิตทั้งในด้านการเรียน การทำงาน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ (RLG Executive Functions, 2024) ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาชุดคู่มือการเล่นให้เด็กฟังสำหรับเด็กปฐมวัย โดยออกแบบกิจกรรมการเล่นให้สอดคล้องกับหลักฐานทางประสาทวิทยา และจิตวิทยาพัฒนาการ ที่แสดงให้เห็นว่าการส่งเสริม EF ตั้งแต่ช่วงปฐมวัย ไม่เพียงช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสมและพร้อมต่อการเรียนรู้เท่านั้น แต่ยังเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาศักยภาพในทุกมิติของชีวิต การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาทักษะ EF จึงเป็นแนวทางสำคัญที่มีการเรียนรู้เกิดขึ้น สัมพันธ์กับอารมณ์ ซึ่งสมองจะมีพัฒนาการที่สำคัญในการควบคุมและมีผลต่อการเรียนรู้ ความคิด จินตนาการ ความฉลาดและพัฒนาการทุกด้าน การพัฒนาสมองทำให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วกว่าวัยใด (Bureau of Academic Affairs and Educational Standards, Ministry of Education, 2018) สอดคล้องกับสุนิษา ภารตระศรี และชนวนพิศ รักษาพวก (Pharatrasi & Raksapok, 2022) ที่กล่าวว่า แนวคิดการเรียนรู้ผ่านการเล่านิทาน (Storytelling-Based Learning) สามารถนำไปใช้ส่งเสริมทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura Social Learning Theory) ที่เชื่อว่าเด็กเรียนรู้พฤติกรรมจากการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์และทุกสิ่งทุกอย่าง

ในสังคม (Learning through Modeling) ดังนั้น “การเล่นให้เด็กฟังไม่ใช่แค่การสื่อสารเนื้อหา แต่เป็นกระบวนการส่งผ่านประสบการณ์ที่กระตุ้นการทำงานของสมองหลายมิติ” (Schunk, 2012) ทั้งนี้ การเล่นให้เด็กฟังอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะ EF หลายด้าน ได้แก่ การฟังอย่างจดจ่อใส่ใจ การยั้งคิดไตร่ตรอง ความจำเพื่อใช้งาน และการควบคุมอารมณ์ (Aksorn Charoen Tat, 2024) โดยชุดคู่มือการเล่นให้เด็กฟังสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาจะเน้นการส่งเสริมทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ ใน 3 ด้าน คือ ความจำเพื่อใช้งาน การยั้งคิดไตร่ตรอง และการควบคุมอารมณ์

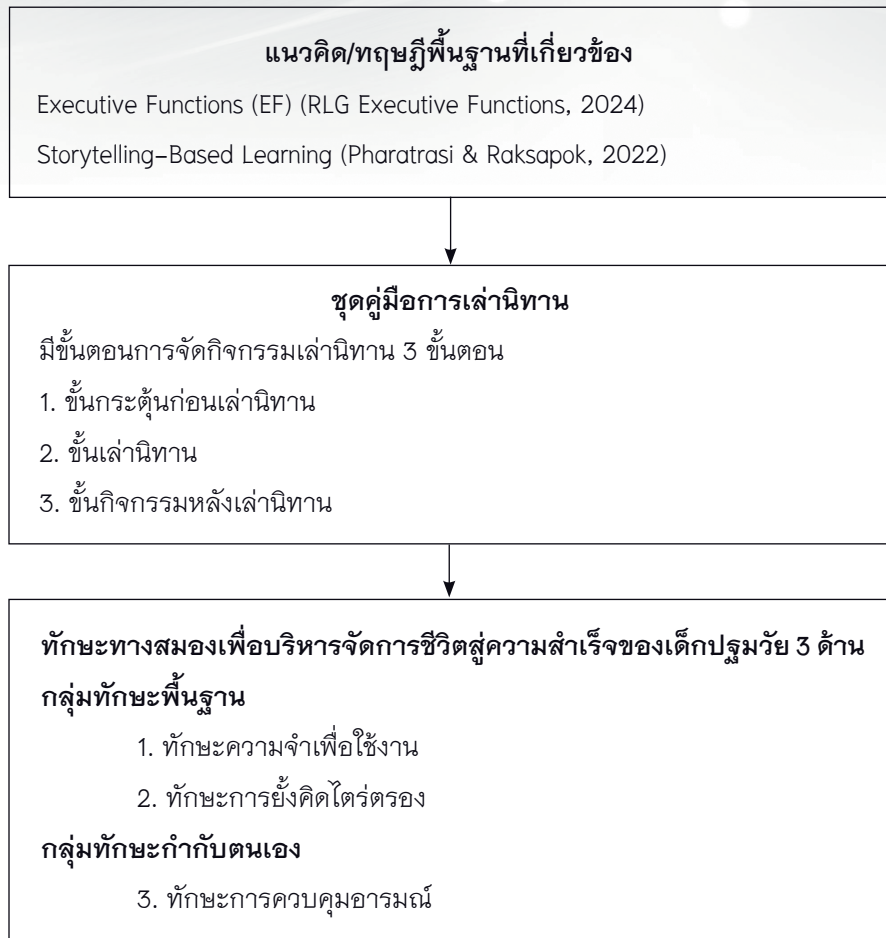
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนาชุดคู่มือการเล่นให้เด็กฟังที่ส่งเสริมทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดคู่มือการเล่นให้เด็กฟัง
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดคู่มือการเล่นให้เด็กฟัง
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อการใช้ชุดคู่มือการเล่นให้เด็กฟังที่ส่งเสริมทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ

สมมุติฐานการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดคู่มือการเล่นให้เด็กฟังจะมีพัฒนาการด้านทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จอยู่ในระดับดีถึงดีมาก
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดคู่มือการเล่นให้เด็กฟังจะมีระดับทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดคู่มือการเล่นิทานเพื่อส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับเด็กปฐมวัย ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและพัฒนาชุดคู่มือ

การเล่นิทานที่ส่งเสริมทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย โดยดำเนินการดังนี้

1. ชุดคู่มือการเล่นิทาน ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1.1 ศึกษาทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎี EF และการเรียนรู้ผ่าน

การเล่นิทาน

1.2 ออกแบบชุดกิจกรรมเล่นิทานโดยคัดเลือกนิทาน Big Book 5 เรื่องที่เหมาะสมกับเด็กวัย 3 – 4 ปี และวางแผนการจัดกิจกรรมรายสัปดาห์ รวม 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งหมด 40 ชั่วโมง แบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นกระตุ้นก่อนเล่นิทาน ขั้นเล่นิทาน และขั้นกิจกรรมหลังเล่นิทาน

1.3 จัดทำร่างชุดคู่มือการเล่นิทานประกอบด้วย

- 1) แผนกิจกรรมเล่นิทาน
- 2) หนังสือนิทาน Big Book 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง 5 นาทินานจิงเลย เก็บเองเก่งจัง ป้องแบ่งเล็กใช้ผ้าอ้อม รื้อรอยบนหน้าคุณยาย และบางที่พอกันะ
- 3) สื่อการเรียนรู้ เช่น หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ
- 4) ตัวชี้วัดพฤติกรรม EF สำหรับกิจกรรมแต่ละสัปดาห์

1.4 ตรวจสอบคุณภาพเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ด้านการศึกษาปฐมวัย EF และกิจกรรมสร้างสรรค์ ใช้แบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า Index of Item-objective Congruence (IOC) ≥ 0.67 ทุกข้อ นำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงกิจกรรม

1.5 ทดลองใช้เบื้องต้น (Try-out) กับ ครูปฐมวัย 3 คน ที่จัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัย 9 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ ความชัดเจน และความเหมาะสมของกิจกรรม พบว่า ชุดคู่มือการเล่นหัตถ์มีความเหมาะสมในการนำไปใช้กับครูปฐมวัยและเด็กในสถานศึกษาจริง โดยสามารถส่งเสริมความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา EF ของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะจากครูผู้ใช้ในการทดลองจะนำไปใช้ในการปรับปรุงคู่มือให้สมบูรณ์ก่อนการนำไปใช้จริงในขั้นตอนการวิจัย

1.6 ปรับปรุงกิจกรรมอีกครั้ง โดยปรับภาษาของคู่มือให้เข้าใจง่ายขึ้น เพิ่มภาพประกอบ และเพิ่มเติมตัวชี้วัดพฤติกรรมในบางกิจกรรม

1.7 ได้ชุดคู่มือการเล่นหัตถ์ที่มีแนวทางการจัดกิจกรรม 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนก่อนเล่นหัตถ์ ขั้นตอนเล่นหัตถ์ และขั้นตอนกิจกรรมหลังเล่นหัตถ์ โดยใช้นิทาน 5 เรื่อง (ในรูปแบบ Big Book) ออกแบบการจัดกิจกรรมต่อเนื่อง 8 สัปดาห์ พร้อมแผนการจัดกิจกรรมรายสัปดาห์ และสื่อประกอบครบถ้วน เพื่อส่งเสริมทักษะ EF ของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

2. แบบประเมินทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

2.1 สร้างแบบประเมินทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบประเมินพฤติกรรมแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5-point Likert Scale) (Likert, 1961) จำนวน 15 ข้อ เพื่อประเมินทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ความจำเพื่อใช้งาน การยั้งคิดไตร่ตรอง และการควบคุมอารมณ์

2.2 ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบคุณภาพเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ประกอบด้วย อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยจำนวน 1 คน และ

ครูต้นแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ส่งเสริมทักษะ EF จำนวน 2 คน ได้ค่า IOC ≥ 0.67 ทุกข้อ แล้วนำไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่า α เท่ากับ 0.92 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อถือได้ในระดับสูง

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ชุดคู่มือการเล่นหัตถ์ที่ส่งเสริมทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร ได้แก่

1. ครูปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ที่สอนเด็กอายุ 3 – 4 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 186 คน

2. เด็กปฐมวัยอายุ 3 – 4 ปี จำนวน 3,459 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูจำนวน 20 คน และเด็กปฐมวัยจำนวน 60 คน

2. เลือกโรงเรียนโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็น 2 ขนาด คือ ขนาดกลางและขนาดใหญ่อย่างละ 2 โรงเรียน

2.1 สุ่มแบบแบ่งชั้น เลือกโรงเรียนขนาดกลาง 2 โรงเรียน คือ โรงเรียน ก. ที่มีจำนวนห้องเรียนระดับอนุบาล 1 จำนวน 2 ห้อง และโรงเรียน ข. จำนวนห้องเรียนระดับอนุบาล 1 จำนวน 2 ห้อง รวมครูประจำชั้นอนุบาล 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 คน

2.2 สุ่มแบบกลุ่ม เลือกโรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน คือ โรงเรียน ค. ซึ่งมีจำนวนห้องเรียนระดับอนุบาล 1 จำนวน 5 ห้อง และโรงเรียน ง. ซึ่งมีจำนวนห้องเรียนระดับอนุบาล 1 จำนวน 3 ห้อง รวมครูประจำชั้นอนุบาล 1 เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 คน

3. สุ่มอย่างง่าย โดยสุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัยที่อยู่ในห้องเรียนของครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ห้องเรียนละ 5 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย รวม 60 คน เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้ชุดคู่มือการเล่นหัตถ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดคู่มือการเล่นิทาน
2. แบบประเมินทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สัปดาห์แรกของเดือนธันวาคม พ.ศ. 2566 วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 9.00 – 12.00 น. ครูปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ประเมินทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยจำนวน

60 คน ก่อนการทดลองด้วยแบบประเมินทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย

2. สัปดาห์ที่สองของเดือนธันวาคมถึงสัปดาห์ที่สองของเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 เนื่องจากสัปดาห์ที่สองของเดือนธันวาคมและสัปดาห์ที่หนึ่งของเดือนมกราคม พ.ศ. 2567 ติดเทศกาลวันหยุด ครูปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจึงดำเนินการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามชุดคู่มือการเล่นิทานกับกลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัย ระยะเวลา 8 สัปดาห์ โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงเวลา คือ 9.00 – 12.00 น. และ 14.00 – 16.00 น. ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แผนการจัดกิจกรรมเล่นิทาน 8 สัปดาห์ (โดยใช้นิทาน Big Book 5 เรื่อง และกระบวนการจัดกิจกรรม 3 ขั้นตอน)

สัปดาห์	ชื่อเรื่องนิทาน	ลักษณะกิจกรรม	ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม	ระยะเวลาโดยประมาณ
1	5 นาทินานจิงเลย	เล่นิทานประกอบสื่อ Big Book	1. ขั้นกระตุ้นก่อนเล่นิทาน 2. ขั้นเล่นิทาน 3. ขั้นกิจกรรมหลังเล่นิทาน	5 ชั่วโมง
2	เก็บเองเก่งจัง	เล่นิทานประกอบสื่อ Big Book	เช่นเดียวกับสัปดาห์ที่ 1	5 ชั่วโมง
3	ป่องแบ่งเล็กใช้ผ้าอ้อม	เล่นิทานประกอบสื่อ Big Book	เช่นเดียวกับสัปดาห์ที่ 1	5 ชั่วโมง
4	รื้อรอยบนหน้าคุณยาย	เล่นิทานประกอบสื่อ Big Book	เช่นเดียวกับสัปดาห์ที่ 1	5 ชั่วโมง
5	บางที่พอกันะ	เล่นิทานประกอบสื่อ Big Book	เช่นเดียวกับสัปดาห์ที่ 1	5 ชั่วโมง
6	สรุปกิจกรรมการฟังนิทาน 5 เรื่อง	กิจกรรมตามมุมหนังสือและมุมเสรี	1. ทบทวนเรื่องราว 2. เล่นบทบาทสมมติ / เกมการเรียนรู้	5 ชั่วโมง
7	กิจกรรมเสริมสร้างทักษะ EF	ผ่านมุมกิจกรรมเสรี	1. กิจกรรมคิดวิเคราะห์ 2. เกมที่เน้นความยับยั้งชั่งใจ	5 ชั่วโมง
8	เด็กเล่นิทานด้วยตนเอง	เล่นิทาน Big Book อย่างอิสระโดยเด็ก	1. เลือกนิทานเอง 2. วางแผนเล่า 3. นำเสนอการเล่า	5 ชั่วโมง

3. ครูปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประเมินทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย หลังการทดลองด้วยแบบประเมินทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

4.1 ศึกษาระดับทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลระดับทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย ดังนี้

4.51 – 5.00 มีระดับทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 มีระดับทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 มีระดับทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 มีระดับทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 มีระดับทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับทักษะทางสมองก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test แบบจับคู่ (Paired Sample t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้ชุดคู่มือการเล่นิทานของครูปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีโครงสร้าง 5 ระดับ (5-point Likert Scale) (Likert, 1961) ประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยต่อชุดคู่มือการเล่นิทานใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านความเหมาะสมของกิจกรรม และด้านความสามารถในการนำไปใช้จริง

2. ตรวจสอบคุณภาพเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ประกอบด้วย 1) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ 2) อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาวัดผลการศึกษาศาสตร์ และ 3) ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้าสายอนุบาล 1 ได้ค่า IOC ≥ 0.67 ทุกข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นด้วย Cronbach's Alpha ได้ค่า $\alpha = 0.82$ อยู่ในระดับน่าเชื่อถือ

3. ดำเนินการเก็บข้อมูลความพึงพอใจของครูหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม โดยนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปสอบถามครูปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลระดับความพึงพอใจจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ดังนี้

4.51 – 5.00 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. การสร้างและพัฒนาชุดคู่มือการเล่นิทานที่ส่งเสริมทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรมโดยมีแผนการจัดกิจกรรมที่ระบุถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรม พัฒนาการที่ต้องการส่งเสริม พฤติกรรมที่คาดหวัง ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อที่ใช้ และการจัดสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม ดังตัวอย่างชุดกิจกรรมการเล่นิทานเรื่องเก็บเองเก่งจัง ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวอย่างแผนกิจกรรมการเล่นเรื่อง เก็บเองเก่งจัง ของชุดคู่มือการเล่นที่ส่งเสริมทักษะทางสมอง เพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย ระยะเวลาประมาณ 5 ชั่วโมง

แผนกิจกรรม การเล่นเล่มใหญ่ (Big Book) ประกอบสื่อ	พัฒนาการ ที่ส่งเสริม	พฤติกรรม ที่คาดหวัง	กิจกรรม สื่อ และการจัดสภาพแวดล้อม
จุดมุ่งหมาย : เพื่อสร้างเจตคติ 1. ปลุกฝังความมีระเบียบวินัย ฝึกให้เด็กรู้จักเก็บของเล่นเอง เพื่อให้ได้เนื้อหาความรู้ 2. รู้จักวิธีการเก็บของเล่น เข้าที่ได้ถูกต้อง 3. รู้จักชื่อและแยกประเภท ลักษณะของเล่นต่าง ๆ เช่น บล็อกไม้ บล็อกพลาสติก โมเดลสัตว์ต่าง ๆ ตุ๊กตา รถต่าง ๆ ของเล่น เครื่องครัว และหนังสือนิทาน เป็นต้น เพื่อให้ได้ทักษะ 4. รู้จักอดทนที่จะเก็บของเล่น ให้เรียบร้อย 5. รู้จักชื่อและแยกประเภท ลักษณะของเล่นต่าง ๆ และ เก็บเข้าที่ได้ เพื่อให้นำไปปฏิบัติได้ 6. การมีวินัยในการอดทน ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วย ความรับผิดชอบ รู้ว่าเล่นเสร็จแล้วต้องเก็บ ของเล่น	ร่างกาย: เด็กได้เคลื่อนไหว ในการทำกิจกรรม อารมณ์-จิตใจ: เด็กกล้าแสดงออก ทางความคิด สนุกสนานผ่าน การฟังนิทาน และ กิจกรรมตามมุม สังคม: เด็กได้มีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรม กลุ่ม สติปัญญา: เด็กได้พัฒนาทักษะ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสนทนาได้ตอบ รวมถึง การตั้งคำถาม อย่างสร้างสรรค์	เด็กมีการคิด วิเคราะห์ สามารถ ได้ตอบคำถาม และปฏิบัติตามด้วย ตนเอง ทำให้ เกิดกระบวนการ เรียนรู้ที่เชื่อมโยง ประสบการณ์เดิม และสามารถนำไป ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้	ขั้นกระตุ้นก่อนเล่นนิทาน ครูเลือกใช้สื่อประกอบการเล่นนิทานเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ ขณะที่เล่นนิทาน และใช้สื่อกระตุ้นให้เด็กสังเกต ชักชวนพูด คุยกับเด็กด้วยน้ำเสียงอย่างมีจังหวะสม่ำเสมอ ให้เด็กเกิด ความสนใจอยากรู้อยากเห็นจากภาพหน้าปกนิทาน Big Book ที่ให้เด็กได้ใช้สายตาไล่ดูไปเรื่อย ๆ อย่างตั้งใจ (Emotional Control) การคาดเดาชื่อเรื่อง การคาดเดาเหตุการณ์ใน นิทาน (Inhibitory Control) ฝึกจดจ่อด้านการฟัง (Focus) การตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง เล่าเหตุการณ์เรียงเรียง ก่อนหลัง (Working Memory) เพื่อให้เด็กปฐมวัยสามารถ ที่จะทำกิจกรรมสองสิ่งไปพร้อม ๆ กันได้ คือ การจดจำ และตอบโต้สื่อสารต่อข้อมูลที่พูดในระหว่างการสนทนา ผ่านกิจกรรมการเล่นนิทานของครู ขั้นเล่นนิทาน 1. หนังสือนิทานเล่มใหญ่ (Big Book) ประกอบด้วยนิทาน เรื่อง เก็บเองเก่งจัง 2. ครูเลือกใช้สื่อประกอบการเล่นนิทาน คือ หุ่นมือและ หุ่นนิ้วมือ 3. ครูเล่นนิทานให้เด็ก ๆ ฟังซ้ำ ๆ ไม่ต้องรีบเร่ง ค่อย ๆ พลิกไปทีละหน้า ชี้ชวนให้ดูรูปภาพ เปิดเพลงเบา ๆ ไปด้วย เพื่อสร้างแรงจูงใจ ขั้นกิจกรรมหลังเล่นนิทาน เด็ก ๆ เข้ามุมหนังสือนิทาน โดยเลือกอ่านหนังสือนิทานอิสระ ตามความสนใจของแต่ละคน และเข้ามุมกิจกรรมการเล่นเสรี (Working Memory) ซึ่งในแต่ละครั้งที่เข้ามา เด็ก ๆ จะเป็น ผู้เลือกที่จะเข้าไปมุมไหนก่อน-หลังด้วยตนเอง (Inhibitory Control) หากเด็กเลือกเข้ามามุมหนังสือก่อน ครูก็จะเปิดมุมอื่น ที่เป็นมุมสงบพร้อมด้วย เพื่อไม่ให้อัดแน่นกันจนเกินไป และ ไม่เสียงดังรบกวนผู้อื่นที่ปฏิบัติกิจกรรม (Emotional Control) เมื่อครบเวลาที่กำหนดก็สลับมุมตามความสนใจ สื่อ/อุปกรณ์: นิทาน Big Book หุ่นมือและหุ่นนิ้วมือสำหรับ เด็กปฐมวัย หนังสือนิทาน กระดาษ A4 สีเขียน และของ เล่นต่าง ๆ เช่น ชุดเครื่องครัวทำอาหาร ชุดเครื่องมือหมอ ชุดอุปกรณ์การเกษตร ข่างซ่อม หมอฟัน ตุ๊กตาคน ตุ๊กตาสัตว์ เสื้อผ้าประเภทต่าง ๆ เป็นต้น การจัดสภาพแวดล้อมทางกาย: เด็กสามารถหยิบจับ อุปกรณ์ที่อยู่ในห้องเรียนเพื่อประกอบการทำกิจกรรมได้ การจัดสภาพแวดล้อมทางความคิด: เด็กสามารถคิด แก้ปัญหา และสำรวจอุปกรณ์ตามข้อตกลงที่ครูบอกได้ อย่างถูกต้อง การจัดสภาพแวดล้อมทางจิตใจ: ให้เด็กได้ทำกิจกรรมเป็น

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ตัวอย่างแผนกิจกรรมการเล่นที่เรื่อง “เก็บเองเก่งจัง” ออกแบบตามแนวคิดการเรียนรู้ผ่านการเล่น โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะ EF ของเด็กปฐมวัยให้มีทักษะการจำเพื่อใช้งานจากการฟังนิทานและตอบคำถาม มีการยั้งคิดไตร่ตรองจากการรอคอย มีวินัยในการเล่น มีความรับผิดชอบและฝึกการควบคุมอารมณ์จากกิจกรรมหลังเล่นนิทาน เช่น การเล่นตามกลุ่มหรือกิจกรรมจัดเก็บของจริง สื่อและสภาพแวดล้อมที่ออกแบบมาอย่างเหมาะสมช่วยให้กิจกรรมสามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น และส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงบวกของเด็กอย่างเป็นรูปธรรม โดยดำเนินกิจกรรมใน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นกระตุ้นก่อนเล่นนิทาน ขั้นเล่นนิทานโดยใช้สื่อ Big Book และหุ่นนิ้ว และขั้นกิจกรรมหลังเล่นนิทาน เช่น การเล่นเกม “ใครเก็บของได้เร็วที่สุด” ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง เนื้อหานิทานเชื่อมโยงกับพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การเก็บของ

และการจัดระเบียบพื้นที่เล่น พร้อมทั้งส่งเสริม EF ด้านความจำเพื่อใช้งาน การยั้งคิดไตร่ตรอง และการควบคุมอารมณ์ ผ่านการฟังอย่างตั้งใจ การตอบคำถาม การเล่นสมมติ และการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน แผนกิจกรรมได้รับการตรวจสอบคุณภาพเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ประกอบด้วย อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 1 คน และครูต้นแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ส่งเสริมทักษะ EF จำนวน 2 คน ได้ค่า (IOC ≥ 0.67) ทุกข้อ นำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงกิจกรรมและปรับปรุงตามผลการทดลองใช้เบื้องต้น จึงมีความพร้อมสำหรับนำไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการด้าน EF อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

2. การศึกษาพัฒนาการด้านทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดคู่มือการเล่นที่แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 พัฒนาการด้านทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดคู่มือการเล่น (n = 60)

กลุ่มทักษะ EF	คะแนนก่อน	คะแนนหลัง	ร้อยละของ		ระดับก่อน	ระดับหลัง
	กิจกรรม	กิจกรรม	คะแนน	คะแนน	กิจกรรม	กิจกรรม
	($\bar{X}_{\text{ก่อน}} \pm \text{S.D.}$)	($\bar{X}_{\text{หลัง}} \pm \text{S.D.}$)	ก่อน	หลัง		
			กิจกรรม	กิจกรรม		
1. ความจำเพื่อใช้งาน	3.43 $\pm$ 0.73	4.43 $\pm$ 0.90	68.60	88.60	ปานกลาง	มาก
2. การยั้งคิดไตร่ตรอง	1.83 $\pm$ 0.38	3.60 $\pm$ 0.62	36.60	72.00	น้อย	มาก
3. การควบคุมอารมณ์	1.70 $\pm$ 0.47	3.63 $\pm$ 0.49	34.00	72.60	น้อย	มาก

จากตารางที่ 3 พัฒนาการด้านทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดคู่มือการเล่นพบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในทุกกลุ่มทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยจำแนกเป็นรายกลุ่มทักษะ ดังนี้ กลุ่มทักษะความจำเพื่อใช้งาน คะแนนเฉลี่ยก่อนกิจกรรมเท่ากับ 3.43 $\pm$ 0.73 คะแนน (ร้อยละ 68.60) เพิ่มขึ้นเป็น 4.43 $\pm$ 0.90 คะแนน (ร้อยละ 88.60)

หลังกิจกรรม ระดับพัฒนาการจาก “ปานกลาง” เป็น “มาก” กลุ่มทักษะการยั้งคิดไตร่ตรอง คะแนนเฉลี่ยก่อนกิจกรรมเท่ากับ 1.83 $\pm$ 0.38 คะแนน (ร้อยละ 36.60) เพิ่มขึ้นเป็น 3.60 $\pm$ 0.62 คะแนน (ร้อยละ 72.00) หลังกิจกรรม ระดับพัฒนาการจาก “น้อย” เป็น “มาก” และกลุ่มทักษะการควบคุมอารมณ์ คะแนนเฉลี่ยก่อนกิจกรรมเท่ากับ 1.70 $\pm$ 0.47 คะแนน (ร้อยละ 34.00) เพิ่มขึ้นเป็น 3.63 $\pm$ 0.49 คะแนน (ร้อยละ 72.60) หลังกิจกรรม ระดับพัฒนาการจาก “น้อย” เป็น “มาก”

ผลการพัฒนาแสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรม
เล่นนิทานที่ใช้สามารถส่งเสริมทักษะทางสมองทั้ง 3 ด้าน
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านความจำ
เพื่อใช้งาน การยั้งคิดไตร่ตรอง และการควบคุมอารมณ์
ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารจัดการชีวิต

ของเด็กปฐมวัย

3. การเปรียบเทียบระดับทักษะทางสมอง
เพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดคู่มือการเล่นนิทาน
แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบระดับทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย (n = 60)

กลุ่มทักษะ EF	ก่อนจัดกิจกรรม		หลังจัดกิจกรรม		t-value	p-value
	$\bar{X}_{\text{ก่อน}} \pm \text{S.D.}$	ระดับ	$\bar{X}_{\text{หลัง}} \pm \text{S.D.}$	ระดับ		
กลุ่มพื้นฐาน: ทักษะความจำ เพื่อใช้งาน	3.43 ± 0.73	ปานกลาง	4.43 ± 0.90	มาก	4.582	p < .001*
กลุ่มพื้นฐาน: ทักษะการยั้งคิด ไตร่ตรอง	1.83 ± 0.38	น้อย	3.60 ± 0.62	มาก	18.709	p < .001*
กลุ่มกำกับตนเอง: ทักษะการ ควบคุมอารมณ์	1.70 ± 0.47	น้อย	3.63 ± 0.49	มาก	20.935	p < .012**

* p < .01

** P < .05

ตารางที่ 4 การศึกษาระดับทักษะสมอง
เพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย
ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดคู่มือ
การเล่นนิทาน พบว่า ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมด้วย
ชุดคู่มือการเล่นนิทาน เด็กปฐมวัยมีทักษะทางสมอง
เพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จด้านทักษะความจำ
เพื่อใช้งานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.73)
ส่วนทักษะการยั้งคิดไตร่ตรอง ($\bar{X} = 1.83$, S.D. = 0.38)
และทักษะการควบคุมอารมณ์ ($\bar{X} = 1.70$, S.D. = 0.47)
อยู่ในระดับน้อย แต่หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมด้วย
ชุดคู่มือการเล่นนิทาน พบว่า เด็กปฐมวัยมีทักษะ
ทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จอยู่ใน
ระดับมากทั้ง 3 ทักษะ คือ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน

($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.90) ทักษะการยั้งคิดไตร่ตรอง ($\bar{X} = 3.60$,
S.D. = 0.62) และทักษะการควบคุมอารมณ์ ($\bar{X} = 3.63$,
S.D. = 0.49)

ผลการเปรียบเทียบระดับทักษะทางสมอง
เพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยก่อน
และหลังได้รับการจัดกิจกรรมจากชุดคู่มือการเล่นนิทาน
พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดคู่มือ
การเล่นนิทานมีทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิต
สู่ความสำเร็จสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
ทั้ง 3 ทักษะ

4. การศึกษาความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มี
ต่อการใช้ชุดคู่มือการเล่นนิทานที่ส่งเสริมทักษะทางสมอง
เพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยต่อชุดคู่มือการเล่านิทาน (n = 20)

รายการประเมินความพึงพอใจ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหา			
1. ความเหมาะสมของเนื้อหา	4.38	0.52	มาก
2. ความเชื่อมโยงของกิจกรรมกับเป้าหมาย EF			
ด้านความเหมาะสมของกิจกรรม			
1. กิจกรรมมีความหลากหลาย น่าสนใจ	4.25	0.47	มาก
2. กิจกรรมส่งเสริมทักษะทางสมองเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ เช่น ความจำเพื่อใช้งาน การยับยั้งคิดไตร่ตรอง การควบคุมอารมณ์			
ด้านความสามารถในการนำไปใช้จริง			
1. กิจกรรมสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.00	0.55	มาก
2. คู่มือมีคำอธิบายชัดเจน ใช้งานง่าย			
3. ครูรู้สึกมั่นใจเมื่อนำไปใช้จริง			
ความพึงพอใจโดยเฉลี่ยต่อชุดคู่มือการเล่านิทาน	4.21	0.51	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า โดยเฉลี่ยครูมีความพึงพอใจในระดับ “มาก” ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่ได้คะแนนความพึงพอใจสูงสุด คือ “เนื้อเรื่องส่งเสริมการพูด ฟัง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน” ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.52) รองลงมาคือ “เนื้อเรื่องส่งเสริมทักษะทางสมองเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ” ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.47) และ “ความยาวของเนื้อเรื่อง” ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ สะท้อนถึงความเหมาะสมของเนื้อหาและการประยุกต์ใช้ในบริบทจริงของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

สรุปผลการวิจัย

1. ชุดคู่มือการเล่านิทานที่ส่งเสริมทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จสำหรับเด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาบนพื้นฐานแนวคิดการพัฒนาทักษะสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตให้ประสบความสำเร็จ (Executive Functions: EF) และแนวทางการเรียนรู้ผ่านการเล่านิทาน (Storytelling-based Learning) โดยมีเป้าหมายเพื่อออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับพฤติกรรมเป้าหมายของเด็กปฐมวัยใน 3 ด้าน ได้แก่ ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) การยับยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) และการควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) ชุดคู่มือ

ประกอบด้วยแผนกิจกรรมการเล่านิทาน 5 เรื่อง พร้อมสื่อประกอบ เช่น หนังสือนิทาน Big Book หุ่นนิ้วมือ และกิจกรรมหลังเล่านิทาน โดยได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัยและด้าน EF ซึ่งมีค่า IOC ที่แสดงว่ามีค่าความเที่ยงตรงที่ใช้ได้ และได้ดำเนินการทดลองใช้เบื้องต้นกับครูปฐมวัยและเด็กในโรงเรียนเครือข่ายเพื่อประเมินความเข้าใจ ความเหมาะสมของเนื้อหา และความเป็นไปได้ในการใช้จริง ผลจากการทดลองใช้เบื้องต้นสะท้อนว่าชุดคู่มือมีความเหมาะสมทั้งด้านโครงสร้างกิจกรรม การจัดลำดับขั้นตอน การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และความยืดหยุ่นในการนำไปประยุกต์ใช้ตามบริบทของห้องเรียนปฐมวัย ครูผู้ใช้ชุดกิจกรรมสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเด็กสามารถตอบสนองต่อกิจกรรมได้อย่างสนุกสนานและเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมาย EF ได้อย่างเป็นธรรมชาติ

2. จากการนำชุดคู่มือการเล่านิทานไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัยจำนวน 60 คน เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ พบว่า เด็กมีพัฒนาการด้านทักษะ EF สูงขึ้นในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทักษะความจำเพื่อใช้งาน เพิ่มจากระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$, S.D. = 0.73) เป็นระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.90) ทักษะการยับยั้งคิดไตร่ตรองเพิ่มจากระดับน้อย ($\bar{x} = 1.83$, S.D. = 0.38) เป็นระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$,

S.D. = 0.62) และทักษะการควบคุมอารมณ์ เพิ่มขึ้นจากระดับน้อย ($\bar{X}$ = 1.70, S.D. = 0.47) เป็นระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.63, S.D. = 0.49)

3. การเปรียบเทียบพัฒนาการด้าน EF ก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในคะแนนพัฒนาการ EF ก่อนและหลังใช้ชุดคู่มือ โดยเฉพาะในด้านความจำเพื่อใช้งานที่มีการพัฒนาเด่นชัดที่สุด รองลงมาคือด้านการยั้งคิดไตร่ตรอง และการควบคุมอารมณ์ ซึ่งสะท้อนว่าชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพในการส่งเสริม EF

4. การประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่ใช้ชุดคู่มือการเล่นพบว่าโดยเฉลี่ยครูมีความพึงพอใจในระดับ “มาก” ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = 0.51) ครอบคลุมทั้งด้านเนื้อหา ด้านความเหมาะสมของกิจกรรม และด้านความสามารถในการนำไปใช้จริง โดยเฉพาะด้านการนำไปใช้จริงได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่าชุดคู่มือสามารถประยุกต์ใช้ได้ในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบทของการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่ได้คะแนนความพึงพอใจสูงสุด คือด้าน “เนื้อหาที่มีความเหมาะสมและสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย EF” ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.52) รองลงมาคือ “ด้านความเหมาะสมของกิจกรรมมีความหลากหลาย น่าสนใจ ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ เช่น ความจำเพื่อใช้งาน การยั้งคิดไตร่ตรอง การควบคุมอารมณ์” ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.47) และด้าน “ด้านความสามารถในการนำไปใช้จริง ซึ่งมีคู่มือ มีคำอธิบายชัดเจน ใช้งานง่ายและทำให้ครูรู้สึกมั่นใจเมื่อนำไปใช้จริง” ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การสร้างและพัฒนาชุดคู่มือการเล่นที่ส่งเสริมทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย จากผลการวิจัย พบว่าชุดคู่มือการเล่นที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมทั้งด้านโครงสร้างเนื้อหา และการจัดลำดับกิจกรรม โดยอิงแนวคิดการพัฒนาทักษะสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตให้ประสบความสำเร็จ และการเรียนรู้ผ่านการเล่น

ซึ่งครอบคลุมกระบวนการส่งเสริม EF ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความจำเพื่อใช้งาน การยั้งคิดไตร่ตรอง และการควบคุมอารมณ์ การตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิและการทดลองใช้เบื้องต้นกับครูและเด็กในโรงเรียนเครือข่ายสะท้อนว่าชุดคู่มือการเล่นมีความเข้าใจง่าย ชัดเจน ใช้งานได้จริง และเชื่อมโยงกับพฤติกรรมเป้าหมายของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ชุดกิจกรรมถูกออกแบบให้ดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นกระตุ้นก่อนเล่น (ฝึกความจำเพื่อใช้งาน) ขั้นเล่น (ฝึกการยั้งคิดไตร่ตรอง) และขั้นกิจกรรมหลังเล่น (ฝึกการควบคุมอารมณ์) ซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับแนวทางการเล่นแบบมีโครงสร้างที่เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมตอบคำถาม จินตนาการ เรื่องราว และลงมือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และสามารถกระตุ้นสมองส่วนหน้า (Prefrontal Cortex) เสริมสร้าง EF ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความจำเพื่อใช้งาน การยั้งคิดไตร่ตรอง และการควบคุมอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทักษะสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตและการเรียนรู้ผ่านการเล่น (Janssen, Schepers, & Vissers, 2024; Namazi & Sadeghi, 2024) สอดคล้องกับแนวคิดของ Bruner (1963) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อเด็กมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติ ค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านบริบทที่สนุกสนาน ปลดปล่อยมีความหมายสำหรับผู้เรียน และจากการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหา ผ่านการฟัง นิทาน การเล่นเกมบทบาทสมมติและกิจกรรมกลุ่มสอดคล้องกับ Center on the Developing Child, Harvard University (2011) ที่ระบุว่า กระบวนการพัฒนาทักษะสมองส่วนหน้า (Executive Functions: EF) จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อเด็กได้รับการฝึกฝนผ่านกิจกรรมที่มีลักษณะซ้ำ ๆ สม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมการเล่นแบบมีโครงสร้างที่เด็กมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม การจินตนาการ เรื่องราว และการลงมือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น สอดคล้องกับลักษณะของกิจกรรมที่ออกแบบในชุดคู่มือการเล่น ซึ่งใช้การเล่นเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมพัฒนาการด้าน EF โดยเฉพาะการกระตุ้นสมองส่วนหน้า ผ่านกิจกรรมที่เด็กได้ฟัง มีส่วนร่วมลงมือทำ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในบริบทที่ยืดหยุ่น และเหมาะสมกับช่วงวัย (Exchange Press, 2022)

2. การศึกษาระดับทักษะ EF และการเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมด้วยชุดคู่มือการเล่นนิทาน ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมเล่นนิทานตามชุดคู่มือเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ทำให้ทักษะ EF ของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 3 ด้าน เมื่อเปรียบเทียบก่อน-หลัง โดยสองด้านแรก ได้แก่ ด้านความจำเพื่อใช้งาน และด้านการยั้งคิดไตร่ตรอง มีนัยสำคัญที่ระดับ $p < .001$ และด้านการควบคุมอารมณ์มีนัยสำคัญที่ระดับ $p = .012$ ($< .05$) สะท้อนว่าชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพผลเชิงปฏิบัติในชั้นเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ทักษะความจำเพื่อใช้งานเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางเป็นมาก ($\bar{X}_{\text{ก่อน}} = 3.43$, $SD = 0.73$; $\bar{X}_{\text{หลัง}} = 4.43$, $SD = 0.90$) ทักษะการยั้งคิดไตร่ตรองเพิ่มจากระดับน้อยเป็นมาก ($\bar{X}_{\text{ก่อน}} = 1.83$, $SD = 0.38$; $\bar{X}_{\text{หลัง}} = 3.60$, $SD = 0.62$) และทักษะการควบคุมอารมณ์เพิ่มจากน้อยเป็นมาก ($\bar{X}_{\text{ก่อน}} = 1.70$, $SD = 0.47$; $\bar{X}_{\text{หลัง}} = 3.63$, $SD = 0.49$) ซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมในชุดคู่มือการเล่นนิทาน เช่น การตอบคำถาม ทบทวนเรื่องราว การเล่นเกมทบทวน และการเลือกทำกิจกรรมตามมุม ที่เน้นการฝึกการคิด การควบคุมพฤติกรรม และการจัดการอารมณ์ ผลการวิจัยนี้สนับสนุนแนวคิดของสุภาวดี หาญเมธี (Hanmethae, 2016) ที่ชี้ว่า การเล่นนิทานเป็นกระบวนการที่ช่วยกระตุ้นพัฒนาการด้านสมาธิ ความจำ และจินตนาการของเด็กได้อย่างชัดเจน รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนิษา ภารตระกูล และชวนพิศ รักษาพวง (Pharatrasi & Raksapok, 2022) ที่พบว่ากิจกรรมเล่นนิทานช่วยส่งเสริม EF และพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยอย่างมีนัยสำคัญ และสุริรัตน์ เปรตแก้ว (Perskaew, 2020) พบว่า เด็กปฐมวัยสามารถลำดับเรื่องราวในนิทานได้ และใช้ภาษาได้ดีขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรมการฟังนิทาน สอดคล้องกับแนวคิดของจุฬินพา นพคุณ (Noppakhun, 2018) ที่สนับสนุนว่า การส่งเสริม EF ควรเริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทำอย่างหลากหลายด้วยตนเอง เด็กจะมีความจำที่ดี มีสมาธิ มีความมุ่งมั่นพากเพียร เข้าใจอารมณ์ตนเองและผู้อื่น ทำให้มีภูมิคุ้มกันที่ดี เช่นเดียวกับสุริรัตน์ แก้วพิลา (Kaewphila, 2021) ที่พบว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านภาษาดีขึ้นหลังการจัดกิจกรรมเล่นนิทานจากหนังสือนิทานเล่มใหญ่

3. การศึกษาความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อการใช้ชุดคู่มือการเล่นนิทาน พบว่า ครูมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านเนื้อหาและด้านความสามารถในการนำไปใช้จริง ซึ่งได้รับคะแนนเฉลี่ยในระดับ “มาก” สะท้อนว่าชุดคู่มือมีเนื้อหาที่เหมาะสม ชัดเจน และสามารถนำไปใช้จัดประสบการณ์ในห้องเรียนปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเล่นนิทานแบบมีปฏิสัมพันธ์ การเล่นเกม และการใช้สื่อประกอบอย่างสร้างสรรค์ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับจันจิรา นาวารัตน์ (Nawarat, 2023) ที่พบว่าหลักสูตรอบรมครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม EF ส่งผลให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมที่ตอบสนองพัฒนาการเด็กได้ดียิ่งขึ้น และตรงกับแนวคิดในเอกสารประกอบการสอนของวรัญญา ศรีบัว (Sribua, 2017) ที่ระบุว่า ครูที่เข้ารับการอบรมสามารถออกแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางสมองของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งด้านการวางแผน การจัดประสบการณ์ การคัดเลือกเนื้อหา การกำหนดจุดมุ่งหมาย ตลอดจนการจัดกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นองค์รวม และสุติรัตน์ แก้วพิลา (Kaewphila, 2021) ที่พบว่า การใช้หนังสือนิทานเล่มใหญ่จัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ช่วยพัฒนาทักษะภาษา และสมองของเด็กอย่างเป็นองค์รวม ในการนำไปใช้จริง ครูสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่บูรณาการ EF ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น และครูเองมีความมั่นใจมากขึ้นในการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริม EF ในบริบทห้องเรียนปฐมวัย สอดคล้องกับแนวทางการเล่นนิทานแบบมีโครงสร้าง โดยให้เด็กมีส่วนร่วมตอบคำถาม จินตนาการ เรื่องราว และลงมือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น สอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนาทักษะสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตอย่างองค์รวม (EF) ได้แก่ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน ทักษะการยั้งคิดไตร่ตรอง และทักษะการควบคุมอารมณ์ ชุดคู่มือได้รับการตรวจสอบคุณภาพและทดลองใช้จริงกับครูและเด็ก เผยให้เห็นว่ามีความเข้าใจง่าย ใช้งานได้จริง และเชื่อมโยงกับพฤติกรรมเป้าหมายของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Eyre, Ruffini, & Duncan, 2020; White & Carlson, 2021)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ชุดคู่มือการเล่นิทานที่ส่งเสริมทักษะทางสมองเพื่อบริหารจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับครูปฐมวัยในการจัดกิจกรรมเล่นิทานในสถานศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้ควบคู่กับสื่อประกอบ เช่น หนังสือภาพ หุ่นนิ้วมือ หรือแผ่นภาพ เพื่อกระตุ้นความจำเพื่อใช้งาน การยั้งคิดไตร่ตรอง และการควบคุมอารมณ์ของเด็กได้อย่างเหมาะสม

2. โรงเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถใช้ชุดคู่มือการเล่นิทาน เป็นแนวทางในการเสริมสร้างพัฒนาการด้าน EF ให้กับเด็กในบริบทที่หลากหลาย โดยประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและทรัพยากรของแต่ละพื้นที่

3. ควรจัดอบรมหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูปฐมวัยในการใช้ชุดคู่มือการเล่นิทาน เพื่อสร้างความเข้าใจและประสิทธิภาพในการนำไปใช้จริง รวมทั้งสามารถประเมินผลและปรับใช้กิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มเด็กเป้าหมายแต่ละห้องเรียน

4. ผู้ปกครองสามารถใช้แนวทางบางส่วนจากชุดคู่มือการเล่นิทาน เพื่อฝึก EF ของเด็กในบริบทครอบครัว เช่น การอ่านนิทานก่อนนอน การถามคำถามปลายเปิด การเล่นเกมทบทวนสมมติร่วมกับลูก เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายการวิจัยไปยังกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายมากขึ้น ทั้งในแง่ของภูมิภาค ประเภทของสถานศึกษา หรือบริบททางสังคม เพื่อเพิ่มความสามารถในการอธิบายผลในเชิงทั่วไป (Generalizability)

2. ควรดำเนินการวิจัยในลักษณะเปรียบเทียบ เช่น เปรียบเทียบกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม หรือเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอายุ เพื่อวิเคราะห์ผลของกิจกรรมในระดับที่ลึกขึ้น

3. ควรมีการติดตามผลในระยะยาว (Follow-up Study) เพื่อศึกษาความคงอยู่ของพัฒนาการ EF หลังจกลิ้นสุดการจัดกิจกรรม เพื่อให้เห็นผลกระทบที่ยั่งยืน

4. อาจพัฒนาเครื่องมือวัด EF ให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น การใช้แบบวัดพฤติกรรมจากผู้ปกครอง หรือการใช้วิธีการประเมินเชิงสังเกตแบบวิดีโอ เพื่อเพิ่มความแม่นยำของข้อมูลและลดอคติจากผู้ประเมิน

เอกสารอ้างอิง

- Aksorn Charoen Tat. (2024). *The power of storytelling: A meaningful learning process through stories for early childhood*. Retrieved from <https://www.aksorn.com/storytelling>. [In Thai]
- Bruner, J. S. (1963). *The process of education*. New York: Harvard University Press Vintage.
- Bureau of Academic Affairs and Educational Standards, Ministry of Education. (2018). *Early childhood education curriculum guide B.E. 2560 (2017) for children aged 3–6 years*. Bangkok: Bureau of Academic Affairs and Educational Standards. [In Thai]
- Center on the Developing Child, Harvard University. (2011). *Building the brain's "air traffic control" system: How early experiences shape the development of executive function*. Retrieved from <https://developingchild.harvard.edu/resources/building-the-brains-air-traffic-control-system-how-early-experiences-shape-the-development-of-executive-function/>
- Chutapakkadeekul, N. (Ed.). (2017). *Development and standardization of an assessment tool for executive function in early childhood*. Bangkok: Neuroscience Research Center, Institute of Molecular Biosciences, Mahidol University. [In Thai]
- Eyre, E., Ruffini, M., & Duncan, P. (2020). Effects of cognitively engaging physical activity on preschool children's cognitive outcomes: movement integration with storytelling. *Early Childhood Education Journal*, 48(6), 725–734. Retrieved from <https://www.shapeamerica.org/Effects-of-Cognitively-Engaging-Physical-Activity-on-Preschool-Childrens-Cognitive-Outcomes.pdf>

- Exchange Press. (2022). *Storytelling: A powerful cognitive tool in the early years*. Retrieved from <https://hub.exchangepress.com/eed/storytelling-a-powerful-cognitive-tool-in-the-early-years>
- Hanmethee, S. (2016). *Developing executive function (EF) through reading*. Bangkok: Rakluk Books. [In Thai]
- Janssen, L., Scheper, A., & Vissers, C. (2024). Controlling the narrative: The relationship between narrative ability and executive functioning in children with developmental language disorders. *Frontiers in Psychology*, 15, Article 1344409. Retrieved from <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2024.1489997/full>
- Kaewphila, T. (2021). The effects of storytelling with big books on the language development of kindergarten level 2 children. *MCU Ubonn International Journal*, 6(2), 171–181. [In Thai]
- Likert, R. (1961). *New pattern of management*. New York: McGraw – Hill.
- Ministry of Education. (2017). *Early childhood education curriculum B.E. 2560 (2017)*. Bangkok: Kurusapha Ladprao Printing House. [In Thai]
- Namazi, S. A. & Sadeghi, S. (2024). The immediate impacts of TV programs on preschoolers' executive functions and attention: A systematic review. *BMC Psychology*, 12, 226. Retrieved from <https://bmcp psychology.biomedcentral.com/articles/10.1186/s40359-024-01738-1>
- Nawarat, J. (2023). Developing a training curriculum on designing activities to promote executive function (EF) skills in early childhood. *Chaiyaphum Parithat Journal*, 3(6), 109–121. [In Thai]
- Noppakhun, C. (2018). Developing executive function skills for 21st century success in early childhood through Montessori assessment. *Silpakorn University Journal of Education*, 16(1), 75–90. [In Thai]
- Perskaew, S. (2020). Development of executive brain function (EF) in early childhood children through storytelling activities, Kindergarten 1/3 (age 3 years), Early Childhood Training Center in Wat Thung, under the Aekkasamai Subdistrict Municipality. *MCU Humanities Review*, 6(1), 351–361. [In Thai]
- Pharatrasi, S. & Raksapok, C. (2022). The effect of learning experiences through storytelling to develop executive brain function (EF) in early childhood children. *Journal of Nakhonratchasima College Humanities and Social Sciences*, 16(2), 353–368. [In Thai]
- RLG Executive Functions. (2024). *What are executive functions (EF)*. Retrieved from <https://www.rlg-ef.com/>
- Sribua, W. (2017). *Using puppets with early childhood children* [Teaching material for the course: Stories and puppets for early childhood, Udon Thani Rajabhat University]. [In Thai]
- Schunk, D. H. (2012). *Learning theories: An educational perspective*. (6th ed.). Boston, MA: Pearson.
- Sukpridee, N. (2021). *Development of executive brain function (EF) in crisis*. Retrieved from <https://www.eef.or.th/article-executive-functions-151221/> [In Thai]
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. New York: Harper & Row.
- White, R. E. & Carlson, S. M. (2021). Pretending with realistic and fantastical stories facilitates executive function in 3-year-old children. *Journal of Experimental Child Psychology*, 207, 105090. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2021.105090>
- Wongkhaluang, J. (2020). *Reading stories to children to enhance EF power*. Retrieved from <https://www.jarutus.com/17541498-ef> [In Thai]

ผลของโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้าง จรรยาวัชในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

THE EFFECTS OF AN INTEGRATED GROUP COUNSELING PROGRAM FOR ENHANCING MULTICULTURAL SOCIAL SKILLS OF PRE-SERVICE TEACHERS IN THE SOUTHERN BORDER PROVINCES

ไหมไทย ไชยพันธุ์^{1*}, จิระสุข สุขสวัสดิ์², ปุริมปรัชญ์ คณินพศุทธิ์³ และ พัทธีร์ จันทรเพ็ง⁴

Maithai Chaiyapan^{1*}, Jirasuk Suksawat², Purimpratch Khaninphasut³ and Putcharee Junpeng⁴

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 9/9 หมู่ที่ 9 ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 ประเทศไทย

⁴มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 123 หมู่ที่ 16 ถ. มิตถาพ ต.ในเมือง อ.เมืองขอนแก่น จ.ขอนแก่น 40002 ประเทศไทย

^{1,2,3}Sukhothai Thammarath Open University, 9/9 Moo 9 Bang Phut Sub-district, Pak Kret District, Nonthaburi Province 11120 Thailand

⁴Khon Kaen University, 123/2002 Moo 16 Mittapap Rd., Nai-Muang, Muang District, Khon Kaen 40002 Thailand

*Corresponding author E-mail: maithai.ch@gmail.com

(Received: 4 Mar, 2025; Revised: 15 Sep, 2025; Accepted: 30 Sep, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบจรรยาวัชในสังคมพหุวัฒนธรรมของกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจรรยาวัชในสังคมพหุวัฒนธรรมในระยะก่อนและหลังการทดลอง และ 2) เปรียบเทียบจรรยาวัชในสังคมพหุวัฒนธรรมของกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจรรยาวัชในสังคมพหุวัฒนธรรมกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการในระยะหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 54 คน ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือกที่ผู้วิจัยกำหนด โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 27 คน มาจากวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจรรยาวัชในสังคมพหุวัฒนธรรมซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.90 จากคะแนนเต็ม 5.00 และแบบวัดจรรยาวัชในสังคม พหุวัฒนธรรมที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยจรรยาวัชในสังคมพหุวัฒนธรรมในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) ในระยะหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยจรรยาวัชในสังคมพหุวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจรรยาวัชในสังคมพหุวัฒนธรรมนี้เป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างจรรยาวัชของนักศึกษาครูและเอื้อต่อการเตรียมครูให้มีสมรรถนะสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: โปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยา, จรรยาวัช, สังคมพหุวัฒนธรรม, นักศึกษาวิชาชีพครู

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สำนักทะเบียนและวัดผล

⁴ รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์

ABSTRACT

This research aimed to 1) compare the multicultural social skills of pre-service teachers in the experimental group before and after participating in the integrated group counseling program, and 2) compare the multicultural social skills of the experimental group who received the integrated group counseling program to enhance multicultural social skills with the control group who did not receive the integrated group counseling program after the experiment. The sample consisted of 54 teacher training students from Songkhla Rajabhat University in the academic year 2024 who met the researcher's inclusion criteria. They were assigned to experimental and control groups of 27 students each through simple random sampling. The research instruments were 1) the integrated group counseling program to enhance multicultural social skills, which had the highest quality level, with a total average score of 4.90 out of a full score of 5.00. 2) The multicultural social skills test with a reliability of 0.95. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The findings revealed that 1) the experimental group achieved significantly higher mean scores in multicultural social skills after the intervention compared to before the intervention ($p < .01$), and 2) the experimental group also outperformed the control group in multicultural social skills at the post-test stage ($p < .01$). These results indicate that the integrated group counseling program is an effective mechanism for fostering pre-service teachers' multicultural social skills and contributes to preparing them with sustainable competencies for living and working in multicultural societies.

KEYWORDS: Group Counseling Program, Soft Skills, Multicultural Society, Teaching Profession Students

บทนำ

ปัจจุบันสังคมมีพลวัตความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น อันเป็นผลมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของประชากร ตลอดจนความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร (Banks & Banks, 2019) ความหลากหลายในบริบทวัฒนธรรมดังกล่าวมิได้จำกัดอยู่เพียงการมีเชื้อชาติหรือศาสนาที่แตกต่างกันเท่านั้น หากยังรวมถึงความแตกต่างในด้านทัศนคติ ค่านิยม วิถีชีวิต และประสบการณ์ของผู้คนในชุมชนต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในลักษณะนี้ส่งผลต่อการศึกษาในหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักศึกษาวิชาชีพครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งต่อองค์ความรู้ เจตคติ และคุณค่าทางสังคมให้แก่เด็กและเยาวชนในอนาคต

การพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้เกิดจรรยาบรรณที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและถูกระบุลงในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี พ.ศ. 2561–2580 (Office of Higher Education Policy and Planning, 2018) โดยคำว่า “จรรยาบรรณ” หมายถึง บรรทัดฐานของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ประกอบด้วยทักษะภายใน เช่น การตระหนักรู้ตนเอง การควบคุมอารมณ์ และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รวมถึงทักษะภายนอก เช่น การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และการทำงานร่วมกับบุคคลต่างวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างนักศึกษาวิชาชีพครูกับนักเรียน บุคลากรในโรงเรียน ภาคีเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น และผู้นำทางศาสนา ทั้งในมิติความดี ความรู้ และพฤติกรรมภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อพัฒนาตนเองในด้านการปรับตัวและการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ อันนำไปสู่การจัดการเรียนการสอน การร่วมกันส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหาของผู้เรียน และการดำเนินชีวิตในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีความสุข (Chaiyapan, Suksawat, Khaninphasut, & Junpeng, 2024)

ในบริบทของประเทศไทย พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของพื้นที่ที่มีความหลากหลาย

ทางวัฒนธรรมสูง ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา วิถีชีวิต และวัฒนธรรม โดยรายงานจากสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Council, 2022) ระบุว่า ความหลากหลายเหล่านี้ทำให้พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เผชิญกับความขัดแย้งเชิงโครงสร้างและอคติทางวัฒนธรรมมากกว่าภูมิภาคอื่น อย่างไรก็ตาม นักศึกษาวิชาชีพครูในพื้นที่ดังกล่าวมักเผชิญความท้าทายทั้งจากการเรียนรู้ในบริบทที่มีความหลากหลาย การขาดความสามารถในการปรับตัว และการขาดทักษะในการสื่อสารเชิงพหุวัฒนธรรมของครู ซึ่งอาจเป็นปัจจัยซ้ำเติมให้เกิดความไม่ไว้วางใจกันภายในชุมชนและสถานศึกษา ประเด็นนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยหลายชิ้นที่ระบุว่า ความขัดแย้งและการไม่ไว้วางใจซึ่งเกิดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่เพียงแต่บั่นทอนคุณภาพของการเรียนการสอนเท่านั้น หากยังส่งผลในเชิงลึกต่อการก่อตัวของเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อตนเองและผู้อื่นในระยะยาว (Arias, Sancho, Vergara, & Barrientos, 2021)

ดังนั้นการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้เป็นผู้ที่มี “จรรยาบรรณในสังคมพหุวัฒนธรรม” นับเป็นภารกิจสำคัญสำหรับสถาบันการศึกษาในพื้นที่นี้เพื่อมุ่งเน้นผลิตครูให้มีคุณภาพและเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับระบบการศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาวิชาชีพครูภายใต้บริบทสังคมพหุวัฒนธรรมที่จะต้องเป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกัน (Learning to Live Together) เรียนรู้การเคารพสิทธิ การเห็นคุณค่า คัดดีศรีความเป็นมนุษย์ สามารถปรับตัว เข้าใจ และยอมรับความแตกต่างระหว่างผู้เรียนจากภูมิหลังที่หลากหลายได้ ถือเป็นกุญแจสู่การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง และส่งเสริมความเป็นธรรมให้แก่ผู้เรียน (Gonzalez, Barden & Sharp, 2018; Malykhin, Aristova, Kalinina & Opaliuk, 2021)

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มถือเป็นรูปแบบการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นกระบวนการที่เน้นการพัฒนาศักยภาพของบุคคลหรือสมาชิกกลุ่มผ่านการสร้างสัมพันธภาพภายใต้บรรยากาศที่เอื้อต่อการเปิดเผยตนเองและปรับเปลี่ยนรูปแบบ

การดำเนินชีวิต โดยเฉพาะการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการที่ผสมผสานแนวคิดและเทคนิคจากทฤษฎีต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับลักษณะปัญหา ความต้องการ และบริบทของสมาชิกกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Corey, 2018) การปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มยังช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มุมมองและประสบการณ์ตรงของกันและกัน ทั้งยังช่วยลดทัศนคติเชิงลบที่มีต่อ “ความต่าง” และพัฒนาทักษะทางสังคมผ่านปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (Yalom & Leszcz, 2020) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยหลากหลายที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการ ดังเช่น กระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการช่วยพัฒนาสุขภาพทางจิตของนักศึกษาให้สูงขึ้น (Chaikumpa & Yurayat, 2022) การปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิคช่วยเสริมสร้างปณิธานแห่งตนทางการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครูให้สูงขึ้น (Hunsaen, Srisawat, Lertrusdachakul & Langka, 2018) และการปรึกษาเป็นกลุ่มช่วยพัฒนาการคิดของนักศึกษาศึกษาวิชาชีพครูให้สูงขึ้น (Yokchoo, 2018)

ปัจจุบันการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาจริยทักษะในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา เน้นศึกษาในประเด็นสำหรับผู้ปฏิบัติงานในวงการธุรกิจ บริษัทหรือสถานประกอบการเป็นหลัก เช่น จริยทักษะที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท หรือจริยทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและการทำงาน of พนักงาน (Chansuwan, 2020; Penratanhiran & Thongkham, 2021) แม้จะมีการศึกษาหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวงการการศึกษา แต่งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะของการวิจัยเชิงสำรวจ เช่น การสำรวจจริยทักษะของนักศึกษาวิชาชีพครูในตรุกี (Ağcamı & Doğan, 2021) และการศึกษามุมมองของครูเกี่ยวกับการพัฒนาจริยทักษะในยุคใหม่ (Kniaz & Chukhno, 2021) สำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การศึกษาจริยทักษะที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มเจนเอชเอ็นวาย (Proyrungroj, 2021) แต่ยังไม่พบงานวิจัยเกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจริยทักษะ โดยเฉพาะในบริบทพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาวิชาชีพครูในพื้นที่

จังหวัดชายแดนภาคใต้มีเพียงงานวิจัยเชิงทดลองในกลุ่มนักเรียนสายอาชีพ อาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และพยาบาลที่เน้นพัฒนาจริยทักษะด้วยรูปแบบอื่นที่หลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่ม (Group Activity) การฝึกอบรม (Training) และการสอนจริยทักษะสำหรับการปฏิบัติงาน (Teaching) (Chongkrajak, 2021; Kaprasit, Sornchai & Boonplord, 2023) ด้วยช่องว่างดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยหวังว่าผลลัพธ์ที่สำคัญจากโปรแกรดังกล่าว ไม่เพียงแต่ช่วยให้นักศึกษาวิชาชีพครูได้พัฒนาตนเองในด้านการสื่อสาร การสร้างความสัมพันธ์ และการแก้ปัญหาแล้ว แต่ยังส่งเสริมการปรับตัว การเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในสังคมที่มีความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรมอย่างสอดคล้องกลมกลืนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูที่ต้องทำงานในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เปรียบเทียบจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมของกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมในระยะก่อนและหลังการทดลอง
2. เปรียบเทียบจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมของกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการในระยะหลังการทดลอง

สมมุติฐานการวิจัย

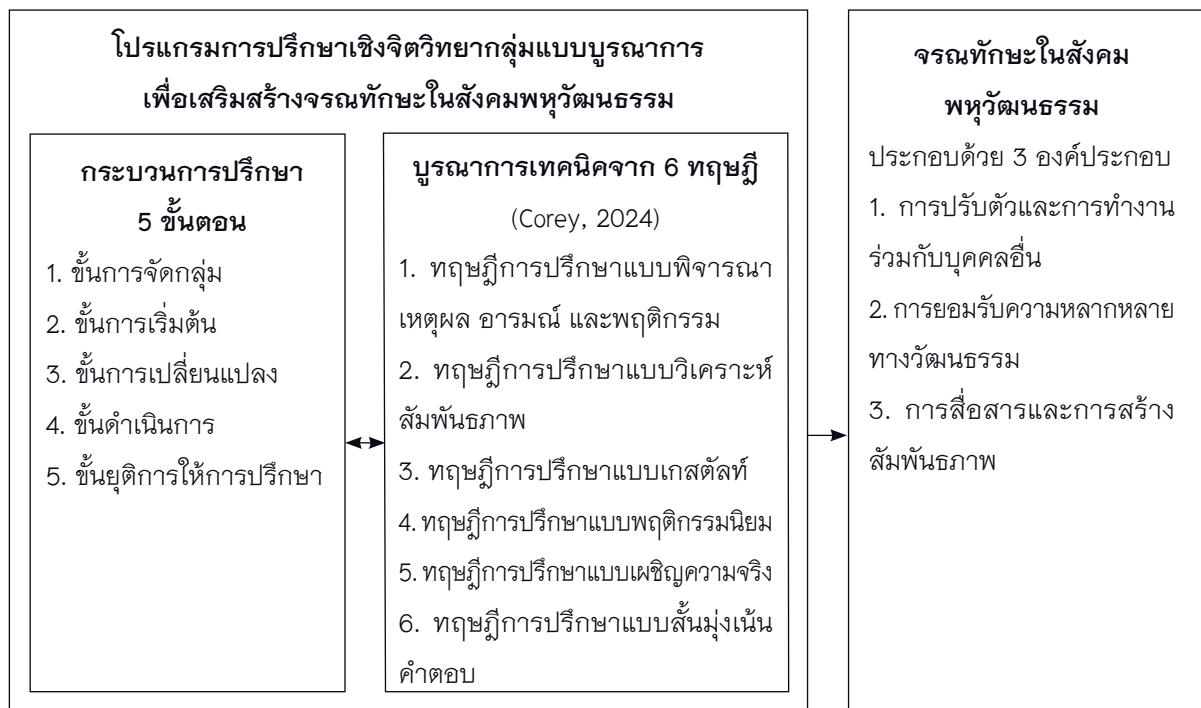
1. กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมมีคะแนนเฉลี่ยจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมมีคะแนนเฉลี่ยจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรม

พหุวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้ารับโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยาในกลุ่มในระยะหลังการทดลอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนาโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยา กลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรม จากการสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับองค์ประกอบของจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรม (Ağçami & Doğan, 2021; Cimatti, 2016; Chongkrajak, 2021; Damang, 2022; Melser, 2019) โดยเน้นการบูรณาการเทคนิคการศึกษาเชิงจิตวิทยา (Technical Integration) จำนวน

6 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ทฤษฎีการปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ ทฤษฎีการปรึกษาแบบเกสตัลท์ ทฤษฎีการปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีการปรึกษาแบบเผชิญความจริง และทฤษฎีการปรึกษาแบบสนับสนุน คำตอบ (Corey, 2024) โดยมีกระบวนการศึกษา 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการจัดกลุ่ม ขั้นการเริ่มต้น ขั้นการเปลี่ยนแปลง ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติการให้การศึกษา (Corey, 2018) เพื่อเสริมสร้างจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับ นักศึกษาวิชาชีพครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีรายละเอียด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลองที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวัดก่อนและหลังการทดลอง (Quasi-Experimental Pretest-Posttest Control Group Design) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประชากร

นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 480 คน (Office of

Academic Promotion and Registration, Songkhla Rajabhat University, 2023)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*Power 3.1 (Faul, Erdfelder, Buchner, & Lang, 2009) มีขนาดอิทธิพล (Effect Size) เท่ากับ 0.8 Error Prob. เท่ากับ 0.05 และ

Power ($1-\beta$ Error Prob.) เท่ากับ 0.8 โดย Actual Power มีค่าเท่ากับ 0.80 ได้กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 26 คน ต่อ 1 กลุ่ม รวมเป็นจำนวน 52 คน ซึ่งกำหนดให้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพื่อให้สามารถเปรียบเทียบผลการทดลองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นเพื่อป้องกันการสูญหายของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 60 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากจากผู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์คัดเข้า แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามหลักการกำหนดขนาดสมาชิกการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ซึ่งควรมีสมาชิกจำนวน 8-12 คนต่อกลุ่ม (Corey, 2018) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาตนเองอย่างเต็มประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงแบ่งกลุ่มทดลองสำหรับดำเนินการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่ม เป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก

เกณฑ์การคัดเข้าผู้เข้าร่วมการวิจัย (Inclusion Criteria) คือ (1) เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (2) มีคะแนนจากแบบวัดจรรยาวัชระในสังคมพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ (3) มีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคหรืออาการป่วยที่รุนแรงในช่วงที่ทำการทดลอง (4) ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพจิต จิตเวช และอยู่ระหว่างการรักษา (5) สามารถเข้าร่วมโครงการได้ร้อยละ 80 (6) มีความยินดีและสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยพร้อมทั้งลงนามในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (Participant Information Sheet) และหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Informed Consent Form) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 คน เข้าร่วมโครงการไม่ถึงร้อยละ 80 และไม่สะดวกตอบแบบสอบถามจรรยาวัชระในสังคมพหุวัฒนธรรม ทั้งนี้จึงถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์การคัดเข้า ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการคัดกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ผ่านเกณฑ์ออกจากโครงการวิจัย ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจรรยาวัชระในสังคมพหุวัฒนธรรม มีจำนวนทั้งหมด 54 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 27 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 27 คน

เครื่องมือการวิจัย

1. โปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจรรยาวัชระในสังคมพหุวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เน้นการบูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา (Technical Integrationist) ให้สอดคล้องกับกระบวนการกลุ่มหรือกระแสกลุ่ม และมีการเชื่อมโยงเทคนิคเฉพาะของทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแต่ละทฤษฎีตามองค์ประกอบของจรรยาวัชระในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษา การแนะแนวการศึกษาในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม รวมถึงด้านวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน พิจารณาคุณภาพและความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ กระบวนการ และเทคนิคการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจรรยาวัชระในสังคมพหุวัฒนธรรมและนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน ผลการทดลองใช้โปรแกรมเบื้องต้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมและทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ และการปรับตัวในสังคมพหุวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามจากการสังเกตและการสะท้อนผลกระบวนการกลุ่มยังมีบางประเด็นที่ควรพิจารณาปรับปรุงเพิ่มเติม ได้แก่ การจัดสรรเวลาในกระบวนการกลุ่มให้มีความกระชับมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโปรแกรมก่อนทดลองใช้จริง ซึ่งโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจรรยาวัชระในสังคมพหุวัฒนธรรมมีคุณภาพของเครื่องมือที่มีความเหมาะสมอยู่ใน “ระดับมากที่สุด” มีคะแนนเฉลี่ยรวมของโปรแกรมทั้งหมดเท่ากับ 4.90 จากคะแนนเต็ม 5.00 โดยคะแนนดังกล่าวสะท้อนถึงความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงในบริบทพื้นที่และสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายด้านการเสริมสร้างจรรยาวัชระในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้โปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจรรยาวัชระในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

มีจำนวนทั้งหมด 11 ครั้ง ครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองในช่วงเดือนตุลาคม ถึง พฤศจิกายน พ.ศ. 2567 เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ โปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการจัดกลุ่ม ขั้นตอนการเริ่มต้น ขั้นตอนการเปลี่ยนแปลง ขั้นตอนการดำเนินการ และขั้นตอนยุติการให้การปรึกษา (Corey, 2018) ทั้งนี้กระบวนการให้การปรึกษากลุ่มในแต่ละครั้งจะดำเนินการครบทั้ง 5 ขั้นตอนตามลำดับในทุกครั้ง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้มีโอกาสทบทวนและพัฒนาทักษะในแต่ละองค์ประกอบอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งโปรแกรม โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้น ดังนี้

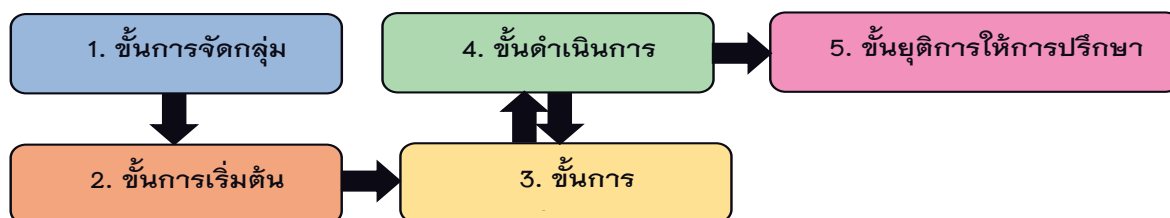
ขั้นที่ 1 ขั้นตอนการจัดกลุ่ม กำหนดประเภท ลักษณะ ขนาด วัตถุประสงค์ และกฎระเบียบของกลุ่ม รวมถึงคัดเลือกสมาชิกที่มีปัญหาคล้ายกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการเริ่มต้น ปฐมนิเทศ ทำความรู้จัก ร่วมกันวางกติกาเพื่อสร้างความพร้อมและเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นและปัญหาของตนที่นำไปสู่การสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกด้วยกัน

ขั้นที่ 3 ขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงและการจัดการกับการต่อต้าน ช่วยสมาชิกลดความกลัว ความไม่มั่นใจ และสร้างความไว้วางใจ พร้อมเน้นย้ำให้เกิดการรักษาความลับของสมาชิกกลุ่มทุกคน

ขั้นที่ 4 ขั้นตอนการสำรวจปัญหา ฝึกทักษะปรับพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ของทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการทั้ง 6 ทฤษฎี เพื่อให้สมาชิกได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีจริยทักษะที่สูงขึ้น และสามารถปฏิบัติงานในฐานะครูในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างสอดคล้องกลมกลืน ทั้งนี้ในขั้นที่ 3 และ 4 สามารถที่จะสลับไปมากันได้ระหว่างขั้น เพื่อให้สมาชิกมีการเปิดเผยตนเอง รู้สึกมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ขั้นที่ 5 ขั้นตอนยุติการให้การปรึกษา สรุปสิ่งที่เรียนรู้ วางแนวทางแก้ปัญหา สร้างแรงจูงใจในการนำจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่จะเป็นผลดีต่อตนเอง ต่อผู้เรียน ต่อบุคคลรอบข้าง และต่อวิชาชีพในอนาคต โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตัวอย่างรายละเอียดโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรม ดังนี้

ครั้งที่ 2 ความสมดุลของ “อารมณ์” อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสำรวจและอธิบายอารมณ์ของตนเองและบุคคลอื่น ยกตัวอย่างการแสดงอารมณ์ทางบวก ตลอดจนอธิบายและยกตัวอย่างแนวทางการจัดการและควบคุมอารมณ์ทางลบของตนเอง

เมื่ออยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เทคนิคที่ใช้ประกอบไปด้วย ที่นี่และเดี๋ยวนี้ (Here and Now Technique) การอยู่กับความรู้สึก (Staying with a Feeling Technique) การจินตนาการ (Fantasy Games Technique) การสอนหรืออธิบายโดยตรง (Direct Technique) คำชม (Compliment Technique) คำถามระดับขั้น (Scaling Questions Technique) และการแก้ไขปัญหาคู่ที่เคยใช้ได้ผล (Looking for Previous Solutions Technique)

ครั้งที่ 5 ความงดงาม ท่ามกลางความแตกต่าง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสำรวจตนเองและอธิบายเอกลักษณ์เฉพาะของตนเองและบุคคลอื่น ยกตัวอย่างข้อดีหรือประโยชน์ของความแตกต่างหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรม ตลอดจนอธิบายและยกตัวอย่างแนวทางการปฏิบัติตน การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับบุคคลอื่นในสังคมที่มีความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรมอย่างสอดคล้องกลมกลืนกับบริบทของชุมชนในพื้นที่เทคนิคที่ใช้ประกอบไปด้วย การฟัง (Listening Technique) การใช้คำถามปลายเปิด (Open-Ended-Question Technique) การทำให้กระจ่าง (Clarification Technique) การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard and Acceptance Technique) การให้การสนับสนุน (Supportive Technique) และการสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling Technique)

ครั้งที่ 6 เคารพ ศรัทธาบนความเชื่อที่หลากหลาย เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสำรวจยกตัวอย่างการแสดงออกถึงการเคารพ การไม่ดูถูก และการไม่ละเมิดวัฒนธรรม ตลอดจนอธิบายและยกตัวอย่างแนวทางการปรับเปลี่ยนการแสดงออกของตนเองในการให้เกียรติและการเคารพเกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธาของบุคคลอื่นในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เทคนิคที่ใช้ประกอบไปด้วย หลักการ WDEP การเปิดเผยตนเอง (Self-Disclosure Technique) การตั้งคำถาม (Questioning Technique) การชี้ประเด็น (Point Out Technique) การเสริมแรงเมื่อแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม (Reinforcement Technique) การให้ข้อมูลย้อนกลับหรือสะท้อนกลับ (Offering Feedback Technique) และการแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing Technique)

ครั้งที่ 9 สื่อสารอย่างสร้างสรรค์เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสำรวจยกตัวอย่างรูปแบบการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ตลอดจนฝึกทดลองปฏิบัติการสื่อสารของตนเองกับบุคคลอื่นในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ เทคนิคที่ใช้ประกอบไปด้วย หลักการโครงสร้างของบุคลิกภาพ (Ego State) รูปแบบของสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล (Transaction) ตำแหน่งของชีวิต (Life Positions) การอธิบาย (Explanation) การก่อรูปเพื่อปรับเปลี่ยน (Crystallization Technique)

การเรียนรู้จากตัวแบบทางสังคม (Social Modeling Technique) การใช้บทบาทสมมติ (Role Playing Technique) และการเสริมแรง (Reinforcement Technique)

2. แบบวัดจรรยาวัฏทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง มาก ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง น้อย และระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด ซึ่งแสดงถึงระดับการมีจรรยาวัฏทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมของผู้ตอบโดยแบบวัดประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การปรับตัวและการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น จำนวน 9 ข้อ องค์ประกอบที่ 2 การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม จำนวน 11 ข้อ และองค์ประกอบที่ 3 การสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม จิตวิทยาการศึกษา วัดและประเมินผล จำนวน 5 คน ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.6–1.00 หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.49–0.77 และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดจรรยาวัฏทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 600 คน ซึ่งได้มาจากการดำเนินงานวิจัยในระยะก่อนหน้า (Preliminary Study) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบและยืนยันโครงสร้างของแบบวัดให้มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือสูงสุดก่อนนำแบบวัดไปใช้จริงในขั้นทดลอง พบว่า แบบวัดจรรยาวัฏทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมมีค่าความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ($\chi^2 = 282.11$, $df = 280$, $\chi^2 / df = 1.01$, $P\text{-Value} = 0.45$, $CFI = 1.00$, $RMSEA = 0.00$, $SRMR = 0.02$) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกองค์ประกอบและค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.92–0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนเตรียมการทดลอง ภายหลังจากผ่านการรับรองพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำบันทึกสาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลและดำเนินการวิจัยมายังมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยการดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูลได้จัดขึ้นในช่วงเดือนตุลาคม ถึง พฤศจิกายน พ.ศ. 2567

2. ขั้นตอนดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยาในกลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างเจตคติในสังคมพหุวัฒนธรรมทำแบบวัดเจตคติในสังคมพหุวัฒนธรรม (Pre-test) หลังจากนั้นผู้วิจัยทดลองใช้โปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยาในกลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างเจตคติในสังคมพหุวัฒนธรรมกับกลุ่มทดลองจำนวน 11 ครั้ง โดยระหว่างการทดลองมีกลุ่มตัวอย่างกลุ่มทดลองจำนวน 3 คน ที่เข้าร่วมโปรแกรมไม่ถึงร้อยละ 80 และกลุ่มตัวอย่างกลุ่มควบคุมจำนวน 3 คน ไม่สะดวกตอบแบบสอบถามเจตคติในสังคมพหุวัฒนธรรม ดังนั้นจึงเหลือกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 54 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 27 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 27 คน

3. ขั้นตอนสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบวัดเจตคติในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติในสังคมพหุวัฒนธรรมหลังสิ้นสุดการทดลอง (Post-test) และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ สำหรับกลุ่มควบคุมผู้วิจัยได้สอบถามความสนใจในการเข้าร่วมโปรแกรม หากสมาชิกกลุ่มควบคุมไม่สะดวกเข้าร่วมกิจกรรม ผู้วิจัยจะมอบเอกสารความรู้

เกี่ยวกับเจตคติในสังคมพหุวัฒนธรรมให้หลังเสร็จสิ้นการทดลอง เพื่อให้กลุ่มควบคุมได้รับข้อมูลในการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการแจกแจงเป็นปกติของข้อมูลเจตคติในสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู ด้วยสถิติ Shapiro-Wilk Test

2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเจตคติในสังคมพหุวัฒนธรรมของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลองด้วยสถิติ Paired t-test

3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเจตคติในสังคมพหุวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมทั้งก่อนและหลังการทดลองด้วยสถิติ Independent t-test

ผลการวิจัย

ในการนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยขอเริ่มต้นด้วยการรายงานผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ทางสถิติด้วย t-test เพื่อแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการแจกแจงอย่างเป็นปกติ อันส่งผลให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องและเชื่อถือได้ อีกทั้งช่วยลดความเสี่ยงในการสรุปผลที่อาจคลาดเคลื่อนเนื่องจากการละเมิดข้อสมมติทางสถิติ (Statistical Assumptions) ที่จำเป็น จากนั้นจึงนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้อย่างเป็นลำดับต่อไป

1. การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการแจกแจงเป็นปกติของข้อมูลเจตคติในสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การทดสอบการแจกแจงแบบปกติของข้อมูลเจตคติในสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู

การทดลอง	Shapiro-Wilk Test	Sig.
กลุ่มทดลอง (n = 27)		
ก่อนทดลอง	0.94	.13
หลังทดลอง	0.94	.09
กลุ่มควบคุม (n = 27)		
ก่อนทดลอง	0.93	.07
หลังทดลอง	0.93	.07

** $p < .01$

จากตารางที่ 1 พบว่า การแจกแจงของข้อมูล จรณทัณฑ์ในสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิชาชีพ ครูก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมมีการแจกแจงแบบปกติ โดยพิจารณาจาก ค่าสถิติ Shapiro-Wilk ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ในการทดสอบค่าที (t-test) คือ กลุ่มตัวอย่างต้องได้

รับการสุ่มมาจากระชากรที่มีการแจกแจงแบบปกติ (Wanitchabancha, & Wanitchabancha, 2023)

2. การเปรียบเทียบจรณทัณฑ์ในสังคม พหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มทดลองที่ได้ รับโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างจรณทัณฑ์ในสังคมพหุวัฒนธรรมก่อนและ หลังการทดลอง ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจรณทัณฑ์ในสังคมพหุวัฒนธรรมของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

เวลา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ก่อนการทดลอง	27	2.37	0.11	97.93**	.00
หลังการทดลอง	27	4.68	0.15		

** $p < .01$

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย จรณทัณฑ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม หลังการทดลอง ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.15) แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 2.37$, S.D. = 0.11) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

3. การเปรียบเทียบจรณทัณฑ์ในสังคม พหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มทดลองที่ได้ รับโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการ

เพื่อเสริมสร้างจรณทัณฑ์ในสังคมพหุวัฒนธรรมกับ กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยา กลุ่มแบบบูรณาการในระยะหลังการทดลอง ตาม วัตถุประสงค์ข้อที่ 2

โดยในเบื้องต้นผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยจรณทัณฑ์ในสังคม พหุวัฒนธรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจรณทัณฑ์ในสังคมพหุวัฒนธรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
กลุ่มทดลอง	27	2.37	0.11	1.31	.20
กลุ่มควบคุม	27	2.40	0.05		

จากตารางที่ 3 พบว่า ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยจรณทัณฑ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม ($\bar{X} = 2.37$, S.D. = 0.11) แตกต่างกับกลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 2.40$, S.D. = 0.05) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่าก่อนการทดลองทั้งสองกลุ่มมีพื้นฐาน เกี่ยวกับจรณทัณฑ์ในสังคมพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับ เดียวกัน

หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบคะแนน เฉลี่ยจรณทัณฑ์ในสังคมพหุวัฒนธรรมหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองที่ใช้รูปแบบการศึกษาเชิงจิตวิทยา กลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจรณทัณฑ์ในสังคม พหุวัฒนธรรมกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้ารับรูปแบบ การศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการ แสดงดัง ตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจรรยาบรรณในสังคมพหุวัฒนธรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
กลุ่มทดลอง	27	4.68	0.15	77.19**	.00
กลุ่มควบคุม	27	2.42	0.04		

** $p < .01$

จากตารางที่ 4 พบว่าหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยจรรยาบรรณในสังคมพหุวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.15) แตกต่างกับกลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 2.42$, S.D. = 0.04) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยจรรยาบรรณในสังคมพหุวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของ โปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยาในกลุ่มแบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้นเพื่อเสริมสร้างจรรยาบรรณในสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู ดังนี้

1. กลุ่มทดลองมีจรรยาบรรณในสังคมพหุวัฒนธรรมสูงขึ้นในระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองมีระดับจรรยาบรรณในสังคมพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ โดยหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยา กลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจรรยาบรรณในสังคมพหุวัฒนธรรมแล้ว กลุ่มทดลองมีการพัฒนาจรรยาบรรณในสังคมพหุวัฒนธรรมที่สูงขึ้น

ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยาในกลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจรรยาบรรณในสังคมพหุวัฒนธรรมสามารถช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานในสังคมพหุวัฒนธรรม และช่วยให้นักศึกษาวิชาชีพครูมีความพร้อมมากขึ้นในการเป็นครูที่สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับนักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรอื่น ๆ ซึ่งมาจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ดียิ่งขึ้น

2. กลุ่มทดลองมีจรรยาบรรณในสังคมพหุวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยาในกลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจรรยาบรรณในสังคมพหุวัฒนธรรมสามารถส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาจรรยาบรรณที่สำคัญของนักศึกษาวิชาชีพครูได้อย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรม ซึ่งยังคงมีระดับทักษะใกล้เคียงกับช่วงก่อนการทดลอง โดยสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนตามปกติและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอสำหรับการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะในมิติพหุวัฒนธรรมที่ซับซ้อนและลุ่มลึก เช่น จรรยาบรรณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยจรรยาบรรณในสังคมพหุวัฒนธรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสะท้อนถึงความสำเร็จในการพัฒนาจรรยาบรรณของนักศึกษาวิชาชีพครูผ่านโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยาในกลุ่มแบบบูรณาการเพื่อให้นักศึกษาวิชาชีพครูสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมที่มีความหลากหลายทั้งทางศาสนาและวัฒนธรรมได้อย่างกลมกลืนและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ เนื่องจากการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มได้เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ร่วมกัน โดยการสร้างความไว้วางใจและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยให้สมาชิกในกลุ่มสามารถตระหนักรู้ในความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม

ทั้งของตนเองและผู้อื่น กระบวนการกลุ่มถือเป็นการส่งเสริมการพัฒนาทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างกลมกลืน และยังส่งผลให้เกิดการพัฒนาความเจริญงอกงามในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Corey (2018) ที่ระบุว่าการศึกษาเชิงจิตวิทยามีบทบาทสำคัญในการช่วยเสริมสร้างการเติบโตและพัฒนาการในชีวิตของบุคคลได้

โปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้รับการออกแบบเพื่อพัฒนาจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยผสมผสานและบูรณาการเทคนิคการศึกษาเชิงจิตวิทยาจากหลากหลายทฤษฎีเข้าด้วยกันเพื่อเน้นการเสริมสร้างจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีคุณภาพ ตัวอย่างเช่น การใช้เทคนิคโต้แย้งความคิดและความเชื่อที่ไม่สมเหตุผล (Disputing Irrational Beliefs Technique) จากทฤษฎีเหตุผล-อารมณ์-พฤติกรรม ช่วยลดอคติและส่งเสริมเจตคติที่เปิดกว้างต่อความแตกต่าง ขณะเดียวกันเทคนิคจากทฤษฎีเกสตัลต์ เช่น การอยู่กับความรู้สึกของตนเอง (Staying with a Feeling Technique) และการตระหนักถึงปัจจุบัน (Here and now) ช่วยเพิ่มความตระหนักรู้ในการเผชิญสถานการณ์หลากหลาย (Thompson, 2016) นอกจากนี้แนวทาง WDEP (Wants, Doing, Evaluation, Planning) จากการศึกษาเชิงความจริงถูกนำมาใช้เพื่อช่วยให้สมาชิกวางแผนและประเมินการกระทำของตนเอง โดยเน้นความรับผิดชอบต่อการเลือกและพฤติกรรมที่ส่งผลต่อผู้อื่น (Phuai-Oun, 2020) ส่วนเทคนิคการศึกษาแบบผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เช่น การรับฟัง (Listening) และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard) ช่วยส่งเสริมการสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยและเปิดโอกาสให้สมาชิกเปิดเผยตนเองและฟังความคิดเห็นผู้อื่น

ในส่วนของการแก้ไขปัญหาการสื่อสารของผู้เรียนต่างศาสนาเพื่อให้สามารถสื่อสารเชิงบวกกับผู้อื่นด้วยความเป็นมิตรและปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสมในสังคมพหุวัฒนธรรม ได้มีการประยุกต์ใช้เทคนิคจากทฤษฎีการศึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ (Transactional Analysis) โดยเน้นทำความเข้าใจรูปแบบของสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล (Transactions) เพื่อสร้าง

ความเข้าใจในบทบาทและพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการสื่อสาร นอกจากนี้การใช้เทคนิคบทบาทสมมติ (Role Playing Technique) ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนสถานการณ์สมมติและพัฒนาทักษะการสื่อสารในสถานการณ์จริง ขณะเดียวกันเทคนิคการเสริมแรง (Reinforcement Technique) ถูกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกและสร้างความมั่นใจในการมีปฏิสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์ ขณะที่การตั้งคำถามระดับขั้น (Scaling Questions Technique) จากการศึกษาแบบเน้นทางออกระยะสั้นช่วยประเมินความพร้อมของสมาชิกในแต่ละช่วงเวลา (Yaemying, Noklang & Prayai, 2023) ผลจากการศึกษาในครั้งนี้จึงเป็นเครื่องยืนยันแนวทางการบูรณาการเทคนิคการศึกษาเชิงจิตวิทยาจากหลากหลายทฤษฎีที่ช่วยเสริมสร้างการปรับตัวและการทำงานร่วมกับผู้อื่น การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การสื่อสาร และการสร้างสัมพันธ์ภาพ ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ มุกตาม่วง (Mookdamuang, 2024) ที่พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูที่เข้าร่วมการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มเพื่อเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางอารมณ์หลังจากการทดลองมีการตระหนักรู้ทางอารมณ์สูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มสามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของนักศึกษาได้ การตระหนักรู้ทางอารมณ์นี้มีความสำคัญในการพัฒนาจริยทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวและการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น เนื่องจากการเข้าใจและการจัดการอารมณ์ตัวเองช่วยให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น รวมถึงการทำงานร่วมกับคนอื่นในทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่สนับสนุนว่าการเข้าร่วมการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มสามารถช่วยเพิ่มตัวแปรที่เสริมสร้างสมรรถนะทางบวกของครูและนักศึกษาวิชาชีพครู เช่น การรับรู้ความสามารถแห่งตน ปณิธานแห่งตน และกรอบความคิดแบบเติบโต (Hunsden et al., 2018; Patsat & Inlop, 2023; Phuai-Oun, 2020) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีความสำคัญในการเสริมสร้างการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความใกล้เคียงกับการพัฒนาจริยทักษะ เพราะการมี

ปณิธานและกรอบความคิดที่เปิดกว้างสามารถช่วยให้ครูและนักศึกษาเห็นคุณค่าในความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม รวมถึงการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในสังคมพหุวัฒนธรรม เพราะการมีความเชื่อมั่นในตนเองและการรับรู้ความสามารถแห่งตนช่วยให้สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและมีความเข้าใจซึ่งกันและกันในกลุ่มที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้อย่างกลมกลืน

ผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อที่ 2 พบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยจรรยาวัตรในสังคมพหุวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของโปรแกรมในการเสริมสร้างจรรยาวัตรในสังคมพหุวัฒนธรรม ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพียงอย่างเดียวที่กลุ่มควบคุมได้รับแม้จะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สัมผัสสถานการณ์จริง แต่กระบวนการฝึกส่วนใหญ่มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนมากกว่าการพัฒนาทักษะการปรับตัวและการทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ เทิดทูน คำชาย, เกษฎา สาลา, และอรอุมา ปราชนูปรีชา (Khakhai, Sala & Prachpreecha, 2019) ที่พบว่า นักศึกษาที่ออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมักเผชิญปัญหาด้านความสัมพันธ์มากกว่าด้านการสอน เช่น การทำงานร่วมกับครูพี่เลี้ยง นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน บางคนปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมโรงเรียนไม่ได้ เกิดความเครียดขาดการสนับสนุนทางอารมณ์ และไม่มีระบบที่ช่วยเสริมสร้างทักษะการทำงานกับบุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลาย ในทางกลับกันกระบวนการศึกษาเชิงจิตวิทยา กลุ่มช่วยเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฝึกฝนการสื่อสารท่ามกลางพหุวัฒนธรรม การทำงานเป็นทีม และการพัฒนาทัศนคติเชิงบวกต่อความหลากหลาย นักศึกษากลุ่มทดลองจึงสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้มีคะแนนเฉลี่ยจรรยาวัตรในสังคมพหุวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

นอกจากนี้โปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มยังช่วยส่งเสริมการสนับสนุนทางอารมณ์และพัฒนาทักษะทางสังคมผ่านการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม นักศึกษา

ได้ฝึกทักษะการฟัง ความเข้าใจผู้อื่น การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนได้รับกำลังใจและคำแนะนำจากเพื่อนร่วมกลุ่มและผู้นำกลุ่ม ซึ่งช่วยลดความกังวลและเสริมสร้างความมั่นใจในการเผชิญกับสถานการณ์ภายใต้พหุวัฒนธรรมที่หลากหลาย อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้สะท้อนประสบการณ์และเรียนรู้จากมุมมองของผู้อื่น พัฒนาทัศนคติที่เปิดกว้างต่อความแตกต่าง และเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในบริบทพหุวัฒนธรรม ทำให้มีความพร้อมมากขึ้นสำหรับการทำงานในโรงเรียน (Yingdamnoon, Phusuwan, Trakulsoontorn, Sorutipakorn, & Hongsawas, 2018) ดังนั้นผลการวิจัยในครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอในการพัฒนาจรรยาวัตรในสังคมพหุวัฒนธรรม การเข้าร่วมโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการร่วมกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจึงเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพมากกว่าในการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาครูสามารถฝึกปฏิบัติการสอนและการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสมและประสบความสำเร็จในสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

นอกจากนี้โปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มในการศึกษาครั้งนี้ยังเน้นการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้สอดคล้องกับบริบทในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีความหลากหลายทางศาสนา วัฒนธรรม และวิถีชีวิต การออกแบบโปรแกรมได้คำนึงถึงปัจจัยทางวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น เพื่อสนับสนุนการพัฒนาจรรยาวัตร โดยเฉพาะมุ่งเน้นการสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการฝึกทักษะผ่านกระบวนการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่ม พร้อมทั้งการสะท้อนความคิดเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในบรรยากาศที่ส่งเสริมความสงบและสันติภาพ (Ritkumrop, Surakarn & Ekpanyaskul, 2022) ทั้งนี้การสร้างสัมพันธภาพและการแสดงความเข้าใจ (Empathic Understanding) ถูกนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เกิดความไว้วางใจในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Ağcam and Doğan (2021) ที่ยืนยันว่าการเคารพอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและปรับแนวทางการศึกษาให้ยืดหยุ่นช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ในกลุ่มเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

อีกทั้งการศึกษาของ Kim and Son (2020) ยังเผยให้เห็นว่า การเข้าใจความแตกต่างของสมาชิกกลุ่มที่มีความหลากหลายต้องอาศัยการใช้กิจกรรม การศึกษา และสถานการณ์จำลองที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้การศึกษาของ Yalom and Leszcz (2020) ระบุว่า กระบวนการกลุ่ม เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความไว้วางใจและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และโสริช โพธิแก้ว (Phothikaew, 2010) ยังเน้นว่า กระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มมีความสำคัญในการสร้างการแลกเปลี่ยนความรู้สึกและประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง โดยการเริ่มต้นปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มจะช่วยลดกำแพงหรือข้อจำกัดความรู้สึกไม่สะดวกใจหรือไม่สบายใจของสมาชิก การฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจและด้วยจิตใจที่สงบจะช่วยให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงทั้งในด้านความคิดและความรู้สึก ผ่านการสื่อสารอย่างมีความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งส่งเสริมให้เกิดการยอมรับความแตกต่างและให้เกียรติผู้อื่น โดยไม่ตัดสินผู้อื่นจากความรู้สึกหรือประสบการณ์ของตนเอง และลดความลำเอียงหรืออคติได้ กระบวนการเหล่านี้จึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู เช่นเดียวกับการศึกษาของ Ahmad and Iqbal (2022) ที่พบว่า การพัฒนาทักษะการสื่อสาร การสร้างความไว้วางใจ และการเรียนรู้วิธีการจัดการความขัดแย้ง เป็นองค์ประกอบสำคัญในการทำงานร่วมกับผู้เรียนที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน การสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Group Cohesion) และการเคารพในศักดิ์ศรีของผู้อื่นจะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มและขยายไปสู่การเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครูได้ในอนาคต นอกจากนี้การศึกษาของนันท์ภัส แสงฮอง (Saenghong, 2022) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับครูศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมยังแสดงให้เห็นว่า การเสริมสร้างทักษะการปรับตัว (Adaptation Skills) แก่นักศึกษาวิชาชีพครูจะช่วยลดอคติและความตึงเครียดที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเผชิญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้

ดังนั้นผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในหลายด้าน ได้แก่

การพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อนักเรียน บุคลากรในโรงเรียน ภาควิชาชุมชนท้องถิ่น และผู้นำทางศาสนา ทั้งในด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรม ตลอดจนนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะในบริบทของความหลากหลายทางวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาจริยทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กลายเป็นครูมืออาชีพที่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรเสนอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เช่น กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) พิจารณานำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายส่งเสริมทักษะชีวิตและทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยเฉพาะในสถาบันที่จัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพครูในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนาอย่างเด่นชัด

2. สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ควรนำนวัตกรรมโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มที่พัฒนาขึ้นจากงานวิจัยนี้ไปทดลองใช้ในบริบทจริงและขยายผลการดำเนินงานในวงกว้าง พร้อมทั้งผลักดันให้เกิดการจัดตั้งระบบการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มเชิงรุกภายในสถาบัน เพื่อใช้เป็นกลไกสนับสนุนการพัฒนาทักษะด้านจิตสังคมและจริยทักษะของนักศึกษาวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นักจิตวิทยาการศึกษา ครูแนะแนว หรือผู้ปฏิบัติงานในสังคมพหุวัฒนธรรมสามารถนำโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างจริยทักษะไปใช้ในการช่วยพัฒนาการปรับตัวและการทำงานร่วมกับผู้อื่น การยอมรับความหลากหลาย

ทางวัฒนธรรม การสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพ เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยเฉพาะนักศึกษาที่เตรียมตัวเข้าสู่อาชีพครู ทั้งนี้ผู้ใช้โปรแกรมควรได้รับการอบรมและมีประสบการณ์ในการปรึกษากลุ่มเพื่อให้การพัฒนาทักษะของนักศึกษาเกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. การเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน โดยสถานศึกษาสามารถประยุกต์ใช้กระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่ม และเทคนิคทางด้านจิตวิทยาจากกลุ่มแนวคิดต่าง ๆ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวกับความสำคัญของจริยวัตรในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยนำมาเป็นเครื่องมือเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันผ่านการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเปิดกว้าง สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีปัญหาความขัดแย้งด้านวัฒนธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจ ความสามัคคี และความเคารพซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยผนวกการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสังเกตพฤติกรรมระหว่างกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้เข้าใจประสบการณ์ ความรู้สึก และกระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในของสมาชิกกลุ่มอย่างลึกซึ้ง เพราะการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพควบคู่กับข้อมูลเชิงปริมาณจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย อีกทั้งยังสะท้อนภาพรวมของบริบททางสังคม วัฒนธรรม และจิตวิทยาของผู้เข้าร่วมได้อย่างรอบด้านยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาตัวแปรทางจิตวิทยาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยวัตร อาทิ ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) ความสามารถในการเห็นอกเห็นใจ (Empathy) และกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยส่งเสริมพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมพหุวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

- Ağçam, R. & Doğan, R. (2021). A study on the soft skills of pre-service teachers. *International Journal of Progressive Education*, 17(4), 35–48.
- Ahmad, K. & Iqbal, H. (2022). Group intervention for university students who are internally displaced persons. *International Journal of Intercultural Relations*, 91, 274–281.
- Arias, P. F., Sancho, A. A., Vergara, D., & Barrientos, A. (2021). Soft skills of American university teachers: Self-concept. *Sustainability*, 13(12397), 1–25.
- Banks, J. A. & Banks, C. A. M. (Eds.). (2019). *Multicultural education: Issues and perspectives*. (10th ed.). Hoboken: Wiley.
- Chaikumpa, K. & Yurayat, P. (2022). The effects of group counseling based on client-centered counseling theory on psychological well-being of university students. *NRRU Community Research Journal*, 16(2), 248–260. [In Thai]
- Chaiyapan, M., Suksawat, J., Khaninphasut, P., & Junpeng, P. (2024). Soft skills in a multicultural society context: A case study of teaching profession students in the southern border provinces of Thailand. In *The Asian Conference on Education 2024* (pp. 321–332), November 25–29, 2024 Tokyo, Japan. Retrieved from IAFOR. <https://papers.iafor.org/proceedings/conference-proceedings-ace2024/>
- Chansuwan, N. (2020). *The relationship between satisfaction with emotional skills (soft skills) training and organizational commitment of operational-level employees: A case study of a large restaurant chain in Thailand*. (Master's thesis, Management, Mahidol University). [In Thai]

- Chongkrajak, W. (2021). *Enhancing soft skills of vocational students through group activities*. (Master's thesis, Department of Guidance and Counseling Psychology, Srinakharinwirot University). [In Thai]
- Cimatti, B. (2016). Definition, development, assessment of soft skills and their role for the quality of organizations and enterprises. *International Journal for Quality Research*, 10(1), 97–130.
- Corey, G. (2018). *Groups: Process and practice*. (10th ed.). Boston: Cengage Learning.
- Corey, G. (2024). *Theory and practice of counseling and psychotherapy*. (11th ed.). Boston: Cengage Learning.
- Damang, T. (2022). *Analysis of the components of soft skills for school administrators under the Office of Secondary Education Service Area 38*. (Master's thesis, Department of Educational Administration, Uttaradit Rajabhat University). [In Thai]
- Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A., & Lang, A. G. (2009). Statistical power analyses using G*Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. *Behavior Research Methods*, 41, 1149–1160.
- Gonzalez, J., Barden, S. M., & Sharp, J. (2018). Multicultural competence and the working alliance as predictors of client outcomes. *The Professional Counselor*, 8(4), 314–327.
- Hunsaen, S., Srisawat, P., Lertrudachakul, C., & Langka, W. (2018). The technical eclectic group counseling for enhancing learning self-determination of the teacher students. *Panyapiwat Journal*, 10(1), 185–195. [In Thai]
- Kaprasit, T., Sornchai, S., & Boonplord, P. (2023). Guidelines for soft skills development of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasothon. *Journal of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University*, 1(1), 95–114. [In Thai]
- Khakhai, T., Sala, K., & Prachpreecha, O. (2019). A study of the problems in teaching practicum of diploma students studying in the Faculty of Education, Vongchavalitkul University. *Sikkha Journal of Education*, 6(2), 33–46. [In Thai]
- Kim, H. R. & Son, H. (2020). The effects of a group counseling program on the self-esteem of children from multicultural families. *Asia-Pacific Journal of Convergent Research Interchange*, 6(11), 159–172.
- Kniaz, H. & Chukhno, O. (2021). English trainee teachers' perspective on soft skills development in Ukraine. *Arab World English Journal, Special Issue on CALL*, (1), 91–105.
- Malykhin, O., Aristova, N., Kalinina, L., & Opaliuk, T. (2021). Developing soft skills among potential employees: A theoretical review on best international practices. *Postmodern Openings*, 12(2), 210–232.
- Melser, N. A. (2019). *Soft skills for children: A guide for parents and teachers*. Lanham: Rowman & Littlefield.
- Mookdamuang, A. (2024). The study of group counseling to enhance emotional awareness in teacher students. *Journal of Educational Innovation and Research*, 8(2), 608–624. [In Thai]
- National Security Council. (2022). *Southern border provinces administration and development policy 2022 – 2024*. Retrieved from <https://www.nsc.go.th/wp-content/uploads/2023/10/Southern-Border-2022-2024-5-languages.pdf>
- Office of Academic Promotion and Registration, Songkhla Rajabhat University. (2023). *Academic services and registration information*. Retrieved from <https://lookerstudio.google.com/embed/reporting/37f099bc-934b-42b0-8d34-4bbd74e8260f/page/E8kYC> [In Thai]
- Office of Higher Education Policy and Planning. (2018). *20-year long-term higher education plan, 2018–2037*. Retrieved from <https://op.chandra.ac.th/plan/images/pdf/plan20yrs%20education%2061-80.pdf> [In Thai]

- Patsat, A. & Inlop, H. (2023). The development of an integrative group counseling program to strengthen the growth mindset of Faculty of Education students. *Rambhai Barni Research Journal*, 17(1), 110–119. [In Thai]
- Penratanahiran, R. & Thongkham, K. (2021). A survey of soft skills needed in the 21st century workplace. *Ramphaiphanni Research Journal*, 15(1), 59–69. [In Thai]
- Phothikaew, S. (2010). *Synthesis of the four noble truths into psychological counseling/psychotherapy for personal development, healing, and mental well-being: Concepts, approaches, experiences, and research*. Bangkok: Department of Counseling Psychology, Faculty of Psychology, Chulalongkorn University. [In Thai]
- Phuai-Oun, W. (2020). The development of self-efficacy of counselor teachers through assimilative integrative group counseling. *Dhonburi Rajabhat University Journal*, 14(1), 57–75. [In Thai]
- Proyrunroj, P. (2021). *Soft skill factors affecting workers' performance effectiveness of Y generation group in Bangkok Province*. (Master's thesis, Faculty of Business Administration, Rangsit University). [In Thai]
- Ritkumrop, K., Surakarn, A., & Ekpanyaskul, C. (2022). The effectiveness of an integrated counseling program on emotional regulation among undergraduate students with depression. *Journal of Health Research*, 36(3), 186–198. [In Thai]
- Saenghong, N. (2022). Multicultural teacher education. *Journal of Education Studies*, 50(4), 1–14. [In Thai]
- Thompson, R. A. (2016). *Counseling techniques: Improving relationships with others, ourselves, our families, and our environment*. (3rd ed.). New York: Routledge/Taylor & Francis Group.
- Wanitchabancha, K. & Wanitchabancha, T. (2023). *Using SPSS for Windows in data analysis*. (35th ed.). Bangkok: Chula Book Center. [In Thai]
- Yaemying, J., Noklang, S., & Prayai, N. (2023). The effect of integrative group counseling program on proactive coping of students in a private university. *Journal of Mani Chettha Ram Wat Chommani*, 6(6), 87–104. [In Thai]
- Yalom, I. D. & Leszcz, M. (2020). *The theory and practice of group psychotherapy*. (6th ed.). New York: Basic Books.
- Yingdamnoon, K., Phusuwan, T., Trakulsoontorn, C., Sorutipakorn, P., & Hongsawas, S. (2018). Social skills of undergraduate students receiving the group consulting with rational emotive behavior therapy. *Journal of Integrated Social Sciences, Mahidol University*, 5(2), 137–163. [In Thai]
- Yokchoo, K. (2018). *Studying and fostering the growth mindset framework of pre-service teacher students*. (Doctoral dissertation, Faculty of Education, Srinakharinwirot University). [In Thai]

การประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถ
ในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้
มหาวิทยาลัยพะเยา

NEEDS ASSESSMENT FOR CAPACITY BUILDING IN DEVELOPING ROUTINE WORK
INTO RESEARCH AMONG STAFF OF THE INNOVATIVE LEARNING INSTITUTE,
UNIVERSITY OF PHAYAO

นรินทร์ นนทมาลย์^{1*}

Narin Nonthamand^{1*}

¹มหาวิทยาลัยพะเยา, 19 หมู่ 2 ต.แม่กา อ.เมืองพะเยา จ.พะเยา 56000 ประเทศไทย

¹University of Phayao, 19 Moo 2, Mae Ka Sub-district, Muang Phayao District, Phayao Province, 56000 Thailand

*Corresponding author E-mail: narin.no@up.ac.th

(Received: 14 May, 2025; Revised: 3 Nov, 2025; Accepted: 5 Nov, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย 2. ประเมินความรู้เกี่ยวกับการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย และ 3. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 43 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามความต้องการจำเป็นและแบบทดสอบความรู้ในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) วิเคราะห์ผลประเมินความรู้เกี่ยวกับการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยจากข้อคำถามปลายเปิดโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1. บุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลือกสถิติที่ใช้ในการวิจัยสอดคล้องกับสิ่งที่จะศึกษามากที่สุด 2. ประเด็นที่บุคลากรตอบได้ถูกต้องมากที่สุด คือ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ส่วนประเด็นที่บุคลากรตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุดคือ การเขียนบทนำและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย และ 3. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากร คือ ด้านเวลามากที่สุด ทั้งนี้สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยได้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของบุคลากรที่แท้จริง

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น, งานประจำสู่งานวิจัย, มหาวิทยาลัยพะเยา

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to 1. assess the needs for enhancing the capacity to transform routine work into research among staff of the Innovative Learning Institute, University of Phayao, 2. evaluate the knowledge of the staff regarding the development of routine work into research, and 3. investigate the problems and obstacles in developing routine work into research among the staff. The sample group comprised 43 Innovative Learning Institute staff members at the University of Phayao. Data were collected using a needs assessment questionnaire and a knowledge test on developing routine work into research. The needs assessment was analyzed using the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) technique. Descriptive statistics, including frequency and percentage, were used to evaluate knowledge, and open-ended responses regarding problems and obstacles were analyzed using content analysis.

The research findings revealed: 1. The staff had the highest required need to learn about selecting appropriate research statistics for the study topic. 2. The topic most frequently answered correctly was population and sample determination, while the least frequently answered correctly was writing the introduction and determining the validity and reliability of the research instrument. 3. The most significant problem and obstacle for staff in developing routine work into research was time constraints. These findings can serve as a guideline for developing capacity in routine-to-research initiatives, ensuring alignment with the actual needs of the staff.

KEYWORDS: Needs Assessment, Routine Work into Research, University of Phayao

บทนำ

การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (Routine to Research: R2R) เป็นแนวทางที่นำกระบวนการวิจัยมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนางานประจำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถระบุปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงาน วิเคราะห์หาสาเหตุ และพัฒนาวิธีการแก้ไขที่เหมาะสม อันนำไปสู่การพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (Office of Arts and Culture, Chiang Mai Rajabhat University, 2022; Plianbangchang, 2017; Sarawasee & Kanyamasa, 2019) โดยแนวคิดการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในแวดวงวิชาการและวิชาชีพต่าง ๆ เนื่องจากการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยจะช่วยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรผ่านกระบวนการวิจัย การดำเนินงานในลักษณะนี้ยังสอดคล้องกับหลักแนวคิดการพัฒนาองค์กรแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมุ่งเน้นให้บุคลากรทุกระดับมีบทบาทในการคิดค้นนวัตกรรมและแนวทางการพัฒนา (Nonthachai, 2019) ซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้งในการตัดสินใจเพราะมีหลักฐานเชิงประจักษ์มาสนับสนุน ทำให้การบริหารจัดการองค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Sarawasee & Kanyamasa, 2019) กระบวนการวิจัยจากงานประจำเป็นแนวทางที่นำปัญหาและประสบการณ์จากการปฏิบัติงานประจำมาพัฒนาเป็นงานวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนที่สอดคล้องกับกระบวนการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เริ่มตั้งแต่การระบุปัญหา ตั้งสมมติฐาน เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปผล ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ปรับปรุงการทำงานและสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Mental Health Center 3, 2024) การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถพัฒนางานประจำของตนเองอย่างมีระบบ และนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ การดำเนินการวิจัยในลักษณะนี้ยังช่วยให้บุคลากรมีความเข้าใจลึกซึ้งยิ่งขึ้นในงานที่ตนรับผิดชอบ เสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ และส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในองค์กร (Yimkhilip, 2025)

สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและ

พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการสนับสนุนการพัฒนากำลังคนให้มีคุณลักษณะ สมรรถนะ และทักษะแห่งอนาคตเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในยุคดิจิทัล (Institute for Learning Innovation, University of Phayao [UPIIL], 2023) จากแผนยุทธศาสตร์ของสถาบันฯ ได้มีการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในหลายมิติ เช่น การออกแบบแนวทางการศึกษาที่ตอบโจทย์การผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ การพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการเทคโนโลยี การออกแบบระบบ และแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นที่ตอบสนองต่อความต้องการของบุคคล ชุมชน และภาคอุตสาหกรรม ตลอดจนการจัดอบรม สัมมนา และกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้อย่างเท่าเทียม (University of Phayao, 2023) อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการผลิตสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้สมัยใหม่ รวมถึงการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล การพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมการเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นการเป็นคลังปัญญาและศูนย์กลางขององค์ความรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้รับบริการ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (UPIIL, 2023) โดยปัจจุบันบุคลากรในแต่ละงานมีความสามารถเฉพาะด้านที่รับผิดชอบ เช่น ด้านการให้บริการการผลิตสื่อการเรียนรู้ การผลิตวิดีโอการสอน การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น การให้บริการสารสนเทศ การสนับสนุนการประกันคุณภาพทางการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ การให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยจึงถือเป็นแนวทางที่นำกระบวนการวิจัยมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนางานประจำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถระบุปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงาน วิเคราะห์สาเหตุ และพัฒนาวิธีการแก้ไขที่เหมาะสม ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และยั่งยืน ถือเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคลากรสามารถพัฒนางานประจำของตนเองให้กลายเป็น

งานวิจัยเชิงประจักษ์ที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์รองรับและเพิ่มความน่าเชื่อถือของแนวทางการปรับปรุงการทำงาน (National Research Council of Thailand, 2020) ในบริบทของมหาวิทยาลัย การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุนถือเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้บุคลากรสามารถสร้างผลงานที่มีคุณค่าทางวิชาการและเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาความก้าวหน้าทางตำแหน่งตามเกณฑ์การประเมินของมหาวิทยาลัย (Mahidol University, 2022) งานวิจัยที่เกิดจากการพัฒนางานประจำ ไม่เพียงแต่ช่วยยกระดับคุณภาพของการปฏิบัติงาน แต่ยังช่วยสร้างมาตรฐานในการประเมินผลลัพธ์ของกระบวนการบริหารจัดการในองค์กรอย่างเป็นระบบ (Office of the Commission on Higher Education Civil Service, 2021) สำหรับบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยสามารถดำเนินการผ่านการตั้งประเด็นปัญหา วิเคราะห์แนวทางแก้ไข และนำกระบวนการวิจัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนางาน ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การพิจารณาความก้าวหน้าของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ได้นำเกณฑ์ R2R มาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพิจารณาเลื่อนตำแหน่ง (Thammasat University, 2021) มหาวิทยาลัยพะเยาก็มีนโยบายสนับสนุนงานวิจัยเชิงบูรณาการในหน่วยงานสายสนับสนุนและสนับสนุนทุนการวิจัยในทุกปีงบประมาณ (University of Phayao, 2022) นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรม R2R Show UP ที่มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการทำวิจัยจากงานประจำของบุคลากร โดยเฉพาะสายสนับสนุนวิชาการและสายปฏิบัติการ ผ่านแนวคิด R2R (Personnel Division, University of Phayao, 2024)

การส่งเสริมการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุนจึงไม่เพียงแต่เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานเท่านั้น แต่ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดระดับตำแหน่งและความก้าวหน้าในสายอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยที่ต้องการส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสามารถสร้างผลงานที่มีผลกระทบเชิงบวกต่อองค์กรและระบบการศึกษาโดยรวม

กระบวนการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญหลายประการ (Health Systems Research Institute [HSRI], 2022; National Research Council of Thailand [NRCT], 2023; Sarawasee & Kanyamasa, 2019) ดังนี้ 1. การระบุปัญหาและตั้งคำถามวิจัย ได้แก่ 1.1 ค้นหาความท้าทายหรือประสิทธิภาพที่ยังไม่ดีพอในงานประจำ และ 1.2 กำหนดคำถามวิจัยที่ชัดเจนเพื่อตอบสนองต่อปัญหาดังกล่าว 2. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 2.1 ศึกษาทฤษฎี แบบจำลอง และงานวิจัยที่มีอยู่ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัญหานั้น และ 2.2 ทำความเข้าใจแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดและแนวทางแก้ไขที่เคยมีมาก่อน 3. การออกแบบการวิจัย ได้แก่ 3.1 เลือกวิธีวิจัยที่เหมาะสม (เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ หรือแบบผสมผสาน) และ 3.2 กำหนดกลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และกรอบแนวคิดของการวิจัย 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 4.1 รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต หรือแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ และ 4.2 ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ และความถูกต้องของวิธีการเก็บข้อมูล 5. การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ได้แก่ 5.1 ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติหรือการวิเคราะห์เชิงคุณภาพในการประมวลผลข้อมูล และ 5.2 สรุปผลลัพธ์จากข้อมูลที่ได้รับเพื่อตอบคำถามวิจัย 6. การนำผลการวิจัยไปใช้ ได้แก่ 6.1 นำข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยไปใช้ปรับปรุงงานประจำ และ 6.2 พัฒนากลยุทธ์ เครื่องมือ หรือแนวทางการทำงานใหม่ตามผลการวิจัย 7. การเผยแพร่ผลลัพธ์ ได้แก่ 7.1 ถ่ายทอดผลการวิจัยผ่านรายงาน การนำเสนอ หรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ และ 7.2 ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ภายในองค์กรหรือในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง และ 8. การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและการติดตามผล ได้แก่ 8.1 ติดตามผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่นำไปใช้ และ 8.2 ปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้นตามข้อมูลเชิงลึกและข้อเสนอแนะที่ได้รับ

การพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรให้สามารถแข่งขันและเติบโตได้อย่างยั่งยืน (Garavan, Carbery, & Rock, 2016) การที่จะพัฒนาบุคลากรให้สามารถดำเนินการวิจัยที่มีคุณภาพได้นั้น จำเป็นจะต้องเริ่มต้นจากการระบุความต้องการ

ที่แท้จริงของบุคลากรในด้านการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้อง (Noe, Hollenbeck, Gerhart, & Wright, 2017) การทำความเข้าใจถึงความต้องการดังกล่าวช่วยให้สามารถออกแบบโปรแกรมการพัฒนาและฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรและองค์กร ในปัจจุบัน หลายองค์กรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้านการวิจัยของบุคลากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติได้ (Serrat, 2017)

การประเมินความต้องการจำเป็นมีบทบาทสำคัญในด้านการศึกษา เนื่องจากช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและตรงกับความต้องการของบุคลากร รวมถึงช่วยระบุปัญหาหรือช่องว่างทางการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุง (Altschuld & Kumar, 2010) นอกจากนี้ การประเมินดังกล่าวยังสามารถนำไปใช้ในการออกแบบหลักสูตรการพัฒนาครูและการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา (Gagne, Wager, Golas, & Keller, 2005) โดยกระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1. การระบุความต้องการจำเป็น (Needs Identification) 2. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุ และ 3. การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็น (Needs Solution) (Wongwanich, 2007)

สถาบันวัดกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา เล็งเห็นถึงความสำคัญของการใช้กระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากร ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง ระดับความรู้ รวมถึงความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่บุคลากรต้องเผชิญ การศึกษานี้มุ่งเน้นไปที่บุคลากรของสถาบันวัดกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา โดยมีเป้าหมายเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของ

การพัฒนางานวิจัย พร้อมทั้งนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาบุคลากรให้สามารถพัฒนางานวิจัยควบคู่ไปกับการประจำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบันวัดกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา
2. เพื่อประเมินความรู้เกี่ยวกับการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบันวัดกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบันวัดกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา

คำถามการวิจัย

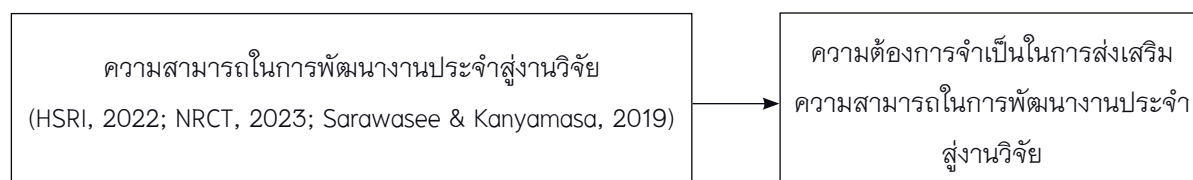
1. บุคลากรของสถาบันวัดกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา มีความต้องการจำเป็นในด้านใดบ้างในการส่งเสริมสมรรถนะการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย
2. บุคลากรของสถาบันวัดกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา มีระดับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยในระดับใด
3. บุคลากรของสถาบันวัดกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา เผชิญกับปัญหาและอุปสรรคใดในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ความสามารถในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (HSRI, 2022; NRCT, 2023; Sarawasee & Kanyamasa, 2019) ประกอบด้วย 1. การรู้เป้าหมายในการทำวิจัยในการพัฒนางานประจำ 2. การอธิบายที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย 3. การระบุปัญหาการวิจัยได้สอดคล้องกับงานประจำ 4. การกำหนดชื่อเรื่องการวิจัย 5. การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย 6. การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 7. การระบุวิธีดำเนินการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 8. การอธิบายหลักการในการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

9. การเลือกเครื่องมือการวิจัยที่สอดคล้องกับสิ่งที่จะศึกษา
10. การสร้างเครื่องมือการวิจัยที่สอดคล้องกับสิ่งที่จะศึกษา
11. การอธิบายวิธีการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือการวิจัย
12. การเลือกสถิติที่ใช้ในการวิจัยสอดคล้องกับสิ่งที่จะศึกษา
13. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
14. การสรุปผลการวิจัย
15. การอภิปรายผลการวิจัย
16. การระบุข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และ

การทำวิจัยครั้งต่อไป 17. การเขียนรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรมได้ตามหลักการ 18. การอธิบายความสำคัญของการยื่นขอจริยธรรมงานวิจัยในมนุษย์ 19. การอธิบายขั้นตอนการยื่นขอจริยธรรมงานวิจัยในมนุษย์เพื่อทำวิจัย และ 20. การเขียนรายงานการวิจัยตามรูปแบบที่กำหนดแสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา เลขที่โครงการ HREC-UP-HSS 2.2/087/68 มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

ประชากร

ประชากร คือ บุคลากรสถาบันนวัตกรรม การเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 44 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรสถาบันนวัตกรรม การเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีพุทธศักราช 2567 ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีเงื่อนไขดังนี้ (1) เป็นบุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ (2) เป็นบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยพะเยา กำลังจะเข้าร่วมโครงการในปี 2568 (3) เป็นบุคลากรที่เข้าร่วมตลอดโครงการ แต่เก็บข้อมูลได้ครบถ้วนจากผู้มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ 43 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการพัฒนางานประจำสำนักงานวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจรายการ ได้แก่ เพศ ศูนย์ที่สังกัด และงานที่

สังกัด จำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 2 ความสามารถในการพัฒนางานประจำสำนักงานวิจัย เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (มีความสามารถน้อยที่สุด – มีความสามารถมากที่สุด) อยู่ในรูปแบบของการตอบสนองคู่ ในหนึ่งข้อคำถามผู้ตอบแบบสอบถามต้องตอบข้อมูล 2 ชุด คือ สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง จำนวน 20 ข้อ และตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนางานประจำสำนักงานวิจัย เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้หลายประเด็น

2. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการพัฒนางานประจำสำนักงานวิจัย เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ความต้องการจำเป็น และแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการพัฒนางานประจำสำนักงานวิจัย ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางการศึกษาด้านการวัดและการประเมินผล และด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 และนำแบบสอบถามความต้องการจำเป็นไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรมหาวิทยาลัยที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหา

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยเฉลี่ยรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยชี้แจงขั้นตอนการดำเนินการสอบถามและส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้กับบุคลากรสถาบันนวัตกรรม การเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ใช้เวลาเก็บข้อมูล 15 นาที จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 15 วัน ตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2567 ถึงวันที่ 15 ตุลาคม 2567

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยระบุความต้องการจำเป็น (Needs Identification) โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) และกำหนดให้ระดับที่คาดหวังของแต่ละข้อรายการมีค่าเท่ากับ 5 ซึ่งเป็นค่าสูงสุด การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้การเรียงค่าดัชนี PNI_{modified} จากมากไปหาน้อย ค่าดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูง ต้องได้รับความสนใจพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=43)

สังกัด	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สำนักงานสถาบัน	12	70.59	5	19.23	17	39.53
ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมล้านนาตะวันออก	2	11.76	2	7.69	4	9.30
ศูนย์พัฒนาคุณภาพองค์กร	1	5.88	10	38.46	11	25.58
ศูนย์บรรณสารและการเรียนรู้	2	11.76	9	34.62	11	25.58
รวม	17	39.53	26	60.47	43	100.00

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบันนวัตกรรม การเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา ในภาพรวมพบว่า บุคลากรมีความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลือกสถิติที่ใช้ในการวิจัยสอดคล้อง

โดยมีเกณฑ์การพิจารณาจากดัชนี PNI_{modified} ที่มีค่า 0.30 ขึ้นไป ถือเป็นความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการพัฒนาวิเคราะห์ผลประเมินความรู้เกี่ยวกับการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบันนวัตกรรม การเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา จากข้อคำถามปลายเปิดโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. การประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 26 คน มากกว่าเพศชาย จำนวน 17 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่สังกัดสำนักงานสถาบันจำนวน 17 คน รายละเอียดดังตารางที่ 1

กับสิ่งที่จะศึกษามากที่สุด (PNI_{modified} = 0.46) รองลงมา คือ การอธิบายวิธีการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัยได้ (PNI_{modified} = 0.42) และการอธิบายขั้นตอนการยื่นขอจริยธรรมงานวิจัยในมนุษย์เพื่อทำวิจัย (PNI_{modified} = 0.40) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบัน
นวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา (n=43)

ความสามารถในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย ของบุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา	สภาพ ปัจจุบัน (D)	สภาพที่ คาดหวัง (I)	PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
เลือกสถิติที่ใช้ในการวิจัยสอดคล้องกับสิ่งที่จะศึกษา	2.95	4.30	0.46	1
อธิบายวิธีการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย	2.93	4.16	0.42	2
อธิบายขั้นตอนการยื่นขอจริยธรรมงานวิจัยในมนุษย์เพื่อทำวิจัย	3.09	4.33	0.40	3
อภิปรายผลการวิจัย	3.09	4.28	0.39	4
สรุปผลการวิจัย	3.19	4.40	0.38	5
นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	3.12	4.28	0.37	6
อธิบายความสำคัญของการยื่นขอจริยธรรมงานวิจัยในมนุษย์	3.12	4.26	0.37	6
ระบุข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และการทำวิจัยครั้งต่อไป	3.21	4.37	0.36	7
วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3.19	4.19	0.31	8
เลือกเครื่องมือวิจัยที่สอดคล้องกับสิ่งที่จะศึกษา	3.23	4.23	0.31	8
สร้างเครื่องมือวิจัยที่สอดคล้องกับสิ่งที่จะศึกษา	3.23	4.23	0.31	8
เขียนรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรมได้ตามหลักการ	3.33	4.37	0.31	8
ระบุวิธีดำเนินการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	3.28	4.21	0.28	9
กำหนดชื่อเรื่องวิจัย	3.35	4.26	0.27	10
อธิบายหลักการในการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	3.37	4.23	0.26	11
ระบุปัญหาการวิจัยได้สอดคล้องกับงานประจำ	3.51	4.37	0.25	12
กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย	3.44	4.30	0.25	13
เขียนรายงานการวิจัยตามรูปแบบที่กำหนด	3.53	4.37	0.24	14
อธิบายที่มาและความสำคัญของปัญหาวิจัย	3.60	4.30	0.19	15
รู้เป้าหมายในการทำวิจัยในการพัฒนางานประจำ	3.84	4.35	0.13	16

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริม
ความสามารถในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของ
บุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา
จำแนกตามสังกัด พบว่า บุคลากรสังกัดสำนักงานสถาบันฯ
มีความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลือก
สถิติที่ใช้ในการวิจัยสอดคล้องกับสิ่งที่จะศึกษามากที่สุด
(PNI_{modified} = 0.64) บุคลากรสังกัดศูนย์ศิลปวัฒนธรรม
ล้านนาตะวันออกมีความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้
เกี่ยวกับการอภิปรายผลการวิจัยและการอธิบายขั้นตอน
การยื่นขอจริยธรรมงานวิจัยในมนุษย์เพื่อทำวิจัยมากที่สุด

(PNI_{modified} = 0.60) บุคลากรสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพ
องค์กรมีความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้เกี่ยวกับ
การกำหนดชื่อเรื่องวิจัยและการระบุข้อเสนอแนะในการนำ
ผลการวิจัยไปใช้และทำวิจัยครั้งต่อไปได้มากที่สุด (PNI_{modified}
= 0.31 และบุคลากรสังกัดศูนย์บรรณสารและการเรียนรู้
มีความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลือก
สถิติที่ใช้ในการวิจัยสอดคล้องกับสิ่งที่จะศึกษา
มากที่สุด (PNI_{modified} = 0.43) รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบัน
นวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา จำแนกตามสังกัด (n=43)

ความสามารถในการพัฒนางานประจำ สู่งานวิจัยของ บุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา	สำนักงานสถาบัน		ศูนย์ศิลป วัฒนธรรม สัณหาตะวันออก		ศูนย์พัฒนา คุณภาพองค์กร		ศูนย์บรรณสาร และการเรียนรู้	
	PNI modified	ลำดับ	PNI modified	ลำดับ	PNI modified	ลำดับ	PNI modified	ลำดับ
เลือกสถิติที่ใช้ในการวิจัยสอดคล้องกับสิ่งที่ศึกษา	0.64	1	0.50	3	0.24	8	0.43	1
อธิบายวิธีการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย	0.51	5	0.50	3	0.28	3	0.42	2
อธิบายขั้นตอนการยื่นขอจริยธรรมงานวิจัยใน มนุษย์เพื่อทำวิจัย	0.58	3	0.60	1	0.20	13	0.32	4
อภิปรายผลการวิจัย	0.47	8	0.60	1	0.28	3	0.31	5
สรุปผลการวิจัย	0.50	7	0.45	6	0.27	6	0.31	5
นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	0.51	5	0.45	6	0.21	11	0.33	3
อธิบายความสำคัญของการยื่นขอจริยธรรมงาน วิจัยในมนุษย์	0.62	2	0.36	9	0.15	18	0.29	8
ระบุข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และ การทำวิจัยครั้งต่อไป	0.44	10	0.36	9	0.31	1	0.31	5
วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	0.39	12	0.50	3	0.21	11	0.26	10
เลือกเครื่องมือวิจัยที่สอดคล้องกับสิ่งที่ศึกษา	0.40	11	0.33	14	0.23	9	0.26	10
สร้างเครื่องมือวิจัยที่สอดคล้องกับสิ่งที่ศึกษา	0.45	9	0.23	17	0.20	13	0.26	10
เขียนรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรมได้ตาม หลักการ	0.53	4	0.07	20	0.28	3	0.19	18
ระบุวิธีดำเนินการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	0.31	14	0.25	16	0.27	6	0.27	9
กำหนดชื่อเรื่องวิจัย	0.26	16	0.36	9	0.31	1	0.22	15
อธิบายหลักการในการกำหนดประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง	0.31	14	0.33	14	0.20	13	0.20	17
ระบุปัญหาการวิจัยได้สอดคล้องกับงานประจำ	0.25	18	0.45	6	0.17	16	0.25	13
กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย	0.26	16	0.36	9	0.23	9	0.22	15
เขียนรายงานการวิจัยตามรูปแบบที่กำหนด	0.34	13	0.14	19	0.12	20	0.25	13
อธิบายที่มาและความสำคัญของปัญหาวิจัย	0.19	19	0.36	9	0.17	16	0.16	19
รู้เป้าหมายในการทำวิจัยในการพัฒนางานประจำ	0.12	20	0.15	18	0.14	19	0.14	20

2. การประเมินความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา
งานประจำสู่งานวิจัย

ผลการประเมินความรู้เกี่ยวกับการพัฒนางาน
ประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้
มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า ประเด็นที่บุคลากรตอบได้
ถูกต้องมากที่สุดคือ การสรุปผลการวิจัย ส่วนประเด็นที่

บุคลากรตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุดคือ การเขียนบทนำและ
การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย (ความถี่เท่ากับ 9
คิดเป็นร้อยละ 15) รองลงมาคือการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
(ความถี่เท่ากับ 10 คิดเป็นร้อยละ 19) และการกำหนด
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (ความถี่เท่ากับ 11 คิดเป็น
ร้อยละ 22) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การประเมินความรู้เกี่ยวกับการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา (n=43)

ข้อที่	ประเด็น	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	การสรุปผลการวิจัย	29	93
2	รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรม	27	81
3	การเขียนข้อเสนอแนะการวิจัย	26	78
4	การเขียนบรรณานุกรม	21	78
5	ที่มาของปัญหาวิจัย	25	74
6	ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานประจำ	23	67
7	การเลือกเอกสารและงานวิจัยในการทบทวนวรรณกรรม	21	59
8	การลำดับขั้นตอนที่ใช้ในกระบวนการวิจัย	19	52
9	การวิพากษ์วิจารณ์ผลการวิจัย	19	52
10	การคัดเลือกปัญหาวิจัย	18	48
11	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย	18	48
12	การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย	16	41
13	การออกแบบการวิจัย	16	41
14	การวิเคราะห์และการแปลความหมายข้อมูล	15	37
15	การกำหนดชื่อโครงการ	14	33
16	การเลือกใช้สถิติที่ใช้ในการวิจัย	13	30
17	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	11	22
18	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	10	19
19	การเขียนบทนำ	9	15
20	การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย	9	15

3. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา ที่พบมากที่สุดคือด้านเวลา รองลงมา คือด้านความรู้และทักษะในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ และด้านการสนับสนุน ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความถี่ของปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย ของบุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้	ความถี่
1	ด้านเวลา	12
2	ด้านความรู้และทักษะในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย	11
3	ด้านการสนับสนุนงบประมาณ	10
4	ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำวิจัย	6
5	ด้านทัศนคติที่ดีต่อการทำวิจัย	5

สรุปผลการวิจัย

1. บุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา มีความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลือกสถิติที่ใช้ในการวิจัยสอดคล้องกับสิ่งที่จะศึกษามากที่สุด
2. บุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา มีความรู้เกี่ยวกับการสรุปผลการวิจัยมากที่สุด และมีความรู้เกี่ยวกับการเขียนบทนำและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัยน้อยที่สุด
3. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่พบมากที่สุดคือ ด้านเวลา

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า บุคลากรมีความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลือกสถิติที่ใช้ในการวิจัยสอดคล้องกับสิ่งที่จะศึกษามากที่สุด อาจเป็นเพราะการเลือกสถิติที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในงานวิจัย ซึ่งจะช่วยให้นักวิจัยสามารถสรุปข้อมูล ตรวจสอบสมมติฐาน และตัดสินใจเชิงวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการใช้สถิติที่เหมาะสมจะช่วยให้ผลของการวิจัยนั้นมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้หรือแก้ไขปัญหาในบริบทต่าง ๆ ได้ เช่น สถิติเชิงพรรณนาช่วยให้นักวิจัยเข้าใจลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ คือ การใช้เครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มกลุ่ม หรือความกระจายของข้อมูลอย่างชัดเจน เช่น (1) การวัดแนวโน้มของข้อมูล เช่น ค่าเฉลี่ย มัธยฐานฐานนิยม (2) การวัดการกระจายของข้อมูล เช่น ค่าพิสัย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวน (3) การแจกแจงความถี่ คือ การสรุปจำนวนข้อมูลที่อยู่ในแต่ละกลุ่มหรือช่วง (Best & Kahn, 2006) นอกจากนี้ สถิติอ้างอิงยังมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เช่น การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การตรวจสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม เช่น t-test, ANOVA

การพยากรณ์หรือคาดคะเน เช่น การวิเคราะห์การถดถอย ซึ่งช่วยให้สามารถอธิบายและตีความผลการวิจัยในระดับกลุ่มประชากรได้ (Creswell, 2012)

อีกทั้งการเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมยังสะท้อนให้เห็นถึงความถูกต้องและความแม่นยำของการวิเคราะห์ข้อมูล หากนักวิจัยใช้วิธีทางสถิติที่ไม่เหมาะสม อาจนำไปสู่ข้อสรุปที่คลาดเคลื่อนได้ (Fraenkel, Wallen, & Hyun, 2018) ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการทางสถิติจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักวิจัยในการออกแบบงานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลอย่างมีหลักวิชาการ การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลและวัตถุประสงค์ของการวิจัยจึงนับเป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่ง รวมถึงทำให้นักวิจัยสามารถตรวจสอบสมมติฐานได้อย่างแม่นยำ ซึ่งให้เห็นถึงความสัมพันธ์หรือความแตกต่างของตัวแปรที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ยังช่วยให้นักวิจัยสามารถถ่ายทอดผลการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณได้อย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้จริง (Best & Kahn, 2006) การเลือกใช้สถิติในการวิจัยให้เหมาะสมนั้นจะส่งผลให้งานวิจัยมีความน่าเชื่อถือและสามารถเผยแพร่ต่อยอดในระดับวิชาการได้ อีกทั้งยังสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผน แก้ไขปัญหา หรือนำไปปรับใช้ในเชิงนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ในระดับนานาชาติ งานวิจัยที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติที่ถูกต้องและเหมาะสม ย่อมมีแนวโน้มที่จะได้รับการยอมรับและเผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติหรือเวทีวิชาการระดับโลกมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากความถูกต้องในเชิงวิชาการถือเป็นเกณฑ์มาตรฐานสำคัญในการประเมินคุณภาพของงานวิจัย (Best & Kahn, 2006)

ดังนั้นหากบุคลากรมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทางสถิติในการดำเนินการวิจัย จะช่วยเพิ่มคุณภาพของการวิเคราะห์ข้อมูลและการตีความผลการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการที่บุคลากรมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทางสถิติ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้การดำเนินงานวิจัยมีคุณภาพ โดยเฉพาะในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลและการตีความผลการวิจัย การเข้าใจว่าสถิติตัวใดเหมาะสม

กับข้อมูลประเภทใดและสามารถใช้เครื่องมือทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานหรือวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง จะช่วยให้ผลการวิจัยมีความแม่นยำและน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น (Fraenkel et al., 2018)

แม้บุคลากรจะมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนางานประจำให้เป็นงานวิจัย แต่ยังคงต้องการการเสริมในด้านที่ลึกซึ้งและสามารถใช้ได้จริง รวมถึงการฝึกอบรมแบบกระจาย (Distributed Training) ที่ออกแบบให้เหมาะสมกับระดับความรู้เดิมของผู้เข้ารับการอบรม ช่วยเสริมศักยภาพงานวิจัยและหลีกเลี่ยงการทบทวนเนื้อหาที่มีอยู่แล้ว (Schmidt, Webster, & Lyle, 2025) เสนอให้จัดทำหลักสูตรการเรียนรู้และรับรองระยะสั้น (Micro-Credential) เพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน (Galindo, Fennelly-Atkinson, Franklin, & Luna, 2024) และการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมที่เสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยในรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ทำให้การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรเพิ่มสูงขึ้น (Thasai, Kodchaisit, & Jaroontham, 2022)

2. ผลการประเมินความรู้เกี่ยวกับการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบันวัดกรรมการเรียนรู้มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า ประเด็นที่บุคลากรตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุด คือ การเขียนบทนำและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเขียนบทนำและการทบทวนวรรณกรรมเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการทำวิจัยที่ใช้ทักษะด้านการวิเคราะห์เชิงวิชาการ ซึ่งเป็นสิ่งที่พบว่าเป็นส่วนที่ยากที่สุด (Creswell, 2012) โดยต้องสามารถระบุปัญหาการวิจัยได้อย่างชัดเจน อธิบายบริบทความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเชื่อมโยงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรได้อย่างเป็นระบบ ในขั้นตอนการเขียนบทนำที่ดีจึงควรมีการกำหนดประเด็นปัญหาวิจัยให้ชัดเจน มีความสำคัญ และมีช่องว่างขององค์ความรู้ที่สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ ซึ่งต้องอาศัยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก (Booth, Sutton, & Papaioannou, 2016) รวมถึงการเขียนบทนำที่ดีต้องสามารถโน้มน้าวให้ผู้อ่านเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของการทำวิจัยเรื่องนั้นได้

อย่างมีเหตุผล รวมถึงการทบทวนวรรณกรรม จำเป็นจะต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเรียบเรียงเนื้อหาให้เป็นระบบ โดยไม่เพียงแค่สรุปข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังต้องสามารถเปรียบเทียบและเชื่อมโยงองค์ความรู้จากผลงานวิจัยก่อนหน้าเพื่อนำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัยของตนเองได้ (Randolph, 2009) นอกจากนี้ต้องอาศัยทั้งทักษะทางการอ่านเชิงลึกและความสามารถในการเขียนเชิงวิชาการ ซึ่งต้องใช้เวลาและการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นความยากในการเขียนบทนำและทบทวนวรรณกรรมจึงรวมถึงกระบวนการคิด วิเคราะห์ และการสังเคราะห์องค์ความรู้ให้มีความเป็นระบบ สอดคล้องกับปัญหาวิจัยและนำไปสู่การออกแบบวิจัยที่มีคุณภาพในระยะต่อไป

การเขียนบทนำเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการทำวิจัย เนื่องจากเป็นการกำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาที่อธิบายปัญหาของการวิจัยและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทของงานวิจัยที่ศึกษา อย่างไรก็ตาม นักวิจัยหลายคนมักพบว่า การเขียนบทนำเป็นส่วนที่ยากที่สุดของงานวิจัย (Creswell & Creswell, 2018) โดยความยากในการเขียนบทนำอาจเนื่องมาจากปัญหาดังต่อไปนี้ (1) การกำหนดปัญหาการวิจัย ซึ่งการระบุปัญหาการวิจัยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของบทนำ เนื่องจากเป็นพื้นฐานของการออกแบบการศึกษา และการเลือกวิธีการวิจัย อย่างไรก็ตาม มีนักวิจัยจำนวนไม่น้อยมักประสบปัญหาในการระบุประเด็นวิจัยที่มีความสำคัญและสามารถศึกษาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้ (Bryman, 2021; Creswell, 2014; Saunders, Lewis, & Thornhill, 2019) (1.1) การเลือกประเด็นที่มีความสำคัญทางวิชาการ ซึ่งปัญหาวิจัยควรเป็นประเด็นที่มีคุณค่าทางวิชาการและได้รับความสนใจในวงวิชาชีพ เพื่อให้การวิจัยมีความน่าเชื่อถือและมีส่วนสนับสนุนต่อองค์ความรู้ (1.2) การระบุช่องว่างของงานวิจัย การกำหนดปัญหาวิจัยอย่างมีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเพื่อระบุช่องว่างขององค์ความรู้ที่มีอยู่เดิม อย่างไรก็ตาม นักวิจัยจำนวนไม่น้อยพบว่าการสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ และการอธิบายเหตุผลที่ทำให้การศึกษามีความสำคัญนั้นเป็นเรื่องที่ทำนาย (2) ความซับซ้อนของ

การทบทวนวรรณกรรมและการเชื่อมโยงข้อมูล การจัดทำบทนำของงานวิจัยจำเป็นต้องมีการอ้างอิงจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องก่อนหน้า เพื่อสร้างบริบทของปัญหาที่ศึกษา ซึ่งทำให้กระบวนการทบทวนวรรณกรรมเป็นขั้นตอนที่มีความซับซ้อนและใช้เวลานานักวิจัยจำเป็นต้องสามารถสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ และนำเสนอให้เชื่อมโยงกับประเด็นการวิจัยของตนเองได้อย่างเหมาะสม (Boote & Beile, 2005) โดยอุปสรรคที่พบได้บ่อยในขั้นตอนนี้ได้แก่ (Field, 2017; Fraenkel et al., 2018; Saunders et al., 2019; Tabachnick & Fidell, 2013) (2.1) การเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง นักวิจัยบางคนอาจไม่สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลวิชาการที่น่าเชื่อถือได้ หรือขาดทักษะในการใช้งานแหล่งข้อมูล เช่น Scopus หรือ Web of Science (2.2) การเชื่อมโยงแนวคิดจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แม้ว่านักวิจัยจะสามารถรวบรวมข้อมูลได้เพียงพอ แต่อาจยังขาดทักษะในการเชื่อมโยงข้อมูลเหล่านั้นให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของตนเอง (2.3) การเขียนบทนำให้กระชับและมีเหตุผล บทนำที่ดีควรอธิบายความเป็นมาของปัญหาอย่างกระชับ ชัดเจน และสามารถโน้มน้าวให้ผู้อ่านเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาได้ (3) ความชัดเจนในการกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษาถือเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยให้นักวิจัยสามารถวางแผนทางการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010; Pallant, 2020) โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้ (3.1) การกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจง วัตถุประสงค์ควรมีความชัดเจน วัดผลได้ และสอดคล้องกับปัญหาการวิจัย แต่พบว่านักวิจัยบางคนยังมีแนวโน้มการใช้ถ้อยคำที่กว้างหรือคลุมเครือ (3.2) การจำกัดขอบเขตของการศึกษา การกำหนดขอบเขตของการศึกษาที่แคบและชัดเจนช่วยให้การวิจัยมีความเป็นไปได้และมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม นักวิจัยบางคนมักกำหนดขอบเขตที่กว้างเกินไป ซึ่งอาจส่งผลให้การดำเนินงานวิจัยประสบความยากลำบาก

ส่วนการเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมในการวิจัยเป็นขั้นตอนสำคัญที่มีผลต่อความถูกต้อง และน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงนับเป็นความยากในการตัดสินใจในการที่จะเลือกใช้สถิติใดที่จะสอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Fraenkel

et al., 2018) ปัญหานี้จึงมักเกิดจากการขาดความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะของตัวแปร ประเภทของข้อมูล และสมมติฐานที่ใช้ในการทดสอบ อีกทั้ง ความซับซ้อนของสถิติบางประเภท เช่น การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง หรือการวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งจะต้องใช้ความรู้เชิงลึกด้านสถิติ และการใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อน (Creswell, 2012) หากไม่มีความเข้าใจอย่างเพียงพอ อาจนำไปสู่การเลือกใช้สถิติที่ไม่เหมาะสม และส่งผลให้การแปลผลผิดพลาด นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาถึงสมมติฐานเบื้องต้นของแต่ละสถิติเชิงอ้างอิง เช่น ความเป็นอิสระของข้อมูล การกระจายแบบปกติ หรือความแปรปรวนเท่ากัน ซึ่งมีผลต่อความถูกต้องของผลลัพธ์ที่ได้ หากละเลยเงื่อนไขต่าง ๆ อาจทำให้ผลการวิเคราะห์ไม่มีความน่าเชื่อถือในเชิงวิชาการ (Best & Kahn, 2006) ดังนั้น ในการเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมจึงไม่ใช่เพียงการเลือกเครื่องมือ แต่ยังต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ และการตัดสินใจเชิงวิเคราะห์อย่างรอบคอบ เพื่อให้การวิจัยมีคุณภาพ และผลลัพธ์ที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในทางวิชาการและปฏิบัติ

การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมถือเป็นกระบวนการสำคัญในงานวิจัย เนื่องจากนักวิจัยจำเป็นต้องพิจารณาจากปัจจัยหลายประการ เช่น ลักษณะของข้อมูล วัตถุประสงค์ของการศึกษา และข้อกำหนดของเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล (Field, 2017) ปัจจัยของความยากในการเลือกใช้สถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้ (1) ประเภทของข้อมูลและมาตรวัด เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเลือกใช้สถิติคือ ประเภทของข้อมูล เช่น ข้อมูลเชิงพรรณนา และข้อมูลเชิงปริมาณ (Stevens, 1946) ข้อมูลเชิงพรรณนามักใช้สถิติเชิงพรรณนา เช่น ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณสามารถใช้สถิติอนุมาน เช่น การวิเคราะห์ความแปรปรวน หรือ การวิเคราะห์การถดถอย (Pallant, 2020) (2) สมมติฐานของการทดสอบสถิติ การเลือกใช้สถิติต้องคำนึงถึงสมมติฐานของการทดสอบ เช่น ความเป็นอิสระของตัวแปร การแจกแจงแบบปกติ และความแปรปรวนที่เท่ากัน (3) วัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้สถิติ ตัวอย่างเช่น หากต้องการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม ควรใช้ t-test หรือ ANOVA แต่

หากต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ควรใช้สหสัมพันธ์เพียร์สัน หรือการถดถอยพหุคูณ (Hair et al., 2010) (4) ข้อจำกัดของเครื่องมือวิจัย ข้อจำกัดด้านซอฟต์แวร์ และการเข้าถึงเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลถือเป็นสิ่งสำคัญที่นักวิจัยจะต้องเลือกใช้ เพราะนักวิจัยบางท่านอาจขาดความชำนาญในการใช้ซอฟต์แวร์วิเคราะห์ข้อมูล เช่น SPSS, AMOS หรือ R (Schumacker & Lomax, 2016) (5) ข้อผิดพลาดในการเลือกใช้สถิติ โดยการใช้สถิติที่ไม่ถูกต้องสามารถนำไปสู่ข้อสรุปที่ผิดพลาด ซึ่งการใช้สถิติที่ไม่เหมาะสมอาจส่งผลต่อความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของผลการวิจัย ซึ่งอาจทำให้งานวิจัยนั้นขาดความน่าเชื่อถือ

สำหรับการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย ที่บุคลากรตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุดอีกประเด็นหนึ่ง สอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยของ Pattanasombutsook (2021) ที่พบว่า มิงงานวิจัยประมาณร้อยละ 71.97 ที่รายงานวิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้องตามหลักการ และอาจส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนจากการวัดที่ส่งผลต่อผลการวิจัย (Boonnak, 2023) ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการขาดความรู้ในวิธีการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือของผู้วิจัย (Alzaben et al., 2024; Hakami, 2023) โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจในการหาค่าความเชื่อมั่นของการวัด (Reliability) และความตรงของมาตรวัด (Scale Validity) ซึ่งเป็นปัญหาที่พบมากของนักวิจัยในหลากหลายสาขาวิชา (Lakshmi & Abdul, 2013) ซึ่งควรต้องมีแนวทางหรือคู่มือที่จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถหาประสิทธิภาพของเครื่องมือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามระเบียบวิธี (Kalkbrenner, 2021)

ส่วนระดับความรู้ของบุคลากรสถาบันฯ ที่ค่อนข้างดีในประเด็น (1) การสรุปผลการวิจัย (2) รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรม (3) การเขียนข้อเสนอแนะการวิจัย อาจมาจากการที่บุคลากรมีประสบการณ์วิจัยหรือเคยผ่านการอบรม สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Creswell & Creswell, 2017)

3. ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา
งานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสถาบันฯ นวัตกรรม
การเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า ปัญหาและอุปสรรค

ที่พบมากที่สุดคือ ด้านเวลา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ (1) ภาระงานประจำที่มากเกินไป เช่น งานบริหาร งานบริการวิชาการ และงานฝึกอบรม ซึ่งส่งผลให้มีเวลาสำหรับการทำวิจัยน้อยลง (Brew, 2001) จากงานวิจัยของ Lee and Bozeman (2005) พบว่า นักวิจัยที่มีภาระงานสูงมักมีผลงานวิจัยน้อยกว่านักวิจัยที่มีเวลาสำหรับการทำวิจัยอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ การจัดการประชุม การทำรายงาน และการเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงาน มักทำให้บุคลากรขาดเวลาสำหรับงานวิจัย (2) ความเครียดและความเหนื่อยล้าจากภาระงาน เนื่องจากการต้องบริหารเวลาระหว่างงานประจำและงานวิจัย อาจทำให้บุคลากรเกิดความเครียดและความเหนื่อยล้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานและแรงจูงใจในการทำวิจัย (Smeby & Try, 2005) จากการศึกษาของ Robinson, Lloyd, & Rowe (2013) พบว่า บุคลากรที่มีภาระงานในระดับสูงและไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอจากองค์กร มีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับการทำวิจัยลดลง ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่ยึดติดงานประจำเป็นภารกิจหลักที่ต้องดำเนินการก่อน เพื่อความมั่นคงในการปฏิบัติงานและการคงอยู่ในระบบขององค์กร รวมถึงภาระงานประจำที่มากเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด (Sisuday & Chuenchom, 2011) ทาง Google ได้กำหนดนโยบาย “20% Time” ซึ่งเป็นนโยบายที่เปิดโอกาสให้บุคลากรของ Google ใช้ร้อยละ 20 ของเวลาทำงานทั้งหมด ทำโครงการหรืองานวิจัยที่ตนเองสนใจและต้องการพัฒนา ซึ่งไม่ได้อยู่ในขอบเขตงานที่ได้รับมอบหมาย โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และการเรียนรู้ของบุคลากร เป็นการเพิ่มการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการดำเนินงานในภาพรวมขององค์กรได้ในอนาคต (Clark, 2022) (3) ข้อจำกัดของระบบสนับสนุนจากองค์กร แม้ว่าหลายองค์กรจะมีนโยบายในการสนับสนุนการทำวิจัย แต่หากไม่มีมาตรการที่ช่วยลดภาระงานประจำ เช่น การลดภาระงานสอนในช่วงเวลาที่ทำโครงการวิจัย หรือ การสนับสนุนทุนวิจัยและผู้ช่วยวิจัย ก็อาจทำให้บุคลากรยังคงเผชิญปัญหาด้านเวลาและไม่สามารถทำวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Bland, Center, Finstad, Risbey, & Staples, 2005) (4) แนวทางแก้ไขปัญหาการไม่มีเวลาทำวิจัย คือ การใช้

กลยุทธ์ทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กร จากงานวิจัยของ Creswell (2018) แนะนำว่า การบริหารเวลาที่ดี การวางแผนการทำงานระยะยาว และการตั้งเป้าหมายในการทำวิจัยอย่างชัดเจน สามารถช่วยให้บุคลากรบริหารเวลาได้ดีขึ้น ขณะที่องค์กรควรพิจารณาการสนับสนุนเชิงโครงสร้าง เช่น การให้เวลาสำหรับการทำวิจัย การลดภาระงานที่ไม่จำเป็น และการให้รางวัลสำหรับบุคลากรที่สามารถผลิตผลงานวิจัยได้อย่างต่อเนื่อง (Kline, 2015) นอกจากนี้ การที่บุคลากรยังต้องทำงานเพื่อตอบวิสัยทัศน์ขององค์กร สิ่งนี้เป็นอีกปัจจัยที่ทำให้บุคลากรขาดเวลาในการทำวิจัย เพราะวิสัยทัศน์ขององค์กรเป็นแนวทางสำคัญที่กำหนดทิศทาง กลยุทธ์ เป้าหมายขององค์กร และเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรดำเนินงานได้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร (Collins & Porras, 1996) งานวิจัยของ Kouzes and Posner (2017) ชี้ให้เห็นว่า องค์กรที่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสามารถสื่อสารไปยังบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีแนวโน้มที่บุคลากรจะมีแรงจูงใจและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์องค์กรและพฤติกรรมการทำงานของบุคลากร และจากงานวิจัยของ Bass and Riggio (2006) พบว่า ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์สามารถช่วยให้บุคลากรปรับตัวให้เข้ากับทิศทางขององค์กรได้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์กรที่ใช้ภาวะผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรเข้าใจบทบาทของตนเอง และสามารถทำงานได้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

เอกสารอ้างอิง

- Altschuld, J. W. & Kumar, D. D. (2010). *Needs assessment: An overview*. California: SAGE Publications.
- Alzaben, A. S., Almansour, M., Alzahrani, H. S., Alrumaihi, N. A., Alhamed, N. M., Albuhayjan, N. A., & Aljammaz, S. A. (2024). Development of valid and reliable questionnaires to evaluate knowledge, attitude, and practices (KAP) of lifestyle medicine domains. *Healthcare*, 12(16), 1652.
- Bass, B. M. & Riggio, R. E. (2006). *Transformational leadership*. (2nd ed.). New York: Psychology Press.
- Best, J. W. & Kahn, J. V. (2006). *Research in education*. (10th ed.). New Jersey: Pearson Education Inc.
- Bland, C. J., Center, B. A., Finstad, D. A., Risbey, K. R., & Staples, J. G. (2005). A theoretical, practical, predictive model of faculty and department research productivity. *Academic Medicine*, 80(3), 225–237. <https://doi.org/10.1097/00001888-200503000-00006>

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพะเยา สามารถนำผลการวิจัยไปออกแบบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของบุคลากร โดยเน้นพัฒนาทักษะด้านสถิติสำหรับการวิจัย รวมถึงพัฒนาแนวทางการเรียนรู้แบบรายประเด็นตามระดับความรู้ที่แตกต่างกัน อีกทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงานเพื่อแก้ปัญหาเรื่องการจัดสรรเวลาวิจัยอย่างเป็นทางการ และออกแบบหลักสูตรอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากร รูปแบบการเรียนรู้ กำลังใจและแรงจูงใจ และการสนับสนุนเชิงโครงสร้าง

มหาวิทยาลัยสามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดเป็นนโยบายในการจัดสรรทรัพยากรและพัฒนาโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยอย่างเป็นระบบและยั่งยืน โดยดำเนินการตามกรอบแนวคิดเชิงระบบ และการจัดการเชิงกลยุทธ์ รวมถึงการสนับสนุนด้านการวิจัย โดยกำหนดเวลาเฉพาะกิจและการให้คำปรึกษา เพื่อให้บุคลากรได้ทำวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อความสามารถในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย เช่น ความรู้ ทักษะ แรงจูงใจ เวลา และภาระงาน กับระดับความสามารถในการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงสาเหตุที่สามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายหรือออกแบบกิจกรรมพัฒนาต่อไป

- Boonnak, T. (2023). *Concepts of measurement, factors affecting measurement error, and quality assessment of validity and reliability of research instruments*. Retrieved from <https://bri.mcu.ac.th/wp-content/uploads/2023/05/%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%A7%E0%B8%94%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88-5-%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94.pdf> [In Thai]
- Boote, D. N. & Beile, P. (2005). Scholars before researchers: On the centrality of the dissertation literature review in research preparation. *Educational Researcher*, 34(6), 3–15.
- Booth, A., Sutton, A., & Papaioannou, D. (2016). *Systematic approaches to a successful literature review*. (2nd ed.). California: SAGE Publications.
- Brew, A. (2001). *The nature of research: Inquiry in academic contexts*. London: Routledge.
- Bryman, A. (2021). *Social research methods*. (6th ed.). Oxford: Oxford University Press.
- Clark, D. (2022). *Google's '20% rule' shows exactly how much time you should spend learning new skills—and why it works*. Retrieved from <https://www.cnn.com/2021/12/16/google-20-percent-rule-shows-exactly-how-much-time-you-should-spend-learning-new-skills.html>
- Collins, J. C. & Porras, J. I. (1996). Building your company's vision. *Harvard Business Review*, 74(5), 65–77.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. (4th ed.). New Jersey: Pearson Education Inc.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. (4th ed.). California: SAGE Publications.
- Creswell, J. W. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. (5th ed.). California: SAGE Publications.
- Creswell, J. W. & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. California: SAGE Publications.
- Creswell, J. W. & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. (5th ed.). California: SAGE Publications.
- Field, A. (2017). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. (5th ed.). California: SAGE Publications.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2018). *How to design and evaluate research in education*. (10th ed.). New York: McGraw–Hill Education.
- Gagne, R. M., Wager, W. W., Golas, K. C., & Keller, J. M. (2005). *Principles of instructional design*. California: Wadsworth/Thomson Learning.
- Galindo, M., Fennelly–Atkinson, R., Franklin, K., & Luna, C. L. (2024). *The Role of micro–credentials in lifelong learning and development: Empowering learners, empowering organizations*. California: Digital Promise.
- Garavan, T. N., Carbery, R., & Rock, A. (2016). *Handbook of research on strategic human capital resources*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- Hakami, M. S. (2023). Barriers to conducting and publishing scientific research among nursing faculty members in Saudi Arabia. *Journal of Multidisciplinary Healthcare*, 18(16), 2733–2743. doi: 10.2147/JMDH.S429478
- Hair JR, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis*. New Jersey: Prentice Hall.
- Health Systems Research Institute (HSRI). (2022). *Routine to research (R2R) framework for continuous improvement in healthcare*. Retrieved from <https://www.hsri.or.th/news/1/4485?utm>

- Institute for Learning Innovation, University of Phayao (UPII). (2023). *Mission and role of the Institute for Learning Innovation*. Retrieved from <https://upili.up.ac.th> [In Thai]
- Kalkbrenner, M. T. (2021). A practical guide to instrument development and score validation in the Social Sciences: The MEASURE approach. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 26(1), 1–18.
- Kline, P. (2015). *A handbook of test construction (psychology revivals): Introduction to psychometric design*. London: Routledge.
- Kouzes, J. M. & Posner, B. Z. (2017). *The leadership challenge: How to make extraordinary things happen in organizations*. (6th ed.). New Jersey: Wiley.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Lakshmi, S. V. & Abdul, C. (2013). Issues in reliability and validity of research. *International Journal of Management Research and Review*, 3(4), 2752–2758.
- Lee, S. & Bozeman, B. (2005). The impact of research collaboration on scientific productivity. *Social Studies of Science*, 35(5), 673–702. <https://doi.org/10.1177/0306312705052359>
- Mahidol University. (2022). *Guidelines for the advancement of support staff through routine-to-research (R2R) development*. Bangkok: Office of Human Resources, Mahidol University. [In Thai]
- Mental Health Center 3. (2024). *R2R (routine to research): From routine work to research*. Retrieved from https://mhc3.dmh.go.th/file/manual/E-Book_R2R.pdf [In Thai]
- National Research Council of Thailand. (2020). *Manual for routine to research development for government personnel*. Bangkok: National Publishing House. [In Thai]
- National Research Council of Thailand (NRCT). (2020). *Manual for transforming routine work into research for government personnel*. Bangkok: National Publishing House. [In Thai]
- Noe, R. A., Hollenbeck, J. R., Gerhart, B., & Wright, P. M. (2017). *Human resource management: Gaining a competitive advantage*. New York: McGraw-Hill Education.
- Nonthachai, P. (2019). Participatory organizational development and its impact on institutional performance. *Asian Research Review*, 10(3), 67–80. [In Thai]
- Office of Arts and Culture, Chiang Mai Rajabhat University. (2022). *Routine to research: R2R manual*. Retrieved from <https://www.culture.cmru.ac.th/web60/wp-content/uploads/manual/r2r.pdf> [In Thai]
- Office of the Commission on Higher Education Civil Service. (2021). *Guidelines for the development of university support staff through R2R*. Bangkok: Office of the Higher Education Commission. [In Thai]
- Pallant, J. (2020). *SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using IBM SPSS*. London: Routledge.
- Pattanasombutsook, M. (2021). Validation of nursing research reports and proper use of social science research instruments in publishing. *The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health*, 8(2), 189–204. [In Thai]
- Personnel Division, University of Phayao. (2024). *R2R show up 2024: Research presentation platform for routine work development*. Retrieved from <https://personnel.up.ac.th/ContentRead?c=R2RShowup2024> [In Thai]
- Plianbangchang, S. (2017). A view on routine to research (R2R). *Journal of Health Research*, 31(6), 417–419. <https://doi.org/10.14456/jhr.2017.51> [In Thai]

- Randolph, J. (2009). A guide to writing the dissertation literature review. *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 14(13), 1–13.
- Robinson, V. M. J., Lloyd, C. A., & Rowe, K. J. (2013). The impact of leadership on student outcomes: An analysis of the differential effects of leadership types. *Educational Administration Quarterly*, 44(5), 635 – 674. <https://doi.org/10.1177/0013161X08321509>
- Sarawasee, R. & Kanyamasa, S. (2019). Effectiveness of Routine to Research (R2R) in competency development among officials of health promotion operational support in the Department of Health. *Journal of Health Science of Thailand*, 28(3), 499 – 508. <https://thaidj.org/index.php/JHS/article/view/7196> [In Thai]
- Saunders, M. N. K., Lewis, P., & Thornhill, A. (2019). *Research methods for business students*. (8th ed.). New Jersey: Pearson.
- Schmidt, D., Webster, E., & Lyle, D. (2025). Mechanisms to build research capacity in the rural health workplace: A realist synthesis. *Frontiers in Medicine*, 12, 1584904.
- Schumacker, R. E. & Lomax, R. G. (2016). *A beginner's guide to structural equation modeling*. (4th ed.). London: Routledge.
- Serrat, O. (2017). *Knowledge solutions: Tools, methods, and approaches to drive organizational performance*. New York: Springer.
- Sisuyay, P. & Chuenchom, P. (2011). Factors affecting incomplete research within the specified period among staff of the Faculty of Applied Science. *Liberal Arts Journal, Ubon Ratchathani University*, 7(1), 173 – 190. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jla_ubu/article/view/94531 [In Thai]
- Smeby, J. C. & Try, S. (2005). Departmental contexts and faculty research activity in Norway. *Research in Higher Education*, 46(6), 593 – 619. <https://doi.org/10.1007/s11162-004-4133-3>
- Stevens, S. S. (1946). On the theory of scales of measurement. *Science*, 103(2684), 677 – 680.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. (6th ed.). New Jersey: Pearson.
- Thammasat University. (2021). *Criteria for evaluating support staff positions in the university*. Bangkok: Division of Human Resource Management, Thammasat University. [In Thai]
- Thasai, P., Kodchasit, S., & Jaroontham, O. (2022). Development of a training curriculum model to enhance continuous learning competency for transforming routine work into research among university support staff at Mahidol University. *Interdisciplinary and Sustainable Thai Journal*, 11(2), 314–326. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JIRGS/article/view/262172> [In Thai]
- University of Phayao. (2022). *Announcement of the University of Phayao: Criteria and procedures for granting research funding for routine-to-research development (R2R) 2022*. Retrieved from <https://personnel.up.ac.th/Upload/งานส่งเสริม/ประกาศหลักเกณฑ์%20256.pdf> [In Thai]
- University of Phayao. (2023). *Strategic plan of the Institute for Learning Innovation, University of Phayao*. Retrieved from <https://upili.up.ac.th> [In Thai]
- Wongwanich, S. (2007). *Needs assessment research*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Yimkhliap, W. (2025). Research competency: Routine to research (R2R). *Lawarath Social E-Journal*, 5(1), 175–192. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/lawarathjo/article/view/260393> [In Thai]

ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

LEADERSHIP IN THE DIGITAL ERA THAT AFFECTS THE ACADEMIC
ADMINISTRATION EFFICIENCY OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER BANGKOK
EASTERN BANGKOK DISTRICT

นำโชค มั่นคง^{1*} และ เตือนใจ ดลประสิทธิ์²

Namchok Munkhong^{1*} and Tuanjai Donprasit²

^{1, 2}มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 1 ถ.อุทัยนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 ประเทศไทย

^{1, 2}Suan Sunandha Rajabhat University, 1 Thong Nok Rd., Dusit Sub-district, Dusit District, Bangkok Province 10300 Thailand

*Corresponding author E-mail: s65561802082@ssru.ac.th

(Received: 6 Jun, 2025; Revised: 21 Nov, 2025; Accepted: 25 Nov, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และ 4) ศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก จำนวน 103 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 412 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.981 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .728 - .771 และ 4) ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัล และด้านคุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล มีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรเท่ากับ .810 ค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 65.60 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Y} = 1.266 + 0.324 X_1 + 0.279 X_3 + 0.162 X_4$$

$$\hat{Z} = 0.367 Z_1 + 0.303 Z_3 + 0.187 Z_4$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล, ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ, กรุงเทพตะวันออก

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) examine the level of digital-era leadership of school administrators; 2) investigate the level of academic administration efficiency of school administrators; 3) study the relationship between digital leadership and academic administration efficiency; and 4) identify the aspects of digital leadership that influence academic administration efficiency of school administrators under the Bangkok Metropolitan Administration, Eastern Bangkok District. The sample consisted of 103 basic education schools under the Eastern Bangkok District. The respondents were 412 individuals, including school directors, deputy directors in charge of academic affairs, heads of academic units, and teachers. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.981. Data were analyzed using a statistical software package, employing frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The results revealed that: 1) the overall level of digital-era leadership of school administrators was high; 2) the overall level of academic administration efficiency was at the highest level; 3) digital leadership had a positive and statistically significant relationship with academic administration efficiency at the .01 level, with correlation coefficients ranging from .728 to .771; and 4) three components of digital leadership including digital vision, digital communication, and digital morality and ethics significantly predicted academic administration efficiency, with a multiple correlation coefficient of .810 and predictive power of 65.60 percent. The prediction equations were:

$$\bar{Y} = 1.266 + 0.324 X_1 + 0.279 X_3 + 0.162 X_4$$

$$\hat{Z} = 0.367 Z_1 + 0.303 Z_3 + 0.187 Z_4$$

KEYWORDS: Digital-era Leadership, Academic Administration Efficiency, Eastern Bangkok District

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านวิทยาการของโลกในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้พลเมืองและพลโลกมีการติดต่อสัมพันธ์กันได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งกระแสโลกาภิวัตน์นำเข้าสู่ยุคแห่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองระหว่างประเทศ มีผลกระทบต่องานวิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่พลเมืองและพลโลกซึ่งต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนปัญหาในมิติต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (Office of the National Economic and Social Development Board, 2022) ได้กล่าวถึงการพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ไว้ว่า การพัฒนาคนให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมและบริการในอนาคต รวมถึงอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัลของประเทศ อีกทั้งเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ โดยการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ในหลากหลายภาคส่วนและหลากหลายมิติ ซึ่งมีความสอดคล้องกับเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความรู้และทักษะตามเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 นั่นคือ “ครู” ครูเป็นกลไกหลักที่สำคัญในการพัฒนาเยาวชน ผู้ซึ่งจะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต โดย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (National Education Act B.E. 2542, 1999) มาตรา 22 ระบุไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” และระบุในมาตรา 4 ไว้ว่า “ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน” ด้วยเหตุนี้ครูจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัล

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้ขับเคลื่อนทิศทางการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเอง พัฒนางาน พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิวัฒนาการเทคโนโลยีของโลกในยุคดิจิทัล ผู้บริหารจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความสามารถในการนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้ครูผู้สอน ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนได้พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา (Office of Educational Strategy Department of Education, 2020) ได้ระบุไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564–2569) ซึ่งกล่าวถึงวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครไว้ว่า “จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาสู่อัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานครที่พร้อมด้วยคุณธรรม” ภายใต้ 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย 1) ยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ 2) พัฒนาผู้เรียนตามอัตลักษณ์แห่งมหานคร 3) ยกระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง 4) พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการดิจิทัลเพื่อการศึกษา และ 5) พัฒนาทุนมนุษย์และบริหารจัดการสู่องค์กรสมรรถนะสูง ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำนโยบายการศึกษาสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา โดยการขับเคลื่อนผ่านสายงานบริหารหลักภายในสถานศึกษาทั้ง 4 ฝ่าย ประกอบด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายบริหารงานงบประมาณ ฝ่ายบริหารงานบุคคล และฝ่ายบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีความสำคัญที่สุดในการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากฝ่ายบริหารวิชาการเป็นฝ่ายงานหลักที่มีขอบข่ายหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มงานที่สำคัญยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้อาทิ งานพัฒนาหลักสูตร งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ งานวัดและประเมินผลการศึกษา และงานพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นต้น ซึ่งประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษานั้น จะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัด การเรียนการสอน ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการเป็นความสามารถ

ในการดำเนินงานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยหลักในการสร้างระบบการบริหารที่ผ่านการวางแผนและการวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอน นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายและความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ จึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพได้มากที่สุด สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง (Rungarunsangthong, 2019) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (National Education Act B.E. 2542, 1999) ได้ระบุไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ยุคดิจิทัลนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ไม่เพียงแต่การให้ครูและบุคลากรปรับมุมมองที่มีต่อเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการศึกษาเท่านั้น การยอมรับเทคโนโลยี นวัตกรรม หรือการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคลก็มีความสำคัญที่ต้องได้รับการสนับสนุน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมในการนำเทคโนโลยีมาใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้อย่างเชี่ยวชาญ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติของครูและบุคลากรทางการศึกษาแต่ละคนจนกลายเป็นวัฒนธรรมของสถานศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด สิ่งนี้จะแสดงให้เห็นถึงการยอมรับเทคโนโลยี นวัตกรรม ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงในระดับองค์การหรือระดับสถานศึกษา ซึ่งการเปลี่ยนผ่านโดยการนำเทคโนโลยี นวัตกรรม หรือการเปลี่ยนแปลงใดไปใช้ในองค์การหรือสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยกระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Chaemchay, 2019) ตลอดจนภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นของภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลซึ่งเป็นยุคที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านของเทคโนโลยีและการสื่อสาร อันส่งผลโดยตรงต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองและพลโลกที่มีคุณภาพ โดยในการบริหารการศึกษานั้น ฝ่ายงานที่เป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนคือฝ่ายบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นผลให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจในการศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน

วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

สมมุติฐานการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก มีความสัมพันธ์ในทางบวก
2. ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษา ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลจากแนวคิดของพิชญ์พิมล สุนทวงค์ (Sunthawong, 2022) สุกรีรัตน์ สุกใส (Suksai, 2022) รุจากรณณ์ ลักษณะดี (Laksanadee, 2022) ไวยวิทย์ มุลทรัพย์ (Moonsap, 2022) อาภาภรณ์ ภูศรี และพรวิทย์ จันทศิริสิริ

(Pusri & Chansirisira, 2022) ศึกษากฎพร ชาพิศร, วลัยพรรณ
อ้วนนาแว และจิตติยาภรณ์ เชาววารกุล (Chapisorn,
Ouannaweang, & Chaowarakul, 2023) และอดุลย์
วรรณปะกะ (Wunnapaka, 2023) ได้จำนวน 5 องค์ประกอบ คือ
1) วิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) ความรู้ในการใช้งานดิจิทัล
3) การสื่อสารดิจิทัล 4) คุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล และ
5) การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล

ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ จาก
แนวคิดของ ภูริรัตน์ สุกใส (Suksai, 2022) ธัญญา
คุณสุข (Khunsook, 2022) และณพรพรกรณ์ ชัยพรหม
(Chaiprom, 2022) ได้จำนวน 5 องค์ประกอบ คือ
1) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) การพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา 3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบ
โอนผลการเรียน 4) การนิเทศการศึกษา และ 5) การพัฒนา
และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาจึงสามารถสรุปกรอบ
แนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

- 1) วิสัยทัศน์ดิจิทัล
- 2) ความรู้ในการใช้งานดิจิทัล
- 3) การสื่อสารดิจิทัล
- 4) คุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล
- 5) การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล

ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

- 1) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- 4) การนิเทศการศึกษา
- 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเหตุผล (Causal Research) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพมหานครตะวันออก

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพ
ตะวันออก ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 131 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพ
ตะวันออก จำนวน 103 แห่ง มีขั้นตอนในการสุ่ม
กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง
การประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan
(1970) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัด
กรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก จำนวน 103
แห่ง

2. ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน
ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน
2) รองผู้อำนวยการสถานศึกษากลุ่มบริหารงาน
วิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน และ
3) ครูผู้สอน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 412 คน ด้วย
วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
(Kittinorarat & Acherayawathana, 2023)

ตารางที่ 1 สถานภาพพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n = 412)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	96	23.30
หญิง	316	76.70
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	40	9.71
30 – 40 ปี	76	18.45
41 – 50 ปี	173	41.99
51 – 60 ปี	123	29.85
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	124	30.10
ปริญญาโท	283	68.69
ปริญญาเอก	5	1.21
4. ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	103	25.00
รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ	60	14.56
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	43	10.44
ครู	206	50.00
5. ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน		
น้อยกว่า 6 ปี	94	22.81
6 – 10 ปี	60	14.56
11 – 15 ปี	40	9.71
16 – 20 ปี	87	21.12
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	131	31.80

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 76.70 ส่วนใหญ่อายุอยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 41.99 ส่วนใหญ่วุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโทร้อยละ 68.69 ส่วนใหญ่ตำแหน่งอยู่ในครู เป็นร้อยละ 50.00 ส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันมาแล้วมากกว่า 20 ปีขึ้นไป ร้อยละ 31.80

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) วุฒิการศึกษาสูงสุด และ 4) ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 30 ข้อ โดยจำแนกเป็นภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ดิจิทัล จำนวน 7 ข้อ 2) ความรู้ในการใช้งานดิจิทัล จำนวน 6 ข้อ 3) การสื่อสารดิจิทัล จำนวน 7 ข้อ 4) คุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล จำนวน 5 ข้อ 5) การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 30 ข้อ โดยจำแนกเป็นประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

- 1) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา จำนวน 7 ข้อ
- 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 7 ข้อ
- 3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน จำนวน 6 ข้อ
- 4) การนิเทศการศึกษา จำนวน 5 ข้อ
- 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 5 ข้อ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำแนวคิดมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการจะศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. สร้างแบบสอบถามตามโครงสร้างที่กำหนด

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อทำการตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติม สำหรับนำไปปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

5. ดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วเสนอแก่ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน และ 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดผล จำนวน 2 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญต้องเป็นอาจารย์หรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และ/หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC)

7. รวบรวมผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิง

เนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.80–1.00 หมายความว่า แบบสอบถามมีความสอดคล้องกันสามารถนำไปเป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ตลอดจนนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแบบสอบถาม

8. ดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามตามผลการสังเคราะห์และแนวทางที่ได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

9. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วพร้อมทั้งผลการประเมินและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง

10. นำแบบสอบถามมาทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษา จำนวน 10 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน ประกอบด้วย

1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน และ 3) ครูผู้สอน จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ

11. ดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ประจำสาขาบริหารการศึกษา เพื่อจัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครู และขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการเขตของกลุ่มเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 9 เขต เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร โดยทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์จำนวน 412 คน

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ได้ครบร้อยละ 100 เพื่อนำไปประเมินผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 โดยใช้สถิติซึ่งประกอบด้วยค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2-3 โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ซึ่งพิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1961) มีเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก นำเสนอเป็น 5 ตอน ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 412		ระดับภาวะผู้นำ	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล (X_1)	4.28	0.64	มาก	4
2. ด้านความรู้ในการใช้งานดิจิทัล (X_2)	4.26	0.59	มาก	5
3. ด้านการสื่อสารดิจิทัล (X_3)	4.34	0.62	มาก	1
4. ด้านคุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล (X_4)	4.34	0.65	มาก	2
5. ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล (X_5)	4.30	0.64	มาก	3
เฉลี่ย	4.31	0.59	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.65) ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล

อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.64) ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.64) และด้านความรู้ในการใช้งานดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ

2. ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 412		ระดับ ประสิทธิภาพ	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.53	0.60	มากที่สุด	4
2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.63	0.57	มากที่สุด	1
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.53	0.58	มากที่สุด	3
4. การนิเทศการศึกษา	4.60	0.59	มากที่สุด	2
5. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.53	0.61	มากที่สุด	5
เฉลี่ย	4.57	0.57	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาประเด็นประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.57) รองลงมาคือ การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.59) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.58)

การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.60) และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.61) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	Y_{tot}	ระดับความสัมพันธ์
X_1	1.000	–	–	–	–	.771**	สูง
X_2	.896**	1.000	–	–	–	.763**	สูง
X_3	.819**	.912**	1.000	–	–	.765**	สูง
X_4	.836**	.850**	.865**	1.000	–	.755**	สูง
X_5	.815**	.855**	.887**	.860**	1.000	.728**	สูง
X_{tot}	–	–	–	–	–	.803**	สูง

** $p < .01$

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล (X_1) ด้านความรู้ในการใช้งานดิจิทัล (X_2) ด้านการสื่อสารดิจิทัล (X_3)

ด้านคุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล (X_4) และด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล (X_5) กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .728 ถึง .771 มีความสัมพันธ์

ไปในทิศทางเดียวกันและทางบวก โดยด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล (X_1) ด้านความรู้ในการใช้งานดิจิทัล (X_2) ด้านการสื่อสารดิจิทัล (X_3) ด้านคุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล (X_4) และด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล (X_5) มีความสัมพันธ์กันภายในตัวแปรอยู่ในระดับสูง หากพิจารณารายด้านพบว่า ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุดคือด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .771 รองลงมา ได้แก่ ด้านการสื่อสารดิจิทัล (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

เท่ากับ .765 ด้านความรู้ในการใช้งานดิจิทัล (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .763 ด้านคุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .755 และด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .728 ตามลำดับ

4. ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา	b	SE _b	β	t	Sig.t
Constant	1.266	.120		10.526**	.000
ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล (X_1)	.324	.050	.367	6.504**	.000
ด้านการสื่อสารดิจิทัล (X_3)	.279	.057	.303	4.910**	.000
ด้านคุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล (X_4)	.162	.056	.187	2.890**	.004
R = .810, R ² = .656, Adj R ² = .653, SEE = .334, F = 8.354, Sig.F = .004					

** $p < .01$

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล (X_1) ด้านการสื่อสารดิจิทัล (X_3) และด้านคุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล (X_4) สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาได้ร้อยละ 65.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .324, .279 และ .162 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ .367, .303 และ .187 ตามลำดับ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรเกณฑ์ (ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา) และตัวแปรพยากรณ์ (X_1, X_3, X_4) มีค่าเท่ากับ .810 อำนาจพยากรณ์ร้อยละ 65.60 และค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากการพยากรณ์เท่ากับ .334 อีกทั้งจากผลการวิเคราะห์ยังพบอีกว่า

ด้านความรู้ในการใช้งานดิจิทัล (X_2) และด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล (X_5) ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อสังเกตผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก นับได้ว่าภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความรู้ในการใช้งานดิจิทัล (X_2) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .763 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงโดยมีความเป็นไปได้ว่า ด้านความรู้ในการใช้งานดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่ช่วยให้การบริหาร

งานวิชาการในปัจจุบันมีประสิทธิภาพและคล่องตัวมากยิ่งขึ้นทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา ตลอดจนการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้ความรู้ในการใช้งานดิจิทัลของผู้บริหาร ผสานกับขีดความสามารถของเทคโนโลยีสมัยใหม่ในปัจจุบันทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล (X_5) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .728 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงโดยมีความเป็นไปได้ว่าด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลเป็นตัวแปรที่ช่วยสร้างความเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานภายในสถานศึกษา ก่อให้เกิดการเรียนรู้และปรับตัวของผู้บริหาร ครู ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาด้วยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานจนกลายเป็นความปกติใหม่ของการดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาการของโลกในยุคปัจจุบันทำให้การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงขึ้น

สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในรูปคะแนนดิบ มีดังนี้

$$\hat{Y} = a + b_1X_1 + b_3X_3 + b_4X_4$$

$$\hat{Y} = 1.266 + 0.324X_1 + 0.279X_3 + 0.162X_4$$

สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในรูปคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้

$$\hat{Z} = \beta_1Z_1 + \beta_3Z_3 + \beta_4Z_4$$

$$\hat{Z} = 0.367Z_1 + 0.303Z_3 + 0.187Z_4$$

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .728 – .771

4. ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัล และด้านคุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล มีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรเท่ากับ .810 ค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 65.60 ค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากการพยากรณ์เท่ากับ .334 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Y} = 1.266 + 0.324X_1 + 0.279X_3 + 0.162X_4$$

$$\hat{Z} = 0.367Z_1 + 0.303Z_3 + 0.187Z_4$$

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทการดำเนินงานของสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน ซึ่งต้องอาศัยการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลของผู้บริหาร โดยผู้บริหารต้องมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร เพื่อกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ ค่านิยม และถ่ายทอดวิสัยทัศน์สู่ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา ในส่วนการสื่อสารดิจิทัล ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ และถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ทั้งยังสามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างองค์กรด้วยระบบเครือข่ายโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้การสื่อสาร การดำเนินงาน และการติดต่อประสานงานทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไวยวิทย์ มุลทรัพย์ (Moonsap, 2022) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา

มีความสามารถในการใช้ช่องทางสื่อสารสังคมออนไลน์ ตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการสื่อสารได้อย่างเชี่ยวชาญ และส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผลให้ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกรีรัตน์ สุกใส (Suksai, 2022) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการวิเคราะห์บริบทและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เป็นผลให้ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพิลา อำนาจ (Amnart, 2023) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีการพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินการจัดอบรม พัฒนาครูและบุคลากร ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัทธวรรณ วงษ์โพย (Wongpoy, 2023) ที่พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นการนำองค์การหรือหน่วยงานต่าง ๆ สามารถปรับตัวให้อยู่รอดในยุคดิจิทัลหรือยุคสมัยที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นการขับเคลื่อนได้โดยต้องอาศัยภาวะผู้นำดิจิทัลผู้นำในยุคดิจิทัล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีณญา ทองโคตร และวิเชียร รุ้อยินยง (Thongkhotr & Rooyuenyong, 2024) ที่พบว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลจะให้การสนับสนุนและช่วยเหลือครูผู้นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ยกย่อง ชื่นชมยินดีให้รางวัลและกำลังใจแก่ครูที่ผลิตและพัฒนาผลงานด้านนวัตกรรมจนเป็นที่ยอมรับ รวมถึงพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรวิชาชีพและมุ่งเน้นให้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี รวมถึงมีความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขต

กรุงเทพตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เพราะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุงการดำเนินงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดนโยบายการดำเนินงานและการตรวจสอบในทุก ๆ ด้านของการดำเนินงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นครยศสมบัติ และปทุมพร เปี้ยถนอม (Yossombut & Piatanom, 2023) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการร่วมกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา วางแผนการบริหารงานวิชาการ และการนำแผนลงไปสู่การปฏิบัติเชิงประจักษ์ครบถ้วนจึงทำให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติชัย อาจหาญ (Arthan, 2022) ที่พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมากเนื่องจาก มีการดำเนินงานวิชาการที่ครบถ้วนตามภารกิจ (4 ด้านหลัก) โดยมีภาวะผู้นำการสนับสนุน งบประมาณ และการใช้เทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณพรพรกมล ชัยพรหม (Chaiptom, 2022) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตรอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีกระบวนการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และมีการวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ ศักดาศักดิ์, มินมาส พรานป่า และเบญจวรรณ ศรีมารุต (Sakdasak, Pranpa, & Srimarut, 2022) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา คุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษามีผลโดยตรงจากการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา

จึงต้องตระหนักรู้และอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการในการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดตามเป้าหมายของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Xie and Zhang (2020) ที่พบว่า โรงเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมดี มีนักเรียนที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านวิชาการจำนวนมาก และมีเครื่องมือ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในการสนับสนุนการเรียนรู้มากกว่า จะมีประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถด้านวิชาการของนักเรียนสูงขึ้น

3. ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพมหานครตะวันออก มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันภายในตัวแปรอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ ค่านิยม และถ่ายทอดวิสัยทัศน์สู่ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา ตลอดจนมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ทั้งยังสามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างองค์กรด้วยระบบเครือข่ายโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้การสื่อสาร การดำเนินงาน และการติดต่อประสานงานทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพิลา อำนาจ (Amnart, 2023) ที่พบว่า ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โรจนศักดิ์ อินทนน (Intanon, 2023) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และมีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นผลให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัลกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ มาณพ (Manop, 2025) ที่พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านจริยธรรมใน

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการบริหารงานโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รดา บุญนาค, ชัยฤทธิ์ แสงสว่าง และสนั่น ประจจิตร (Bunnag, Saengsawang & Prachongchit, 2025) ที่พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลมีผลต่อการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญ โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการบริหารการศึกษามีความสัมพันธ์โดยตรงกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลที่แข็งแกร่งสามารถพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับงานวิจัยของศิวพร ทำตะลุง และอุไร สุทธิแย้ม (Tumtalung & Suthiyam, 2025) ที่พบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมแสดงออกถึงความมีภาวะผู้นำยุคดิจิทัล โดยที่ผู้บริหารมีความสามารถในการมองภาพอนาคต มีมุมมองเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย คำนึงถึงเรื่องจริยธรรมและกฎหมายของเทคโนโลยีดิจิทัล และปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของสื่อดิจิทัล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลลิตา ไสยสัตย์ และศศิธรดา แพงไทย (Saiyasat & Pangthai, 2025) ที่พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลของผู้บริหารเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์และพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

4. ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพมหานครตะวันออก พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

3 ตัวแปร ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัล และด้านคุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล โดยทั้ง 3 ตัวแปรนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์และมีค่าอำนาจการพยากรณ์ ร้อยละ 65.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ เพื่อเป็นทิศทางการทำงานของสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลอย่างชัดเจน อีกทั้งการกำหนดโครงการและ กิจกรรมที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ดิจิทัลของสถานศึกษา ตลอดจนสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรสามารถปฏิบัติตาม วิสัยทัศน์ดิจิทัลของผู้บริหารได้ ด้านการสื่อสารดิจิทัล เป็นทักษะที่สำคัญในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ทั้งยังสามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างองค์กรด้วยระบบเครือข่าย โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้การสื่อสารสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงาน และประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในด้านคุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล ผู้บริหาร สถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นแบบอย่าง ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลด้วยความรู้ความเข้าใจและมี คุณธรรมประจำใจ และเป็นผู้ที่สร้างความเท่าเทียม โดยเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึง เทคโนโลยีดิจิทัล ตลอดจนมีการกำหนดนโยบาย เพื่อสร้างความตระหนักถึงความสัมพันธ์ของเทคโนโลยีกับ จรรยาบรรณ จึงทำให้ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพิลา อำนาจ (Amnart, 2023) ที่พบว่า ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้าง เครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้าน การเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล และด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 59.80 และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ โรจนศักดิ์ อินทนนท์ (Intanon, 2023) ที่พบ ว่าโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จจะต้องอาศัยภาวะผู้นำใน ยุคดิจิทัลที่ผู้บริหารจำเป็นต้องเข้าใจทิศทางการเปลี่ยนแปลง ขององค์กร มีวิสัยทัศน์และทิศทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน กระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษารู้เท่าทันเทคโนโลยีและ พร้อมขับเคลื่อนองค์กรด้วยเทคโนโลยี เป็นผลให้อำนาจ

พยากรณ์ของภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ที่นำ มาวิเคราะห์ จำนวน 5 ด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ในยุคดิจิทัล จำนวน 2 ด้าน สามารถพยากรณ์ประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการโดยรวมของโรงเรียนได้ โดยมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการคิดสร้างสรรค์ และสร้างนวัตกรรม และด้านการทำงานเป็นทีมและ ความร่วมมือ โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการโดยรวมของโรงเรียนได้ร้อยละ 61.90 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณา มานพ (Manop, 2025) ที่พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสหวิทยาเขต นนทบุรี 3 ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านจริยธรรมใน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการบริหารงานโดย ใช้ข้อมูลสารสนเทศ สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพของ ผู้เรียน ซึ่งเป็นอีกหนึ่งตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลลิตา ไสยสัตย์ และศศิธรา แพงไทย (Saiyasat & Pangthai, 2025) ที่พบว่า ภาวะ ผู้นำดิจิทัลด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการสื่อสารดิจิทัล และ ด้านการรู้ดิจิทัล สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผล ของสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประสิทธิผลของ สถานศึกษา โดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามี บทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งการพัฒนาภาวะ ผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นประเด็นเร่งด่วน ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและดำเนินการ อย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาพบว่าระดับภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขต กรุงเทพมหานครตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ย ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ ด้านความรู้ในการใช้งานดิจิทัล ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล และด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล

ดังนั้นผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ในการใช้งานดิจิทัล เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัลและการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลให้ครูและบุคลากรมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ เพื่อให้สถานศึกษาพร้อมรับมือกับวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน

2. ผลการศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโดยมีการส่งเสริมให้ครูพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว แม่นยำ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- Amnart, P. (2023). *Digital leadership of school administrators affecting the effectiveness of academic affairs administration in school under Buengkan Primary Educational Service Area Office*. (Master of Education thesis, Educational Administration, Graduate School, Sakon Nakhon Rajabhat University). [In Thai]
- Arthan, K. (2022). *Administrative factors affecting the effectiveness of academic affairs administration in schools under Mukdahan Primary Educational Service Area Office*. (Master's thesis, Educational Administration Program, Graduate School, Rajabhat Sakon Nakhon University). [In Thai]
- Bunnag, R., Saengsawang, C., & Prachongchit, S. (2025). The digital leadership of school administrators and its impact on academic management in educational institutions under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 3. *Journal of Mani Chettha Ram Wat Chommani*, 8(1), 282–293. Retrieved from <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JMCR/article/view/6510/4328> [In Thai]
- Chaemchoy, S. (2019). *School management in digital in digital era*. (2nd ed.). Bangkok: Chula Press. [In Thai]

3. ผลการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำดิจิทัล เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้บริหารเปิดรับมุมมองใหม่ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าใช้ในการบริหารและพัฒนาผู้เรียน และยังสนับสนุนครูให้มีอิสระในการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและส่งผลที่ดีไปถึงยังผู้เรียนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลข้อมูลการวิจัยที่ได้มาประกอบการพัฒนารูปแบบ แนวคิด และแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษารูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) หรือการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) เพื่อให้ได้วิธีการนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

- Chaiprom, N. (2022). *Academic affairs administration of Matthayom Wat Benchamabophit School*. (Master's Independent Study, Educational Administration Program, Faculty of Education, Silpakorn University). [In Thai]
- Chapisorn, K., Ouannaweang, W., & Chaowarakul, J. (2023). Digital leadership of school administrators in Bang Phlat private schools, Bangkok. *SWU Educational Administration Journal*, 20(39), 115–126. <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/EAJ/article/view/15965/12763> [In Thai]
- Intanon, R. (2023). *Leadership of administrators in the digital Era affecting the effectiveness of school administration under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon*. (Master of Education thesis, Educational Administration, Graduate School, Sakon Nakhon Rajabhat University). [In Thai]
- Khunsook, T. (2022). *Academic administration affecting active learning management of secondary schools in Chanthaburi Province*. (Master's Thesis, Educational Administration Program, Faculty of Education, Rajabhat Rambhai Barni University). [In Thai]
- Kittinorarat, J. & Acherayawathana. A. (2023). Sampling in research: Principles, methods, and applications. *Educational Management and Innovation Journal*, 2(1), 39–55.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.
- Laksanadee, R. (2022). *Digital leadership of school administrators in Banbueng 1 cluster under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 1*. (Independent Study, Educational Administration Program, Faculty of Education, Krirk University). [In Thai]
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw–Hill.
- Manop, S. (2025). Digital leadership of educational administrators that affects the quality of students in Nonthaburi Cluster 3 under the Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office. *Journal of Educational Innovation and Research*, 9(3), 1464–1478.
- Moonsap, W. (2022). *Development of program to enhance digital leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Kalasin*. (Master of Education thesis, Educational Administration and Development, Mahasarakham University). [In Thai]
- National Education Act B.E. 2542. (1999, August 14). *Royal Gazette*, Vol. 116, No. 74 A, p. 1–46. [In Thai]
- Office of Educational Strategy Department of Education. (2020). *Basic education development plan*. Bangkok: Author. [In Thai]
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2022). *The 13th National Economic and Social Development Plan*. Bangkok: Office of the Prime Minister. [In Thai]
- Pusri, A. & Chansirisira, P. (2022). Strategies for the development of digital leadership for administrators of small schools under the Office of Mahasarakham Primary Educational Service Area 2. *Journal of Buddhist Philosophy and Evolution*, 6(2), 200–211. Retrieved from <https://ojs.mbu.ac.th/index.php/jbpe/article/view/1914/1249>
- Rungarunsangthong, S. (2019). *Basic education school administration toward effectiveness*. (Master's thesis, Educational Administration Program, Silpakorn University). [In Thai]

- Saiyasat, L. & Pangthai, S. (2025). Digital leadership of school administrators affecting school effectiveness under Loei Primary Educational Service Area Office 3. *Journal of Integration Social Sciences and Development*, 5(1), 63–76. Retrieved from <https://so15.tci-thaijo.org/index.php/JISSD/article/view/1750/960>
- Sakdasak, W., Pranpa, M., & Srimarut, B. (2022). Development guidelines for sustainable leadership and academic administrative efficiency of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi. *Journal of Education Studies*, 50(1), EDUCU5001008. DOI: 10.14456/educu.2022.8
- Suksai, P. (2022). *The relationship between digital leadership of school administrators and school's innovation organization capability in secondary schools in Uttaradit Province*. (Master's Independent Study in Educational Administration, Naresuan University). [In Thai]
- Sunthawong, P. (2022). *The guidelines to develop the digital leadership for teachers under the Secondary Educational Service Area Office Mahasarakham*. (Master's Thesis in Educational Administration and Development, Mahasarakham University). [In Thai]
- Thongkhotr, S. & Rooyuenyong, W. (2024). The school administrators' digital-era leadership under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4. *NEU Academic and Research Journal*, 14(3), 1–10.
- Tumtalung, S. & Suthiyam, U. (2025). The relationship between the digital leadership of educational administrators and teacher performance under Bangkok Metropolitan Administration. *Journal of Education Burapha University*, 36(2), 66–78.
- Wongpoy, L. (2023). *Digital leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Kalasin*. (Master's thesis, Educational Administration Program, Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University). [In Thai]
- Wunnapaka, A. (2023). *Digital leadership of administrators affecting the operational effectiveness of student assistance system in schools under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom*. (Master's Thesis, Educational Administration Program, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University). [In Thai]
- Xie, Y. & Zhang, W. (2020). Exploring the key factors of high-achieving schools: A study of Chinese secondary schools. *Asia Pacific Journal of Education*, 40(2), 172–187.
- Yossombut, N. & Piatanom, P. (2023). Academic administration of schools under Eastern Bangkok Group, Bangkok Metropolitan Administration. *Phetchabun Rajabhat Journal*, 25(1), 51–62.

การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารและการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์
DEVELOPING COMMUNICATIVE COMPETENCY AND HIGHER-ORDER THINKING
COMPETENCY OF GRADE 9 STUDENTS USING THE SYNECTICS LEARNING
APPROACH INTEGRATED WITH SOCIAL MEDIA

นันท์นภัส ธนะสัมบัน^{1*} และ ดนิตา ดวงวิไล²

Nannapat Tanasamban^{1*} and Dhanita Doungwilai²

^{1,2}มหาวิทยาลัยขอนแก่น 123 หมู่ 16 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002 ประเทศไทย

^{1,2}Khon Kaen University, 123 Moo 16 Mittraphap Road, Nai Mueang Sub-district, Mueang District, Khon Kaen Province 40002
Thailand

*Corresponding author E-mail: nannapat_ta@kkumail.com

(Received: 27 May, 2025; Revised: 3 Dec, 2025; Accepted: 5 Dec, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารและการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งนักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ระดับสามารถขึ้นไป กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 35 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารและการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x} = 4.91$, S.D. = 0.01) 2) เครื่องมือที่ใช้สะท้อนผล (1) แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ (2) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน และ (3) แบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ มีค่าอยู่ในระดับสามารถนำไปใช้ได้ (IOC = 0.90, $p = 0.78$, $r = 0.41$, ค่าความเชื่อมั่น = 1) และ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล (1) แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ และ (2) แบบประเมินสมรรถนะการคิดขั้นสูงอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า หลังจาได้รับจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ นักเรียนร้อยละ 91.43 มีสมรรถนะการสื่อสารผ่านเกณฑ์ระดับเหนือความคาดหวัง และนักเรียนร้อยละ 94.29 มีสมรรถนะการคิดขั้นสูงผ่านเกณฑ์เหนือความคาดหวัง ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถใช้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะการคิดขั้นสูงซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนและการทำงานในศตวรรษที่ 21 ได้ รวมถึงการใช้สื่อสังคมออนไลน์มาร่วมในการจัดการเรียนการสอนเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์สำคัญสำหรับการสร้างบรรยากาศและจูงใจนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนอีกด้วย

คำสำคัญ: สมรรถนะการสื่อสาร, สมรรถนะการคิดขั้นสูง, มัธยมศึกษา, การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน วิชาเฉพาะการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ ดร.สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

ABSTRACT

This action research aimed to develop Grade 9 students' communication competency and higher-order thinking competency through Synectics-based learning management integrated with social media, targeting an 80% proficiency level. The participants consisted of 35 Grade 9/1 students (Section 1 of Grade 9) from the first semester of the 2024 academic year at Khon Kaen University's Demonstration School, Secondary Section (Faculty of Education), selected by cluster random sampling. Research instruments included 1) Experimental tools including lesson plans designed to enhance students' communication and higher-order thinking competencies, rated highly appropriate by experts ($\bar{x} = 4.91$, S.D. = 0.01); 2) Reflective tools, comprising of an instructional record form, classroom observation form, and an end-of-cycle test, all at an applicable level (IOC = 0.90, p = 0.78, r = 0.41, reliability = 1); and 3) Assessment tools, including a communication competency assessment and a higher-order thinking competency assessment, both at acceptable levels. Data analysis employed the mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), and percentage.

Results revealed that 91.43% of students achieved communication competency above the expected level, and 94.29% achieved higher-order thinking competency above the expected level after receiving Synectics-based instruction integrated with social media. These findings affirm that the Synectics learning model effectively enhances communication and higher-order thinking competencies, which are essential skills for 21st-century learning and work. The integration of social media also contributed to creating an engaging learning environment and motivating students.

KEYWORDS: Communicative Competency, Higher Order Thinking Competency, Secondary Education, Synectics Learning Approach with Social Media

บทนำ

การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 อยู่ในช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นักเรียนจึงควรมีทักษะจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 คือ การเรียนรู้ 3Rs 8Cs ตามที่กล่าวในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (Office of the Education Council, 2017) โดย 3R คือ อ่านออก (Reading) เขียนได้ (Writing) และคิดเลขเป็น (Arithmetics) และ 8C คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและสามารถแก้ไขปัญหาได้ (Critical Thinking and Problem Solving) การคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดเชิงนวัตกรรม (Creative and Innovation) ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม (Cross Cultural Understanding) ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะความเป็นผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) ทักษะในการสื่อสารและการรู้เท่าทันสื่อ (Communication Information and Media Literacy) ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และรู้เท่าทันเทคโนโลยี (Computing and IT Literacy) ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และมีความเมตตา กรุณา คุณธรรมและระเบียบวินัย (Compassion) ซึ่งเป็นทักษะที่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนเติบโตไปเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นระบบการศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของเยาวชนและสังคม โดยอาศัยวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน อีกทั้งทักษะจำเป็นดังกล่าวสอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กล่าวว่า สมรรถนะแบ่งออกเป็น สมรรถนะพื้นฐานและสมรรถนะหลักสำคัญ โดยสมรรถนะที่กำหนดเป็นพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นความสามารถติดตัวเมื่อจบการศึกษา ประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี (Ministry of Education, 2008) และสมรรถนะหลักสำคัญได้แก่ ด้านทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน ด้านทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ ด้านทักษะการคิดขั้นสูงและการพัฒนานวัตกรรม ด้านการรู้เท่าทันสื่อ ด้านการสื่อสาร ด้านการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีมและมีภาวะผู้นำ และด้านการเป็นพลเมืองต้นรู้ที่มีสำนึกสากล

(Office of the Education Council, 2021) ซึ่งสมรรถนะพื้นฐานและสมรรถนะหลักสำคัญเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้ หรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนานักเรียนให้เรียนรู้ได้ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ความรู้ที่เป็นองค์ประกอบของสมรรถนะหลักจะเป็นองค์ความรู้เชิงกระบวนการ (Procedural Knowledge) ซึ่งเป็นการปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของสมรรถนะนั้น ๆ เช่น ความรู้ที่เป็นองค์ประกอบของสมรรถนะการคิดขั้นสูงเป็นชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดประเภทต่าง ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ และการคิดสร้างสรรค์ จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า สมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะการคิดขั้นสูงนั้นมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับ Gil-Galván, Martín-Espinosa, and Gil-Galván (2023) ที่กล่าวว่า สมรรถนะการสื่อสารทางภาษาเป็นสิ่งจำเป็นในการตอบสนองความต้องการของมหาวิทยาลัยและความต้องการของตลาดแรงงานในศตวรรษที่ 21 โดยสมรรถนะการสื่อสารเป็นสมรรถนะที่กำหนดให้เป็นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นเพื่อให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้สึกลึกซึ้ง ความคิด ความต้องการ และประสบการณ์ของตนได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ยังหมายถึงความสามารถในการสื่อสารโดยใช้การฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน เป็นเครื่องมือในการรับแลกเปลี่ยน และถ่ายทอดสารผ่านช่องทางหลากหลายอย่างถูกต้อง เหมาะสม มีวิจารณญาณ มีเจตนาที่ดีอยู่บนพื้นฐานของค่านิยมและคุณธรรม เพื่อแจ้งข้อมูล รับทราบข้อมูล ให้ความรู้ เรียนรู้ สร้างความเพลิดเพลิน ชักจูง/โน้มน้าว/จูงใจ ตัดสินใจหรือกระทำการใด ๆ ที่นำไปสู่การสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างบุคคล ชีวิตที่มีคุณภาพ ก่อประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคม จรรโลงสังคมให้ดีขึ้น รวมถึงการสืบสาน ถ่ายทอด และต่อยอดสิ่งที่ดีงามของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย (Office of the Education Council, 2021) ซึ่งสอดคล้องกับจันทิมา นิลอุบล, ปฐมภรณ์ พิมพ์ทอง, และชาธิณี ตรีวรัญญ (Ninaubon, Pimthong, & Triwaranyu, 2023) ที่กล่าวว่า สมรรถนะการสื่อสาร คือ การรับและส่งข้อมูล ข้อเท็จจริงและความรู้สึก การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการสื่อสารทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาโดยเลือกและผลิตสื่อได้เหมาะสมกับวัย ดังนั้นหากนักเรียนมีสมรรถนะการสื่อสาร

ในระดับสามารถขึ้นไป จะสามารถสร้างงานที่มีประสิทธิภาพจากการสื่อสารให้บุคคลมีความเข้าใจระหว่างกันได้

นอกจากนี้ยังต้องอาศัยหลักเหตุผลเพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ และพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล และสามารถเสนอความคิดเห็นและข้อโต้แย้งของตนเองได้โดยมีหลักฐานสนับสนุนหากมีความคิดที่แตกต่าง อีกทั้งสร้างความน่าเชื่อถือของการสื่อสารผ่านสมรรถนะด้านการคิดขั้นสูงที่หมายถึง การคิดที่มีความซับซ้อนประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนของการคิดหลายขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนต้องอาศัยการสื่อสารและทักษะการคิดที่เป็นแกนหลายทักษะเพื่อให้ได้คำตอบหรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ฯลฯ (Office of the Education Council, 2021) จะเห็นได้ว่า สมรรถนะการคิดขั้นสูงสำหรับการเรียนภาษาไทยในปัจจุบันตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แม้จะมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 คือ การเรียนรู้ 3Rs 8Cs ซึ่งการสื่อสารเป็นส่วนหนึ่งของ 8C แล้ว ยังพบประเด็นปัญหาการใช้ภาษาไทยคือ การใช้ภาษาในปัจจุบันมีความหลากหลายมากขึ้นไม่จำกัดเฉพาะการสื่อสารโดยตัวอักษรเท่านั้น ซึ่งส่งผลให้ภาษาที่ใช้สื่อสารกันเปลี่ยนแปลงไปจากภาษามาตรฐาน เนื่องจากพัฒนาของเทคโนโลยีจึงทำให้เกิดความเคยชินจนส่งผลต่อการใช้ภาษาสื่อสารผิดในชีวิตประจำวัน และปัญหาที่สืบเนื่องมาจากประเด็นแรกคือ การเรียบเรียงลำดับเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนขาดการคิดขั้นสูงที่ใช้ในการเชื่อมโยงและถ่ายทอดเรื่องราวออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรได้ (Khumting, Sangkhaphanthanon, & Rodsap, 2020)

ส่วนบริบทของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) นั้น นักเรียนมีผลคะแนนการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) ปีการศึกษา 2566 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในรายวิชาภาษาไทย พบว่า คะแนนด้านการเขียน คะแนนหลักการใช้ภาษา และคะแนนด้านการอ่าน การฟัง การดูและการพูด อยู่ในระดับต่ำกว่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่คะแนนเฉลี่ย 66.19, 57.69, 77.14, 86.67 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า

นักเรียนควรได้รับการพัฒนาให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น (Khon Kaen University, Demonstration School, 2023) อย่างไรก็ตามสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียนจะพัฒนาขึ้นไปสู่ระดับสมรรถนะได้ จะต้องอาศัยสมรรถนะการคิดขั้นสูงที่ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเรียบเรียงข้อมูลที่ใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีเหตุผล

นอกจากปัญหาด้านการเขียนและการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยและการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารแล้วยังต้องอาศัยตัวกลางในการเรียนและกระตุ้นนักเรียนซึ่งก็คือผู้สอนที่ต้องหันมาให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดและการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำไปปรับการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนให้เหมาะสม อีกทั้งการจัดการเรียนรู้ต้องมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ คือ ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจนชำนาญ แต่ในทางปฏิบัติยังพบปัญหาอีกมาก โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารและการคิดขั้นสูงจำเป็นต้องมีเทคนิคในการจัดการเรียนรู้ซึ่งเทคนิคหนึ่งนั้นคือการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ โดย Gordon (1961) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียน โดยการนำเอาการเปรียบเทียบมาให้นักเรียนได้พิจารณาและเปรียบเทียบอย่างละเอียดและเป็นระบบ เมื่อการเปรียบเทียบมาถึงจุดหนึ่ง นักเรียนจะสามารถเสนอบทเรียนหรืองานของเขาในมิติที่ต่างออกไปจากกรอบแนวคิดเดิม ๆ ได้ เป้าหมายหลักของการสอน คือ การฝึกฝนให้นักเรียนเกิดความคิดในบทเรียนเพื่อการแก้ปัญหาหรือการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาโดยใช้การเปรียบเทียบมาเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์สอดคล้องกับปิริยะพงศ์ พิมพะลัป (Pimpalub, 2022) ที่กล่าวว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นลำดับขั้นตอนฝึกคิดเปรียบเทียบ และการแสดงความรู้สึกนึกคิดได้อย่างอิสระ นักเรียนเกิดกระบวนการคิดเพื่อถ่ายทอดออกมาผ่านงาน พร้อมทั้งรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น จึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์นั้นมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารและการคิดขั้นสูง โดยใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์

ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ตามฟิลิกส์ ฌอน บัวกนก และไพศาล สุวรรณน้อย (Buakanok & Suwannoi, 2011) โดยมีโครงสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยซินเนคติกส์ ชื่อว่า CAPUCHINO Model มีชั้นสอน ได้แก่ ชั้นที่ 1 หลักการเนื้อหา (Content) ชั้นที่ 2 การเปรียบเทียบ (Analogy) ชั้นที่ 3 ตรวจสอบ (Prove) ชั้นที่ 4 ปัญหา (Unfamiliar Task) ชั้นที่ 5 เห็นพ้องต้องกัน (Coincident) ชั้นที่ 6 ความรู้สึก (His/her Feeling) ชั้นที่ 7 เปรียบเทียบตรงข้าม (Indirect) ชั้นที่ 8 เปรียบเทียบแนวใหม่ (New Analogy) และชั้นที่ 9 กลับสู่ต้นเหตุ (Original Reverse) ซึ่งผู้สอนต้องดำเนินการหาวิธีช่วยในการแก้ไขความสามารถในการสื่อสารเพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดขั้นสูงโดยการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกด้านพฤติกรรมและความคิดได้อย่างอิสระ ไม่ควรเคร่งครัดในการกำหนดกฎเกณฑ์ แต่ควรสนใจเรื่องความคิดและจินตนาการของนักเรียน

เนื่องจากสถานการณ์ในปัจจุบัน การใช้เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่เข้ามามีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวัน ไม่เว้นแม้กระทั่งการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน การนำสื่อสังคมออนไลน์มาประยุกต์เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้จึงเป็นการกระตุ้นนักเรียนให้มีส่วนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนและแสดงความสามารถในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นจึงใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ของฟิลิกส์ ฌอน บัวกนก และไพศาล สุวรรณน้อย (Buakanok & Suwannoi, 2011) ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ชั้นที่ 1 การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ชั้นที่ 4 การนำสื่อสังคมออนไลน์มาสร้างสรรค์ปัญหาและเป็นตัวเลือกในการนำเสนอ และชั้นที่ 9 การนำสื่อสังคมออนไลน์มาเป็นสื่อในการเผยแพร่ผลงาน ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจึงมีความสนใจในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารและการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาสมรรถนะการสื่อสารและการคิดขั้นสูงให้อยู่ในระดับสามารถขึ้นไป และเพื่อ

พัฒนาให้นักเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและแนวทางการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ นักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ระดับสามารถขึ้นไป

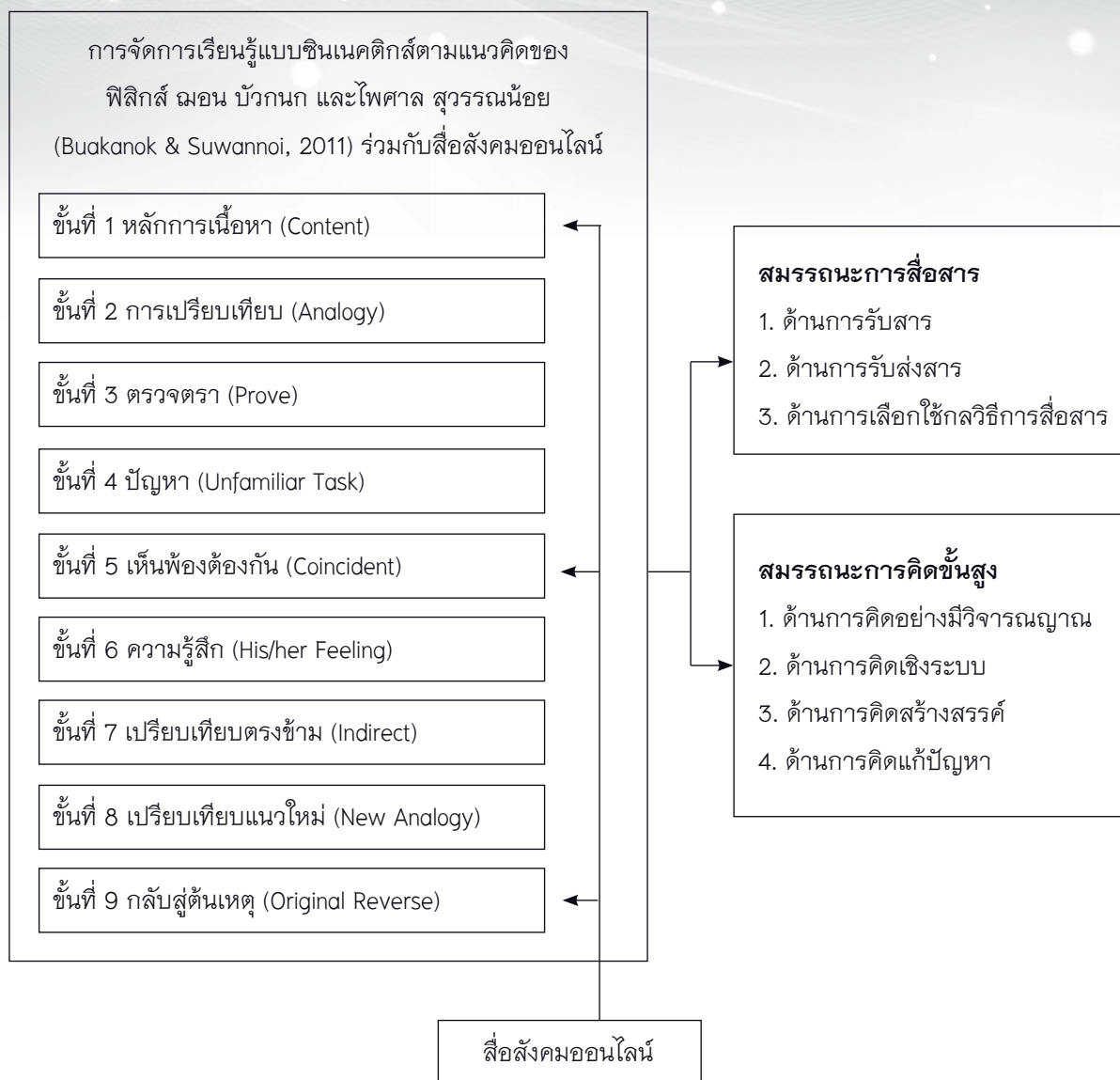
2. เพื่อพัฒนาสมรรถนะการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ นักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ระดับสามารถขึ้นไป

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ มีสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะการคิดขั้นสูงผ่านเกณฑ์ระดับสามารถขึ้นไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์จากแนวคิดของฟิลิกส์ ฌอน บัวกนก และไพศาล สุวรรณน้อย (Buakanok & Suwannoi, 2011) โดยมีโครงสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยซินเนคติกส์ ชื่อว่า CAPUCHINO Model ซึ่งมี 9 ขั้นตอน และนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ประกอบในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ชั้นที่ 1 หลักการและเนื้อหา (Content) เพื่อใช้เป็นสื่อสำหรับการศึกษาเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 4 ปัญหา (Unfamiliar Task) เพื่อใช้ในการกำหนดปัญหาและสื่อในการนำเสนอ และชั้นที่ 9 กลับสู่ต้นเหตุ (Original Reverse) เพื่อใช้เป็นสื่อในการนำเสนอและเผยแพร่ผลงานของนักเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารและการคิดขั้นสูง จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

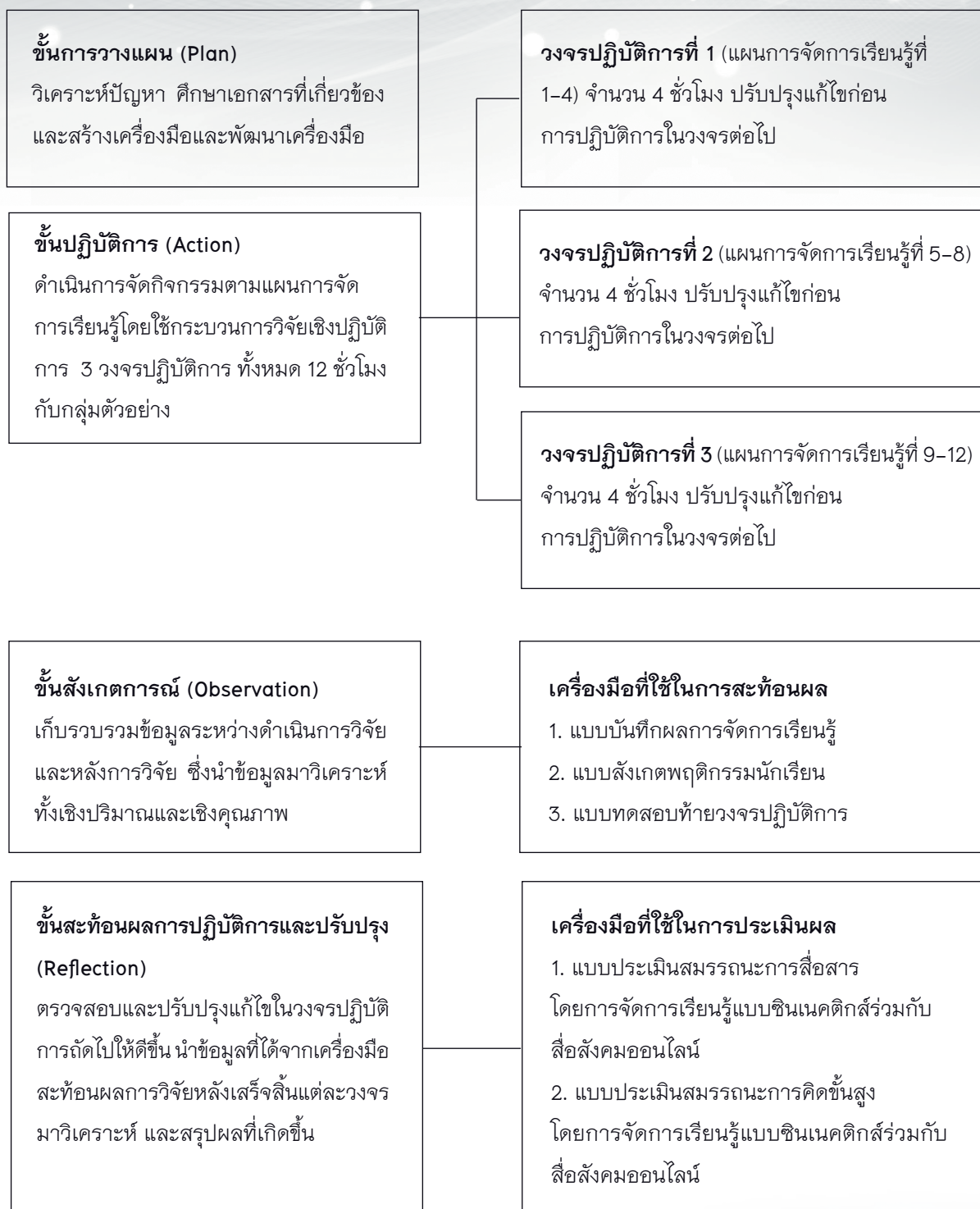

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยดำเนินการวิจัยตามแนวคิดของ Kemmis

and McTaggart (1988) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการวิจัย

ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 6 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 203 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 35 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของกลุ่ม

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยการจัดการเรียนรู้แบบชินเนตติกร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดกิจกรรม 3 วงจรปฏิบัติการ วงจรละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผล ประกอบด้วย

2.1 แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

2.3 แบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ จำนวน

3 ชุด โดยแต่ละชุดแบ่งเป็นแบบปรนัย ชุดละ 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน และแบบอัตนัย ชุดละ 5 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน รวมทั้งหมดชุดละ 15 ข้อ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ประกอบด้วย แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารและแบบประเมินสมรรถนะการคิดขั้นสูง โดยการจัดการเรียนรู้แบบชินเนตติกร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบชินเนตติกร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คู่มือครู และหนังสือเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการสื่อสารและการคิดขั้นสูงตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบชินเนตติกร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

1.3 ศึกษาขั้นตอนการเรียนรู้แบบชินเนตติกร่วมกับฟิลิกส์ ฌอน บัวกนกและไพศาล สุวรรณน้อย (Buakanok & Suwannoi, 2011) ซึ่งใช้ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ ขั้นที่ 1 หลักการเนื้อหา (Content) เป็นกิจกรรมรับเนื้อหา ข้อมูลความรู้และแนวทางเปรียบเทียบ จากสื่อสังคม

ออนไลน์ ขั้นที่ 2 การเปรียบเทียบ (Analogy) เป็นกิจกรรมการฝึกเปรียบเทียบเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาในมุมมองต่าง ๆ ขั้นที่ 3 ตรวจตรา (Prove) เป็นกิจกรรมการวิเคราะห์เปรียบเทียบและเชื่อมโยงความเป็นไปได้และไม่ได้ ขั้นที่ 4 ปัญหา (Unfamiliar Task) เป็นกิจกรรมการกำหนดประเด็นข้อปัญหาหลัก โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสืบค้นข้อมูลเพื่อนำไปดำเนินการในขั้นถัดไป ขั้นที่ 5 เห็นพ้องต้องกัน (Coincident) เป็นกิจกรรมเปรียบเทียบตรง (Direct Analogy) เทียบเคียงกับปัญหา บันทึกทุกความคิดของสมาชิกกลุ่ม ร่วมกันเลือกการเปรียบเทียบที่ดีที่สุดเพียงคำตอบเดียว ขั้นที่ 6 ความรู้สึก (His/her Feeling) เป็นการอุปมาอุปไมยด้วยความรู้สึกล้วนตัว (Personal Analogy) โดยใช้ความรู้สึกล้วนตัวกับข้อเปรียบเทียบที่ได้จากการอุปมาอุปไมยตรง ร่วมกันเลือกการเปรียบเทียบที่ดีที่สุด ขั้นที่ 7 เปรียบเทียบตรงข้าม (Indirect) เป็นกิจกรรมการเปรียบเทียบแบบคู่คำขัดแย้ง (Compress Conflict) หาคำที่ตรงข้ามกับคำตอบที่ได้จากขั้นที่ 6 แล้วจับคู่กันเลือกมาหนึ่งคู่ที่ดีที่สุด ขั้นที่ 8 เปรียบเทียบแนวใหม่ (New Analogy) เป็นกิจกรรมที่ใช้คู่คำขัดแย้งที่เลือกไว้มาเปรียบเทียบตรงอีกครั้ง แล้วเลือกการเปรียบเทียบที่ดีที่สุด และขั้นที่ 9 กลับสู่ต้นเหตุ (Original Reverse) เป็นกิจกรรมการย้อนกลับไปสู่เงื่อนไขปัญหาเริ่มต้นที่ได้ระบุตอนเริ่มเรียน นำคำตอบสุดท้ายจากขั้นที่ 8 มาเป็นแนวทางการแก้ปัญหาเพื่อนำไปปฏิบัติและสร้างสรรค์ชิ้นงานต่อไป รวมถึงการนำไปเผยแพร่ลงสื่อสังคมออนไลน์

1.4 กำหนดแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบชินเนตติกร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ 9 ขั้นตอน และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยการจัดการเรียนรู้แบบชินเนตติกร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ 3 วงจรปฏิบัติการ วงจรละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 12 ชั่วโมง โดยกำหนดชื่อ ดังนี้

1) แผนการจัดการเรียนรู้วงจรปฏิบัติการที่ 1 เรื่อง มองโฆษณาอย่างวรรณกรรม

2) แผนการจัดการเรียนรู้วงจรปฏิบัติการที่ 2 เรื่อง คำไทยปริทัศน์

3) แผนการจัดการเรียนรู้วงจรปฏิบัติการที่ 3 เรื่อง ลักษณะและหน้าที่ของกลุ่มคำ

1.5 จัดทำแบบประเมินคุณภาพของแผน
การจัดการเรียนรู้ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert (1967) และใช้การหาค่าเฉลี่ยและแปลผลตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (Srisa-ard, 2011)

1.6 หาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบ
ซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
4.91 มีความเหมาะสมมากที่สุด

ตารางที่ 1 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ วงจรปฏิบัติการที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้วงจรปฏิบัติการที่ 1 เรื่อง มองโฆษณาอย่างวรรณกรรม		จำนวน 4 ชั่วโมง
สาระสำคัญ: โฆษณา เป็นการสื่อสารโน้มน้าวใจประเภทหนึ่ง มุ่งงูใจเพื่อประโยชน์ในการขายสินค้าและบริการต่าง ๆ ทั้งยังงูใจให้ผู้รับสารประพฤติปฏิบัติตามความมุ่งหมายของผู้โฆษณาด้วย โฆษณามีส่วนประกอบที่สำคัญคือ เนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ ภาษาที่ใช้ และการโน้มน้าวใจ		
ขั้นตอนการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อสังคมออนไลน์
	เริ่มต้นบทเรียน โดยสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับโฆษณาแพลตฟอร์มต่าง ๆ ว่า เคยดูโฆษณาใดบ้าง และคิดว่า โฆษณาใช้การโน้มน้าวให้สนใจอย่างไร (คาดคะเนคำตอบของนักเรียนว่า เคยดู ไม่เคยดู ยกตัวอย่างเช่น โฆษณาประกันชีวิต โลดส์ MK เซเว่น เป็นต้น และมีการใช้คำพูดเชิญชวน แปลกใหม่ การใช้สถิติอ้างอิง การใช้คนมีชื่อเสียง เป็นต้น)	
ขั้นที่ 1 หลักการเนื้อหา (Content)	ครูเชื่อมโยงคำตอบของนักเรียนเข้าสู่บทเรียน และให้นักเรียนดูโฆษณา โดยเป็นงานวิดีโอและสื่อสิ่งพิมพ์ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า “โฆษณาดังกล่าวมีการใช้ภาษาอย่างไร ใช้สิ่งใดในการงูใจให้ผู้รับสารคิดหรือปฏิบัติตาม และโฆษณามีลักษณะเหมือนหรือต่างกันอย่างไร” (คาดคะเนคำตอบของนักเรียน ใช้ภาษาง่าย ๆ เข้าใจได้ทันที มีการโน้มน้าวใจ และมีการเล่นคำ นอกจากการใช้คำพูดและข้อความยังพบการใช้ อวัจนภาษาในการสื่อความหมายอีกด้วย ส่วนลักษณะของโฆษณา มีความเหมือนกัน คือ มีการใช้ภาษาอย่างง่ายเพื่อให้เข้าใจได้ในทันที ใช้รูปภาพหรือวิดีโอเพื่อช่วยให้มองภาพสินค้าและโฆษณาได้อย่างชัดเจน และมีความแตกต่างกัน คือ วิดีโอใช้ข้อความและภาพเคลื่อนไหวเพื่อเล่าเรื่อง ซึ่งเล่าเรื่องผ่านนักแสดงและการดำเนินภาพ แต่สื่อสิ่งพิมพ์ใช้ข้อความและรูปภาพเพื่อแจ้งข้อมูลและชักจูงผู้รับสาร)	ตัวอย่างวิดีโอโฆษณา และสื่อสิ่งพิมพ์บนสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ โฆษณาเซเว่น โฆษณายาสีฟัน โฆษณาการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก 2024 ฯลฯ
	นักเรียนศึกษาเรื่อง มองโฆษณาอย่างวรรณกรรมจากหนังสือ และร่วมกันสรุปความรู้จากเรื่อง จากนั้นจดลงแบบฝึกหัดเรื่อง การเขียน โฆษณา หน้า 65 – 66 โดยมีหัวข้อ ดังนี้ 1) ผู้แต่ง 2) ลักษณะคำประพันธ์ 3) สาระสำคัญ 4) ข้อคิดที่ได้รับ	
	นักเรียนเรียนรู้เรื่อง มองโฆษณาอย่างวรรณกรรม จากสื่อนำเสนอ โดยมีเนื้อหา ดังนี้ 1) ภาษาโฆษณา 2) ขั้นตอนในการโฆษณา 3) ลักษณะของการโฆษณา	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขั้นตอนการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อสังคมออนไลน์
ขั้นที่ 2 การเปรียบเทียบ (Analogy)	นักเรียนศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบของโฆษณา ร่วมกันอภิปรายข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกัน โดยเรียงเรียงและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ที่สืบค้นมาได้แล้วสรุปเป็นแผนผังความคิด จากนั้นเลือกหัวข้อและ รูปแบบของชิ้นงาน ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์	
ขั้นที่ 3 ตรวจตรา (Prove)	นักเรียนนำเสนอชิ้นงานโฆษณา และร่วมกันวิเคราะห์โฆษณาว่า โฆษณา นั้นมีประสิทธิภาพในการสื่อสารมากน้อยเพียงใด	
ขั้นที่ 4 ปัญหา (Unfamiliar Task)	นักเรียนแบ่งกลุ่ม และรับมอบหมายงานจากครู โดยกำหนดประเด็น ปัญหาให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์และตอบคำถาม จากนั้นบันทึก ลงใบกิจกรรมประเด็นปัญหาแล้วนำมาทำกิจกรรมต่อในสัปดาห์หน้า ดังนี้ 1) โฆษณาสื่อสารถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างถูกต้องและตรงประเด็น หรือไม่ 2) โฆษณามีความน่าสนใจและดึงดูดความสนใจจากผู้ชมได้มาก น้อยเพียงใด และองค์ประกอบใดในโฆษณาที่ทำให้โฆษณาน่าสนใจขึ้น หรือน่าสนใจน้อยลง 3) โฆษณามีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ที่โดดเด่นหรือไม่ และมีส่วนช่วยให้โฆษณามีความแปลกใหม่และ น่าสนใจมากขึ้นอย่างไร	ใช้สื่อสังคมออนไลน์ ช่วยในการสืบค้น คำตอบ
ขั้นที่ 5 เห็นพ้องต้องกัน (Coincident)	นักเรียนแต่ละกลุ่มให้สมาชิกเสนอความเห็นของตนเอง และเลือก คำตอบที่คิดว่าดีที่สุดมา 1 คำตอบลงใบกิจกรรมประเด็นปัญหา	
ขั้นที่ 6 ความรู้สึก (His/her Feeling)	นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อคำตอบที่เลือกใน ขั้นที่ 5 และบันทึกคำตอบลงใบกิจกรรมประเด็นปัญหา โดยบันทึก เฉพาะคำที่บอกความรู้สึก เช่น ดี ชอบ ภูมิใจ ท้อแท้	
ขั้นที่ 7 เปรียบเทียบ ตรงข้าม (Indirect)	นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกคำตอบตรงกันข้ามกับคำที่เขียนในขั้นที่ 6 และบันทึก คำตอบลงใบกิจกรรมประเด็นปัญหา เช่น ดี – เลว, ภูมิใจ – ท้อแท้	
ขั้นที่ 8 เปรียบเทียบ แนวใหม่ (New Analogy)	นักเรียนแต่ละกลุ่มนำคำคู่ขัดแย้งมาใช้อธิบายถึงปัญหาในขั้นที่ 4 และ เลือกคำตอบที่ดีที่สุด	
ขั้นที่ 9 กลับสู่ต้นเหตุ (Original Reverse)	นักเรียนนำคำตอบที่ดีที่สุดไปแก้ไขคำตอบของปัญหาในขั้นที่ 4 และ นำไปปรับปรุงโฆษณาที่สร้างสรรค์ขึ้นมาแล้วจึงเผยแพร่ชิ้นงาน	เผยแพร่ชิ้นงานบน สื่อสังคมออนไลน์

2. แบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี องค์ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารและการคิดขั้นสูง และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนในลักษณะต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเกณฑ์การตรวจให้คะแนน

2.2 สร้างแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะ การคิดขั้นสูงตามกรอบสมรรถนะสำคัญหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (Ministry of Education, 2008) และการเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยนักเรียนควรอยู่ในระดับสามารถขึ้นไป แบบทดสอบ ดังกล่าวมีจำนวน 3 ชุด โดยแต่ละชุดแบ่งเป็นแบบปรนัย ชุดละ 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน และแบบอัตนัย ชุดละ 5 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน รวมทั้งหมดชุดละ 15 ข้อ

2.3 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 คน ด้านวิจัย 1 คน ด้านการวัดผลประเมินผล 1 คน และ ด้านเนื้อหา/สาระ 2 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่จะวัด (Index of Item-objective Congruence: IOC) (Rovinelli & Hambleton, 1977)

2.4 นำผลการประเมินความสอดคล้อง ระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้มาวิเคราะห์ หาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตร IOC ของ Pasunon (2015)

2.5 ผู้วิจัยจัดเตรียมแบบทดสอบท้ายวงจร ปฏิบัติการเพื่อนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีนักเรียนคละความสามารถ ในระดับเก่ง ปานกลาง อ่อน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน

2.6 นำแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ ไปวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (R) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) (Cronbach, 1947) ผู้วิจัยได้นำค่าดัชนีความสอดคล้องของการตรวจสอบ ความตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบท้ายวงจร ปฏิบัติการที่ 1 – 3 จากผู้เชี่ยวชาญมาแปลผล พบว่า แบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 1 มีค่าดัชนี

ความสอดคล้อง (IOC) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.77 – 0.86 ส่วนค่าอำนาจ จำแนก (R) อยู่ระหว่าง 0.22 – 0.56 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 1.00 แบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 2 มีค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.69 – 0.77 ค่าอำนาจจำแนก (R) อยู่ระหว่าง 0.22 – 0.67 และค่า ความเชื่อมั่นเท่ากับ 1.00 แบบทดสอบท้ายวงจร ปฏิบัติการที่ 3 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อ อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.77 – 0.80 ส่วนค่าอำนาจจำแนก (R) อยู่ระหว่าง 0.22 – 0.56 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 1.00

3. แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสาร

3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี องค์ความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการสื่อสาร และเกณฑ์ การตรวจให้คะแนน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้าง เกณฑ์การตรวจให้คะแนนสมรรถนะ

3.2 สร้างแบบประเมินสมรรถนะการสื่อสาร ตามกรอบที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (Office of the Education Council, 2021) ได้กำหนดไว้ ดังนี้ พฤติกรรมบ่งชี้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรับสารอย่างมีสติและถ้อยตรัสเพื่อให้เกิด ความเข้าใจ 2) ด้านการรับส่งสารบนพื้นฐาน ความเข้าใจ และความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง และ 3) ด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร

3.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินสมรรถนะ การสื่อสารที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และการสอน 1 คน ด้านวิจัย 1 คน ด้านการวัดและ ประเมินผล 1 คน และด้านเนื้อหา/สาระ 2 คน ตรวจสอบ แก่ไขความเที่ยงตรงตามเนื้อหาความสอดคล้องกับ พฤติกรรมที่จะวัด (IOC) (Rovinelli & Hambleton, 1977)

3.4 นำผลการประเมินความสอดคล้อง มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตร IOC ของ Pasunon (2015) พบว่า แบบประเมินสมรรถนะ การสื่อสารมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

4. แบบประเมินสมรรถนะการคิดขั้นสูง

4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี องค์ความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการคิดขั้นสูง เกณฑ์การตรวจให้คะแนน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทาง ในการสร้างเกณฑ์การตรวจ

4.2 สร้างแบบประเมินสมรรถนะการคิดขั้นสูง ตามกรอบที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ (Office of the Education Council, 2021) ได้กำหนดไว้ ดังนี้ พฤติกรรมบ่งชี้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2) ด้านการคิดเชิงระบบ 3) ด้านการคิดสร้างสรรค์ และ 4) ด้านการคิดแก้ปัญหา

4.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินสมรรถนะการคิด ขั้นสูงที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 คน ด้านวิจัย 1 คน ด้านการวัดและประเมินผล 1 คน และ ด้านเนื้อหา/สาระ 2 คน ตรวจสอบแก้ไขความเที่ยงตรง ตามเนื้อหาความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่วัด (IOC) (Rovinelli & Hambleton, 1977)

4.4 นำผลการประเมินความสอดคล้อง ระหว่างแบบประเมินกับจุดประสงค์การเรียนรู้มาวิเคราะห์ หาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตร IOC ของ Pasunon (2015) พบว่า แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารมีค่าดัชนี ความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยยื่นขอการพิจารณาจริยธรรม การวิจัยในมนุษย์และได้รับหมายเลข คือ HE673333 จากนั้นจึงติดต่อภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย ขอนแก่น เพื่อทำหนังสือขออนุญาตดำเนินการวิจัยไปยัง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัย ขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

2. ดำเนินการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างในช่วงเดือน สิงหาคมถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2567 โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยปฐมนิเทศนักเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารและการคิดขั้นสูงของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบชินเนตติกร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

2.2 ผู้วิจัยจัดการเรียนการสอนตาม แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบชินเนตติกร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 3 วงจรปฏิบัติการ วงจรละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

2.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสาร แบบประเมินสมรรถนะ การคิดขั้นสูง แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ และ แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

2.4 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปทำการวิเคราะห์ ปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้ดำเนินการ ในวงจรปฏิบัติการต่อไป

2.5 เมื่อผู้วิจัยดำเนินการครบ 3 วงจรปฏิบัติการ ซึ่งใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 12 ชั่วโมง จึงใช้เครื่องมือสะท้อนผลดำเนินการสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และค่าร้อยละ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากสิ้นสุดการปฏิบัติการวิจัย โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ (Percentage) โดยนำคะแนนที่ได้จากการตรวจแบบทดสอบ ท้ายวงจรปฏิบัติการมาดำเนินการ ดังนี้

1.1 นำคะแนนจากแบบทดสอบท้ายวงจร ปฏิบัติการที่ 1 มาเปรียบเทียบกับวงจรปฏิบัติการที่ 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย จากนั้นนำคะแนนจากแบบทดสอบ ท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 2 มาเปรียบเทียบกับวงจรปฏิบัติการ ที่ 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย

1.2 สรุปผลการเปรียบเทียบคะแนนจาก แบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการทั้ง 3 วงจร โดยมี การสะท้อนผลในแต่ละวงจรปฏิบัติการ ดังนี้

วงจรปฏิบัติการที่ 1 มีจุดแข็ง คือ การใช้สื่อ YouTube ในชั้นที่ 1 ประสบความสำเร็จในการดึงดูด ความสนใจของนักเรียนและช่วยให้เข้าใจบริบทของ บทละครได้ชัดเจน กระบวนการเปรียบเทียบตัวละครกับ บุคคลในยุคปัจจุบันช่วยให้นักเรียนเห็นความเชื่อมโยง

ระหว่างวรรณกรรมคลาสสิกกับชีวิตจริง ส่งเสริมความเข้าใจที่ลึกซึ้งและมีความหมาย การบูรณาการเนื้อหาไวยากรณ์เข้ากับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตัวละครเป็นการเชื่อมโยงความรู้ได้อย่างสร้างสรรค์ และกระบวนการคิดแบบซินเนคติกส์ตั้งแต่ขั้นที่ 4-9 ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดเชิงวิพากษ์อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการใช้คู่คำขัดแย้งในการมองปัญหาจากหลายมุมมองช่วยขยายความคิดสร้างสรรค์ ส่วนของปัญหาและข้อจำกัดพบว่า ความยาวของวิดีโอที่มากเกินไปทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อและไม่สามารถจดจ่อได้ตลอดคลิป ขนาดกลุ่มที่ใหญ่เกินไปส่งผลให้นักเรียนบางคนไม่มีส่วนร่วมในการทำงานและการนำเสนอ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียนทุกคน จึงมีข้อเสนอแนะในดำเนินการในวงจรถัดไป คือ ควรแบ่งวิดีโอออกเป็นช่วงสั้น ๆ ไม่เกิน 10-15 นาทีต่อคลิป และมีกิจกรรมระหว่างการเรียนรู้เพื่อรักษาความสนใจ ปรับขนาดกลุ่มให้เหมาะสม ควรมี 3-4 คนต่อกลุ่ม พร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม อาจใช้เทคนิค “Jigsaw” ให้นักเรียนแต่ละคนรับผิดชอบส่วนหนึ่งและต้องนำเสนอเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วม

วงจรปฏิบัติการที่ 2 มีจุดแข็ง คือ มีการเชื่อมโยงเนื้อหาไวยากรณ์เข้ากับการวิเคราะห์โฆษณาเป็นการบูรณาการที่น่าสนใจ ช่วยให้นักเรียนเห็นการใช้ภาษาในบริบทจริงและเข้าใจพลังการจูงใจของภาษาในการสื่อสาร กระบวนการสร้างชิ้นงานโฆษณาส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และทักษะการทำงานเป็นทีม การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของโฆษณาช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินค่า และการใช้กระบวนการซินเนคติกส์ในการสร้างและปรับปรุงโฆษณาช่วยให้นักเรียนเห็นมุมมองที่หลากหลายและพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนของปัญหาและข้อจำกัด พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจในการใช้คำซ้ำ คำซ้อน และคำสนธิในบริบทการสื่อสาร รวมถึงทักษะการออกแบบโฆษณาที่อาจไม่เท่าเทียมกันในแต่ละกลุ่ม จึงมีข้อเสนอแนะในดำเนินการในวงจรถัดไป คือ ควรให้ตัวอย่างโฆษณาที่ดีและวิเคราะห์การใช้คำซ้ำ คำซ้อน คำสนธิ ในโฆษณาเหล่านั้นอย่างชัดเจนก่อนให้นักเรียนสร้างชิ้นงาน จัดเตรียม

เครื่องมือและแนวทางในการออกแบบโฆษณาเบื้องต้น เช่น หลักการจัดองค์ประกอบภาพ การเลือกใช้สีและฟอนต์ ควรมีการประเมินระหว่างกระบวนการเพื่อให้คำแนะนำและปรับปรุงก่อนการนำเสนอชิ้นสุดท้าย

วงจรปฏิบัติการที่ 3 มีจุดแข็ง คือ ใช้การแบ่งกลุ่มให้ศึกษากลุ่มคำต่างชนิดกันเป็นวิธีการที่ดีในการกระจายความรับผิดชอบและสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการค้นคว้าส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองและการคัดกรองข้อมูล กระบวนการวิเคราะห์ประโยคเป็นการนำความรู้ไปใช้จริงอย่างเป็นรูปธรรม และการใช้กระบวนการซินเนคติกส์ในการวิเคราะห์กลุ่มคำช่วยให้นักเรียนเข้าใจหน้าที่ของคำในประโยคได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

เมื่อดำเนินการครบวงจรปฏิบัติการจึงสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์มีจุดแข็ง คือ สามารถส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง โดยเฉพาะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ การเชื่อมโยงเนื้อหาภาษาไทยเข้ากับบริบทชีวิตจริงและสื่อสมัยใหม่ช่วยเพิ่มความน่าสนใจและความเข้าใจที่มีความหมาย การทำงานกลุ่มส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกันและการสื่อสาร ส่วนของการปรับปรุงพัฒนาในแต่ละวงจรปฏิบัติการจะเน้นไปที่การจัดการขนาดกลุ่มและการมอบหมายบทบาทหน้าที่ ต้องมีความชัดเจนเพื่อให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม ความยาวและรูปแบบของสื่อการเรียนรู้ควรคำนึงถึงช่วงความสนใจของนักเรียน การประเมินผลควรมีทั้งระหว่างกระบวนการและหลังเสร็จสิ้นเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ทั้ง 3 วงจรปฏิบัติการแสดงให้เห็นศักยภาพในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและทักษะศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน แม้จะพบปัญหาบางประการ แต่ด้วยการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กระบวนการนี้สามารถเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยและวิชาอื่น ๆ ได้ ความสำเร็จขึ้นอยู่กับความเตรียมการที่ดี การปรับใช้ให้เหมาะสม และความมุ่งมั่นในการพัฒนาของทั้งครูและนักเรียน

1.3 สรุปผลการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารและการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีการแปลผลระดับสมรรถนะจากร้อยละของค่าเฉลี่ยไว้ดังนี้

76 – 100 หมายถึง เหนือความคาดหวัง

51 – 75 หมายถึง สามารถ

26 – 50 หมายถึง กำลังพัฒนา

0 – 25 หมายถึง เริ่มต้น

1.4 ประเมินสมรรถนะการสื่อสารและการคิดขั้นสูงและสรุปผลการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารและการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ซึ่งนำมาสู่การสรุปผลการวิจัยและแสดง

ตารางที่ 2 การประเมินสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

สมรรถนะด้าน	คะแนน			ร้อยละของ $\bar{X}$	ระดับสมรรถนะ	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ (คน)		นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ (คน)	
	เต็ม	$\bar{X}$	S.D.				จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ	20	16.63	1.59	83.14	เหนือความคาดหวัง	35	32	91.43	3	8.57
ด้านการรับส่งสารบนพื้นฐาน ความเข้าใจ และความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง	8	6.37	0.97	79.64	เหนือความคาดหวัง	35	29	82.86	6	17.14
ด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสม	16	12.57	1.22	78.57	เหนือความคาดหวัง	35	31	88.57	4	10.43
รวม	44	35.57	1.70	80.84	เหนือความคาดหวัง	35	32	91.43	3	8.57

จากตารางที่ 2 การประเมินสมรรถนะการสื่อสารพบว่า 1) ด้านการรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ นักเรียนร้อยละ 91.43 ผ่านเกณฑ์ระดับเหนือความคาดหวัง ($\bar{X}$ = 16.63, S.D. = 1.59) 2) ด้านการรับส่งสารบนพื้นฐาน ความเข้าใจ และความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง นักเรียนร้อยละ

ให้เห็นแนวทางหรือรูปแบบการปฏิบัติการณ์ที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาของสิ่งที่ต้องการพัฒนาและศึกษา โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมาวิเคราะห์เพื่อประเมินสภาพที่เกิดขึ้นว่า มีข้อบกพร่องหรือปัญหาอย่างไร จากนั้นหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาต่อไป ตามกระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียน

หลังจากผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้สิ้นสุดตามวงจรปฏิบัติการที่ 1-3 กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารที่แบ่งออกเป็น 3 ด้าน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสารเทียบกับเกณฑ์กำหนดไว้ คือ นักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ระดับสามารถขึ้นไป ดังตารางที่ 2

82.86 ผ่านเกณฑ์ระดับเหนือความคาดหวัง ($\bar{X}$ = 6.37, S.D. = 0.97) 3) ด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสม นักเรียนร้อยละ 88.57 ผ่านเกณฑ์ระดับเหนือความคาดหวัง ($\bar{X}$ = 12.57, S.D. = 1.22) เมื่อรวมทั้ง 3 ด้าน นักเรียนร้อยละ 91.43 ผ่านเกณฑ์ระดับเหนือความคาดหวัง ($\bar{X}$ = 33.57, S.D. = 1.70) สะท้อน

ให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ สามารถพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารที่ตั้งไว้ คือ นักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ระดับสามารถขึ้นไป

2. การพัฒนาสมรรถนะการคิดขั้นสูงของนักเรียน

หลังจากผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้สิ้นสุดตามวงจรปฏิบัติการที่ 1-3 ผู้วิจัยได้ทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินสมรรถนะการคิดขั้นสูงแบ่งออกเป็น 4 ด้าน เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ นักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ระดับสามารถขึ้นไป ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การประเมินสมรรถนะการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

สมรรถนะด้าน	คะแนน			ร้อยละของ $\bar{X}$	ระดับสมรรถนะ	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ (คน)		นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ (คน)	
	เต็ม	$\bar{X}$	S.D.				จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	12	9.49	1.65	79.05	เหนือความคาดหวัง	35	29	82.86	6	17.14
ด้านการคิดเชิงระบบ	12	9.37	1.66	78.10	เหนือความคาดหวัง	35	31	88.57	4	11.43
ด้านการคิดสร้างสรรค์	16	14.11	1.18	88.21	เหนือความคาดหวัง	35	35	100.00	0	0.00
ด้านการคิดแก้ปัญหา	16	12.91	1.79	80.71	เหนือความคาดหวัง	35	28	80.00	7	20.00
รวม	56	45.83	2.95	81.84	เหนือความคาดหวัง	35	33	94.29	2	5.71

จากตารางที่ 3 การประเมินสมรรถนะการคิดขั้นสูง พบว่า 1) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนร้อยละ 82.86 ผ่านเกณฑ์ระดับเหนือความคาดหวัง ($\bar{X} = 9.49$, S.D. = 1.65) 2) ด้านการคิดเชิงระบบ นักเรียนร้อยละ 88.57 ผ่านเกณฑ์ระดับเหนือความคาดหวัง ($\bar{X} = 9.37$, S.D. = 1.66) 3) ด้านการคิดสร้างสรรค์ นักเรียนร้อยละ 100.00 ผ่านเกณฑ์ระดับเหนือความคาดหวัง ($\bar{X} = 14.11$, S.D. = 1.18) 4) ด้านการคิดแก้ปัญหา นักเรียนร้อยละ 80.00 ผ่านเกณฑ์ระดับเหนือความคาดหวัง ($\bar{X} = 12.91$, S.D. = 1.79) และรวมทั้ง 4 ด้านนักเรียนร้อยละ 94.29 ผ่านเกณฑ์ระดับเหนือความคาดหวัง ($\bar{X} = 45.83$, S.D. = 2.95) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ สามารถพัฒนาสมรรถนะการคิดขั้นสูงที่ตั้งไว้ คือ นักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ระดับสามารถขึ้นไป

สรุปผลการวิจัย

หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ นักเรียนร้อยละ 91.43 มีสมรรถนะการสื่อสารผ่านเกณฑ์ระดับเหนือความคาดหวัง และนักเรียนร้อยละ 94.29 มีสมรรถนะการคิดขั้นสูงผ่านเกณฑ์เหนือความคาดหวัง สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า นักเรียนร้อยละ 91.43 ผ่านเกณฑ์ระดับเหนือความคาดหวัง ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พร้อมค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 35.57 โดยผู้วิจัยเน้นการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียน 3 ด้าน

ได้แก่ ด้านที่ 1 การรับสารอย่างมีสติและถอยร่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ด้านที่ 2 การรับส่งสารบนพื้นฐานความเข้าใจและความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง และด้านที่ 3 การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมผ่านการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Office of the Education Council, 2021) ซึ่งในด้านที่ 1 นักเรียนมีพฤติกรรมสามารถรับสารมากกว่า 2 แหล่งข้อมูล โดยในชั้นที่ 1 ของการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ นักเรียนได้รับข้อมูลทั้งจากสื่อการสอนของผู้วิจัยและจากสื่อสังคมออนไลน์เพื่อความหลากหลายของข้อมูลและความน่าเชื่อถือของข้อมูล และนักเรียนมีพฤติกรรมสามารถสรุปประเด็น ดีความ วิเคราะห์ และประเมินคุณค่าของบทเรียน โดยนักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาบทเรียนและนำความรู้ไปใช้ในการทำแบบฝึกหัดและการทดสอบท้ายบทเรียนได้ ด้านที่ 2 นักเรียนมีพฤติกรรมสามารถรับฟังข้อมูลและความรู้อย่างมีสติ โดยในชั้นที่ 1 ของการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์สามารถตรวจสอบได้จากการสังเกตพฤติกรรมในการเรียนและการตอบคำถามในชั้นเรียน ซึ่งเป็นการทดสอบว่านักเรียนสามารถรับฟังข้อมูลและความรู้อย่างมีสติ ต่อมานักเรียนมีพฤติกรรมเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างของบุคคลในสังคมที่หลากหลาย โดยเห็นได้จากชั้นที่ 2 5 6 และ 7 ของการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ ที่ให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มและแสดงความคิดเห็นของตนเอง จากนั้นร่วมกันสรุปคำตอบที่กลุ่มคิดว่าดีที่สุด และนักเรียนมีพฤติกรรมสามารถสื่อสารโดยปราศจากอคติและใช้การสื่อสารทางบวกซึ่งสามารถสังเกตได้จากการที่นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยไม่ตัดสินหรือตีความในเชิงลบก่อนที่จะเข้าใจบริบททั้งหมดและมีการใช้ถ้อยคำที่สุภาพ ไม่เสียดสีหรือวิจารณ์อย่างไม่สร้างสรรค์ และด้านที่ 3 นักเรียนมีพฤติกรรมสามารถตีความ วิเคราะห์ วิพากษ์จุดเด่น จุดด้อย และประเมินคุณค่าของสาร ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการที่นักเรียนสามารถเปรียบเทียบในชั้นที่ 2 7 และ 8 ของการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ได้ นักเรียนมีพฤติกรรมสามารถผลิตสื่อที่ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ซับซ้อนได้โดยคำนึงถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และนักเรียนมีพฤติกรรมออกแบบการสื่อสารผ่านสื่อหลากหลาย

ประเภทให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งนักเรียนสามารถผลิตสื่อในการนำเสนอและผลิตชิ้นงานเพื่อนำไปเผยแพร่ลงบนสื่อสังคมออนไลน์ได้ในชั้นที่ 9 ทั้งนี้จะเห็นว่า ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์มีส่วนช่วยในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสาร ซึ่งมีหลักการ คือ ซินเนคติกส์เป็นแนวคิดที่มีการทำกิจกรรมทั้งแบบบุคคลและแบบกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาของแนวคิดที่ว่า “ทำสิ่งเหมือนให้ต่าง” และ “ทำสิ่งที่ต่างให้เหมือน” ผ่านขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ (McKay & Reiter-Palmon, 2023) ผลการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารดังกล่าวสอดคล้องกับกิตติกุล แก้วกาหลง (Kaewkalong, 2020) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบซินเนคติกส์สามารถเสริมสร้างให้นักเรียนได้คิดและเขียนอย่างสร้างสรรค์ โดยอาศัยกระบวนการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ มาถ่ายทอดความคิดในการสื่อสารระหว่างบุคคลภายในกลุ่ม ซึ่งการเขียนและการสื่อสารภายในกลุ่มเป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะการสื่อสารทั้ง 3 ด้านที่ปรากฏในการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ และยังสอดคล้องกับพิริยะพงศ์ พิมพ์ระลับ (Pimpalub, 2022) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ เป็นรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนโดยใช้การเปรียบเทียบ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีโอกาสในการพิจารณาการมองปัญหาในมุมที่แตกต่างออกไปจากเดิมและมีความชัดเจนยิ่งขึ้น รูปแบบการสอนที่เน้นการส่งเสริมนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์จึงต้องแตกต่างไปจากเดิมและเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนจึงเพิ่มความซับซ้อนมากขึ้น การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์สามารถใช้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด อีกทั้งยังสนับสนุนการศึกษาของเกตุธัช กาญจนชุมาบุรพ (Kanjanchumaburap, 2021) ที่พบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันและส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการช่วยเพิ่มโอกาสในการแสดงออกและการมีปฏิสัมพันธ์ทางการสื่อสารของนักเรียน นอกจากนี้ การศึกษาของ และสอดคล้องกับ Purvis, Rodger, and Beckingham (2020) ได้เผยให้เห็นปัจจัยที่ซับซ้อนและ

เกี่ยวข้องกันหลายประการ ซึ่งมีอิทธิพลต่อผลของการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนการสอน และยังเสนอข้อแนะนำสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนากลยุทธ์และการสนับสนุนการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในบริบทการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม

2. การพัฒนาสมรรถนะการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า นักเรียนร้อยละ 82.86 ผ่านเกณฑ์เหนือความคาดหวัง ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พร้อมค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 45.83 โดยผู้วิจัยเน้นการพัฒนาสมรรถนะการคิดขั้นสูงของนักเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านที่ 2 การคิดเชิงระบบ ด้านที่ 3 การคิดสร้างสรรค์ และด้านที่ 4 การคิดแก้ปัญหา ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Office of the Education Council, 2021) ซึ่งในด้านที่ 1 นักเรียนมีพฤติกรรมสามารถสรุปความเข้าใจของตนได้จากการตั้งคำถามและการฟัง/อ่านข้อมูล โดยในขั้นสรุปผลการจัดการเรียนรู้ นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาของบทเรียนและนำความรู้ไปใช้ในการทำแบบฝึกหัดและการทดสอบท้ายบทเรียนได้ นักเรียนมีพฤติกรรมสามารถวิเคราะห์ ตีความ แปลความ และสังเคราะห์ เพื่อประเมินความเหมาะสมของข้อมูลในการลงข้อสรุปได้อย่างถูกต้อง และ/หรือตัดสินใจเลือกทางใดทางหนึ่ง โดยระบุหลักฐานสนับสนุนความคิดได้เพียงหนึ่งแหล่งข้อมูล ระบุข้อโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องนั้นได้จากการตั้งคำถาม การฟัง/อ่านข้อมูล และนักเรียนมีพฤติกรรมสามารถชี้แจงเหตุผลของการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของตน และบอกได้ว่าการตัดสินใจของตนมีความเหมาะสม โดยสามารถแสดงหลักฐานสนับสนุนความคิดที่น่าเชื่อถือได้ในขั้นที่ 2 ของการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ นักเรียนสามารถประเมินความเหมาะสมพร้อมบอกเหตุผลหรือสิ่งที่ให้ความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากการเปรียบเทียบกับเพื่อนร่วมกลุ่มได้ ด้านที่ 2 นักเรียนมีพฤติกรรมสามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยในขั้นที่ 7 และ 8 ของการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากการสังเกตพฤติกรรมในการเรียนและการตอบคำถามในชั้นเรียน ด้านที่ 3 นักเรียนมีพฤติกรรมสามารถ

แสดงความคิดในเรื่องต่าง ๆ บอกเล่าความคิดจินตนาการหรือความคิดของตนเองที่แปลกใหม่ไปจากสิ่งรอบตัวของตนเองและบริบท ต่อยอดและ/หรือตัดแปลงความคิดของตนเองหรือผู้อื่นให้แตกต่างไปจากเดิม และสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากนักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองในขั้นที่ 2 6 7 และ 8 ของการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ได้ นักเรียนมีพฤติกรรมสามารถพัฒนาชิ้นงานหรือวิธีการด้วยการผสมผสานแนวคิดที่หลากหลายและตัดแปลงจากสิ่งที่มีอยู่หรือนำสิ่งอื่นมาทดแทนสิ่งที่ขาด ซึ่งนักเรียนสามารถผลิตสื่อในการนำเสนอและผลิตชิ้นงานเพื่อนำไปเผยแพร่ลงบนสื่อสังคมออนไลน์ได้ และด้านที่ 4 นักเรียนมีพฤติกรรมสามารถระบุปัญหาที่ยากและซับซ้อน วางแผนการแก้ปัญหา ด้วยการประเมินความสำคัญและผลกระทบของปัญหา วิเคราะห์และจัดลำดับสาเหตุของปัญหา วางแผนการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา และใช้กระบวนการติดตามแผนการแก้ปัญหาเพื่อการตัดสินใจ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการที่นักเรียนทำกิจกรรมในขั้นที่ 4 ของการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ ทั้งนี้จะเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะการคิดขั้นสูง โดยเน้นไปที่การคิดสร้างสรรค์โดยการเปรียบเทียบและมองสิ่งเดิมในมุมที่ต่างออกไป เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และเป็นหนึ่งกลวิธีที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งในขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนมุมมองอย่างตั้งใจ (Runco, 2023) ผลการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการคิดขั้นสูงดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Suratno, Komaria, Yushardi, Dafik, and Wicaksono (2019) ที่พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์มีผลเชิงบวกต่อทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะทางปัญญา โดยความสัมพันธ์ของทักษะทั้งสองอย่างมีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ กล่าวคือ เมื่อทักษะทางปัญญาเพิ่มขึ้น 1 จุด ทักษะความคิดสร้างสรรค์จะเพิ่มขึ้น 0.8847 ซึ่งชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่เป็นประโยชน์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ในการเสริมสร้างทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะทางปัญญา ที่เน้นความเชื่อมโยงระหว่างกัน และยังสอดคล้องกับยุทธพล พงศ์พุทธชาติ, ฐาปนีย์ ธรรมเมธา และน้ำมนต์

เรื่องฤทธิ์ (Pongputthachat, Thammetar, & Ruangrit, 2021) ที่พบว่า การเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการสอนแบบซินเนคติกส์มีผลเปรียบเทียบความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการศึกษาของ ชนะชน ประวันนา และสิทธิพล อาจอินทร์ (Prawanna & Art-in, 2024) เสริมว่า นักเรียนได้มีการฝึกการคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้และการทำชิ้นงาน รวมถึงมีการระดมความคิดเห็นในกลุ่มของตนเองและเพื่อนกลุ่มอื่นในห้องเรียน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาให้นักเรียนได้มีอิสระในความคิด เกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ครบทุกองค์ประกอบ และสอดคล้องกับการศึกษาของ Sahoo, Pany, Mohanty, Dash, and Rana (2023) ที่พบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนรู้ช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบ เนื่องจากนักเรียนต้องประมวลผลข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ และเชื่อมโยงความรู้เข้ากับบริบทที่หลากหลาย นอกจากนี้ การศึกษาของ จุฑามาส ไหมงไทย (Yongthai, 2018) กล่าวว่า การจัดการศึกษาทุกระดับควรที่จะเน้นการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งการคิดเชิงวิพากษ์เป็นกระบวนการคิดพิจารณาและประเมินข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่คิดทุกด้านอย่างรอบคอบตามความเป็นจริง โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดและหลักเหตุผล จนได้คำตอบที่เหมาะสมหรือดีที่สุดเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ ประเมิน หรือแก้ปัญหาต่าง ๆ การพัฒนาการเรียนรู้การคิดเชิงวิพากษ์ควรคำนึงถึงปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะและสมรรถนะด้านการคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งมี 3 ประเด็น ได้แก่ พฤติกรรมของนักเรียน พฤติกรรมของครู และธรรมชาติของเรื่องที่จะเรียน การคิดเชิงวิพากษ์เป็นทั้งกระบวนการหลักและเป้าหมายหลักของการศึกษา และเป็นจุดเริ่มต้นของความคิดสร้างสรรค์การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในศตวรรษที่ 21

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีสมรรถนะการสื่อสารและการคิดขั้นสูงผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยการสื่อสารและการคิดขั้นสูงเป็นสมรรถนะสำคัญของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ช่วยพัฒนาการเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ทำให้นักเรียนเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อสร้างองค์ความรู้หรือการดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข เท่าทันการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สามารถนำความรู้ที่ได้ไปช่วยเหลือและปรับใช้กับตนเอง ผู้อื่น และสังคมได้อีกทั้งยังสร้างความมั่นคงต่อประเทศชาติสืบไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดเพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน และการออกแบบผลงานของนักเรียนทำได้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และนักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง
2. การเลือกบทเรียนเพื่ออ่านในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ครูควรเลือกเนื้อหาที่นักเรียนคุ้นเคย สนใจ ไม่ยาก และไม่ยาวจนเกินไป หรือเป็นเรื่องที่นักเรียนพอมีพื้นฐานอยู่บ้าง เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเองมาช่วยในการทำความเข้าใจ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สื่อมัลติมีเดีย บอร์ดเกมการศึกษา ฯลฯ
2. ควรนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ไปใช้กับสมรรถนะด้านอื่น ๆ และศึกษาผลการจัดการเรียนรู้จากบริบทที่แตกต่างกัน เช่น สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม สมรรถนะการจัดการตนเอง ฯลฯ และศึกษาผลของการใช้รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- Buakanok, F. & Suwannoi, P. (2011). Development of synectics model on web-based instruction in advertising creative strategy course to enhance creative thinking of undergraduate students. *Khon Kaen University Journal (Graduate Studies)*, 11(3), 71–80. [In Thai]
- Cronbach, L. J. (1947). Test “reliability”: Its meaning and determination. *Psychometrika*, 12, 1–16.
- Gil-Galván, R., Martín-Espinosa, I., & Gil-Galván, F. J. (2023). The learning contract as a strategy to foster communication competencies. *REICE. Ibero-American Journal on Quality, Effectiveness and Change in Education*, 22(1), 27–44.
- Gordon, W. (1972). *Synectics: The development of creative capacity*. New York: Harper & Row Publishers.
- Kaewkalong, K. (2020). *Effects of synectics instructional model on learning achievement and creative writing ability of grade 11 student*. (Master thesis, Curriculum and Instruction, Mahasarakham University). [In Thai]
- Kanjanachumabarop, K. (2021). *Development of competency-based learning based on project-based learning and social media to enhance learning achievement of health education and digital literacy of primary school students*. (Master thesis, Health and Physical Education, Chulalongkorn University). [In Thai]
- Kemmis, S. & McTaggart, R. (1988). *The action research planner*. (3rd ed.). Geelong: Deakin University Press.
- Khon Kaen University, Demonstration School. (2023). *Result of the ordinary national educational test: (O-NET) for Matthayomseuksa 3, Academic Year 2023*. Bangkok: National Institute of Education Testing Service (Public Organization). [In Thai]
- Khumting, T., Sangkhaphanthanon, T., & Rodsap, N. (2020). The status of research in Thai language conditions and problem usage. *Journal of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University*, 16(1), 71–97. [In Thai]
- Likert, R. (1967). *The human organization: Its management and values*. Retrieved from <https://www.scribd.com/document/402017152/Rensis-Likert-The-human-organization-its-management-and-value-1967-McGraw-Hill-pdf>
- McKay, A. S. & Reiter-Palmon, R. (2023). Leadership, interventions, and macro level issues (Eds.), *Handbook of Organizational Creativity* (pp. 193–206). Retrieved from <https://doi.org/10.1016/B978-0-323-91841-1.00018-X>
- Ministry of Education. (2008). *Basic Education Core Curriculum B.E. 2551*. Bangkok: The Agricultural Co-Operative Federation of Thailand, LTD. (ACFT). [In Thai]
- Ninaubon, C., Pimthong, P., & Triwaranyu, C. (2023). *The development of grade 1 students, collaboration and teamwork and communication competency using STEM inquiry-based learning. The 6th Kasetsart university annual conference* (pp. 13 – 26). Bangkok: Kasetsart University.
- Office of the Education Council. (2017). *The National Education Plan (2017–2036)*. Bangkok. Office of the Education Council. [In Thai]
- Office of the Education Council (2021). *Core competencies of learners at basic*. Bangkok: Office of the Education Council. [In Thai]
- Pasunon, P. (2015). Validity of questionnaire for social science research. *Journal of Social Sciences Srinakharinwirot University*, 18, 375–396. Retrieved from <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/JOS/article/view/7044/6558> [In Thai]

- Pimpalub, P. (2022). *Learning management for synectics instruction model to promote creative writing ability of grade 5 students*. (Master thesis, Curriculum and Instruction, Mahasarakham University). [In Thai]
- Pongputthachat, Y., Thammetar, T., & Ruangrit, N. (2021). The effect of E-book with synectics instructional model on the creative thinking of sixth-grade students with different learning styles. *Silpakorn Educational Research Journal*, 13(2), 21–37. Retrieved from <https://so05.tcithaijo.org/index.php/suedureasearchjournal/article/view/250641/172502>. [In Thai]
- Prawanna, C. & Art-in, A. (2024). The development of creative thinking and competency teamwork by creative-based learning (CBL) together with social media of Mathayomsuksa 6 students. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 9(5), 475–491. Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/267300/180289> [In Thai]
- Purvis, A. J., Rodger, H. M., & Beckingham, S. (2020). Experiences and perspectives of social media in learning and teaching in higher education. *International Journal of Educational Research Open*, 1, 100018. <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2020.100018>
- Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Tijdschrift voor Onderwijsresearch*, 2(2), 49–60. Retrieved from <https://scispace.com/pdf/on-the-use-of-content-specialists-in-the-assessment-of-4ym9syx9ph.Pdf>
- Runco, M. A. (2023). Research, development, and practice (Eds.), *Creativity* (pp. 379–434). <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-102617-5.00010-2>
- Sahoo, P. K., Pany, S., Mohanty, S. P., Dash, K. R., & Rana, S. (2023). Dialogue embedded synectics model of teaching: A hybrid model for promotion of creativity. *Journal of Research in Innovative Teaching & Learning*, 18(2), 366–378. Retrieved from <https://doi.org/10.1108/JRIT-08-2023-0117>
- Srisa-ard, B. (2011). *Introduction to research*. Bangkok: Suveeriyasarn. [In Thai]
- Suratno, S., Komaria, N., Yushardi, Y., Dafik, D., & Wicaksono, I. (2019). The effect of using synectics model on creative thinking and metacognition skills of junior high school students. *International Journal of Instruction*, 12(3), 133–150. Retrieved from <https://doi.org/10.29333/iji.2019.1239a>
- Yongthai, J. (2018). Development of critical thinking skills and 21st Century. *Journal of Educational Administration Silpakorn University*, 9(2), 344–356. [In Thai]

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์
ในการแสดงทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย
DEVELOPMENT OF AN ASSESSMENT CRITERIA FOR
SCIENTIFIC COMMUNICATION SKILLS IN SCIENCE SHOWS FOR
UPPER ELEMENTARY STUDENTS

ทาริกา มีบุตร¹ และ เทพกัญญา พรหมขัติแก้ว^{2*}

Tarika Meebut¹ and Tepkanya Promkatkeaw^{2*}

^{1,2}มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เลขที่ 114 ถนนสุขุมวิท เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 ประเทศไทย

^{1,2} Srinakharinwirot University, 114 Sukhumvit rd. 23, Watthana District, Bangkok Province 10110 Thailand

*Corresponding author E-mail: tepkanya@g.swu.ac.th

(Received: 2 May, 2025; Revised: 7 Dec, 2025; Accepted: 8 Dec, 2025)

บทคัดย่อ

การแสดงทางวิทยาศาสตร์สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน การมีเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยให้การติดตามพัฒนาการของทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนได้ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในการแสดงทางวิทยาศาสตร์ สำหรับใช้ในรายวิชาเพิ่มเติมการแสดงทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยสามกลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน สำหรับประเมินความสอดคล้องของเกณฑ์ นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย 3 ทีมจากการแข่งขันการแสดงทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้วิธีทัศน์ในการทดลองใช้เกณฑ์ และครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ 5 คน ที่มีประสบการณ์ประเมินการแสดงเพื่อทดสอบการใช้เกณฑ์ เครื่องมือวิจัยคือเกณฑ์ประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในการแสดงทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายที่ประกอบด้วยแบบประเมินประกอบด้วย 6 รายการ ครอบคลุมทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ 4 ด้าน ได้แก่ เนื้อหาเชิงข้อเท็จจริง (การสื่อสารเนื้อหาและการอ้างอิงแหล่งข้อมูล) บริบท (การเชื่อมโยงตัวอย่างและการใช้คำศัพท์ที่เหมาะสม) ภาษา (การขยายความหมายของคำศัพท์เฉพาะ) และรูปแบบของสื่อแทนความ (การเลือกและใช้วิธีการนำเสนอ) วิเคราะห์ผลการประเมินด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อยืนยันความตรงเชิงเนื้อหาของรายการ และความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน (ICC) เพื่อยืนยันความเสถียรของเกณฑ์การประเมิน

ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์การประเมินที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 รายการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบของทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 เนื้อหาเชิงข้อเท็จจริง ประกอบด้วยรายการที่ (1) การสื่อสารเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ และ (2) การอ้างอิงแหล่งที่มาของเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ ด้านที่ 2 บริบท ประกอบด้วยรายการที่ (3) การเชื่อมโยงเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์เข้ากับตัวอย่าง และ (4) การเลือกใช้คำศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์และคำศัพท์ทั่วไป ด้านที่ 3 ภาษา ประกอบด้วยรายการที่ (5) การขยายความหมายของคำศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์ และด้านที่ 4 รูปแบบของสื่อแทนความ ประกอบด้วยรายการที่ (6) การเลือกและใช้วิธีการ

¹ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา ศูนย์วิทยาศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์

² อาจารย์ ดร. ศูนย์วิทยาศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์

นำเสนอ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เฉลี่ยเท่ากับ 0.67 ความเหมาะสมด้านภาษาและการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.27 ± 0.48) และค่าความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน (ICC) เท่ากับ 0.83 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก สะท้อนว่าเกณฑ์การประเมินที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพในด้านความสอดคล้อง ความเหมาะสม และความเที่ยง สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในการแสดงทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: เกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์, การแสดงทางวิทยาศาสตร์, ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์

ABSTRACT

Science shows can be integrated into classroom learning activities to enhance students' scientific communication skills. Effective assessment tools are essential for monitoring learners' progress in developing these skills. This study aimed to develop and validate assessment rubric for evaluating scientific communication skills demonstrated in science shows by upper elementary students. The research involved: (1) three curriculum experts who evaluated the content validity of the rubric; (2) three teams of upper elementary students who participated in science shows at a competition, where recorded videos were used for assessment; and (3) five science teachers with experience in evaluating science show performances, who tested the rubric in an actual contest setting.

The assessment rubric comprised six items covering four components of scientific communication: 1) factual content, including (1) communicating scientific content and (2) citing scientific sources; 2) context, including (3) linking scientific content to examples and (4) selecting appropriate scientific and general vocabulary; 3) language, including (5) expanding the meaning of scientific terms; and 4) representational forms, including (6) selecting and using appropriate modes of presentation. The content validity index (IOC) was 0.67, and the rubric was rated at a high level of appropriateness in terms of language and usability (mean = 4.27 ± 0.48). The inter-rater reliability, assessed using the intraclass correlation coefficient (ICC), was 0.83, which is considered very high. These results indicate that the developed rubric demonstrates strong validity, appropriateness, and reliability, and can be effectively used to support learning activities designed to develop scientific communication skills through science show performances among upper primary students.

KEYWORDS: Assessment Criteria for Scientific Communication Skills, Science Show, Scientific Communication Skills

บทนำ

การแสดงทางวิทยาศาสตร์ (Science Show) เป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้การแสดงเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ โดยผสมผสานหลักการทางวิทยาศาสตร์เข้ากับการเล่าเรื่องและการใช้สื่อหรืออุปกรณ์เพื่ออธิบายปรากฏการณ์รอบตัว การแสดงดังกล่าวมีหลายรูปแบบ เช่น การแสดงเชิงบรรยายที่เน้นการเล่าเรื่อง (Burns, O'Connor & Stocklmayer, 2003) การแสดงเชิงมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ผู้ชมมีปฏิสัมพันธ์ (Spektor-Levy, Eylon, & Scherz, 2009) รวมถึงการผสมผสานเทคนิคละครเข้ากับการสาธิต (Austin & Sullivan, 2018) อย่างไรก็ตาม รูปแบบที่นิยมใช้มากที่สุดในการนำไปจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนคือการสาธิตเป็นฐาน (Demonstration-based Science Show) ซึ่งเหมาะสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายโดยมักมีผู้นำเสนอตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป เปิดโอกาสให้ผู้ชมมีส่วนร่วมต่อเนื่อง การแสดงที่มีประสิทธิภาพต้องเชื่อมโยงกับอารมณ์และความสนใจของผู้ชม กระตุ้นการมีส่วนร่วม และสร้างบรรยากาศสนุกสนานควบคู่กับการเรียนรู้และพัฒนาความเข้าใจในแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ (Karim & Roslan, 2020; PlearnScience, 2021)

หนึ่งในทักษะสำคัญของผู้นำเสนอคือ ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งช่วยถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างถูกต้องและเข้าใจง่ายผ่านการอธิบายที่อ้างอิงหลักฐาน ใช้ภาษาที่เหมาะสม และเลือกวิธีนำเสนอที่ดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง การใช้วิธีการนำเสนอและสื่อประกอบในรูปแบบต่าง ๆ ช่วยสร้างความเข้าใจร่วมระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร (Kulgemeyer & Schecker, 2013; The National Science Museum, 2023) ตามแนวคิดของ Kulgemeyer and Schecker (2013) ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เนื้อหาเชิงข้อเท็จจริง 2) บริบท 3) ภาษา และ 4) รูปแบบของสื่อแทนความ ซึ่งสอดคล้องโดยตรงกับการแสดงทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ ผู้นำเสนอต้องเลือกประเด็นทางวิทยาศาสตร์ที่ชัดเจน ถูกต้อง และน่าสนใจ เชื่อมโยงข้อเท็จจริงกับตัวอย่างในชีวิตประจำวันหรืออุปมาอุปมัยที่เข้าใจง่าย ใช้ทั้งภาษาวิทยาศาสตร์

และภาษาทั่วไปอย่างเหมาะสม พร้อมขยายความคำศัพท์เฉพาะให้ผู้รับสารเข้าใจ ตลอดจนใช้สื่อแทนความหลากหลาย เช่น ภาพ แผนภูมิ กราฟ ตาราง รวมถึงเทคนิคการนำเสนอ อาทิ การพูด น้ำเสียง ท่าทาง การแต่งกาย และอุปกรณ์ประกอบ เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างชัดเจนและน่าสนใจ (C. Suriyakul Na Ayutthaya, Personal communication, June 6, 2024; The National Science Museum, 2023)

ดังนั้น การแสดงทางวิทยาศาสตร์ไม่เพียงเป็นกิจกรรมสร้างความบันเทิง แต่ยังช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นสมรรถนะหลักด้านการสื่อสารตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การแสดงทางวิทยาศาสตร์ดังกล่าวถูกนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้หลายรูปแบบทั้งในรายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน (Chanchaichana & Saeng-Xuto, 2018) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ชุมชม Science Show (Phranakhon Si Ayutthaya Science Education Center, 2024) ค่ายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม (Sukkasem, 2017) และกิจกรรมเสริมหลักสูตร (Karim & Roslan, 2020) การให้นักเรียนได้เลือกหัวข้อ วางแผน ออกแบบ และแสดงด้วยตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (Competency-based Learning) ซึ่งเน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง ตามแผนยุทธศาสตร์การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งควรได้รับการบูรณาการตั้งแต่วิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา (Meebut & Promkatkeaw, 2023; Ministry of Education, 2021; 2022; Office of the Education Council, 2017)

จากการวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของผู้วิจัย พบว่ายังไม่มีรายวิชาใดที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์โดยตรง ผู้วิจัยจึงพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมในรายวิชาการแสดงทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โดยออกแบบเป็นหลักสูตรกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน เลือกกิจกรรม ไปจนถึงการลงมือปฏิบัติจริง

เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้พัฒนาทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม อีกทั้งเตรียมความพร้อมสำหรับการแข่งขันการประกวดทางวิทยาศาสตร์ในระดับต่าง ๆ ตามศักยภาพและความสนใจ

ทั้งนี้ การส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในหลักสูตรดังกล่าวจำเป็นต้องมีเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ใช้ตรวจสอบและติดตามพัฒนาการได้อย่างเป็นระบบ (Brookhart & Nitko, 2019) การประเมินควรครอบคลุมทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการจัดการเรียนรู้ เพื่อสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนงานวิจัยและเครื่องมือที่มีอยู่พบว่า เครื่องมือที่ใช้ในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่นั้นเป็นการประเมินเพียงการฟัง พูด อ่าน และเขียน ไม่ได้สะท้อนความสามารถในการถ่ายทอดสารอย่างครบถ้วน (Keawpoosee, 2013; Phinin, 2020) และแม้จะมีการพัฒนาเครื่องมือที่อิงแนวคิดของ Kulgemeyer and Schecker (2013) แต่ก็ยังเป็นเครื่องมือที่ออกแบบมาสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียนระดับประถมศึกษา (Atjanawat, 2015; Haputon, 2020; Suwarat, 2020) นอกจากนี้ เกณฑ์การประกวดการแสดงทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้อยู่ทั่วไปมักเน้นเพียงความถูกต้องของเนื้อหา ความคิดสร้างสรรค์ และความต่อเนื่องของการแสดงซึ่งยังไม่สะท้อนทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์โดยตรง (Atjanawat, 2015; Suwarat, 2020; Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2, 2024; Faculty of Science, Burapha University, 2023; Pongsue, 2021)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งพัฒนาเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในการแสดงทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ สามารถประเมินและติดตามพัฒนาการได้อย่างเที่ยงตรง ครอบคลุม และสอดคล้องกับองค์ประกอบทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้รายวิชาการแสดงทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โดยมีเครื่องมือการประเมินที่ชัดเจน ครอบคลุมผลการเรียนรู้ และช่วยเตรียมผู้เรียนสำหรับการแข่งขันวิทยาศาสตร์ในระดับต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในการแสดงทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

กรอบแนวคิดการวิจัย

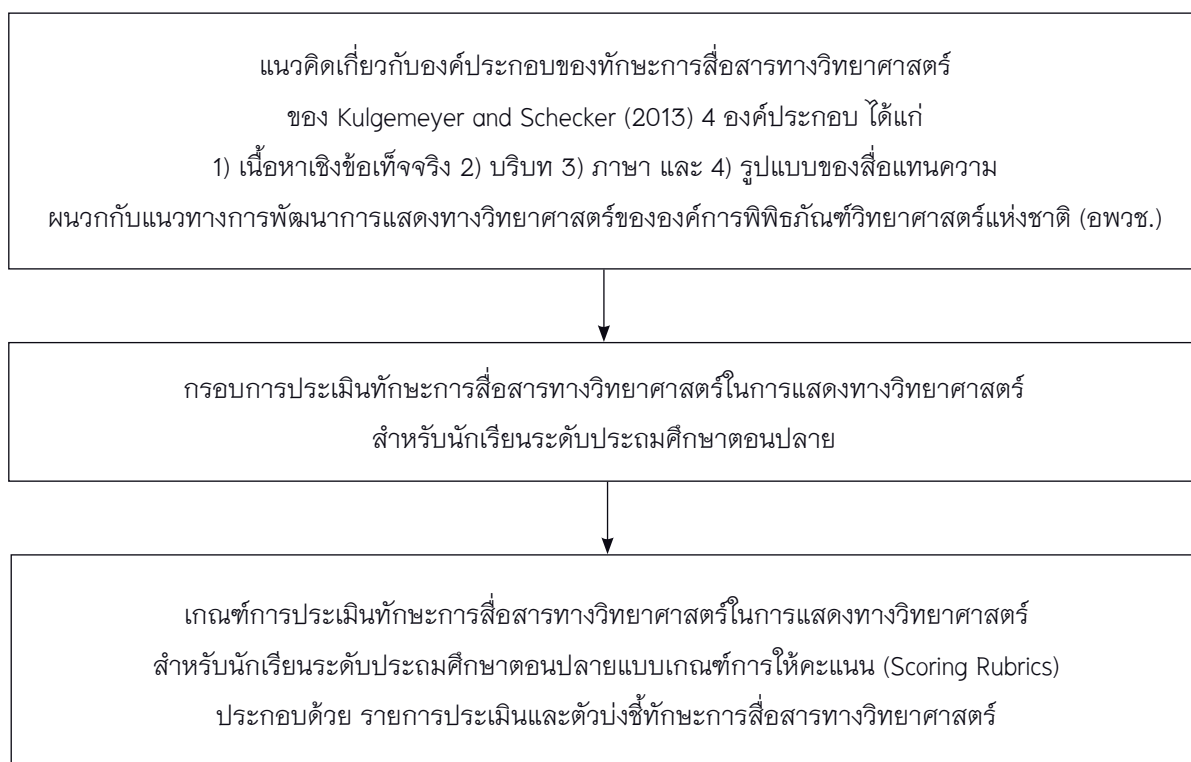
ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์เป็นทักษะที่ควรได้รับการพัฒนาผ่านการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติงานจริง และควรใช้การวัดและประเมินผลแบบการประเมินการปฏิบัติ (Performance-based Assessment) เพื่อประเมินความสามารถของผู้เรียน (Spektor-Levy, Eylon, & Scherz, 2009) เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการปฏิบัติหรือการแสดงออกของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ (Gumjudpai, 2022) เกณฑ์การให้คะแนนที่ดีจำเป็นต้องมีการออกแบบรายการประเมินและเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการประเมิน รวมถึงมีความเหมาะสมทางด้านภาษาและการนำไปใช้ เพื่อให้สามารถใช้วัดและประเมินได้อย่างเที่ยงตรง (Ling, 2024)

ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในการแสดงทางวิทยาศาสตร์เป็นทักษะที่มุ่งสื่อสารองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยคำนึงถึงความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของผู้รับสาร (Burns, O'Connor, & Stocklmayer, 2003) ซึ่งผู้รับสารจะต้องมีความสามารถในการอธิบายทางวิทยาศาสตร์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและลักษณะสำคัญของการแสดงทางวิทยาศาสตร์ที่ไม่เพียงแต่มุ่งเน้นไปที่การฟัง พูด อ่าน และเขียนเท่านั้น (Expert Validator A, Personal communication, February 24, 2023)

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงพัฒนาเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในการแสดงทางวิทยาศาสตร์ในรูปแบบของเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) โดยใช้กรอบแนวคิดของ Kulgemeyer and Schecker (2013) เป็นกรอบแนวคิดหลัก เพื่อกำหนดองค์ประกอบของทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ใน 4 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) เนื้อหาเชิงข้อเท็จจริง (Factual Content) 2) บริบท (Context) 3) ภาษา (Code) และ 4) รูปแบบของสื่อแทนความ (Representation Form) และได้มีการพัฒนารายการ

ประเมินและตัวบ่งชี้ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ โดยพิจารณาจากแนวทางการพัฒนาการแสดงผลทางวิทยาศาสตร์ขององค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) (National Science Museum Organization, 2023) และปรับจากเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสาร

ทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากงานวิจัยของธนกร อรรถจาวัดณ์ (Atjanawat, 2015) กรอบแนวคิดการวิจัยในการพัฒนา เกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ ในการแสดงผลทางวิทยาศาสตร์ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรของงานวิจัยนี้ประกอบด้วย 3 กลุ่มตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ได้แก่

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ และการแสดงผลทางวิทยาศาสตร์
2. นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายที่เข้าร่วมการแข่งขันการแสดงผลทางวิทยาศาสตร์ ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง
3. ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา ด้านทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ และด้าน

การแสดงผลทางวิทยาศาสตร์ รวม 3 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน พิจารณาจากคุณวุฒิ ประสบการณ์ และผลงานวิจัย/การสอนด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา การสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ และการแสดงผลทางวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นผู้ประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกณฑ์การประเมิน

กลุ่มที่ 2 นักเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขันการแสดงผลทางวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษาตอนปลายในงานศิลปหัตถกรรมที่จัดโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำนวน 3 ทีม ซึ่งแต่ละทีมประกอบด้วยนักเรียนจำนวน 3 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นนักเรียนที่อยู่ใน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส ที่มีบริบทเช่นเดียวกับโรงเรียนที่จะใช้หลักสูตรรายวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มเติมวิชาการแสดงทางวิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัย ทั้งนี้ งานวิจัยนี้ได้ทำการทดลองใช้เกณฑ์การประเมินด้วยการสังเกตการแสดงทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนจากวิดีโอที่บันทึกการแข่งขันการแสดงทางวิทยาศาสตร์จากงานศิลปหัตถกรรมที่บันทึกและเผยแพร่โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง แต่เนื่องจากมีวิดีโอที่มีการเผยแพร่และสามารถนำมาใช้ในช่วงที่ผู้วิจัยทำการพัฒนาเครื่องมือวิจัยเพียงจำนวน 3 คลิปจาก 3 ทีมเท่านั้น จึงเป็นข้อจำกัดของงานวิจัยนี้

กลุ่มที่ 3 ผู้ทดลองใช้เกณฑ์การประเมินจำนวน 5 คน เป็นครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการควบคุมการฝึกซ้อมและประเมินการแสดงทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนในการประกวดการแสดงทางวิทยาศาสตร์ และเป็นครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส ที่มีบริบทเช่นเดียวกันกับโรงเรียนที่จะมีการใช้หลักสูตรรายวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มเติม วิชาการแสดงทางวิทยาศาสตร์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินและเก็บรวบรวมข้อมูล

กระบวนการพัฒนาเกณฑ์การประเมินและการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการพัฒนาเกณฑ์การประเมินมีขั้นตอนดังนี้

1. การยกร่างเกณฑ์การประเมิน

1.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์

1.2 พิจารณารูปแบบและแนวทางการพัฒนาการแสดงทางวิทยาศาสตร์ขององค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) (National Science Museum Organization, 2023) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้และแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรรายวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มเติม วิชาการแสดงทางวิทยาศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์

1.3 กำหนดกรอบการประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดของ Kulgemeyer and Schecker (2013) ที่ประกอบด้วยทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ เนื้อหาเชิงข้อเท็จจริง บริบท ภาษา และรูปแบบของสื่อ โดยพัฒนามาจากเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากงานวิจัยของ ธนกร อรรถจาวัดณ์ (Atjanawat, 2015) ผสมกับแนวทางการพัฒนาการแสดงทางวิทยาศาสตร์ขององค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) (National Science Museum Organization, 2023) เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มเติม วิชาการแสดงทางวิทยาศาสตร์

1.4 สร้างเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในการแสดงทางวิทยาศาสตร์แบบเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งประกอบไปด้วยรายการประเมิน 6 รายการที่ครอบคลุมทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ทั้ง 4 องค์ประกอบ ดังแสดงในตารางที่ 1 ในแต่ละรายการประเมินประกอบด้วยตัวบ่งชี้ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ที่แบ่งระดับการประเมินเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดี ผ่านเกณฑ์ และไม่ผ่านเกณฑ์

2. การตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงเกณฑ์การประเมิน

2.1 นำเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา ด้านทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ และด้านการแสดงทางวิทยาศาสตร์ รวม 3 คน ทำการประเมินความสอดคล้องของรายการประเมินและตัวบ่งชี้ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์กับนิยามและองค์ประกอบของทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ที่ต้องการวัด เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) มีเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนน ได้แก่ +1 หมายถึง แน่ใจว่าสอดคล้อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง และ -1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง และประเมินความเหมาะสมทางภาษาและการนำไปใช้ของรายการประเมินด้วยมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 ปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในการแสดงทางวิทยาศาสตร์ ตามผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับเปลี่ยนรายการประเมินที่ไม่ผ่านการประเมินความสอดคล้องตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงคำอธิบายตัวบ่งชี้ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในบางรายการ ให้มีความสอดคล้องและเฉพาะเจาะจงกับการประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการแสดงทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงปรับการใช้ภาษาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. การทดลองใช้เกณฑ์การประเมิน

3.1 นำเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ที่แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ด้วยวิธีการทดสอบซ้ำ โดยนำเกณฑ์การประเมินที่พัฒนาขึ้นมาจัดทำเป็นแบบประเมินการแสดงทางวิทยาศาสตร์ และให้ผู้ประเมินจำนวน 5 คน ใช้แบบประเมินทำการประเมินการแสดงทางวิทยาศาสตร์ชุดเดียวกันจากวิดีโอที่บันทึกการแข่งขันการแสดงทางวิทยาศาสตร์ จากงานศิลปหัตถกรรมที่จัดโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยทำการประเมินการแสดงทั้งสิ้น 3 ชุดการแสดง

3.2 นำผลการประเมินไปวิเคราะห์หาความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (Intraclass Correlation Coefficient: ICC) เพื่อยืนยันความเสถียรของเกณฑ์การประเมิน

งานวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากหน่วยจริยธรรมและมาตรฐานการวิจัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรองจริยธรรม

การวิจัยในมนุษย์ SWUEC-672209

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบคุณภาพเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในการแสดงทางวิทยาศาสตร์ มีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าเฉลี่ย ซึ่งในการพิจารณาข้อที่สามารถนำไปใช้ได้ ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ว่าเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์มีคุณภาพ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67– 1.00 (Suwattapomkul, 2019)

2. การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ของความเหมาะสมด้านภาษาและการนำไปใช้ในการประเมิน จากระดับ 1 ถึงระดับ 5 ค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้นำมาแปลความหมาย (Srisa-ard, 2013) ดังนี้

4.51 – 5.00 ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 ความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 ความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การแปลความหมายส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ใช้เพื่อบ่งชี้ระดับความกระจุกกระจายของคะแนนจากค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้ (Srisa-ard, 2013)

0.00 – 1.00 มีการกระจาย มีความแตกต่างมีความสอดคล้องกันสูง

1.01 – 1.50 มีการกระจาย มีความแตกต่างมีความสอดคล้องกันปานกลาง

1.51 ขึ้นไป มีการกระจาย มีความแตกต่างมีความสอดคล้องกันต่ำ

4. การหาค่าความเที่ยงระหว่างผู้ประเมินในการใช้เกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในการแสดงทางวิทยาศาสตร์ โดยการประเมินข้อมูลชุดเดียวกัน คำนวณหาความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (ICC) โดยใช้โปรแกรม IBM SPSS statistics version 26.0 และแปลผลตามเกณฑ์ของ Fledelius, Khalil, Hjorthaug, and Frokaer (2016) และ Landis & Koch (1977)

ผลการวิจัย

1. การตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

ก่อนการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ เกณฑ์การประเมินที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยรายการประเมิน 6 รายการ ที่ครอบคลุมองค์ประกอบของทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสื่อสารเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ได้ถูกต้อง ครบถ้วน 2) การเรียงลำดับเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ได้เหมาะสมและเข้าใจง่าย 3) การเชื่อมโยงเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์เข้ากับตัวอย่างที่พบในชีวิตประจำวัน 4) การเลือกใช้คำศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์หรือคำศัพท์ทั่วไปในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 5) การขยายความหมายของคำศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจได้ง่าย และ

6) การเลือกใช้รูปแบบการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ภาพ กราฟ แผนผัง แบบจำลอง การอุปมา การอุปมัย การใช้อุปกรณ์ประกอบ เพื่อสื่อสารเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์

จากผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ในด้านความสอดคล้องของรายการประเมินและตัวบ่งชี้กับนิยามและองค์ประกอบของทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ที่ต้องการวัดพบว่า เกณฑ์การประเมินโดยภาพรวมมีค่า IOC เฉลี่ย 0.67 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์คุณภาพที่สามารถนำไปใช้ได้ และจากผลการประเมินความเหมาะสมในด้านภาษาและการนำไปใช้พบว่า ภาพรวมของเกณฑ์รายการประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.48) ในแต่ละรายการประเมินมีค่าดัชนีความสอดคล้องและคะแนนความเหมาะสม ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และคะแนนความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสาร

องค์ประกอบ	รายการประเมิน	ค่า IOC	ความสอดคล้อง	คะแนนความเหมาะสม		ระดับความเหมาะสม
				$\bar{x}$	S.D.	
1. เนื้อหาเชิงข้อเท็จจริง	1.1 การสื่อสารเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ได้ถูกต้อง ครบถ้วน	0.67	สอดคล้องนำไปใช้ได้	4.33	0.58	มาก
	1.2 การเรียงลำดับเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ได้เหมาะสมและเข้าใจง่าย	0.33	ไม่สอดคล้อง	4.00	0.00	มาก
2. บริบท	การเชื่อมโยงเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์เข้ากับตัวอย่างที่พบในชีวิตประจำวัน	0.67	สอดคล้องนำไปใช้ได้	4.67	0.58	มากที่สุด
3. ภาษา	3.1 การเลือกใช้คำศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์หรือคำศัพท์ทั่วไปในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	0.67	สอดคล้องนำไปใช้ได้	4.33	0.58	มาก
	3.2 การขยายความหมายของคำศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจได้ง่าย	1.00	สอดคล้องนำไปใช้ได้	4.67	0.58	มากที่สุด
4. รูปแบบของสื่อแทนความ	การเลือกใช้รูปแบบการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ภาพ กราฟ แผนผัง แบบจำลอง การอุปมา การอุปมัย การใช้อุปกรณ์ประกอบ เพื่อสื่อสารเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์	0.67	สอดคล้องนำไปใช้ได้	3.67	0.58	มาก
ภาพรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ		0.67	สอดคล้องนำไปใช้ได้	4.27	0.48	มาก

2. การปรับปรุงเกณฑ์

จากผลการตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (ตารางที่ 1) รายการประเมินที่ 1.2 การเรียงลำดับเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ได้เหมาะสมและเข้าใจง่าย มีค่าดัชนีความสอดคล้องเพียง 0.33 จึงไม่ผ่านเกณฑ์เนื่องจากขาดความสอดคล้องกับนิยามและองค์ประกอบของทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในด้านเนื้อหาเชิงข้อเท็จจริง ผู้วิจัยจึงได้นำรายการประเมินนี้ออกและเพิ่มเป็น 1.2 การอ้างอิงแหล่งที่มาของเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ที่น่าเชื่อถือและหลากหลาย ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความสอดคล้องกับนิยามและองค์ประกอบของทักษะด้านเนื้อหาเชิงข้อเท็จจริงมากกว่า และผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงรายการประเมินและตัวบ่งชี้ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในแต่ละรายการตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1) เนื้อหาเชิงข้อเท็จจริง เพิ่มเติมข้อความที่เป็นประเด็นของเรื่อง

องค์ประกอบที่ 2) บริบท เพิ่มเติมการยกตัวอย่างอุปมา อุปมัย ที่มีความชัดเจน น่าสนใจเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้ฟัง และนำการอุปมา การอุปมัย ออกจากองค์ประกอบที่ 4 รูปแบบของสื่อแทนความ

องค์ประกอบที่ 3) ภาษา เพิ่มการพิจารณาถึงความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และเพิ่มการระบุระดับคะแนนให้กับการใช้คำศัพท์เฉพาะ

องค์ประกอบที่ 4) รูปแบบของสื่อแทนความ ปรับข้อความในแต่ละระดับคะแนนให้ชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย คำนี้ถึงความสอดคล้องกับการเล่าเรื่องและการดึงดูดความสนใจ และเพิ่มการสะท้อนถึงการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการสาธิต การทดลอง หรือการจัดองค์ประกอบของเวทีที่สามารถดึงดูดผู้รับสารลงไปที่ในแต่ละระดับคะแนน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ การสร้างแรงดึงดูดความสนใจ (Attracting Power) และการรักษาความสนใจของผู้ชม (Holding Power) ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในรูปแบบการแสดงทางวิทยาศาสตร์ โดยผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (Science Explainer) จะต้องมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของการแสดงจะต้องใช้เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม โดยมักมีการประยุกต์ทักษะการแสดงมาช่วยเพื่อดึงดูดผู้ชมให้อยู่กับสิ่งที่นำเสนอให้ได้ และมีการนำเทคนิคการเล่าเรื่องเข้ามาใช้กับข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ การแสดงทางวิทยาศาสตร์จึงมีความแตกต่างจากการสื่อสารเพื่อการอธิบายทางวิทยาศาสตร์ในชั้นเรียนตามปกติ หากสามารถสอนเทคนิคการสร้างแรงดึงดูดหรือการเล่าเรื่องที่ทำได้โดยเพิ่มเติมไว้ในองค์ประกอบ จะช่วยส่งเสริมการนำเสนอของผู้เรียนให้ดีขึ้น เป็นธรรมชาติมากขึ้น น่าสนใจขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนเองในการสร้างเสริมทักษะการสื่อสาร ผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะนี้มาปรับรายละเอียดตัวบ่งชี้ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ โดยเพิ่มการสื่อสารที่มีความน่าสนใจและดึงดูดผู้ชมเข้าไปในแต่ละรายการประเมินเพื่อให้เหมาะสมกับการแสดงทางวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้น หลังจากการปรับปรุงจึงทำให้ได้ขอบเขตขององค์ประกอบของทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ 4 องค์ประกอบ และรายการประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ 6 รายการ ดังแสดงในตารางที่ 2

ในแต่ละรายการประเมินประกอบด้วยตัวบ่งชี้ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นความสามารถที่ผู้เรียนแสดงออกในการเขียนและพูดตามภาระงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติในการออกแบบและทำการแสดงทางวิทยาศาสตร์ แบ่งเป็นระดับการประเมิน 4 ระดับ ดังตัวอย่างในตารางที่ 3 ซึ่งผู้ประเมินสามารถนำเกณฑ์เหล่านี้ไปจัดทำเป็นแบบประเมินเพื่อใช้ในการประเมินและให้คะแนนชิ้นงานหรือพฤติกรรมของผู้เรียนตามความเหมาะสม

ตารางที่ 2 องค์ประกอบและรายการประเมินของทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในการแสดงทางวิทยาศาสตร์ภายหลังการปรับปรุงตามผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

องค์ประกอบ	รายการประเมิน
1. เนื้อหาเชิงข้อเท็จจริง (Factual Content) คือ ประเด็นหรือเนื้อหาสาระทางวิทยาศาสตร์ที่ผู้สื่อสารเลือกนำมาใช้สำหรับการสื่อสาร ซึ่งมีความถูกต้อง ครบถ้วน น่าสนใจ มีใจความสำคัญของเรื่องที่ชัดเจน และมีการอ้างอิงแหล่งที่มา	1.1 การสื่อสารเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ ได้ถูกต้อง ครบถ้วน น่าสนใจ และมีใจความสำคัญที่ชัดเจน 1.2 การอ้างอิงแหล่งที่มาของเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ที่น่าเชื่อถือและหลากหลาย
2. บริบท (Context) คือ การเชื่อมโยงข้อเท็จจริงเข้ากับตัวอย่างแล้วนำเสนอให้ชัดเจน โดยมีการเชื่อมโยงเนื้อหาหรือแนวคิดทางวิทยาศาสตร์เข้ากับตัวอย่างที่พบในชีวิตประจำวัน หรือมีการยกตัวอย่างเปรียบเทียบอุปมา อุปมัยที่สอดคล้องเหมาะสมกับผู้รับสาร	2.1 การเชื่อมโยงเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์เข้ากับตัวอย่าง ที่พบในชีวิตประจำวัน หรือมีการยกตัวอย่างเปรียบเทียบ อุปมา อุปมัย ที่สอดคล้องเหมาะสมกับผู้รับสาร
3. ภาษา (Code) คือ ระดับของภาษาที่ผู้สื่อสารเลือกใช้เพื่อสื่อสารข้อมูล ทั้งภาษาทางวิทยาศาสตร์และภาษาในชีวิตประจำวัน โดยมีการเลือกใช้คำศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์ และคำศัพท์ทั่วไปในชีวิตประจำวัน และมีการขยายความหมายของคำศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับผู้รับสาร	3.1 การเลือกใช้คำศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์ และคำศัพท์ทั่วไปในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับผู้รับสารที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย 3.2 การขยายความหมายของคำศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจได้ง่าย
4. รูปแบบของสื่อแทนความ (Representation Form) คือ ความสามารถของผู้สื่อสารในการเลือกวิธีการนำเสนอ เพื่อประกอบการสื่อสารตามรูปแบบที่เหมาะสม เช่น ภาพ แผนภูมิ แผนผัง กราฟ ตาราง รวมถึงการใช้เทคนิคการนำเสนอ เช่น การพูดออกเสียง การแสดงท่าทาง การแต่งกาย และสื่ออุปกรณ์ เช่น อุปกรณ์ประกอบการสาธิต การทดลอง อุปกรณ์ประกอบฉาก และการจัดองค์ประกอบของเวที เพื่อประกอบการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์และเรื่องราวที่สื่อสาร น่าสนใจ และเหมาะสมกับผู้รับสาร	4.1 การเลือกและใช้วิธีการนำเสนอ เพื่อประกอบการสื่อสารที่น่าสนใจ มีรูปแบบเทคนิคหรือสื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ และเรื่องราวที่สื่อสาร และเหมาะสมกับผู้รับสารที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 3 ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ องค์ประกอบที่ 1 เนื้อหาเชิงข้อเท็จจริง

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	ดีเยี่ยม (3)	ดี (2)	ผ่านเกณฑ์ (1)	ไม่ผ่านเกณฑ์ (0)
1.1 การสื่อสารเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ได้ถูกต้องครบถ้วน น่าสนใจ และมีใจความสำคัญที่ชัดเจน	สื่อสารเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ได้ถูกต้องและครบถ้วน ครบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องทั้งหมด น่าสนใจ และมีใจความสำคัญที่น่าสนใจ และมีความสำคัญของเรื่องที่ชัดเจน	สื่อสารเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ได้ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่ หรือมีบางประเด็นขาดหายไป น่าสนใจ มีใจความสำคัญของเรื่องแต่ยังขาดความชัดเจนในบางส่วน	สื่อสารเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ไม่ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่ หรือมีประเด็นที่ขาดหายไป มากกว่าครึ่งหนึ่งของเนื้อหาทั้งหมด ไม่น่าสนใจ และมีใจความสำคัญของเรื่องที่ไม่มีความชัดเจน	ไม่มีการสื่อสารเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้อง หรือไม่พบประเด็นที่ครอบคลุมเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ทั้งหมด ไม่น่าสนใจ และไม่มีใจความสำคัญของเรื่อง

3. การทดลองใช้เกณฑ์การประเมิน โดยภาพรวมเท่ากับ 0.83 ซึ่งแสดงว่ามีความสอดคล้องจากการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงระหว่างอยู่ในระดับสูงมาก และในแต่ละรายการประเมินมีค่า ICC ผู้ประเมิน พบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (ICC) ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (ICC) โดยผู้ประเมิน 5 คน ประเมินการแสดงทางวิทยาศาสตร์ 3 ชุด

รายการประเมิน	ทีม	คะแนนของกรรมการคนที่					$\bar{x}$	S.D.	ICC และ ระดับความสอดคล้อง
		1	2	3	4	5			
1.1 การสื่อสารเนื้อหาทาง วิทยาศาสตร์	A	3	3	3	3	3	3.00	0.00	0.80 มีความสอดคล้องสูง
	B	2	2	2	2	2	2.00	0.00	
	C	2	2	2	2	3	2.20	0.45	
1.2 การอ้างอิงแหล่งที่มา ของเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์	A	2	2	2	2	2	2.00	0.00	0.80 มีความสอดคล้องสูง
	B	3	3	3	3	3	3.00	0.00	
	C	2	3	3	3	3	2.80	0.45	
2.1 การเชื่อมโยงเนื้อหาทาง วิทยาศาสตร์เข้ากับตัวอย่าง	A	3	3	3	3	3	3.00	0.00	1.00 มีความสอดคล้องสูงมาก
	B	2	2	2	2	2	2.00	0.00	
	C	2	2	2	2	2	2.00	0.00	
3.1 การเลือกใช้คำศัพท์ เฉพาะทางวิทยาศาสตร์และ คำศัพท์ทั่วไป	A	3	3	3	3	3	3.00	0.00	0.50 มีความสอดคล้องปาน กลาง
	B	2	3	2	2	3	2.40	0.55	
	C	3	3	3	3	3	3.00	0.00	
3.2 การขยายความหมาย ของคำศัพท์เฉพาะทาง วิทยาศาสตร์	A	3	3	3	3	3	3.00	0.00	0.94 มีความสอดคล้องสูงมาก
	B	1	1	1	1	1	1.00	0.00	
	C	2	2	2	2	3	2.20	0.45	
4.1 การเลือกและใช้วิธี การนำเสนอ	A	3	3	3	3	3	3.00	0.00	0.80 มีความสอดคล้องสูง
	B	2	3	2	2	2	2.20	0.45	
	C	2	2	2	2	2	2.00	0.00	
ICC เฉลี่ย									0.83 มีความสอดคล้องสูงมาก

ตารางที่ 5 คะแนนรวมจากการประเมินการแสดงทางวิทยาศาสตร์ 3 ชุด จากทั้ง 6 รายการประเมิน

ทีม	รายการประเมิน						รวมคะแนน (18 คะแนน)	S.D.	ระดับทักษะการสื่อสาร ทางวิทยาศาสตร์
	1.1	1.2	2.1	3.1	3.2	4.1			
A	3.00	2.00	3.00	3.00	3.00	3.00	17.00	0.41	ดีเยี่ยม
B	2.00	3.00	2.00	2.40	1.00	2.20	12.60	0.65	ดี
C	2.20	2.80	2.00	3.00	2.20	2.00	14.20	0.43	ดี

ข้อมูลจากตารางที่ 5 สะท้อนว่า เมื่อนำเกณฑ์การประเมินไปใช้ประเมินทักษะการแสดงทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน 3 ทีม โดยกำหนดเกณฑ์แปลผลการประเมินให้คะแนนรวมจากทั้ง 6 รายการประเมิน มีคะแนนเต็ม 18 คะแนน และแบ่งช่วงคะแนนเป็น 4 ช่วง คือ ระดับปรับปรุง คะแนน 0.00–9.00 ระดับพอใช้ คะแนน 9.00–12.59 ระดับดี คะแนน 12.60–14.40 และระดับดีเยี่ยม คะแนน 14.41–18.00

เมื่อรวมคะแนนทุกรายการประเมินของแต่ละทีมพบว่า แต่ละทีมมีระดับทักษะที่แตกต่างกัน ดังนี้ ทีม A มีทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยมีผลรวมของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.00 คะแนน (S.D. = 0.41) และพบว่าควรปรับปรุงการอ้างอิงแหล่งที่มาของเนื้อหา ซึ่งมีคะแนนประเมินน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ทีม B มีทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับดี โดยมีผลรวมของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.60 คะแนน (S.D. = 0.65) และพบว่าควรปรับปรุงการขยายความหมายของคำศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับไม่ผ่านเกณฑ์ ทีม C มีทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับดี โดยมีผลรวมของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.20 คะแนน (S.D. = 0.43) และพบว่าควรปรับปรุงการเชื่อมโยงเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์เข้ากับตัวอย่าง และการเลือกและใช้วิธีนำเสนอซึ่งมีคะแนนประเมินน้อยกว่าด้านอื่น ๆ จากผลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าเกณฑ์การประเมินสามารถจำแนกจุดอ่อนและจุดแข็งของทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในผู้เรียนแต่ละด้านได้ ทำให้ครูสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการสอน และชี้ให้นักเรียนเห็นในประเด็นที่ควรพัฒนาได้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในการแสดงทางวิทยาศาสตร์ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มเติม วิชาการแสดงทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ทำให้ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. เกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้น เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ออกแบบและทำการแสดงทางวิทยาศาสตร์ด้วยตนเอง ตามแนวทางการพัฒนาการแสดงทางวิทยาศาสตร์ขององค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ สามารถประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนตามแนวคิดของ Kulgemeyer & Schecker (2013) โดยครอบคลุมองค์ประกอบของทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วยรายการประเมิน 6 รายการ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1) เนื้อหาเชิงข้อเท็จจริง ประกอบด้วย 2 รายการประเมิน ได้แก่ 1) การสื่อสารเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ และ 2) การอ้างอิงแหล่งที่มาของเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ องค์ประกอบที่ 2) บริบท ประกอบด้วย 1 รายการประเมิน ได้แก่ การเชื่อมโยงเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์เข้ากับตัวอย่าง องค์ประกอบที่ 3) ภาษา ประกอบด้วย 2 รายการประเมิน ได้แก่ 1) การเลือกใช้คำศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์และคำศัพท์ทั่วไป และ 2) การขยายความหมายของคำศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์ และองค์ประกอบที่ 4) รูปแบบของสื่อแทนความประกอบด้วย 1 รายการประเมิน ได้แก่ การเลือกและใช้วิธีการนำเสนอ

2. เกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรรายวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มเติม

วิชาการแสดงทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายได้ โดยภาพรวมของเกณฑ์การประเมินมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เฉลี่ย 0.67 มีคะแนนระดับความเหมาะสมด้านภาษาและการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 (S.D. = 0.48) และมีความเที่ยงระหว่างผู้ประเมินอยู่ในระดับสูงมาก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (ICC) โดยรวมเท่ากับ 0.83

การอภิปรายผลการวิจัย

เกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นนี้เป็นการพัฒนาต่อยอดจากเกณฑ์การประเมินของธนกร อรรถนาวัด (Atjanawat, 2015) ที่ได้แปลและประยุกต์ใช้แนวคิดของ Kulgemeyer & Schecker (2013) ในบริบทประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงเพิ่มเติมให้มีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการแสดงทางวิทยาศาสตร์ขององค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) เพื่อให้สามารถนำมาใช้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มเติม วิชาการแสดงทางวิทยาศาสตร์ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ผ่านการแสดงทางวิทยาศาสตร์ โดยคำนึงถึงการสื่อสารที่มีความน่าสนใจและดึงดูดผู้ชม ดังนั้น เกณฑ์การประเมินที่พัฒนาขึ้นจึงมีลักษณะเฉพาะ เป็นการผสมผสานระหว่างกรอบแนวคิดทางวิชาการด้านการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ เข้ากับลักษณะสำคัญของการแสดงทางวิทยาศาสตร์ ทำให้สามารถประเมินทั้งมิติทางเนื้อหาวิทยาศาสตร์ ความเข้าใจในบริบท การใช้ภาษาวิทยาศาสตร์ และรูปแบบการนำเสนอที่มีลักษณะดึงดูดความสนใจและเหมาะสมกับผู้รับสารอย่างมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย แตกต่างจากเกณฑ์ที่มีอยู่ทั่วไปซึ่งมักเน้นการฟัง พูด อ่าน และเขียน (Keawpoosee, 2013; Phinin, 2020) หรือการสร้างคำอธิบายทางวิทยาศาสตร์ (Jeon, 2019; Silpachai, Phanphreuksa, & Singhlop, 2017) โดยเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้นนี้ครอบคลุมมิติของการดึงดูดความสนใจและความเหมาะสมกับผู้รับสารซึ่งสำคัญสำหรับการแสดงทางวิทยาศาสตร์ (Jeon, 2019; Phinin, 2020) นอกจากนี้เกณฑ์ที่พัฒนา

ขึ้นยังครอบคลุมกับมิติของการแสดงทางวิทยาศาสตร์ที่ลุ่มลึกกว่าเกณฑ์การประกวดการแสดงทางวิทยาศาสตร์โดยทั่วไป (Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2, 2024; Faculty of Science, Burapha University, 2023) พร้อมตัวบ่งชี้ที่สะท้อนความสามารถของผู้เรียนในการปฏิบัติจริง สามารถนำไปใช้ประเมินผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ได้เพื่อสะท้อนและพัฒนาทักษะของผู้เรียนทั้งในภาพรวมและในรายองค์ประกอบ (Kulgemeyer & Schecker, 2013; Spektor-Levy, Eylon, & Scherz, 2009) ผลการตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เฉลี่ยเท่ากับ 0.67 และรายการประเมิน 5 รายการที่นำมาใช้ได้อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (Atjanawat, 2015) แสดงถึงความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ นอกจากนี้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (ICC) ยังพบความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินในระดับสูง ทำให้ครูสามารถใช้เกณฑ์นี้ประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มได้อย่างเป็นระบบ ทั้งในชั้นเรียน กิจกรรมนอกชั้นเรียน หรือการประกวดการแสดงทางวิทยาศาสตร์ หรือปรับใช้กับบริบทอื่น ๆ ได้ (Office of the Basic Education Commission, 2021; Yuen & Sawatdeenarunat, 2020) แม้เกณฑ์การประเมินจะเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเลือกเนื้อหา บริบท ภาษา และรูปแบบสื่อที่น่าสนใจและเหมาะสมกับผู้ชม แต่ยังคงพัฒนาเกณฑ์การประเมินต่อไปเพื่อให้มีการประเมินประสิทธิผลของการสื่อสารว่า ผู้ชมได้รับสารและเกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิทยาศาสตร์ที่ถ่ายทอดอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ (Burns, O'Connor, & Stocklmayer, 2003)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

เนื่องจากเกณฑ์การประเมินมีรายละเอียดค่อนข้างมาก ในการนำไปใช้ควรทำความเข้าใจกับเกณฑ์โดยละเอียด เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจน หากทำการประเมินโดยผู้ประเมินหลายคนควรมีการทำความเข้าใจร่วมกันเพื่อให้ใช้เกณฑ์การประเมินได้ตรงกันและเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเพื่อหาคุณภาพของเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในการแสดงทางวิทยาศาสตร์ด้วยกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากและในบริบทที่หลากหลายขึ้น และใช้การคำนวณ

ทางสถิติอย่างเป็นระบบเพื่อยืนยันความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาให้เป็นเกณฑ์มาตรฐานและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์กลางในการประเมินการแสดงทางวิทยาศาสตร์ได้ในการแข่งขันระดับต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- Atjanawat, T. (2015). *Development of science communication and teamwork abilities of eleventh grade students using group investigation*. (Master's thesis, Science Education Program, Chulalongkorn University). DOI: 10.58837/CHULA.THE.2015.102 [In Thai]
- Austin, S. R. P. & Sullivan, M. (2018). How are we performing? Evidence for the value of science shows. *International Journal of Science Education, Part B*, 9(1), 1–12. <https://doi.org/10.1080/21548455.2018.1532620>
- Brookhart, S. M. & Nitko, A. J. (2019). *Educational assessment of students*. New York: Pearson. Retrieved from <https://www.pearsonhighered.com/assets/preface/0/1/3/4/0134806972.pdf>
- Burns, T. W., O'Connor, D. J., & Stockmayer, S. M. (2003). Science communication: A contemporary definition. *Public Understanding of Science*, 12(2), 183–202. <https://doi.org/10.1177/09636625030122004>
- Chanchaichana, S. & Saeng-Xuto, V. (2018). Effect of instruction with science show to promote science process skills of Prathom Suksa 6 students. *Journal of Education and Innovation*, 20(4), 219–229. [In Thai]
- Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2. (2024). *The 72nd Student arts and culture competition, 2024, science and technology learning group: Summary of science and technology learning group activities*. Retrieved from <https://sillapa.cri2.go.th/art72/files/docs/2024-12-126HVOFSWRL1-482581512.75834.pdf> [In Thai]
- Faculty of Science, Burapha University. (2023). *Science show contest*. Retrieved from <https://share.google/rLZ6yOczoSNcfjAKS> [In Thai]
- Fledelius, J., Khalil, A., Hjorthaug, K., & Frokaer, J. (2016). Inter-observer agreement improves with PERCIST 1.0 as opposed to qualitative evaluation in non-small cell lung cancer patients evaluated with F-18-FDG PET/CT early in the course of chemo-radiotherapy. *EJNMMI Research*, 6(1), 1–10. DOI: 10.1186/s13550-016-0223-6
- Gumjudpai, S. (2022). Using rubrics for learning assessment. *Journal of Curriculum and Instruction, Sakon Nakhon Rajabhat University*, 14(39), 211–223. Retrieved from <https://jci.snru.ac.th/Files/Article/986-ArticleTextFile-20230524162320.pdf> [In Thai]
- Haputon, K. (2020). *The development of science communication ability and science communication self-efficacy of high school biology students using science communication-based Learning*. (Master's thesis, Science Technology Education Program, Khon Kaen University). [In Thai]
- Jeon, S. (2019). The Development and Application of Process-focused Assessment for Improving Scientific Communication Skill. *Journal of Korean Elementary Science Education*, 38(1), 16–30. <https://doi.org/10.15267/keses.2019.38.1.16>

- Karim, N. & Roslan, R. (2020). The impact of interactive science shows on student's learning achievement on fire and pressure science concept for 9th grader in Brunei. *Jurnal Pendidikan IPA Indonesia*, 9(3), 294–308. <https://doi.org/10.15294/jpii.v9i3.23684>
- Keawpoosee, A. (2013). *Science communication ability of Prathom Suksa 6 Students learned through group investigation*. (Master's thesis, Science Education Program, Chiang Mai University). [In Thai]
- Kulgemeyer, C. & Schecker, H. (2013). Students explaining science – assessment of science communication competence. *Research in Science Education*, 43, 2235 – 2256. <https://doi.org/10.1007/s11165-013-9354-1>
- Landis, J. R. & Koch, G. G. (1977). An application of hierarchical kappa-type statistics in the assessment of majority agreement among multiple observers. *Biometrics*, 33, 363–374. <https://doi.org/10.2307/2529786>
- Ling, J. H. (2024). A review of rubrics in education: Potential and challenges. *Indonesian Journal of Teaching and Learning Research*, 2(1), 1–14. <https://doi.org/10.64420/ijitl.v2i1.197>
- Meebut, T. & Promkatkeaw, T. (2023). Science show to competency-based learning for developing scientific communication skills of upper elementary students: Opinions of competition's participators. In *The 10th International Conference for Science Educators and Teachers 2023* (pp. 396 – 402), May 13 – 14, 2023, Duangjitt Resort and Spa. Patong Phuket, Thailand. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/391511989_Science_Show_to_Competency-Based_Learning_for_Developing_Scientific_Communication_Skills_of_Upper_Elementary_Students_Opinions_of_Competition's_Participators
- Ministry of Education. (2021). *National education plan 2021*. Bangkok: Ministry of Education. [In Thai]
- Ministry of Education. (2022). *National education plan 2022*. Bangkok: Ministry of Education. [In Thai]
- National Science Museum Organization. (2023). *Science shows development manual*. Pathum Thani: National Science Museum Organization. [In Thai]
- Office of the Basic Education Commission. (2021). *Guidelines for competency-based learning management in educational institutions*. Retrieved from <https://cbethailand.com/หลักสูตร-2/กรอบหลักสูตร/แนวทางการจัดการเรียนรู้/การประเมินการเรียนรู้/> [In Thai]
- Office of the Education Council. (2017). *National scheme of education B.E. 2560–2579 (2017–2036)*. Bangkok: Office of the Education Council. [In Thai]
- Phinin, T. (2020). *The effects of model-based learning for developing science communication skill of the changes of state of matter for the 5th grade students*. (Master's independent study, Science Education Program, Naresuan University). [In Thai]
- Phranakhon Si Ayutthaya Science Education Center. (2024, March 19). *Webpage on science show learning activities*. Retrieved from https://aru.ac.th/sci/?id=2784&page=activity&subpage=activity_gallery [In Thai]
- PlearnScience. (2021). *Science communication*. Retrieved from <https://www.plearnscience.com/course/science-communication/58> [In Thai]

- Pongsue, T. (2021). *Development of SSCS learning activity cooperated with context-based situations enhancing scientific communication skills of mathayomsuksa 4 students*. (Master's thesis, Science and Mathematics Teaching Program, Mahasarakham University). [In Thai]
- Silpachai, N., Panprueksa, K., & Singlop, S. (2017). The study of learning achievement, science communication skills and teamwork skills on structure and function of angiosperms using 5E learning cycle with cooperative learning. *Journal of Education and Social Development*, 13(1), 169–182. [In Thai]
- Spektor-Levy, O., Eylon, B.-S., & Scherz, Z. (2009). Teaching scientific communication skills in science studies: Does it make a difference?. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 7(5), 875–903. <https://doi.org/10.1007/s10763-009-9150-6>
- Srisa-ard, B. (2013). *Statistical methods for research* (5th ed., Vol. 1). Bangkok, Thailand: Suweeriyasarn Publishing.
- Sukkasem, K. (2017). *Development of the science show learning process via the world wide web on the Internet*. Retrieved from http://research.otepec.go.th/files/OTEPC62022_CH1_bauxzlh7.pdf [In Thai]
- Suwarat, K. (2020). *Development of science communication of 11th grade ethnically diverse students using phenomenon – based learning in topic of respiratory system*. (Master's thesis, Science Education Program, Naresuan University). [In Thai]
- Suwattanapornkul, I. (2019). *Educational research: Concepts and applications*. Bangkok: Department of Educational Measurement and Research, Faculty of Education, Srinakharinwirot University. [In Thai]
- The National Science Museum. (2023). *Annual report 2023*. Pathum Thani: The National Science Museum. [In Thai]
- Yuen, B. P. L. & Sawatdeenarunat, S. (2020). Applying a rubric development cycle for assessment in higher education: An evidence-based case study of a science communication module. *Asian Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 10(1), 54–67. Retrieved from https://ctl.t.nus.edu.sg/wp-content/uploads/2024/04/v10n1_yuen_sawatdeenarunat.pdf

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษา
กับการเชื่อมโยงมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา
AN ANALYSIS OF FACTORS INFLUENCING THE SELECTION OF COOPERATIVE
EDUCATION WORKPLACES AND THEIR ALIGNMENT WITH EDUCATIONAL
QUALITY ASSURANCE STANDARDS

อนิสา ขนาดผล^{1*}, ชัยนันต์ ไชยเสน² และ กมลวรรณ แสงทอง³
Anisa Kanadphol^{1*}, Chainun Chaiyasain² and Kamonwan Sangtong³

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต 80 ถ.วิชิตสงคราม ต.กะทู้ อ.กะทู้ จ.ภูเก็ต 83120 ประเทศไทย

^{1, 2, 3}Prince of Songkla University, Phuket Campus, 80, Vichitsongkram Rd., Kathu Sub-district, Kathu District,
Phuket Province 83120, Thailand

*Corresponding author E-mail: anisa.k@phuket.psu.ac.th

(Received: 07 Apr, 2025; Revised: 26 Dec, 2025; Accepted: 29 Dec, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 2) ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษากับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา และ 3) เสนอแนวทางการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสู่การเป็นบัณฑิตในอนาคต การวิจัยเป็นเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 โครงการสหกิจศึกษา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 154 คน คำนวณจากสูตร Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามปลายเปิด 4 ด้าน (การรับรู้ สภาพแวดล้อม สวัสดิการ และทัศนคติ) และการวิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความเหมาะสม ครบคลุมเนื้อหา และความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน (IOC = 0.94) ทดสอบความน่าเชื่อถือกับกลุ่มตัวอย่าง 15 คน (Cronbach's Alpha = 0.70) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กรอบแนวคิดการวิจัยเป็นแนวทางกับความถี่ของประเด็นที่ปรากฏในคำตอบแบบสอบถามปลายเปิด และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร (AUN-QA Version 4.0) ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการจัดกลุ่มข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ประกอบด้วย (1) การรับรู้ ได้แก่ ชื่อเสียง ภาพลักษณ์ ความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และทรัพยากรองค์กร (2) สภาพแวดล้อม ได้แก่ การเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวก วัฒนธรรมการทำงาน ความปลอดภัยและบรรยากาศในองค์กร (3) สวัสดิการ ได้แก่ ค่าตอบแทน ที่พัก และอุปกรณ์การทำงาน และ (4) ทัศนคติ ได้แก่ คำแนะนำอาจารย์ รุ่นพี่ศิษย์เก่า และข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ ปัจจัยเหล่านี้สะท้อนถึงความต้องการพัฒนาทักษะวิชาชีพ การเรียนรู้ในสภาพจริง และการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน 2) การเลือกสถานประกอบการที่มีคุณภาพส่งผลโดยตรงต่อการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา (AUN-QA Version 4.0) โดยเฉพาะด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผลผลิต และผลลัพธ์ของหลักสูตร และ 3) แนวทางการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสู่การเป็นบัณฑิต

¹ นักวิชาการอุดมศึกษาชำนาญการพิเศษ งานนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผน

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาจัดการบริการ คณะการบริการและการท่องเที่ยว

³ นักวิชาการอุดมศึกษาชำนาญการพิเศษ งานสนับสนุนวิชาการ

ในอนาคต คือ เข้าถึงข้อมูลอาชีพที่เชื่อถือได้ การเลือกสถานประกอบการที่ปลอดภัย มีระบบพี่เลี้ยง และสวัสดิการที่สนับสนุน การพัฒนาทัศนคติผ่านกิจกรรมเตรียมความพร้อม ช่วยเสริมความมั่นใจ ลดความกังวล และผลักดันให้นักศึกษาก้าวสู่การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ปัจจัยการเลือกสถานประกอบการ, สหกิจศึกษา, การพัฒนาทักษะวิชาชีพ, การประกันคุณภาพการศึกษา, การเตรียมความพร้อมนักศึกษา

ABSTRACT

This study aimed to: (1) analyze factors influencing fourth-year students' selection of cooperative education workplaces; (2) examine the alignment between these factors and educational quality assurance standards; and (3) propose guidelines for students' preparation for graduation. A qualitative research approach was adopted. The participants comprised 154 fourth-year students enrolled in the cooperative education program in the academic year 2024, determined using Yamane's formula with a 0.05 margin of error. A research instrument was an open-ended questionnaire covering four dimensions—perception, work environment, welfare, and attitude—along with document analysis. The questionnaire was validated by three experts ($IOC = 0.94$) and piloted with a sample of 15 students (Cronbach's Alpha = 0.70). Data were analyzed using content analysis and thematic grouping, guided by the research conceptual framework, themes that frequently emerged from the open-ended questionnaire, and subsequently mapped against the AUN-QA Assessment at Program Level (Version 4.0).

The results revealed that, firstly, fourth-year students' workplace selection was influenced by (1) perception, including reputations, images, professional relevance, and organizational resources, (2) work environment, encompassing commutes, facilities, work culture, safety, and organizational atmosphere, (3) welfare, concerning remuneration, accommodation, and work equipment, and (4) attitude shaped by recommendations from instructors, senior students, alumni, and credible information. These factors indicated the need for professional skills development, actual learning, and preparation for the labor market. Secondly, the selection of a quality workplace was directly associated with the achievement of expected learning outcomes in accordance with educational quality assurance standards (AUN-QA Version 4.0), particularly in relation to expected learning outcomes, program outputs, and program outcomes. Furthermore, guidelines for preparing students for graduation included access to reliable career information, the selection of secure workplaces with structured mentoring systems and welfare support, and the development of students' attitudes through pre-internship activities designed to enhance confidence, reduce anxiety, and facilitate effective career transitions.

KEYWORDS: Factors Influencing Workplace Selection, Cooperative Education, Professional Skill Development, Educational Quality Assurance, Student Preparedness

บทนำ

ในทศวรรษแห่งการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ตลาดแรงงานทั่วโลกเผชิญความท้าทายจากเทคโนโลยี การคิดวิเคราะห์ และนวัตกรรมที่เข้ามาแทนที่แรงงานรูปแบบเดิม ส่งผลให้แรงงานทักษะสูงเป็นที่ต้องการมากขึ้น ขณะที่แรงงานที่ขาดการพัฒนาทักษะ (Re/Up-skill) มีความเสี่ยงต่อการว่างงาน ซึ่งคาดว่าจะเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 5 ภายในปี พ.ศ. 2578 (Higher Education Standards Committee, 2022; Labor Market Information Division, Department of Employment, 2022) สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนปัญหาความไม่สอดคล้องระหว่างสมรรถนะของบัณฑิตกับความต้องการของตลาดแรงงาน (Skill Mismatch) ส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับบทบาทจากการถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎีไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้สอดคล้องกับโลกการทำงานจริง โดยสหกิจศึกษาเป็นกลไกที่ช่วยบูรณาการการเรียนรู้ในห้องเรียนกับการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ ส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การพัฒนาทักษะวิชาชีพ และการสร้างเครือข่ายการทำงานในอนาคต

การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงเป็นแนวคิดที่อธิบายกระบวนการที่ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และทักษะผ่านการลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง การไตร่ตรอง สะท้อนคิด และการสรุปบทเรียนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพของประสบการณ์การเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับบริบทและสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วม (Constructivist Teacher, 2021; Doramarn, Malakul Na Ayudhaya, & Kirdpitak, 2020; Pholklang, 2023) การเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาจึงเป็นจุดตั้งต้นที่มีผลโดยตรงต่อคุณภาพของประสบการณ์การเรียนรู้ และการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษา

กระบวนการดังกล่าวอธิบายได้ผ่านแนวคิดการตัดสินใจ ซึ่งการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมเกิดจากการพิจารณาข้อมูล เหตุผล ประสบการณ์ และค่านิยมส่วนบุคคล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด กระบวนการตัดสินใจได้รับอิทธิพลจากแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอก

โดยแรงจูงใจภายใน ได้แก่ ความสนใจ ความคาดหวัง ต่อการพัฒนาตนเอง และเป้าหมายทางอาชีพ ส่วนแรงจูงใจภายนอก ได้แก่ โอกาสการจ้างงาน ชื่อเสียงของสถานประกอบการ หรือคำแนะนำจากบุคคลรอบข้าง ซึ่งมีบทบาทต่อทิศทางและพฤติกรรม การเลือกของนักศึกษา (Rattanasereekiat, 2024; Thaneeyai, 2022) งานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านแรงจูงใจ การรับรู้ และทัศนคติในการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษา (Boonchanda, Sonthirak, Ruksasri, Lakhamja & Rawengwa, 2021) อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ นักศึกษายังคงเผชิญข้อจำกัด เช่น เกรตเฉลี่ยต่ำ ความยากลำบากในการเดินทาง ความไม่พร้อมด้านส่วนบุคคล หรือการตัดสินใจตามกลุ่มเพื่อน ซึ่งอาจลดทอนคุณภาพของประสบการณ์การเรียนรู้และไม่เอื้อต่อการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (Buacharoen, Somsathan, & Techapunratanakul, 2022) สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการทำความเข้าใจปัจจัยการตัดสินใจของนักศึกษาอย่างรอบด้านและเป็นระบบ

ในระดับนโยบาย แนวคิดการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-based Education: OBE) และเกณฑ์การประกันคุณภาพระดับหลักสูตร (Guide to AUN-QA Assessment at Programme Level: Version 4.0) ให้ความสำคัญกับการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สะท้อนสมรรถนะจริงของผู้เรียน (ASEAN University Network-Quality Assurance, 2020; Kongkoon, 2023) ควบคู่กับเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX) ฉบับปี พ.ศ. 2567–2570 (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2024) เน้นบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการผลิตบัณฑิตที่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศในระยะยาว ภายใต้กรอบดังกล่าว การจัดสหกิจศึกษาที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตร

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยส่วนใหญ่เน้นวิเคราะห์มุมมองของสถานประกอบการหรือผู้บริหาร มหาวิทยาลัย ขณะที่ “เสียง” ของนักศึกษาซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียหลัก โดย

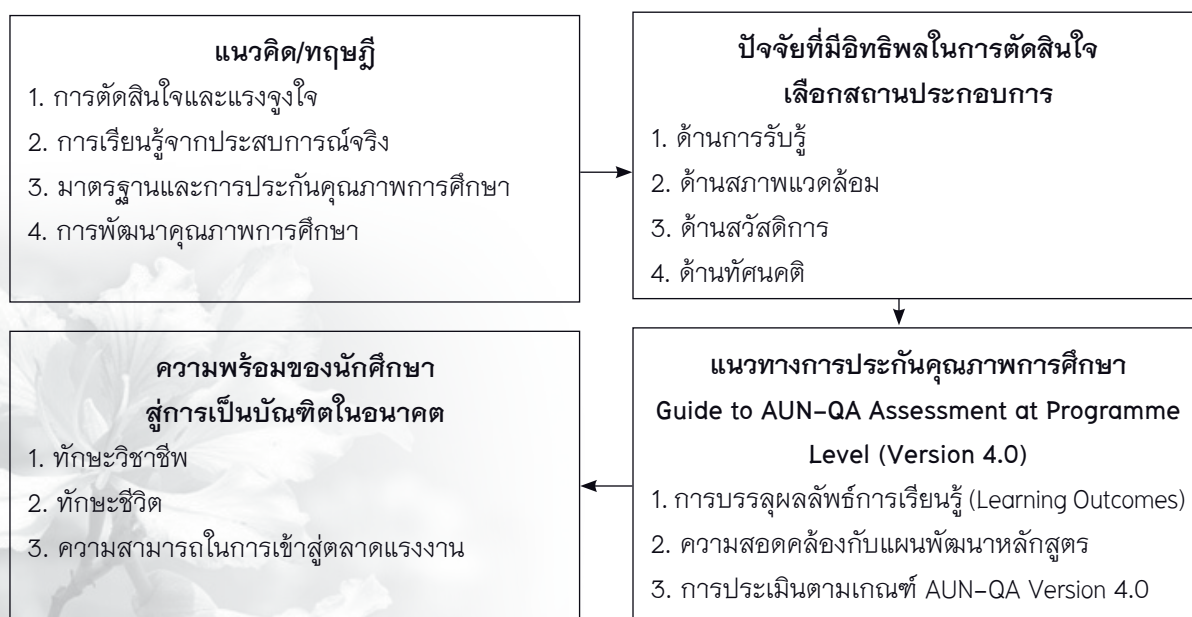
เฉพาะในจังหวัดภาคใต้ยังไม่ถูกสำรวจอย่างเป็นระบบ (Sukpreeprem & Phiphopaekasit, 2024; Kaewseetong et al., 2023; Sangtong & Tongtep, 2024) คุณค่า การศึกษานี้จึงมุ่งวิเคราะห์ปัจจัยการเลือกสถานประกอบการ สหกิจศึกษาจากมุมมองของนักศึกษา ทำความเข้าใจปัจจัย ที่นักศึกษาใช้เลือกสถานประกอบการ ช่วยให้มหาวิทยาลัย จัดการฝึกงานได้แม่นยำ ยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามเกณฑ์ AUN-QA ข้อ 1 (Expected Learning Outcomes) และข้อ 8 (Output and Outcomes) สนับสนุนการพัฒนา ทักษะศตวรรษที่ 21 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และ การยกระดับคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต (Prince of Songkla University, Phuket Campus, 2024) ด้วยเหตุนี้ ผลการวิจัยจึงมีคุณค่า เชิงระบบทั้งต่อการบริหารจัดการสหกิจศึกษาและการเตรียม ความพร้อมของนักศึกษาสู่การเป็นบัณฑิตในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือก สถานประกอบการสหกิจศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4
2. เพื่อศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยใน การเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษากับมาตรฐาน การประกันคุณภาพการศึกษา
3. เพื่อเสนอแนวทางการเตรียมความพร้อมของ นักศึกษาสู่การเป็นบัณฑิตในอนาคต

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บทความ หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เน้นการวิเคราะห์ เชิงลึกจากมุมมองและความคิดเห็นของนักศึกษาวิเคราะห์ ปัจจัยการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาและ การพัฒนาคุณภาพบัณฑิต โดยอ้างอิงทฤษฎีการตัดสินใจและ แรงจูงใจ ที่อธิบายพฤติกรรมและแรงขับเคลื่อนของนักศึกษา ในการเลือกสถานประกอบการ (Rattanasereekiat, 2024; Thaneeyai, 2022) แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (Constructivist Teacher, 2021; Doramarn, Malakul Na Ayudhaya, & Kirdpitak, 2020; Pholklang, 2023) และสะท้อนประสบการณ์เพื่อ พัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติและมาตรฐานและการประกัน คุณภาพการศึกษา (ASEAN University Network–Quality Assurance, 2020; Higher Education Standards Committee, 2022; Office of the Permanent Secretary, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2024) ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Buntanoht, 2024; Techanok et al., 2020; Tuntirojanawong, 2017) ซึ่งแนวทางปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการสหกิจศึกษา เพื่อเสริมศักยภาพนักศึกษา เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยที่ เชื่อมโยง ปัจจัยการเลือกสถานประกอบการ มาตรฐาน การประกันคุณภาพการศึกษา และการเตรียมความพร้อม ของนักศึกษาสู่การเป็นบัณฑิตในอนาคต ตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัยแสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการวิเคราะห์ (Content Analysis) และใช้วิธีการจัดกลุ่มข้อมูล (Thematic Analysis) เพื่อสรุปความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเลือกสถานประกอบการ เน้นการรวบรวมข้อมูลเชิงลึก ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ประชากร

ประชากร คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 โครงการสหกิจศึกษาปีการศึกษา 2567 จำนวน 249 คน สังกัดคณะกรรมการบริการและการท่องเที่ยว คณะเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ และวิทยาลัยการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต และข้อมูลแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา (ASEAN University Network – Quality Assurance, 2020) ตามเกณฑ์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 AUN-QA Assessment at Programme Level

Criterion	AUN-QA Criterion
1	Expected Learning Outcomes
2	Programme Structure and Content
3	Teaching and Learning Approach
4	Student Assessment
5	Academic Staff
6	Student Support Services
7	Facilities and Infrastructure
8	Output and Outcomes

กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาในปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 184 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมไม่น้อยกว่า 127 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัย จำนวน 154 คน ถือว่าเหมาะสมต่อการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย

1. แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) มีทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสวัสดิการ และด้านทัศนคติ

2. แบบฟอร์มสรุปข้อมูลเอกสารการวิจัยเอกสาร (Document Research) สำหรับจัดเก็บข้อมูลทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกจากแบบสอบถามปลายเปิด ดังนี้ 1) การเตรียมข้อมูล 2) การสร้างโค้ด (Coding) 3) การจัดกลุ่มข้อมูล (Thematic Analysis) 4) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ และ 5) การสรุปผลและข้อเสนอแนะ ตามรายละเอียดที่ระบุไว้ในตารางที่ 2

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งเป็นผู้บริหาร อาจารย์ และประธานสหกิจศึกษา ที่มีความเชี่ยวชาญในการกำกับคุณภาพการศึกษาและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัย ได้ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแต่ละข้อคำถาม ผลการประเมินดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence: IOC) เท่ากับ 0.94 ถือว่าอยู่ในช่วงที่ยอมรับได้ แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเพียงพอสำหรับการนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของเครื่องมือโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.7 ถือว่าเครื่องมือมีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับดี และสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้เหมาะสม นอกจากนี้แบบสอบถามปลายเปิดที่เน้นข้อมูลเชิงคุณภาพ ยังได้ตรวจสอบจากทฤษฎี (Theory Triangulation) เชื่อมโยงข้อมูลกับแนวคิดการตัดสินใจและการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงประเด็นการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ซึ่งระบุว่าข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้ไม่สามารถระบุตัวบุคคลได้ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน (Chintrakulchai, 2021) และได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต หมายเลขอ้างอิง psu.pk 027/2024

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการสหกิจศึกษาช่วยประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาในปีการศึกษา 2567 ตอบแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ผ่าน Google Form และออฟไลน์ผ่านแบบสอบถามกระดาษ ระหว่างวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2567 – 15 มกราคม พ.ศ. 2568 โดยก่อนการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเป็นผู้แจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยและชี้แจงสิทธิของผู้เข้าร่วมด้วยตนเอง พร้อมรับรองการรักษาความลับของข้อมูลตามจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด และจากการวิเคราะห์เอกสาร นำมาวิเคราะห์เนื้อหา ใช้วิธีการจัดกลุ่มข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการเลือก

สถานประกอบการสหกิจศึกษาและความเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสู่การเป็นบัณฑิตในอนาคต ตามประเด็นหลักที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในแบบสอบถาม พร้อมทั้งสังเคราะห์และพรรณนาผลในลักษณะเชิงคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อมูลโดยใช้กรอบแนวคิดการวิจัยเป็นแนวทางกับความถี่ของประเด็นที่ปรากฏในคำตอบแบบสอบถาม ปลายเปิด และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร (AUN-QA Version 4.0) เพื่อยืนยันว่าประเด็นที่สังเคราะห์ได้มีความถูกต้อง ครบคลุม และมั่นใจว่าข้อมูลทุกส่วนสนับสนุนวัตถุประสงค์การวิจัยอย่างชัดเจน เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือของการวิเคราะห์ข้อมูล (Trustworthiness) ตามระบุไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์การวิจัย	ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	รายละเอียดขั้นตอน	เหตุผล/ความเชื่อมโยง
1. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4	ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมข้อมูล ขั้นตอนที่ 2 การสร้างโค้ด ขั้นตอนที่ 3 การจัดกลุ่มข้อมูล	1. รวบรวมและจัดระเบียบข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดให้สะดวกต่อการวิเคราะห์ 2. สร้างโค้ดประเด็นหลักที่สำคัญ 3. แยกโค้ดออกเป็นหมวดหมู่และจัดกลุ่มที่คล้ายกัน	ช่วยระบุและจำแนกปัจจัยสำคัญที่นักศึกษาคำนึงถึงในการเลือกสถานประกอบการ
2. ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษากับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา	ขั้นตอนที่ 3 การจัดกลุ่มข้อมูล ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอผลการวิเคราะห์	1. ทำความคุ้นเคยกับข้อมูลทั้งหมด สร้างโค้ดเบื้องต้น และจัดกลุ่มโค้ดเพื่อวิเคราะห์เป็นประเด็นหลัก 2. ตรวจสอบความสอดคล้องกับเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร (ตารางที่ 1) 3. ใช้ประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 4. แสดงตัวอย่างข้อมูลและตีความ	ช่วยให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยที่นักศึกษาเลือกกับมาตรฐานการประกันคุณภาพ
3. เสนอแนวทางการเตรียมความพร้อมของบัณฑิตผ่านการบริหารจัดการสหกิจศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ ขั้นตอนที่ 5 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ	1. ใช้ตาราง/แผนภาพเพื่อสรุปผลที่สนับสนุน 2. สรุปข้อค้นพบสำคัญและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ 3. นำเสนอแนวทางพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการสหกิจศึกษา	ช่วยให้เกิดข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางการเตรียมความพร้อมบัณฑิต

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยดังกล่าวกับมาตรฐาน

การประกันคุณภาพการศึกษา และเสนอแนวทางการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสู่การเป็นบัณฑิตในอนาคต ผลการวิจัยที่นำเสนอในตารางที่ 3-6 สะท้อนประเด็นหลักตามวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 1 และข้อ 2 ดังนี้

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 กับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการรับรู้

ประเด็นหลัก	หมวดหมู่	เกณฑ์ AUN-QA	กระบวนการ	เหตุผล	รหัสและตัวอย่าง ความเห็น
1. ชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของสถานประกอบการ	ความมั่นคงและชื่อเสียง	AUN-QA Criterion1 AUN-QA Criterion7	Input Process	สะท้อนมาตรฐานการทำงานและสร้างความมั่นใจให้กับประสบการณ์การฝึกงาน	PF30 ชื่อเสียงของสถานที่ประกอบการสร้างความมั่นใจให้กับเรา PF54 ภาพลักษณ์ขององค์กรสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน
2. ความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพและตำแหน่งงาน	ตรงกับวิชาชีพ	AUN-QA Criterion2 AUN-QA Criterion8	Input Output	ตำแหน่งงานที่ตรงกับวิชาชีพช่วยให้นักศึกษาใช้ความรู้ที่เรียนมาในงานจริง	PF79 ถ้าได้ฝึกตรงกับที่เรียนมา จะนำไปใช้ได้จริงในการฝึกงานและทำงาน
3. ขนาดและทรัพยากรของสถานประกอบการ	ขนาดและความสามารถขององค์กร	AUN-QA Criterion3 AUN-QA Criterion7	Input Process	ขนาดองค์กรมีผลต่อการจัดการฝึกอบรมและประสบการณ์การฝึกงาน	PF136 ขนาดขององค์กรช่วยให้ประสบการณ์การฝึกงานดีขึ้น
4. การพัฒนาทักษะและการสนับสนุนอาชีพ	การพัฒนาทักษะและอาชีพ	AUN-QA Criterion3 AUN-QA Criterion5 AUN-QA Criterion6	Input Process Process	การสนับสนุนในการพัฒนาทักษะและการให้คำปรึกษาช่วยเพิ่มประสบการณ์ในการทำงานและการพัฒนาอาชีพ	PF32 หากได้รับความรู้จากการฝึกงาน จะมีประสบการณ์ในการสมัครงานอื่น PF137 การให้คำปรึกษาช่วยให้เข้าใจบทบาทงานที่ได้รับ
5. โอกาสในการว่าจ้างหลังสำเร็จการศึกษา	โอกาสในการได้งาน	AUN-QA Criterion8	Output	โอกาสในการว่าจ้างเป็นผลลัพธ์ที่แสดงถึงความสำเร็จของการฝึกงาน	PF33 การว่าจ้างหลังการฝึกงานเพิ่มโอกาสในการทำงานในอาชีพที่ต้องการ

จากตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 กับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการรับรู้พบว่า 1) ชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของสถานประกอบการมีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นใจและแรงบันดาลใจในการทำงาน สอดคล้องกับเกณฑ์ AUN-QA Criterion 1 (Input) และ Criterion 7 (Process) สะท้อนถึงมาตรฐาน

การดำเนินงานและความเชื่อมั่นที่นักศึกษามีต่อสถานประกอบการ ตัวอย่างความเห็น PF30 (Personal communication, January 4, 2025) กล่าวว่า “ชื่อเสียงของสถานประกอบการสร้างความมั่นใจให้กับเรา” และ PF54 (Personal communication, January 3, 2025) กล่าวว่า “ภาพลักษณ์ขององค์กรสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน” 2) ความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพและตำแหน่งงาน ช่วยให้

นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับเกณฑ์ AUN-QA Criterion 2 (Input) และ Criterion 8 (Output) ที่แสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การฝึกงาน ตัวอย่างความเห็น PF79 (Personal communication, December 16, 2024) กล่าวว่า “ถ้าได้ฝึกตรงกับที่เรียนมา จะนำไปใช้ได้จริงในการฝึกงานและทำงาน” 3) ขนาดและทรัพยากรของสถานประกอบการ มีผลต่อการจัดการฝึกอบรมและคุณภาพของประสบการณ์ที่ได้รับ สอดคล้องกับเกณฑ์ AUN-QA Criterion 3 (Input) และ Criterion 7 (Process) สะท้อนถึงศักยภาพในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษา ตัวอย่างความเห็น PF136 (Personal communication, January 7, 2025) กล่าวว่า “ขนาดขององค์กรช่วยให้ประสบการณ์การฝึกงานดีขึ้น” 4) การพัฒนาทักษะและการสนับสนุนอาชีพ ช่วยเพิ่มประสบการณ์ในการทำงาน การพัฒนาอาชีพและความสามารถของนักศึกษา สอดคล้องกับเกณฑ์ AUN-QA Criterion 3 (Input) Criterion 5 (Process) และ Criterion 6 (Process) แสดงถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ตัวอย่างความเห็น PF32 (Personal communication, January 4, 2025) กล่าวว่า “หากได้รับความรู้จากการฝึกงาน จะมีประสบการณ์ในการสมัครงานอื่น” และ PF137 (Personal

communication, January 7, 2025) กล่าวว่า “การให้คำปรึกษาช่วยให้เข้าใจบทบาทงานที่ได้รับ” และ 5) โอกาสในการว่าจ้างหลังสำเร็จการศึกษา แสดงถึงผลลัพธ์ของประสบการณ์การฝึกงานเพิ่มโอกาสในการเข้าสู่ตลาดแรงงานตามสาขาวิชาชีพ สอดคล้องกับเกณฑ์ AUN-QA Criterion 8 (Output) และสะท้อนความสำเร็จในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา ตัวอย่างความเห็น PF33 (Personal communication, January 7, 2025) กล่าวว่า “การว่าจ้างหลังการฝึกงานเพิ่มโอกาสในการทำงานในอาชีพที่ต้องการ”

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยด้านการรับรู้กับเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา คือ สถานประกอบการที่มีชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีสร้างความมั่นใจและแรงบันดาลใจ ในขณะที่ความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ช่วยให้ผู้สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และนำไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมขนาดและทรัพยากรของสถานประกอบการส่งผลต่อคุณภาพของการฝึกอบรมและการสนับสนุนการเรียนรู้ การให้คำปรึกษาและการส่งเสริมทักษะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และโอกาสในการว่าจ้างหลังสำเร็จการศึกษา สะท้อนถึงความสำเร็จในการเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงาน

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 กับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อม

ประเด็นหลัก	หมวดหมู่	เกณฑ์ AUN-QA	กระบวนการ	เหตุผล	รหัสและตัวอย่างความเห็น
1. การเดินทางและสิ่งอำนวยความสะดวก	การเดินทางและสิ่งอำนวยความสะดวก	AUN-QA Criterion7	Input	ช่วยสนับสนุนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และชีวิต	EF7 เป็นสถานที่ที่ตั้งอยู่ในย่านการค้า เดินทางสะดวก
2. วัฒนธรรมองค์กรและการปรับตัวในที่ทำงาน	วัฒนธรรมองค์กรและการปรับตัว	AUN-QA Criterion1 AUN-QA Criterion6	Process	ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานและความพร้อมในการทำงานในอนาคต	EF40 สภาพแวดล้อมทำให้ปรับตัวกับงานได้ง่าย
3. ความสะอาดและปลอดภัยในที่ทำงาน	ความสะอาดและปลอดภัย	AUN-QA Criterion7	Input	ส่งเสริมความปลอดภัยและสุขอนามัยของนักศึกษา	EF56 สถานที่น่าทำงาน EF97 ความปลอดภัยสำคัญ
4. สังคมในที่ทำงานและความร่วมมือ	สังคมในที่ทำงาน	AUN-QA Criterion3	Process	ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมและความสัมพันธ์	EF47 สภาพแวดล้อมสังคมดีทำงานได้ดี

จากตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 กับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า 1) การเดินทางและสิ่งอำนวยความสะดวกช่วยสนับสนุนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และชีวิตในระหว่างการศึกษา สอดคล้องกับเกณฑ์ AUN-QA Criterion 7 (Input) ที่เน้นการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตัวอย่างความเห็น EF7 (Personal communication, December 28, 2024) กล่าวว่า “เป็นสถานที่ที่ตั้งอยู่ในย่านการค้า เดินทางสะดวก” 2) วัฒนธรรมองค์กรและการปรับตัวในที่ทำงาน ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานและเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงานในอนาคต สอดคล้องกับเกณฑ์ AUN-QA Criterion 1 และ Criterion 6 (Process) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการทำงานและความพร้อมในการทำงานในอนาคต ตัวอย่างความเห็น EF40 (Personal communication, January 7, 2025) กล่าวว่า “สภาพแวดล้อมทำให้ปรับตัวกับงานได้ง่าย” 3) ความสะอาดและปลอดภัยในที่ทำงาน ช่วยส่งเสริมสุขอนามัยความปลอดภัยของนักศึกษาและสร้างความมั่นใจให้นักศึกษา สอดคล้องกับเกณฑ์ AUN-QA Criterion 7 (Input) ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

และความปลอดภัยของนักศึกษา ตัวอย่างความเห็น EF56 (Personal communication, December 26, 2024) กล่าวว่า “สถานที่ทำงาน” และ EF97 (Personal communication, December 26, 2024) กล่าวว่า “ความปลอดภัย ความสะอาด เป็นสิ่งสำคัญ” และ 4) สังคมในที่ทำงานและความร่วมมือ ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมและความสัมพันธ์ในที่ทำงาน มีผลต่อการพัฒนาอาชีพในอนาคต สอดคล้องกับเกณฑ์ AUN-QA Criterion 3 (Process) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตัวอย่างความเห็น EF47 (Personal communication, January 3, 2025) กล่าวว่า “สภาพแวดล้อมสังคมดีทำงานได้ดี”

สภาพแวดล้อมการทำงาน มีผลโดยตรงต่อการเลือกสถานประกอบการของนักศึกษา เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนามาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะสามารถสนับสนุนการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ และสร้างความพร้อมให้กับนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การทำความเข้าใจมุมมองและความคิดเห็นของนักศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการปรับปรุงกระบวนการจัดการฝึกงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกมิติ

ตารางที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 กับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านสวัสดิการ

ประเด็นหลัก	หมวดหมู่	เกณฑ์ AUN-QA	กระบวนการ	เหตุผล	รหัสและตัวอย่างความเห็น
1. ค่าตอบแทนและสวัสดิการ	ค่าตอบแทน ค่าอาหาร ประกัน	AUN-QA Criterion6	Process	การจัดสวัสดิการที่เหมาะสม ช่วยสนับสนุนการมีส่วนร่วม ของนักศึกษาในการฝึกงาน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าข้าว ค่ารถ จะทำให้ประหยัดเงินมาก และสร้างแรงจูงใจใน การทำงาน	WF47 ถ้ามีการสนับสนุนด้าน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าข้าว ค่ารถ จะทำให้ประหยัดเงินมาก และสร้างแรงจูงใจใน การทำงาน
2. การสนับสนุนที่พักและการเดินทาง	ที่พัก การเดินทาง	AUN-QA Criterion6	Process	การจัดหาที่พักและบริการ รถรับส่งช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายและเพิ่มความสะดวกในการเดินทาง	WF27 ง่ายต่อการเดินทาง WF104 ปัจจุบันด้าน สวัสดิการสำคัญในการเลือก ที่ทำงาน เพราะช่วยเสริมความมั่นคงในชีวิตพนักงาน ลดความกังวลเรื่องค่าใช้จ่าย

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นหลัก	หมวดหมู่	เกณฑ์	กระบวนการ	เหตุผล	รหัสและตัวอย่าง	
		AUN-QA			ความเห็น	
3. เครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ทำงาน	เครื่อง	AUN-QA	Input	การจัดเตรียมชุดยูนิฟอร์ม และเครื่องมือที่จำเป็นช่วยส่งเสริมความเป็นมืออาชีพ สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้ และเพิ่มประสิทธิภาพใน การทำงาน	WF117 uniform WF56 เพราะ	มันจะช่วยสนับสนุน หรือ
	แต่งกาย	Criterion1	Process			
	เครื่องมือ	AUN-QA				
	ทำงาน	Criterion7				

จากตารางที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 กับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านสวัสดิการ พบว่า 1) ค่าตอบแทนและสวัสดิการ ช่วยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการฝึกงานและสร้างแรงจูงใจในการทำงาน สอดคล้องกับเกณฑ์ AUN-QA Criterion 6 (Process) มุ่งเน้นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการฝึกงาน ตัวอย่างความเห็น WF47 (Personal communication, December 28, 2024) กล่าวว่า “ถ้ามีการสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าข้าว ค่ารถ จะทำให้ประหยัดเงินมากขึ้น” และ WF72 (Personal communication, December 28, 2024) กล่าวว่า “มีเบี้ยเลี้ยงและประกันให้กับนักศึกษา” 2) การสนับสนุนที่พักและการเดินทาง มีผลในการลดภาระค่าใช้จ่ายและเพิ่มความสะดวกในการเดินทาง สอดคล้องกับเกณฑ์ AUN-QA Criterion 6 (Process) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาและสนับสนุนกระบวนการช่วยให้การทำงานสะดวกขึ้น ตัวอย่างความเห็น WF27 (Personal communication, January 7, 2025) กล่าวว่า “ง่ายต่อการเดินทาง มีที่พักให้” และ WF104 (Personal communication, January 1, 2025) กล่าวว่า “ปัจจุบันด้านสวัสดิการสำคัญในการเลือก

ที่ทำงาน เพราะช่วยเสริมความมั่นคงในชีวิตพนักงาน ลดความกังวลเรื่องค่าใช้จ่าย” และ 3) เครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ทำงาน ช่วยส่งเสริมความเป็นมืออาชีพและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สอดคล้องกับเกณฑ์ AUN-QA Criterion 1 (Input) และ Criterion 7 (Process) ที่เน้นการเตรียมความพร้อมในด้านเครื่องมือและเครื่องแต่งกายเพื่อการทำงานอย่างมืออาชีพ ตัวอย่างความเห็น WF117 (Personal communication, December 26, 2024) กล่าวว่า “ชุดยูนิฟอร์ม” และ WF56 (Personal communication, January 7, 2025) กล่าวว่า “มันจะช่วยสนับสนุนหรือสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับเด็กฝึกงาน” สวัสดิการที่เหมาะสมและครอบคลุมเป็นปัจจัยจูงใจที่สำคัญในการเลือกสถานประกอบการ เนื่องจาก การที่สถานประกอบการให้ความสำคัญกับสวัสดิการจะช่วยลดอุปสรรคและภาระของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาสามารถมีส่วนร่วมในการฝึกงานได้อย่างเต็มที่ สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาอาชีพในระยะยาว และเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนเป้าหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาในการสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพและพร้อมสำหรับการทำงาน

ตารางที่ 6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 กับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านทัศนคติ

ประเด็นหลัก	หมวดหมู่	เกณฑ์ AUN-QA	กระบวนการ	เหตุผล	รหัสและตัวอย่าง ความเห็น
1. การแนะนำจาก อาจารย์ที่ปรึกษา และรุ่นพี่/ศิษย์เก่า	การแนะนำจาก อาจารย์ที่ปรึกษา และรุ่นพี่/ศิษย์เก่า	AUN-QA Criterion5 AUN-QA Criterion6	Process	ช่วยให้นักศึกษาได้ รับข้อมูลเชิงลึกและ ประสบการณ์จาก แหล่งข้อมูลที่มีความ รู้และเชื่อถือได้	AF67 ความเชื่อมั่น ในคุณภาพของสถาน ประกอบการ AF150 การที่มีเจ้านาย เพื่อน พี่เลี้ยงที่ดี ทัศนคติ ที่ดี สำคัญมาก
2. การประชาสัมพันธ์	การประชาสัมพันธ์ Job Fair หรือเว็บไซต์	AUN-QA Criterion6 AUN-QA Criterion7	Process Input	ช่วยให้นักศึกษาเข้า ถึงโอกาสการฝึกงาน และข้อมูลที่ต้องการ จากแหล่งที่เชื่อถือได้	AF143 มีสถานประกอบ การให้เลือกในเว็บของ มหาวิทยาลัย ทำให้หา ที่ฝึกงานง่ายขึ้น
3. การเลือกสถาน ประกอบการเดียวกับ เพื่อน และการใช้สื่อ สังคมออนไลน์ในการ เลือกงาน	การเลือกสถาน ประกอบการ เดียวกับเพื่อน และการใช้สื่อ สังคมออนไลน์ ในการเลือกงาน	AUN-QA Criterion6	Process	การตัดสินใจร่วมกับ เพื่อนหรือการใช้สื่อ สังคมออนไลน์ช่วย สร้างสภาพแวดล้อม การทำงานที่สนับสนุน และลดความกังวล	AF127 ทำงานร่วมกับ เพื่อนร่วมงาน AF149 ไม่คิดมาก เรื่องนี้ ทัศนคติที่ดีเริ่มจาก ตัวเรา

จากตารางที่ 6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 กับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านทัศนคติ พบว่า 1) การแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและรุ่นพี่/ศิษย์เก่า ช่วยให้นักศึกษาได้รับข้อมูลเชิงลึกและประสบการณ์ตรงจากแหล่งข้อมูลที่มีความรู้และเชื่อถือได้ สอดคล้องกับเกณฑ์ AUN-QA Criterion 5 และ Criterion 6 (Process) มุ่งเน้นกระบวนการที่ช่วยให้นักศึกษาได้รับข้อมูลเชิงลึกและประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลที่มีความรู้และเชื่อถือได้ ตัวอย่างความเห็น AF67 (Personal communication, December 15, 2024) กล่าวว่า “ความเชื่อมั่นในคุณภาพของสถานประกอบการ” และ AF150 (Personal communication, January 3, 2025) กล่าวว่า “การที่มีเจ้านาย เพื่อนพี่เลี้ยงที่ดี ทัศนคติที่ดี สำคัญมาก” 2) การประชาสัมพันธ์ช่วยให้นักศึกษาเข้าถึงโอกาสการฝึกงานและข้อมูลที่ต้องการจากแหล่งที่เชื่อถือได้ สอดคล้องกับเกณฑ์ AUN-QA Criterion 6 (Process) และ Criterion 7 (Input) ที่มุ่งเน้นการจัดหาข้อมูลและโอกาสในการฝึกงานที่เหมาะสม

ตัวอย่างความเห็น AF143 (Personal communication, December 16, 2024) กล่าวว่า “มีสถานประกอบการให้เลือกในเว็บของมหาวิทยาลัย ทำให้หาที่ฝึกงานง่ายขึ้น” และ 3) การเลือกสถานประกอบการเดียวกับเพื่อนและการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเลือกงาน ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่สนับสนุนและสะดวก รวมถึงการได้รับข้อมูลและแรงบันดาลใจ สอดคล้องกับเกณฑ์ AUN-QA Criterion 6 (Process) มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการที่ช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี การตัดสินใจร่วมกันหรือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ช่วยสนับสนุนและลดความกังวลการทำงาน ตัวอย่างความเห็น AF127 (Personal communication, December 26, 2024) กล่าวว่า “ทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน” และ AF149 (Personal communication, January 7, 2025) กล่าวว่า “ไม่คิดมาก เรื่องนี้ ทัศนคติที่ดีเริ่มจากตัวเรา”

แหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ และการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมภายนอกมีผลสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการของนักศึกษา ช่วยเพิ่ม

ความมั่นใจ ลดความกังวล และส่งเสริมสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี การนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์และปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกงาน จะทำให้การพัฒนามาตรฐานการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อ 3 แนวทางการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสู่การเป็นบัณฑิตในอนาคต พบว่า

1. นักศึกษามีแนวโน้มเลือกสถานประกอบการที่มีชื่อเสียง ภาพลักษณ์ดี และเกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพโดยตรง ซึ่งช่วยสร้างความมั่นใจและมุมมองเชิงบวกต่อการฝึกงาน ดังนั้น ควรพัฒนาฐานข้อมูลสถานประกอบการที่มีคุณภาพ จัดกิจกรรมปฐมนิเทศเชิงให้ข้อมูล และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรที่มีมาตรฐาน เพื่อให้ให้นักศึกษาเห็นเส้นทางอาชีพที่เป็นไปได้

2. สภาพแวดล้อมการทำงานระหว่างการฝึกงาน ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผลลัพธ์การเรียนรู้ ควรคัดเลือกสถานประกอบการที่มีระบบพี่เลี้ยง สภาพแวดล้อมปลอดภัย และมีองค์ความรู้พร้อมถ่ายทอด พัฒนาระบบติดตามผลการฝึกงาน เพื่อให้มั่นใจว่า นักศึกษาได้รับประสบการณ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพจริง

3. การจัดสวัสดิการสนับสนุนที่เหมาะสมและลดอุปสรรคในการฝึกงาน เป็นแรงจูงใจสำคัญ สามารถนำไปประยุกต์เป็นแนวทาง เช่น การร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อสนับสนุนค่าเดินทาง หรือจัดหาที่พัก ราคาประหยัดรวมถึงการเสริมบริการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาและการพัฒนาทักษะ เพื่อให้ นักศึกษามีสภาพพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจในการเรียนรู้

4. นักศึกษาต้องการข้อมูลที่เชื่อถือได้และสภาพแวดล้อมภายนอกที่สนับสนุน การจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ การเชิญศิษย์เก่าและผู้เชี่ยวชาญมาแบ่งปันประสบการณ์ หรือการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนฝึกงาน จะช่วยเสริมทัศนคติที่เข้มแข็งและลดความกังวลในการก้าวสู่โลกการทำงาน

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษา

ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการรับรู้ นักศึกษาให้ความสำคัญต่อชื่อเสียง ภาพลักษณ์ ความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ขนาดและทรัพยากรของสถานประกอบการ โดยเชื่อว่าการได้ฝึกงานในองค์กรที่มีมาตรฐานจะช่วยสร้างความรู้ ทักษะวิชาชีพและโอกาสในการจ้างงานหลังสำเร็จการศึกษา 2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม การเดินทางและสิ่งอำนวยความสะดวก วัฒนธรรมและการปรับตัว ความสะอาดและความปลอดภัย รวมถึงสังคมและความร่วมมือ ช่วยการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และการปรับตัวของนักศึกษา 3) ปัจจัยด้านสวัสดิการ ค่าตอบแทน ค่าเดินทาง ค่าที่พัก รวมถึงเครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์การทำงาน ช่วยลดภาระนักศึกษาทำให้สามารถฝึกงานได้อย่างเต็มที่ และ 4) ปัจจัยด้านทัศนคติ คำแนะนำจากอาจารย์ รุ่นพี่/ศิษย์เก่า ตลอดจนแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ช่วยเพิ่มความมั่นใจ ลดความกังวลของนักศึกษา

2. ความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษากับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า การเลือกสถานประกอบการที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับมาตรฐาน AUN-QA Assessment at Programme ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมของนักศึกษา ทั้งในด้านทักษะวิชาชีพ ความสามารถในการทำงานจริงปัจจัยที่นักศึกษาให้ความสำคัญจึงมิได้จำกัดอยู่เพียงความชอบส่วนบุคคล หากแต่เป็นตัวบ่งชี้ความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่สะท้อนความพร้อมของบัณฑิตสู่การทำงานในอนาคต

3. แนวทางการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสู่การเป็นบัณฑิตในอนาคต พบว่า การรับรู้ผ่านข้อมูลที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับสถานประกอบการและเส้นทางอาชีพ การคัดเลือกสถานประกอบการที่มีสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย มีระบบพี่เลี้ยง และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีคุณภาพ ควบคู่กับการจัดสวัสดิการที่ช่วยลดภาระและสนับสนุนด้านร่างกายและจิตใจของนักศึกษา ตลอดจนการพัฒนาทัศนคติผ่านกิจกรรมแนะแนวอาชีพ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และกิจกรรมเตรียมความพร้อม ช่วยเสริมความมั่นใจ ลดความกังวล และสนับสนุนให้นักศึกษาก้าวสู่การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาเป็นการเชื่อมโยงมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า การรับรู้ของนักศึกษา มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการฝึกงาน ส่งผลโดยตรงต่อประสบการณ์ฝึกงาน และการเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงาน โครงสร้างการฝึกงานที่ชัดเจนและคุณภาพการฝึกที่ส่งเสริมทักษะวิชาชีพเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณภาพบัณฑิตในระยะยาว ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของดวงกมล ยังให้ผล (Younghaipho, 2023) และปาริชาติ บัวเจริญ และคนอื่น ๆ (Buacharoen et al., 2022) ซึ่งเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสถานประกอบการ คือ ภาพลักษณ์ของสถานประกอบการ สิ่งแวดล้อม ตัวนักศึกษา ความมีชื่อเสียงของสถานประกอบการ การมีผู้เชี่ยวชาญคอยดูแล สถานที่ตั้งอยู่ใกล้ที่พัก มีที่พักอาศัยฟรี มีสวัสดิการที่ดี มีค่าตอบแทน และยังสอดคล้องกับ ภาวินิ บุญจินดา และคนอื่น ๆ (Boonchanda et al., 2021) ที่กล่าวว่า ปัจจัยในการเลือกสถานประกอบการของศึกษามี 3 ปัจจัยหลัก คือ การรับรู้ การตั้งใจและทัศนคติของนักศึกษา ผลการวิจัยชี้ว่า การรับรู้ของนักศึกษา มีอิทธิพลต่อการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษา สะท้อนถึงความสามารถในการบูรณาการมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมนักศึกษาให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

สภาพแวดล้อมของสถานประกอบการมีผลโดยตรงต่อการเลือกสถานประกอบการของนักศึกษา โดยปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ การเดินทางและสิ่งอำนวยความสะดวก วัฒนธรรมองค์กร ความปลอดภัย และสังคมในที่ทำงาน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสบการณ์ฝึกงานและการพัฒนาทักษะวิชาชีพของนักศึกษา ซึ่งเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรมีแนวทางในการคัดเลือกสถานประกอบการที่มีมาตรฐานสูง และสนับสนุนให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับ ปณิสยา พิมพ์กลาง (Phimklang, 2019) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มักเลือกสถานประกอบการที่อยู่ใกล้ที่พัก มีสวัสดิการที่ดี และมีโอกาสเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับ เกรียงชัย รุ่งฟ้าใหม่ (Rungfamai, 2018) พบว่า หลักสูตรที่เชื่อมโยงกับเส้นทางอาชีพช่วยเพิ่ม

โอกาสในการมีงานทำหลังสำเร็จการศึกษา และยังสอดคล้องกับ สายฝน บุชา และวิสรา สกุลจันทร์ (Bucha & Sakulchan, 2021) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกรับนักศึกษาเข้าฝึกสหกิจศึกษา คือ ชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของคณะ การให้ข่าวและประชาสัมพันธ์ การเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงหลักสูตรครอบคลุมทั้งความรู้เชิงวิชาการและวิชาชีพและด้านทำเลที่ตั้ง และดาว สุ่มมาตร (Summart, 2020) สนับสนุนว่าอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกต่อความพึงพอใจในการเลือกสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ได้แก่ ลักษณะและขอบเขตการฝึกงาน บรรยากาศของการทำงาน ความน่าสนใจของการฝึกงาน ความมีอิสระในการฝึกงาน และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการฝึกงาน มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักศึกษา ซึ่งเห็นความสำคัญของการกำหนดมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษากับการคัดเลือกสถานประกอบการเพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ฝึกงานที่มีคุณภาพสูงและสอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาสู่การเป็นบัณฑิตในอนาคต ปัจจัยด้านสวัสดิการของสถานประกอบการ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อแรงจูงใจของนักศึกษาในการเลือกฝึกงาน ผลการศึกษา พบว่า ค่าตอบแทน การสนับสนุนที่พัก และสวัสดิการอื่น ๆ เช่น ค่าครองชีพและสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการ สอดคล้องกับงานของปาริชาติ บัวเจริญ และคนอื่น ๆ (Buacharoen et al, 2022) และชินเชิง แก้วเก่า, สาธิยา กลิ่นสุคนธ์ และรัชดาพร คำแก้ว (Kaewka, Klinsukhon, & Kamkaew, 2022) พบว่าปัจจัยค่าตอบแทนและสวัสดิการมีความสำคัญต่อการเลือกสถานประกอบการทั้งในระยะฝึกงานและระยะทำงานจริง เป็นกรอบการวางมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างคุณภาพและเชื่อมโยงกับผลลัพธ์ของบัณฑิตอย่างเป็นระบบ

ปัจจัยด้านทัศนคติของนักศึกษา พบว่า แหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการฝึกงาน โดยเฉพาะการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและศิษย์เก่า ซึ่งช่วยให้นักศึกษาได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและประสบการณ์จากผู้มีความรู้โดยตรง นอกจากนี้ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลสถานประกอบการ

ที่เข้าถึงได้ง่ายและโปร่งใส ช่วยให้นักศึกษาสามารถเลือกสถานประกอบการที่เหมาะสมกับตนเองมากขึ้น รวมถึงการฝึกงานร่วมกับเพื่อนที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและลดความกังวลในการปรับตัว สอดคล้องกับ ชินเชิง แก้วกา และคนอื่น ๆ (Kaewka et al., 2022) ที่ระบุว่า การเลือกสถานประกอบการตามคำแนะนำของรุ่นพี่และอาจารย์ รวมถึงสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี เช่น วัฒนธรรมองค์กร โอกาสก้าวหน้า และความมั่นคงในอาชีพ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจของนักศึกษา สอดคล้องกับ ปิยนุช ศรีรีภพ และอารีย์ เต๊ะหละ (Srireepop & Tehlah, 2025) กล่าวว่า ความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพสะท้อนถึงศักยภาพของนักศึกษาในการนำความรู้มาประยุกต์ใช้กับการทำงานจริง เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน การปรับปรุงหลักสูตรและการฝึกอบรมให้ครอบคลุมทั้งความรู้เชิงวิชาการและวิชาชีพ

ผลการวิจัยนี้เน้นย้ำถึงความจำเป็นของมหาวิทยาลัยในการปรับปรุงระบบบริหารจัดการการฝึกปฏิบัติสหกิจศึกษา เช่น การคัดเลือกสถานประกอบการที่มีมาตรฐานสูง และการพัฒนากระบวนการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์สูงสุด รวมถึงการออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งจะช่วยยกระดับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยและหลักสูตร

งานวิจัยนี้แตกต่างจากงานที่ผ่านมา ซึ่งส่วนใหญ่เน้นศึกษามุมมองของสถานประกอบการหรือผู้บริหาร โดยเปรมสิริ สุขปรีเปรม และ ไพโรจน์ พิภพเอกสิทธิ์ (Sukpreeprem & Phiphopaekasit, 2024) ระบุว่า มุมมองของสถานประกอบการต้องการนักศึกษาที่รู้วิธีการทำงาน พัฒนางานที่มอบหมายไว้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี สื่อสารกับ

ผู้บริหาร พี่เลี้ยง และเพื่อนร่วมงาน การทำงานในหน้าที่ได้อย่างรวดเร็ว และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สอดคล้องกับ ชารินทร์ เขียวสีทอง และคนอื่น ๆ (Kaewseetong et al., 2023) พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงานตามความต้องการของสถานประกอบการ คือ ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ ความรู้เกี่ยวกับงาน การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล สามารถปรับตัวให้ทันความเจริญของเทคโนโลยี การวางตัวในสังคมเหมาะสมกับกาลเทศะ ความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จในงาน การยอมรับในกฎระเบียบกติกาของสังคม ทักษะการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ ทักษะที่ดีต่องานบริการและความสามารถในการติดต่อสื่อสาร และยังสอดคล้องกับ กมลวรรณ แสงทอง และณัฐพงศ์ ทองเทพ (Sangtong & Tongtep, 2024) ที่พบว่า สถานประกอบการและอาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นตรงกันว่า นักศึกษามีการพัฒนาตนเองด้าน hard skills สูงกว่าด้าน soft skills หลักสูตรจึงควรเสริมทักษะให้กับนักศึกษาทางด้าน soft skills เพื่อตอบสนองต่อความคาดหวังของสถานประกอบการ

ขณะทำงานวิจัยนี้มุ่งสะท้อนเสียงของนักศึกษาในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ยังไม่เคยถูกนำเสนอมาก่อน อีกทั้งยังเชื่อมโยงปัจจัยการเลือกสถานประกอบการเข้ากับมาตรฐานการประกันคุณภาพทั้งในระดับหลักสูตร (AUN-QA Version 4.0) และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (EdPEX) นอกจากนี้ การศึกษาในบริบทพื้นที่ภาคใต้ โดยเฉพาะจังหวัดภูเก็ต ยังถือเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีคุณค่าทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงนโยบาย ที่ช่วยยกระดับการจัดการสหกิจศึกษาและการเตรียมความพร้อมบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษากับการเชื่อมโยงมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา เป้าหมายของการบริหารจัดการสหกิจศึกษา คือ ให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จริง หลักสูตรพัฒนาต่อเนื่องและมหาวิทยาลัยสามารถผลิตบัณฑิตคุณภาพสูงที่พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน มีข้อเสนอสำคัญดังนี้

1. นักศึกษา ควรประเมินตนเอง วางแผนพัฒนาทักษะสำคัญ เช่น การสื่อสาร การแก้ปัญหา และทักษะการทำงานจริงรวมถึงการเลือกสถานประกอบการที่สอดคล้องกับเป้าหมายอาชีพและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ

2. หลักสูตรและคณะ ควรพัฒนาระบบสหกิจศึกษาให้มีความเหมาะสมและมีมาตรฐานมากขึ้น เช่น การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกสถานประกอบการที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ การจัดระบบจับคู่ระหว่างงานและนักศึกษา การออกแบบแผนการเรียนรู้ร่วมกันกับสถานประกอบการ และการนำข้อมูลสะท้อนกลับจากการฝึกงานไปปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอน และกิจกรรมเตรียมความพร้อมของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. สถานประกอบการ ควรมีแนวทางกำหนดบทบาทงานสำหรับนักศึกษาให้ชัดเจน พัฒนาระบบพี่เลี้ยง เพิ่มมาตรฐานการถ่ายทอดความรู้ และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในที่ทำงานให้ส่งเสริมสมรรถนะด้านการแก้ปัญหา การทำงานร่วมทีม และทักษะข้ามสายงาน ซึ่งช่วยให้สถานประกอบการได้รับประโยชน์จากกำลังคนรุ่นใหม่ และยังเป็นฐานข้อมูลสำหรับวางแผนการพัฒนาบุคลากรในอนาคต

4. มหาวิทยาลัย ควรกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ของระบบสหกิจศึกษาในภาพรวม เช่น การสร้างความร่วมมือระยะยาวกับอุตสาหกรรม การพัฒนาฐานข้อมูลกลางของสถานประกอบการและผลการประเมิน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย การบูรณาการระบบประกันคุณภาพเข้ากับการประเมินผลสหกิจศึกษาและการกำหนดตัวชี้วัดด้านความพร้อมของนักศึกษา เพื่อตอบสนองต่อความต้องการตลาดแรงงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายกลุ่มนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาจากมุมมองที่หลากหลาย

2. ควรศึกษาถึงผลกระทบระยะยาวของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา เช่น ผลกระทบต่อการหางานหลังจบการศึกษา การพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ และการประเมินการนำความรู้จากการฝึกงานมาประยุกต์ใช้ในงานจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ในระยะยาว

3. ควรขยายการศึกษาเพื่อให้เข้าใจมุมมองของสถานประกอบการในเรื่องการเลือกนักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจศึกษา และความคาดหวังจากนักศึกษา โดยจะช่วยให้สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและสถานประกอบการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ควรศึกษาเกี่ยวกับระยะเวลาในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะวิชาชีพ ทักษะชีวิต และความสามารถในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน

5. ควรวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักศึกษาที่มีคุณลักษณะแตกต่างกัน เช่น ระดับผลการเรียนหรือคะแนนสังกัด จะทำให้ผลการวิจัยมีมิติที่หลากหลาย และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการออกแบบนโยบายได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ASEAN University Network – Quality Assurance. (2020). *Guide to AUN-QA assessment at programme level (Version 4.0)*. ASEAN University Network. Retrieved from https://www.aunsec.org/application/files/2816/7290/3752/Guide_to_AUN-QA_Assessment_at_Programme_Level_Version_4.0_4.pdf
- Boonchanda, P., Sonthirak, T., Ruksasri, T., Lakhajma, R., & Rawengwan, W. (2021). A study of factors affecting decision making on selection of establishment for professional experiences for English major students of the Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University. *Journal of MCU Humanities Review*, 7(2), 95–110. [In Thai]
- Buacharoen, P., Somsathan, P., & Techapunratankul, N. (2022). The general information of students and factors affecting the selection of internships in the workplace of undergraduate students Faculty of Engineering at Rajamangala University of Technology Lanna, Chiang Mai. *Payap University Journal*, 32(2), 112–127. [In Thai]
- Bucha, S. & Sakulchan, W. (2021). *Image of students of the Faculty of Liberal Arts Rajamangala University of Technology Thanyaburi that affects the decision to accept students to practice cooperative education in the Organization*. Pathum Thani: Rajamangala University of Technology Thanyaburi. [In Thai]
- Buntanoht, K. (2024). *Research for educational quality development in educational institutions: A case study of a model school in Phichit Province*. Phichit: The Secondary Educational Service Area Office Phichit. [In Thai]
- Chintrakulchai, W. (2021). *Personal data and sensitive data: Definitions, types, and categories*. Retrieved from <https://openpdpa.org/personal-data-type/> [In Thai]
- Constructivist Teacher. (2021). *Teaching children through real experiences*. Retrieved from <https://insku.com/idea/-MdFxKufHRJm-KkhbL1u/> [In Thai]
- Doramarn, N., Malakul Na Ayudhaya, P., & Kirdpitak, P. (2020). An experiential learning and critical reflection. *Journal of Psychology Kasem Bundit University*, 10(2), 20–28. [In Thai]
- Higher Education Standards Committee. (2022). *Announcement of the Higher Education Standards Committee: Standard criteria for bachelor's degree programs, B.E. 2565*. Bangkok: Office of the Permanent Secretary, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. [In Thai]
- Kaewka, C., Klinsukon, S., & Kamkaew, R. (2022). Factors influencing the choices of jobs for the undergraduates of the Faculty of Management Science at Loei Rajabhat University. *Journal of Research and Development, Loei Rajabhat University*, 17(60), 62–72. [In Thai]
- Kaewseetong, T., Chawara, K., Limproyrom, P., Jansuri, A., & Ruangkam, K. (2023). A study of desirable characteristics of hotel management interns according to hotel requirements in the Koh Chang area, Trat Province, Thailand. *Journal of Yongchalermwittaya University (Humanities and Social Sciences)*, 1(1), 49–64. [In Thai]
- Kongkoon, S. (2023). The decision making on selection of organizations for professional experiences for students of Sisaket Rajabhat University. *Academic Journal for the Humanities and Social Sciences Dhonburi Rajabhat University*, 6(1), 15–25. Retrieved from https://so02.tci-thaijo.org/index.php/human_dru/article/view/258895/175247 [In Thai]

- Labor Market Information Division, Department of Employment. (2022). *Future trends of the Thai labor market*. Retrieved from https://www.doe.go.th/prd/assets/upload/files/lmia_th/1518f36b23b0da4e6a26fb1a5ae262d6.pdf [In Thai]
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2024). *Education criteria for performance excellence 2024–2027*. Retrieved from <http://www.edpex.org/p/download-edpex.html?m=0> [In Thai]
- Phimklang, P. (2019). Important factors affecting the selection of internship placement. In *The 2nd National Student Research Conference in Humanities and Social Sciences* (p. 443–450), January 19, 2019. Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University.
- Pholklang, N. (2023). *Experiential learning theory or ELT*. Retrieved from <https://shorturl.at/OYwAD> [In Thai]
- Prince of Songkla University, Phuket Campus. (2024). *Strategic plan of Prince of Songkla University, Phuket Campus*. Retrieved from <https://www.psu.ac.th/phuket/vision-mission/> [In Thai]
- Rattanasereekiat, S. (2024). *Theories of motivation*. Retrieved from <https://n9.cl/xmltr> [In Thai]
- Rungfamai, K. (2018). Characteristics of a quality curriculum in higher education: Perspective of students from the field of tourism and hospitality. *Journal of Education Khon Kaen University*, 41(3), 65–76. [In Thai]
- Sangtong, K. & Tongtep, N. (2024). Study of the competencies of cooperative education students: A comparison among employers, instructors, and cooperative education students from Prince of Songkla University, Phuket Campus. *Journal of Education Studies*, 52(1), 1–15. [In Thai]
- Srreepop, P. & Tehlah, A. (2025). The attitudes of employers towards internship students of Rattaphum College, Rajamangala University of Technology Srivijaya. *Journal of MCU NakhonDhat*, 12(2), 213–223. [In Thai]
- Sukpreeprem, P. & Phiphopaekasit, P. (2024). Requirements, expectations, and satisfaction of business firms toward to performance of cooperative students, and internship students major in Industrial Business Administration and Trade, Mongkut's University of Technology North Bangkok Prachinburi Campus. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*, 7(2), 772–788. [In Thai]
- Summart, D. (2020). Causal factors influencing satisfaction on selection of internship units for students of Management Science Faculty, Udon Thani Rajabhat University. *Journal of Management Science, Udon Thani Rajabhat University*, 2(2), 13–25. [In Thai]
- Techanok, A., Jaronggsirawat, R., & Vatasatto, P. (2020). Educational management in the 21st century. *Journal of MCU Nakhondhat*, 7(9), 1–15. [In Thai]
- Thaneeyai, P. (2022). *The factors affecting generation Z decision to join the organization*. (Master's thesis, Naresuan University). [In Thai]
- Tuntirojanawong, S. (2017). A direction of educational management in the 21st century. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(2), 2843–2854. [In Thai]
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. (3rd ed.). New York: Harper & Row.
- Younghaiphon, D. (2023). Conditions of decision-making in choosing an establishment and information on establishments for internships of diploma students towards becoming practitioners in the 21st century. *Journal of Humanities and Social Sciences Surin Rajabhat University*, 25(1), 220–236. [In Thai]

การพัฒนาแบบทดสอบและเกณฑ์ความสามารถของนักกีฬายิงธนู
เยาวชนระดับชาติ
DEVELOPMENT OF A TEST AND ABILITY CRITERIA FOR NATIONAL YOUTH
ARCHERY ATHLETES

วัชรกัญจน์ หอทอง^{1*}, กชพรรณ มณีวงศ์² และ เฉลิมพล บุญเกิด³

Watcharakan Hothong^{1*}, Gochaphan Maneewong² and Chalophon Bunkoed³

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสมุทรสาคร 137 หมู่ 3 ถ.สมุทรสาคร-โคกขาม ต.บางหญ้าแพรก อ.เมืองสมุทรสาคร จ.สมุทรสาคร 74000 ประเทศไทย¹

^{1, 2, 3}Thailand National Sports University, Samut Sakhon Campus, 137 Moo 3, Samut Sakhon-Khok Kham Rd., Bang Ya Phraek Subdistrict, Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province 74000 Thailand¹

*Corresponding author E-mail: dr.watcharakan22@gmail.com

(Received: 11 Apr, 2025; Revised: 28 Dec, 2025; Accepted: 29 Dec, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษของนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติในระดับมัธยมศึกษา 2) ทดสอบประสิทธิภาพของแบบทดสอบตัวบ่งชี้ และ 3) สร้างเกณฑ์คะแนนมาตรฐานความสามารถพิเศษสำหรับนักกีฬายิงธนูในโรงเรียนกีฬาสังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬายิงธนูชายและหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 อายุไม่เกิน 18 ปี สังกัดโรงเรียนกีฬากลางจังหวัดลำปาง โรงเรียนกีฬากลางจังหวัดตรัง โรงเรียนกีฬากลางจังหวัดยะลา และโรงเรียนกีฬากลางจังหวัดนครนายก โดยเป็นนักกีฬายิงธนูชาย จำนวน 59 คน และนักกีฬายิงธนูหญิงจำนวน 16 คน รวมทั้งสิ้น 75 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบด้านสรีรวิทยา แบบทดสอบทักษะยิงธนู แบบสอบถามประเมินเชิงจิตวิทยา แบบทดสอบความสามารถในการแข่งขัน และแบบทดสอบความสามารถด้านสังคม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยสถิติ t-test สำหรับกลุ่มตัวอย่างอิสระ (Independent t-test) การวิเคราะห์ความเที่ยงของเครื่องมือด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการสร้างเกณฑ์มาตรฐานด้วยคะแนนที่ (T-score) โดยแบ่งระดับความสามารถออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี ปานกลาง ต่ำ และต้องปรับปรุง ซึ่งใช้แนวคิด Norm-referenced Classification ของ Safrit & Wood

ผลการวิจัยพบว่า 1) ตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษของนักกีฬายิงธนูแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ สรีรวิทยา (14 ตัวบ่งชี้) ทักษะยิงธนู (18 ตัวบ่งชี้) การแข่งขัน (5 ตัวบ่งชี้) จิตวิทยา (4 ตัวบ่งชี้) และ สังคม (2 ตัวบ่งชี้) 2) แบบทดสอบตัวบ่งชี้มีความตรงเชิงเนื้อหาด้านสรีรวิทยา ด้านทักษะยิงธนู ด้านการแข่งขัน ด้านจิตวิทยา และด้านสังคม เท่ากับ 0.91, 0.89, 0.86, 0.90 และ 0.87 ตามลำดับ โดยทุกด้านมีความตรงเชิงโครงสร้างทฤษฎีและความเที่ยงในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แบบทดสอบสามารถแบ่งระดับความสามารถออกเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง ต่ำ และต้องปรับปรุง สรุปได้ว่า แบบทดสอบที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้เป็นเครื่องมือเบื้องต้นในการคัดกรองและประเมินความสามารถของนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติ

คำสำคัญ: การพัฒนาเกณฑ์, ตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษ, นักกีฬายิงธนูระดับชั้นมัธยมศึกษา, โรงเรียนกีฬาสังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

² อาจารย์ สาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

³ อาจารย์ สาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

ABSTRACT

This research aimed to 1) develop indicators of special abilities for national-level youth archery athletes at the secondary education level, 2) examine the effectiveness of the indicator-based test, and 3) establish standardized score criteria for special abilities of archery athletes in sports schools under the Thailand National Sports University. The sample consisted of male and female archery athletes in Grades 1–6 of secondary education, aged not over 18 years, from Lampang Sports School, Trang Sports School, Yala Sports School, and Nakhon Nayok Sports School. The participants included 59 male athletes and 16 female athletes, with a total of 75 participants. The research instruments were physiological tests, archery skill tests, psychological assessment questionnaires, competition ability tests, and social ability tests. The statistical methods used for data analysis included arithmetic means, standard deviations, independent samples t-tests, instrument reliability analysis using Pearson's product-moment correlation coefficients, and the development of standardized criteria using T-scores. Ability levels were classified into five categories: very good, good, moderate, low, and needs improvement, based on the norm-referenced classification concept proposed by Safrit and Wood.

The results indicated that 1) the indicators of special abilities for archery athletes were classified into five domains: physiology (14 indicators), archery skills (18 indicators), competition (5 indicators), psychology (4 indicators), and social abilities (2 indicators). 2) The indicator-based tests demonstrated content validity coefficients of 0.91 for physiology, 0.89 for archery skills, 0.86 for competition, 0.90 for psychology, and 0.87 for social abilities. All domains exhibited strong construct validity and high reliability, with statistical significance at the .05 level. The test was able to classify ability levels into five categories: very good, good, moderate, low, and needs improvement.

KEYWORDS: Development of Criteria, Indicators of Special Abilities, High School Archery Athletes, Sports School under the Thailand National Sports University

บทนำ

การพัฒนาทักษะกีฬายิงธนูระดับชาติในระดับมัธยมศึกษาเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่สามารถพัฒนาศักยภาพของนักกีฬาให้ก้าวไปสู่ความเป็นเลิศได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการพัฒนานักกีฬานั้นจำเป็นต้องอาศัยเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานในการวัดและประเมินความสามารถพิเศษของนักกีฬา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการฝึกซ้อมและคัดเลือ่นักกีฬาที่มีศักยภาพสูงเข้าสู่ระดับทีมชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของยงยุทธ ตันสาลี และโชคชัย ปัญญาคำ (Tansalee & Panyakham, 2021) ที่ศึกษาการสร้างแบบทดสอบทักษะกีฬายิงธนูเพื่อความเป็นเลิศพบว่า แบบทดสอบที่พัฒนาขึ้นมีความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และความเป็นปรนัยในระดับสูง อีกทั้งยังสามารถใช้เวลาในการทดสอบที่สั้นและให้ผลลัพธ์ได้ทันที ทำให้สามารถระบุระดับทักษะของนักกีฬาได้อย่างแม่นยำเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาเครื่องมือที่สามารถวัดผลความสามารถของนักกีฬาได้อย่างเป็นระบบ และการศึกษาของ Ertan, Kentel, Tümer, and Korkusuz (2003) ที่ได้พัฒนาอุปกรณ์ที่เรียกว่า “Archery Chronometer” เพื่อวัดเวลาปฏิกิริยาของนักกีฬายิงธนู ผลการศึกษาพบว่าอุปกรณ์นี้มีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นสูงในการวัดปัจจัยต่าง ๆ เช่น เวลาปฏิกิริยา ความเร็วลม ซึ่งช่วยในการประเมินทักษะของนักกีฬาได้อย่างแม่นยำ

นอกจากนี้ การศึกษาของ Prasetyo, Pamungkas, Prasetyo, and Susanto (2022) ได้พัฒนาเครื่องมือเพื่อวิเคราะห์มิติด้านสรีระศาสตร์ (Anthropometry) สภาพร่างกาย และทักษะการยิงธนู เพื่อใช้เป็นฐานในการระบุนักกีฬาที่มีพรสวรรค์ในกีฬายิงธนู กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักกีฬายิงธนูเยาวชนจำนวน 50 คน การวัดผลครอบคลุมถึงส่วนสูง น้ำหนัก ความยาวแขน ความแข็งแรง ความยืดหยุ่น และความแม่นยำในการยิงธนู พบว่า นักกีฬาที่มีลักษณะทางสรีระศาสตร์และสภาพร่างกายที่ดี มีแนวโน้มที่จะมีทักษะการยิงธนูที่ยอดเยี่ยม ข้อเสนอแนะจากการวิจัยนี้คือการใช้เกณฑ์เหล่านี้ในการคัดเลือกและพัฒนานักกีฬายิงธนูที่มีศักยภาพสูงต่อไป อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ Kim, Kang, and Park (2021), Wang et al. (2022) และ Xu et al. (2024) ที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะด้านจิตวิทยาในกีฬายิงธนู โดยเฉพาะการใช้กลยุทธ์แบบเป็นขั้นตอนในการฝึกทักษะการยิง ซึ่งช่วยให้นักกีฬาสามารถควบคุมกระบวนการปฏิบัติและส่งเสริมความสามารถทางการกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การเตรียมตัวก่อนเริ่มยิงจนถึงการจบการแสดงทักษะ โดยกระบวนการดังกล่าวยังสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมในกีฬาประเภททักษะปิด (Closed Skill) ได้แก่ ยิงธนู ยิงปืน โบว์ลิ่ง และยกน้ำหนัก ซึ่งล้วนเป็นกิจกรรมที่มีสภาพแวดล้อมที่และต้องอาศัยการควบคุมการเคลื่อนไหวอย่างแม่นยำของผู้ปฏิบัติเป็นหลัก และยังสอดคล้องกับพงษ์ศักดิ์ ศรีสมทรัพย์ และวันชัย บุญรอด (Srisomsup & Boonrod, 2013) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาแบบทดสอบทักษะกีฬายิงธนูเพื่อความเป็นเลิศ โดยมุ่งสกัดองค์ความรู้เกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในกีฬายิงธนูและประเมินสมรรถนะของนักกีฬา เพื่อนำไปสู่การสร้างแบบทดสอบที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ งานวิจัยก่อนหน้านี้ในต่างประเทศยังสนับสนุนแนวคิดดังกล่าว ทั้งในด้านการประเมินทักษะ การกำหนดตัวชี้วัดความสามารถ และการพัฒนาเกณฑ์ประเมินสำหรับนักกีฬายิงธนู (Kim et al., 2021; Wang et al., 2022; Xu et al., 2024) แม้จะมีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่พัฒนาแบบทดสอบทักษะกีฬายิงธนูเพื่อประเมินความสามารถของนักกีฬา แต่แบบทดสอบเหล่านั้นยังขาดตัวบ่งชี้ที่ครอบคลุมทุกมิติของความสามารถพิเศษของนักกีฬา ส่งผลให้ไม่สามารถสะท้อนศักยภาพที่แท้จริงได้อย่างครบถ้วน การพัฒนาเกณฑ์ประเมินที่รวมทั้งปัจจัยด้านสรีรวิทยา ทักษะการปฏิบัติ จิตวิทยาการกีฬา ความสามารถในการแข่งขัน และปัจจัยทางสังคม จะช่วยให้การประเมินและการวางแผนโปรแกรมฝึกซ้อมมีความเหมาะสมและแม่นยำมากยิ่งขึ้น

ในบริบทของประเทศไทย การพัฒนานักกีฬายิงธนูระดับมัธยมศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการสร้างพื้นฐานทักษะและคัดเลือกเข้าสู่ทีมชาติ การศึกษานี้จึงมุ่งสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินศักยภาพนักกีฬาอย่างครบถ้วนและเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพนักกีฬายิงธนูอย่างแม่นยำและมีประสิทธิภาพ

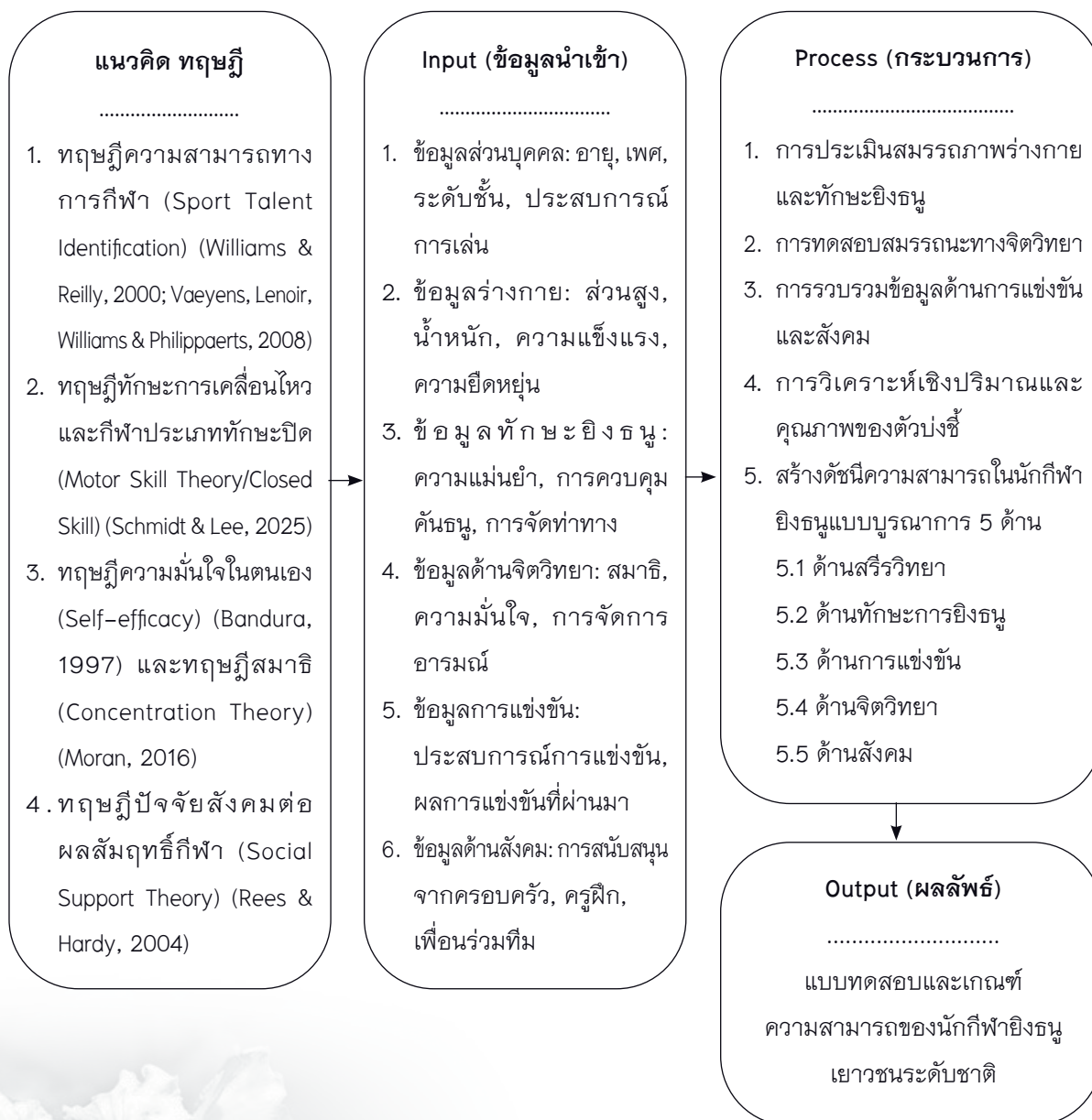
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษของนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติ ในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
2. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของแบบทดสอบตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นในการวัดความสามารถพิเศษของนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติ

ยิงธนูเยาวชนระดับชาติ ในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

3. เพื่อสร้างเกณฑ์คะแนนมาตรฐานความสามารถพิเศษสำหรับนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติ ในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพัฒนา (Developmental Research) มุ่งพัฒนาเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้สำหรับประเมินความสามารถพิเศษของนักกีฬายิงธนูระดับมัธยมศึกษา โดยผ่านการระดมสมองจากผู้เชี่ยวชาญด้านกีฬายิงธนู และการวิเคราะห์ข้อมูลจากวรรณกรรมวิชาการเกี่ยวกับการประเมินสมรรถภาพทางกายของนักกีฬายิงธนู เพื่อให้ตัวชี้วัดครอบคลุมสมรรถภาพทางกายที่จำเป็นต่อกีฬายิงธนูอย่างแท้จริง

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เลขที่โครงการวิจัย 2567/235(4)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักกีฬายิงธนูชายและหญิง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 อายุไม่เกิน 18 ปี สังกัดโรงเรียนกีฬาจังหวัดลำปาง โรงเรียนกีฬาจังหวัดตรัง โรงเรียนกีฬาจังหวัดยะลา และโรงเรียนกีฬาจังหวัดนครนายก โดยเป็นนักกีฬาชาย จำนวน 72 คน และนักกีฬาหญิง จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 92 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักกีฬายิงธนูชายและหญิงของโรงเรียนกีฬาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษา ที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี จำนวน 92 คน โดยสูตรของ Yamane (1973) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ จากสมการ

$$n = \frac{N}{1 + N(e^2)}$$

เมื่อ $N = 92$ (ประชากรทั้งหมด) และ $e = 0.05$ (ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$)

$$n = \frac{92}{1 + 92(0.05)^2}$$

ดังนั้น ขนาดตัวอย่างที่แนะนำเท่ากับ 75 คน แบ่งเป็นชายและหญิงตามสัดส่วนเดิม ได้กลุ่มตัวอย่างนักกีฬาชายจำนวน $72/92 \times 75 \approx 59$ คน และนักกีฬาหญิงจำนวน $20/92 \times 75 \approx 16$ คน

เกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion Criteria)

- นักกีฬายิงธนูชายและหญิงในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี
- เป็นนักกีฬาที่มีการฝึกฝนยิงธนูในระดับพื้นฐานหรือระดับพัฒนา
- มีประสบการณ์ฝึกซ้อมและแข่งขันยิงธนูไม่ต่ำกว่า 2 ปี

เกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria)

นักกีฬาที่มีอาการบาดเจ็บที่ส่งผลกระทบต่อ การฝึกซ้อมหรือการทดสอบ และจำเป็นต้องถอนตัวออกจากการวิจัย เพื่อป้องกันการบาดเจ็บเพิ่มเติมที่อาจกระทบต่อผลการทดสอบหรือการฝึกซ้อม และนักกีฬาที่ไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำหรือระเบียบการของการวิจัยได้

ตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะ	รวม (n=75)	ชาย (n=59)	หญิง (n=16)	p-value
อายุ (ปี)	15.80 $\pm$ 1.70	15.90 $\pm$ 1.60	15.50 $\pm$ 1.80	0.42
ส่วนสูง (ซม.)	162.50 $\pm$ 8.30	165.0 $\pm$ 7.20	153.0 $\pm$ 5.10	<0.01
น้ำหนัก (กก.)	53.20 $\pm$ 10.10	55.0 $\pm$ 9.80	45.0 $\pm$ 7.20	<0.01
ดัชนีมวลกาย (BMI, กก./ม ²)	20.10 $\pm$ 2.50	20.20 $\pm$ 2.40	19.90 $\pm$ 2.70	0.61
ชีพจรขณะพัก (bpm)	72 $\pm$ 10	73 $\pm$ 90	70 $\pm$ 11	0.25
ความดันโลหิต (มม.ปรอท)	110/70 $\pm$ 8/5	111/71 $\pm$ 7/5	108/69 $\pm$ 9/6	0.18
ระยะเวลาฝึกยิงธนู (ปี)	3.50 $\pm$ 1.20	3.6 $\pm$ 1.1	3.30 $\pm$ 1.30	0.34
ผลงาน/เหรียญรางวัล	–	เหรียญ 1–5	เหรียญ 0–2	–
จำนวนครั้งฝึกต่อสัปดาห์	8 $\pm$ 20	8 $\pm$ 2	7 $\pm$ 2	0.12
ระยะเวลาฝึก/พัก (นาที/ครั้ง)	60/15	60/15	60/15	–

หมายเหตุ: ค่าแสดงเป็น Mean $\pm$ S.D.; p-value จาก Independent t-test

จากตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า อายุ ดัชนีมวลกาย ชีพจรขณะพัก ความดันโลหิต ระยะเวลาฝึกยิงธนู และจำนวนครั้งฝึกต่อสัปดาห์ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีพื้นฐานทางกายภาพและประสบการณ์การฝึกใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม เพศชายมีส่วนสูงและน้ำหนักมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ซึ่งอาจส่งผลต่อความสามารถทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการยิงธนู ทั้งนี้ ระยะเวลาฝึกและช่วงพักต่อครั้งเท่ากันทั้งสองเพศ ขณะที่จำนวนเหรียญรางวัลสะท้อนประสบการณ์การแข่งขันที่แตกต่างกันบางส่วน แต่ไม่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างทางสถิติ

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยจำนวน 5 ประเภท โดยมีลักษณะและกระบวนการสร้างแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของการวัด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบทดสอบด้านสรีรวิทยา เป็นแบบทดสอบเชิงปฏิบัติ (Performance Test) สร้างขึ้นจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยด้านสรีรวิทยาการกีฬาคัดเลือกนักกีฬา และสมรรถภาพทางกายที่เกี่ยวข้องกับกีฬายิงธนู ประกอบด้วยการวัดด้านมนุษยมิติ ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง ดัชนีมวลกาย มวลกล้ามเนื้อ มวลไขมัน และความยาวช่วงต่าง ๆ ของร่างกาย รวมถึงการทดสอบสมรรถภาพทางกาย ได้แก่ แรงบีบมือ การดันพื้น การลุก-นั่ง ความยืดหยุ่น การทรงตัว ความทนทาน และเวลาปฏิกิริยาตอบสนอง โดยใช้ค่าที่วัดได้จริงเป็นคะแนนผลการทดสอบ

2. แบบทดสอบทักษะยิงธนู เป็นแบบทดสอบทักษะเฉพาะทางกีฬา สร้างขึ้นจากการศึกษามาตรฐานการแข่งขันยิงธนูของสหพันธ์ยิงธนูนานาชาติ (World Archery) และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการยิงธนู กำหนดองค์ประกอบการทดสอบ ได้แก่ ความแม่นยำ ความสม่ำเสมอ ความเร็วในการยิง และความสามารถในการปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อม โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามมาตรฐานการแข่งขันยิงธนู

3. แบบสอบถามประเมินเชิงจิตวิทยาการกีฬาคำใช้แบบสอบถามมาตรฐาน ได้แก่ Competitive State Anxiety

Inventory-2 Revised (CSAI-2R) (Cox et al., 2003) Sport Competition Anxiety Test (SCAT) (Martens et al., 1990) และ Athletic Coping Skills Inventory (ACSI) (Smith et al., 1995) เพื่อประเมินความวิตกกังวล ความสามารถในการเผชิญกับการแข่งขัน และทักษะทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความสามารถทางกีฬา โดยใช้มาตราประมาณค่า และผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยาการกีฬา เพื่อวัดความวิตกกังวล แรงจูงใจ และความเชื่อมั่นในตนเอง โดยใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ

4. แบบทดสอบความสามารถในการแข่งขัน เป็นแบบประเมินเชิงเกณฑ์ (Rating Scale) สร้างขึ้นจากการสังเคราะห์แนวคิดด้านสมรรถนะการแข่งขันและการคัดเลือกนักกีฬา ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ความแม่นยำ การควบคุมร่างกาย ความอดทน ความสามารถภายใต้สภาวะการแข่งขัน และการตัดสินใจ กำหนดคะแนนรวม 100 คะแนน แบ่งระดับความสามารถออกเป็น 5 ระดับ

5. แบบทดสอบความสามารถด้านสังคม เป็นแบบสอบถาม ใช้ประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และภาวะผู้นำของนักกีฬา สร้างขึ้นจากการสังเคราะห์แนวคิดด้านทักษะทางสังคมในนักกีฬา ใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

5.1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษ
ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อระบุและจัดกลุ่มตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษของนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติ ได้ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสรีรวิทยา 2) ด้านทักษะยิงธนู 3) ด้านการแข่งขัน 4) ด้านจิตวิทยา และ 5) ด้านสังคม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสร้างฉบับร่างตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษของนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติ ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ โดยทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบจำลอง Toulmin's Model (Toulmin, 2003) ในการสังเคราะห์และพัฒนาตัวบ่งชี้ในแต่ละด้าน ก่อนนำไปพัฒนาเป็นเครื่องมือการวิจัยให้เหมาะสมกับลักษณะของการวัดในแต่ละประเภท

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตรวจสอบความครอบคลุมและเหมาะสมของฉบับร่างตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษของนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้าน ประกอบด้วย ด้านสรีรวิทยา ด้านทักษะการยิงธนู ด้านจิตวิทยาการกีฬา ด้านการแข่งขัน และด้านสังคม

การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือการวิจัยทั้ง 5 ประเภท ดำเนินการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านสรีรวิทยาการกีฬา ด้านทักษะการยิงธนู ด้านจิตวิทยาการกีฬา ด้านการแข่งขัน และด้านสังคม โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัด และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของรายการ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) แยกตามประเภทเครื่องมือ ดังนี้

1.1 แบบทดสอบด้านสรีรวิทยา มีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.80–1.00 แสดงว่าข้อรายการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวัดในระดับดีถึงดีมาก

1.2 แบบทดสอบทักษะการยิงธนู มีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.78–1.00 สะท้อนว่าข้อรายการมีความเหมาะสม และสามารถวัดทักษะเฉพาะทางได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

1.3 แบบทดสอบความสามารถในการแข่งขัน มีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.80–1.00 แสดงว่าข้อรายการมีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ด้านสมรรถนะการแข่งขันอย่างเพียงพอ

1.4 แบบสอบถามด้านจิตวิทยาการกีฬามีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.75–1.00 ซึ่งอยู่เหนือเกณฑ์ขั้นต่ำที่ยอมรับได้ สะท้อนว่าข้อคำถามสามารถวัดตัวแปรด้านจิตวิทยาการกีฬาได้อย่างเหมาะสม

1.5 แบบทดสอบความสามารถด้านสังคม มีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.80–1.00 แสดงว่าข้อรายการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการประเมินทักษะทางสังคมของนักกีฬา

เมื่อพิจารณาภาพรวมของเครื่องมือการวิจัยทั้งฉบับพบว่าค่า IOC เฉลี่ยเท่ากับ 0.934 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก แสดงว่าเครื่องมือทั้ง 5 ประเภทมีความตรงเชิงเนื้อหาเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ประเมินความสามารถพิเศษของนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติ

2. การวิเคราะห์ความตรงตามโครงสร้างทฤษฎี (Construct Validity) โดยใช้วิธี Known Group Method เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนระหว่างกลุ่มนักกีฬาชายและหญิงระดับมัธยมศึกษาที่มีสมรรถภาพต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test สำหรับกลุ่มตัวอย่างอิสระ (Independent samples t-test) พบว่าค่า t ของแต่ละเครื่องมือทุกประเภทอยู่ในช่วง 3.29 – 4.62 และมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่าง $p < 0.05$ ถึง $p < 0.001$ แสดงว่าเครื่องมือทุกประเภทสามารถจำแนกความแตกต่างของกลุ่มที่มีสมรรถภาพต่างกันได้อย่างชัดเจน ซึ่งยืนยันประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวัดตัวบ่งชี้ตามโครงสร้างทฤษฎีอย่างถูกต้องและเชื่อถือได้

3. การวิเคราะห์ความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ใช้วิธีการสอบซ้ำ (Test-Retest Method) กับกลุ่มตัวอย่างในระยะเวลาห่างกัน 1 สัปดาห์ และนำคะแนนจากการทดสอบครั้งที่ 1 และ 2 มาวิเคราะห์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's r) พบว่าค่าความเที่ยงของเครื่องมือแต่ละประเภทอยู่ในช่วง 0.85 – 0.93 ซึ่งอยู่ในระดับสูง แสดงว่าเครื่องมือมีความคงที่และเชื่อถือได้ในการวัด

4. การสร้างเกณฑ์คะแนนมาตรฐานของผลการทดสอบของกลุ่มนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ด้วยวิธีอ้างอิงกลุ่ม (Norm-referenced) โดยนำคะแนนของนักกีฬาทั้งหมดมาคำนวณค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ เพื่อกำหนดระดับความสามารถ 5 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี ปานกลาง ต่ำ และต้องปรับปรุง ซึ่งช่วยให้การประเมินผลมีความเป็นระบบและสอดคล้องตามหลักการสร้างแบบทดสอบทางการกีฬา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม พ.ศ. 2568 โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อประสานงานผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬาสังกัดโรงเรียนกีฬาจังหวัดลำปาง โรงเรียนกีฬาจังหวัดตรัง โรงเรียนกีฬาจังหวัดยะลา และโรงเรียนกีฬาจังหวัดนครนายก เพื่อชี้แจงงานวิจัยและขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย

2. ผู้วิจัยประสานงานร่วมกับผู้อำนวยการโรงเรียนผู้ฝึกสอน และผู้ปกครอง เพื่ออธิบายรายละเอียดของงานวิจัย ขั้นตอนการเข้าร่วมวิจัย และขอความยินยอมจากผู้ปกครองให้นักเรียนเข้าร่วมการวิจัยตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้ แบบทดสอบเชิงปฏิบัติ จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบด้านสรีรวิทยา แบบทดสอบทักษะการยิงธนู แบบทดสอบความสามารถในการแข่งขัน และแบบทดสอบความสามารถด้านสังคม

2.2 การเก็บข้อมูลด้วยแบบทดสอบทั้งหมดดำเนินการในช่วงที่นักกีฬาไม่มีการแข่งขันและในช่วงพักจากการแข่งขัน โดยผู้วิจัยจัดลำดับการทดสอบให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายของนักกีฬา และไม่รบกวนเวลาการฝึกซ้อมหรือการแข่งขัน

3. ภายหลังการดำเนินการทดสอบเชิงปฏิบัติ ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบ แบบสอบถามด้านจิตวิทยาการกีฬา จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถาม CSAI-2R, SCAT และ ACSI โดยชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถาม และให้กลุ่มตัวอย่างตอบด้วยความสมัครใจและเป็นอิสระ

4. ตลอดกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ชี้แจงความสำคัญและรายละเอียดของโครงการวิจัยแก่กลุ่มตัวอย่างอย่างชัดเจน รวมถึงการรักษาความลับของข้อมูล และสิทธิในการถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลา

5. หลังจากดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วน ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล ก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของตัวบ่งชี้ความสามารถของนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติ ในระดับมัธยมศึกษา ดำเนินการโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ประเมินความสอดคล้องระหว่าง

รายการตัวบ่งชี้กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด จากนั้นคำนวณดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามรายข้อ (Index of Item-objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ยอมรับที่ค่า $IOC \geq 0.50$ หากรายการใดมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์หรือได้รับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ก่อนคัดเลือกเฉพาะตัวบ่งชี้ที่ผ่านเกณฑ์มาใช้ในการพัฒนาชุดตัวบ่งชี้ความสามารถของนักกีฬายิงธนู

2. การวิเคราะห์ค่าความตรงตามโครงสร้างทฤษฎีของแบบทดสอบตัวบ่งชี้ความสามารถของนักกีฬายิงธนู ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มโดยใช้สถิติ t-test สำหรับกลุ่มตัวอย่างอิสระที่ระดับนัยสำคัญ .05

3. การวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของเครื่องมือด้วยวิธีการทดสอบซ้ำ โดยนำผลการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สอง ซึ่งทดสอบห่างกันเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ มาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Coefficient of Correlation)

4. การสร้างเกณฑ์คะแนนมาตรฐานความสามารถสำหรับนักกีฬายิงธนู ได้จากค่าเฉลี่ย () และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปลี่ยนคะแนนดิบแต่ละรายการให้เป็นคะแนนที่ สร้างระดับ โดยใช้คะแนนที่ (T-score) แบ่งระดับความสามารถนักกีฬายิงธนู แต่ละรายการและรวมทุกรายการ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี ปานกลาง ต่ำ และต้องปรับปรุง ใช้แนวคิด Norm-referenced Classification ของ (Safrit & Wood, 1995)

ผลการวิจัย

1. ตัวบ่งชี้ความสามารถนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติ ในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

1.1 ด้านสรีรวิทยา (14 ตัวบ่งชี้) ประกอบด้วย 2 ข้อย่อย คือ 1) มนุษยมิติ ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1.1) น้ำหนัก 1.2) ส่วนสูง 1.3) ดัชนีมวลกาย 1.4) มวลกล้ามเนื้อและมวลไขมัน 1.5) ความยาวแขน 1.6) ความยาวขา และ 1.7) ความยาวช่วงลำตัว ดังแสดงในตารางที่ 2 และ 2) สมรรถภาพทางกาย ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 2.1) ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแขน

และไหล่และหลัง 2.2) ความแข็งแรงและความทนทานของกล้ามเนื้อ 2.3) ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแกนกลางลำตัว 2.4) ความยืดหยุ่น 2.5) การทรงตัว 2.6) ความทนทานของระบบหัวใจและหลอดเลือด และ 2.7) การประสานงานตาและมือ ดังแสดงในตารางที่ 3

1.2 ด้านทักษะเชิงรู้ (18 ตัวบ่งชี้) ประกอบด้วย 5 ข้อย่อย คือ 1) ทักษะความแม่นยำในการยิง ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1.1) ความสามารถในการเข้าเป้า 1.2) การควบคุมแรงยิง 1.3) การควบคุมการเล็ง 2) ความสม่ำเสมอในการยิง ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 2.1) ความคงที่ของท่าทางการยิง 2.2) การควบคุมระยะเวลาในการยิง 2.3) การรักษากลไกการปล่อยลูกธนู 3) ความอดทนและสมาธิ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 3.1) การรักษาสมาธิระหว่างการเล็ง 3.2) การควบคุมอารมณ์ระหว่างการยิง 3.3) ความอดทนในการฝึกซ้อมระยะยาว 3.4) การฟื้นฟูสมาธิหลังจากยิงพลาด 4) การปรับตัวต่อสภาวะการแข่งขัน ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 4.1) การปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อม 4.2) การจัดการกับแรงกดดันระหว่างการแข่งขัน 4.3) การปรับกลยุทธ์ตามสถานการณ์ 4.4) การควบคุมระยะเวลาการยิงให้เหมาะสม และ 5) การตัดสินใจในสถานการณ์แข่งขัน ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 5.1) การประเมินสถานการณ์ 5.2) การเลือกเทคนิคหรือกลยุทธ์ 5.3) การจัดการกับข้อมูล 5.4) การตัดสินใจในเวลาจำกัด

1.3 ด้านการแข่งขัน (5 ตัวบ่งชี้) ประกอบด้วย 1) ความแม่นยำ 2) ความสม่ำเสมอ 3) การควบคุมร่างกายและลมหายใจ 4) ความเร็วในการตั้งท่ายิง และ 5) การปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อม

1.4 ด้านจิตวิทยา (4 ตัวบ่งชี้) ประกอบด้วย 1) ความวิตกกังวลทางกาย 2) ความวิตกกังวลทางจิตใจ 3) ความเชื่อมั่นในตนเอง และ 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

3.5 ด้านสังคม (2 ตัวบ่งชี้) ประกอบด้วย 1) การทำงานเป็นทีม และ 2) การสื่อสารและความเป็นผู้นำ

2. ประสิทธิภาพของแบบทดสอบตัวบ่งชี้ความสามารถของนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ได้ผลดังนี้

2.1 ความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของรายการทดสอบในตัวบ่งชี้แต่ละด้านดังต่อไปนี้ 1) ด้านสรีรวิทยา มีค่า IOC เท่ากับ 0.91 แบ่งเป็นตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษทางด้านมนุษยมิติและตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษด้านสมรรถภาพทางกาย ซึ่งมีค่า IOC เท่ากับ 0.95 และ 0.87 ตามลำดับ 2) ด้านทักษะเชิงรู้ มีค่า IOC เท่ากับ 0.89 ตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษทางด้านทักษะนักกีฬาเชิงรู้ มีค่าเท่ากับ 0.92 3) ด้านการแข่งขัน มีค่า IOC เท่ากับ 0.86 ตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษทางด้านความสามารถในการแข่งขัน มีค่า IOC เท่ากับ 0.88 4) ด้านจิตวิทยา มีค่า IOC เท่ากับ 0.90 ตัวบ่งชี้ความวิตกกังวลตามสถานการณ์ และ ตัวบ่งชี้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าเท่ากับ 0.85 และ 0.93 และ 5) ด้านสังคม มีค่า IOC เท่ากับ 0.87 ตัวบ่งชี้การทำงานเป็นทีม และตัวบ่งชี้การสื่อสารและความเป็นผู้นำ มีค่าเท่ากับ 0.89 และ 0.84

2.2 ความตรงตามโครงสร้างทฤษฎี ทดสอบค่าความแตกต่างมัชฌิมเลขคณิตของผลการทดสอบด้วยแบบทดสอบตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติ ในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งได้นำไปทดสอบกับนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา เปรียบเทียบระหว่างนักกีฬาชายและนักกีฬาหญิง ผลที่ได้จากการทดสอบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทุกรายการทดสอบของนักกีฬาทั้งสองกลุ่ม

2.3 ความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย ได้ผลดังนี้

1) การทดสอบตัวบ่งชี้ทางด้านสรีรวิทยา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทุกรายการทดสอบ แบ่งเป็น ความสามารถพิเศษทางด้านมนุษยมิติ ได้แก่ (1) การชั่งน้ำหนัก ($r = .98$) (2) การวัดส่วนสูง ($r = .96$) (3) การวัดค่าดัชนีมวลกาย ($r = .94$) (4) การวัดมวลกล้ามเนื้อและมวลไขมัน ($r = .92$) (5) การวัดความยาวแขนทั้ง 2 ข้าง ($r = .91$) (6) ความยาวขา ($r = .93$) และ (7) ความยาวช่วงลำตัว ($r = .99$) และความสามารถพิเศษด้านสมรรถภาพทางกาย ได้แก่ (1) การวัดแรงบีบมือ ($r = .99$) (2) การดันพื้นประยูกต์ 30 วินาที ($r = .98$) (3) การลุก-นั่ง 60 วินาที ($r = .98$) (4) นั่งงอตัวไปข้างหน้า ($r = .95$) (5) ความสามารถในการทรงตัว ($r = .99$)

(6) ยืนยกเข่าขึ้นลง 3 นาที ($r = .93$) และ (7) ทดสอบเวลา
ปฏิกิริยาตอบสนอง (มิลลิวินาที) ($r = .91$)

2) การทดสอบตัวบ่งชี้ทางด้านทักษะยิงธนู
มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05
ทุกรายการทดสอบ ตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษทางด้าน
ทักษะยิงธนู ได้แก่ (1) การทดสอบความแม่นยำในการยิง
($r = .97$) ประกอบด้วย (1.1) ความสามารถในการเข้าเป้า
($r = .97$) (1.2) การควบคุมแรงยิง ($r = .97$) (1.3) การควบคุม
การเล็ง ($r = .97$) (2) การทดสอบความสม่ำเสมอใน
การยิง ($r = .94$) ประกอบด้วย (2.1) ความคงที่ของท่าทาง
การยิง ($r = .94$) (2.2) การควบคุมระยะเวลาในการยิง
($r = .94$) (2.3) การรักษากลไกการปล่อยลูกธนู ($r = .94$)
(3) การทดสอบการควบคุมร่างกายและลมหายใจ ($r = .92$)
ประกอบด้วย (3.1) การรักษาสมาธิระหว่างการเล็ง ($r = .92$)
(3.2) การควบคุมอารมณ์ระหว่างการยิง ($r = .92$) (3.3)
ความอดทนในการฝึกซ้อมระยะยาว ($r = .92$) และ (3.4)
การฟื้นฟูสมรรถภาพหลังจากยิงพลาด ($r = .92$) (4) การทดสอบ
ความเร็วในการตั้งท่ายิง ($r = .91$) ประกอบด้วย
(4.1) การปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อม ($r = .96$) (4.2) การจัด
การกับแรงกดดันระหว่างการแข่งขัน ($r = .96$) (4.3) การปรับ
กลยุทธ์ตามสถานการณ์ ($r = .96$) และ (4.4) การควบคุม
ระยะเวลาการยิงให้เหมาะสม ($r = .96$) (5) การทดสอบ
การปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อม ($r = .96$) ประกอบด้วย
(5.1) การประเมินสถานการณ์ ($r = .91$) (5.2) การเลือก
เทคนิคหรือกลยุทธ์ ($r = .91$) (5.3) การจัดการกับข้อมูล
($r = .91$) และ (5.4) การตัดสินใจในเวลาจำกัด ($r = .91$)

ตัวบ่งชี้ด้านทักษะยิงธนูทั้ง 18 รายการ
มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ($r = .91-.97$)
และมีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัว แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือ
มีความเที่ยงเชิงโครงสร้างดีเยี่ยม และเหมาะสมสำหรับ
ประเมินทักษะยิงธนูของนักกีฬา

3) การทดสอบตัวบ่งชี้ทางการแข่งขัน
มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05
ทุกรายการทดสอบ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษ
ทางด้านความสามารถในการแข่งขันสถานการณ์จริง
($r = .95$) ประกอบด้วย (1) ความแม่นยำ ($r = .93$)
(2) ความสม่ำเสมอ ($r = .91$) (3) การควบคุมร่างกาย
และลมหายใจ ($r = .89$) (4) ความเร็วในการตั้งท่ายิง ($r = .87$)
และ (5) การปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อม ($r = .90$)

4) การทดสอบตัวบ่งชี้ทางด้านจิตวิทยา
มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05
ทุกรายการทดสอบ ($r = .97$) การประเมินความวิตกก
ังวลตามสถานการณ์ ได้แก่ (1) ความวิตกกังวลทางกาย
(Somatic Anxiety) ($r = .98$) (2) ความวิตกกังวลทางจิตใจ
(Cognitive Anxiety) ($r = .99$) และ (3) ความเชื่อมั่นใน
ตนเอง (Self-confidence) ($r = .96$) และ (4) แรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ ($r = .94$)

5) การทดสอบตัวบ่งชี้ทางด้านสังคม
มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05
ทุกรายการทดสอบ ได้แก่ การทำงานเป็นทีม ($r = .99$)
และการสื่อสารและความเป็นผู้นำ ($r = .97$)

2.4 การสร้างเกณฑ์คะแนนมาตรฐาน
ความสามารถพิเศษสำหรับนักกีฬายิงธนู ได้จาก
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเปลี่ยนคะแนนดิบ
แต่ละรายการให้เป็นคะแนนที่ สร้างระดับโดยใช้คะแนนที่
(T-score) แบ่งระดับความสามารถพิเศษของนักกีฬายิงธนูชาย
และนักกีฬายิงธนูหญิง ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียน
กีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ แต่ละรายการ
และรวมทุกรายการ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก
ดี ปานกลาง ต่ำ และต้องปรับปรุง

3. เกณฑ์คะแนนมาตรฐานความสามารถพิเศษ
ของนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติ ในระดับมัธยมศึกษา
ของโรงเรียนกีฬา ได้ผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 2 เกณฑ์คะแนนมาตรฐานความสามารถพิเศษจากผลการทดสอบตัวบ่งชี้ด้านสรีรวิทยา สำหรับนักกีฬาอิงชนูระดับชาติ ในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ด้านมนุษยมิติ

รายการทดสอบ	ระดับ	ชาย (n= 59)		หญิง (n= 16)	
		คะแนนดิบ	คะแนนที่	คะแนนดิบ	คะแนนที่
1. ส่วนสูง (เซนติเมตร)	ดีมาก	≥ 185.00	≥ 67	≥ 175.00	≥ 72
	ดี	175.00 – 184.99	53 – 66	165.00 – 174.99	61 – 71
	ปานกลาง	165.00 – 174.99	39 – 52	155.00 – 164.99	50 – 60
	ต่ำ	155.00 – 164.99	25 – 38	145.00 – 154.99	39 – 49
	ต้องปรับปรุง	≤ 154.99	≤ 24	≤ 144.99	≤ 38
2. น้ำหนัก (กิโลกรัม)	ดีมาก	≤ 60.00	≥ 67	≤ 45.00	≥ 72
	ดี	61.00 – 75.00	53 – 66	46.00 – 55.00	61 – 71
	ปานกลาง	76.00 – 90.00	39 – 52	56.00 – 65.00	50 – 60
	ต่ำ	91.00 – 105.00	25 – 38	66.00 – 75.00	39 – 49
	ต้องปรับปรุง	≥ 106.00	≤ 24	≥ 76.00	≤ 38
3. ดัชนีมวลกาย (กิโลกรัม/เมตร ²)	ดีมาก	≤ 19.0	≥ 65	≤ 18.0	≥ 70
	ดี	19.1 – 21.0	52 – 64	18.1 – 20.0	58 – 69
	ปานกลาง	21.1 – 23.0	39 – 51	20.1 – 22.0	45 – 57
	ต่ำ	23.1 – 25.0	26 – 38	22.1 – 24.0	33 – 44
	ต้องปรับปรุง	≥ 25.1	≤ 25	≥ 24.1	≤ 32
4. มวลกล้ามเนื้อและมวลไขมัน (% ไขมัน)	ดีมาก	≤ 8.0	≥ 67	≤ 15.0	≥ 72
	ดี	8.1– 10.0	53 – 66	15.1 – 18.0	61 – 71
	ปานกลาง	10.1 – 12.0	39 – 52	18.1 – 20.0	50 – 60
	ต่ำ	12.1 – 14.0	25 – 38	20.1 – 22.0	39 – 49
	ต้องปรับปรุง	> 14.0	≤ 24	> 22.0	≤ 38
5. วัดความยาวแขนทั้ง 2 ข้าง (เซนติเมตร)	ดีมาก	≥ 190.00	≥ 67	≥ 170.00	≥ 72
	ดี	180.01 – 189.99	53 – 66	165.01 – 169.99	61 – 71
	ปานกลาง	170.01 – 179.99	39 – 52	160.01 – 164.99	50 – 60
	ต่ำ	160.01 – 169.99	25 – 38	155.01 – 159.99	39 – 49
	ต้องปรับปรุง	< 160.00	≤ 24	< 155.00	≤ 38

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการทดสอบ	ระดับ	ชาย (n= 59)		หญิง (n= 16)	
		คะแนนดิบ	คะแนนที่	คะแนนดิบ	คะแนนที่
6. การวัดความยาวขา (เซนติเมตร)	ดีมาก	≥ 105.00	≥ 67	≥ 70	100.00
	ดี	95.01 – 104.99	53 – 66	60 – 69	90.01 – 99.99
	ปานกลาง	85.01 – 94.99	39 – 52	50 – 59	80.01 – 89.99
	ต่ำ	75.01 – 84.99	25 – 38	40 – 49	70.01 – 79.99
	ต้องปรับปรุง	< 75.00	≤ 24	≤ 39	< 70.00
7. ความยาวช่วงลำตัว (เซนติเมตร)	ดีมาก	≥ 51.00	≥ 72	≥ 42.00	≥ 75
	ดี	46.01 – 50.99	61 – 71	40.01 – 41.99	68 – 74
	ปานกลาง	41.01 – 45.99	50 – 60	36.01 – 39.99	60 – 67
	ต่ำ	36.01 – 40.99	40 – 49	33.01 – 35.99	55 – 59
	ต้องปรับปรุง	< 36.00	≤ 39	< 33.00	≤ 54

จากตารางที่ 2 แสดงเกณฑ์คะแนนมาตรฐานด้านสรีรวิทยา จากผลการทดสอบตัวบ่งชี้ด้านมนุษยมิติ โดยกำหนดเกณฑ์แยกตามเพศ และแบ่งระดับความสามารถออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี ปานกลาง ต่ำ และต้องปรับปรุง ทั้งนี้ เกณฑ์คะแนนมาตรฐานกำหนดจากคะแนนดิบที่แปลงเป็นคะแนนที่ (T-score) สำหรับตัวบ่งชี้ด้านส่วนสูง กำหนดระดับดีมากของเพศชายที่ค่าตั้งแต่ 185.00 เซนติเมตรขึ้นไป ($T \geq 67$) และเพศหญิงตั้งแต่ 175.00 เซนติเมตรขึ้นไป ($T \geq 72$) ด้านน้ำหนัก กำหนดระดับดีมากของเพศชายที่ไม่เกิน 60.00 กิโลกรัม และเพศหญิงไม่เกิน 45.00 กิโลกรัม ขณะที่ดัชนีมวลกาย กำหนดระดับดีมากของเพศชาย

ที่ไม่เกิน 19.0 กิโลกรัมต่อตารางเมตร และเพศหญิงไม่เกิน 18.0 กิโลกรัมต่อตารางเมตร

ในด้านองค์ประกอบร่างกาย กำหนดเกณฑ์มวลไขมันต่ำเป็นระดับดีมาก โดยเพศชายไม่เกินร้อยละ 8.0 และเพศหญิงไม่เกินร้อยละ 15.0 นอกจากนี้ ตัวบ่งชี้ด้านความยาวของอวัยวะ ได้แก่ ความยาวแขน ความยาวขา และความยาวช่วงลำตัว ได้กำหนดเกณฑ์คะแนนมาตรฐานที่สะท้อนลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมต่อกีฬายิงธนู โดยใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินและจำแนกระดับความสามารถพิเศษของนักกีฬาในแต่ละเพศ

ตารางที่ 3 เกณฑ์คะแนนมาตรฐานความสามารถพิเศษจากผลการทดสอบตัวบ่งชี้ด้านสรีรวิทยา สำหรับนักกีฬายิงธนูระดับชาติ ในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ด้านสมรรถภาพทางกาย

รายการทดสอบ	ระดับ	ชาย (n= 59)		หญิง (n= 16)	
		คะแนนดิบ	คะแนนที่	คะแนนดิบ	คะแนนที่
1. การวัดแรงบีบมือ (กิโลกรัม/ น้ำหนักตัว)	ดีมาก	≥ 0.65	≥ 67	≥ 0.60	≥ 72
	ดี	0.55 – 0.64	53 – 66	0.50 – 0.59	61 – 71
	ปานกลาง	0.45 – 0.54	39 – 52	0.40 – 0.49	50 – 60
	ต่ำ	0.35 – 0.44	25 – 38	0.30 – 0.39	39 – 49
	ต้องปรับปรุง	< 0.35	≤ 24	< 0.30	≤ 38

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการทดสอบ	ระดับ	ชาย (n= 59)		หญิง (n= 16)	
		คะแนนดิบ	คะแนนที่	คะแนนดิบ	คะแนนที่
2. การค้นพบประยุกต์ 30 วินาที (ครั้ง)	ดีมาก	≥ 30	≥ 67	≥ 25	≥ 72
	ดี	25 – 29	53 – 66	20 – 24	61 – 71
	ปานกลาง	18 – 24	39 – 52	15 – 19	50 – 60
	ต่ำ	10 – 17	25 – 38	8 – 14	39 – 49
	ต้องปรับปรุง	< 10	≤ 24	< 8	≤ 38
3. ลุก-นั่ง 60 วินาที (ครั้ง)	ดีมาก	≥ 50	≥ 67	≥ 45	≥ 72
	ดี	40 – 49	53 – 66	35 – 44	61 – 71
	ปานกลาง	30 – 39	39 – 52	25 – 34	50 – 60
	ต่ำ	20 – 29	25 – 38	15 – 24	39 – 49
	ต้องปรับปรุง	< 20	≤ 24	< 15	≤ 38
4. นั่งงอตัวไปข้างหน้า (เซนติเมตร)	ดีมาก	≥ 22	≥ 67	≥ 24	≥ 72
	ดี	18 – 21	53 – 66	20 – 23 ชม.	61 – 71
	ปานกลาง	14 – 17	39 – 52	16 – 19 ชม.	50 – 60
	ต่ำ	10 – 13	25 – 38	12 – 15 ชม.	39 – 49
	ต้องปรับปรุง	< 10	≤ 24	< 12	≤ 38
5. ความสามารถในการทรงตัว (ครั้ง)	ดีมาก	≥ 16	≥ 60	≥ 14	≥ 65
	ดี	14 – 15	50 – 59	12 – 13	55 – 64
	ปานกลาง	11 – 13	40 – 49	9 – 11	45 – 54
	ต่ำ	9 – 10	30 – 39	7 – 8	35 – 44
	ต้องปรับปรุง	≤ 8	≤ 29	≤ 6	≤ 34
6. ยืนยกเข่าขึ้นลง 3 นาที (ครั้ง)	ดีมาก	≥ 170	≥ 80	≥ 165	≥ 75
	ดี	155 – 169	60 – 79	150 – 164	60 – 74
	ปานกลาง	140 – 154	40 – 59	135 – 149	45 – 59
	ต่ำ	125 – 139	20 – 39	120 – 134	30 – 44
	ต้องปรับปรุง	≤ 124	≤ 19	≤ 119	≤ 29
7. ทดสอบเวลาปฏิกิริยา ตอบสนอง (มิลลิวินาที)	ดีมาก	≥ 150	≥ 80	≥ 130	≥ 75
	ดี	151 – 180	60 – 79	131 – 160	60 – 74
	ปานกลาง	181 – 210	40 – 59	161 – 190	45 – 59
	ต่ำ	211 – 250	20 – 39	191 – 220	30 – 44
	ต้องปรับปรุง	≤ 250	≤ 19	≤ 220	≤ 29

จากตารางที่ 3 แสดงเกณฑ์คะแนนมาตรฐานด้านสมรรถภาพทางกาย โดยกำหนดเกณฑ์แยกตามเพศ และแบ่งระดับความสามารถออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ต้องปรับปรุง ต่ำ ปานกลาง ดี และดีมาก ทั้งนี้ เกณฑ์คะแนนมาตรฐานกำหนดจากคะแนนดิบที่แปลงเป็นคะแนนที่ (T-score) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินและจำแนกระดับความสามารถทางกายภาพของนักกีฬาพบว่า สำหรับตัวบ่งชี้ด้านแรงบีบมือ กำหนดระดับต้องปรับปรุงของเพศชายที่ค่าน้อยกว่า 0.35 กิโลกรัมต่อน้ำหนักตัว และเพศหญิงน้อยกว่า 0.30 กิโลกรัมต่อน้ำหนักตัว ขณะที่ระดับดีมากกำหนดไว้ที่ค่าตั้งแต่ 0.65 ขึ้นไปในเพศชาย และ 0.60 ขึ้นไปในเพศหญิง ด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อจากการดันพื้น 30 วินาที และการลุก-นั่ง 60 วินาที ได้กำหนดเกณฑ์คะแนนมาตรฐานจากระดับต้องปรับปรุงไปจนถึงระดับดีมาก โดยระดับดีมากของเพศชายกำหนดไว้

ที่การดันพื้นตั้งแต่ 30 ครั้ง และลุก-นั่งตั้งแต่ 50 ครั้งขึ้นไป ส่วนเพศหญิงกำหนดไว้ที่ 25 ครั้ง และ 45 ครั้งขึ้นไปตามลำดับ

ในด้านความยืดหยุ่นจากการทดสอบนั่งงอตัวไปข้างหน้า และความสามารถในการทรงตัว ได้กำหนดเกณฑ์คะแนนมาตรฐานที่แตกต่างกันตามเพศ โดยระดับดีมากของเพศชายกำหนดไว้ที่การนั่งงอตัวตั้งแต่ 22 เซนติเมตร และการทรงตัวตั้งแต่ 16 ครั้งขึ้นไป ขณะที่เพศหญิงกำหนดไว้ที่ 24 เซนติเมตร และ 14 ครั้งขึ้นไป นอกจากนี้ ด้านความทนทานจากการทดสอบยืนยกเข่าขึ้นลง 3 นาที และด้านเวลาปฏิบัติกิจวัตรตอบสนอง ได้กำหนดเกณฑ์คะแนนมาตรฐานตั้งแต่ระดับต้องปรับปรุงไปจนถึงระดับดีมาก โดยใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกระดับสมรรถภาพทางกายที่เหมาะสมต่อการพัฒนานักกีฬายิงธนูในแต่ละเพศ

ตารางที่ 4 เกณฑ์คะแนนมาตรฐานความสามารถพิเศษจากผลการทดสอบตัวบ่งชี้ด้านทักษะยิงธนู สำหรับนักกีฬายิงธนูระดับชาติในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ด้านทักษะยิงธนู

รายการทดสอบ	ระดับ	ชาย (n= 59)		หญิง (n= 16)	
		คะแนนดิบ	คะแนนที่	คะแนนดิบ	คะแนนที่
1. ทักษะความแม่นยำในการยิง (15 คะแนน)	ดีมาก	≥ 13–15	≥ 85–100	≥ 12–15	≥ 80–100
1.1 ความสามารถในการเข้าเป้า	ดี	11–12	75–84	10–11	70–79
1.2 การควบคุมแรงยิง	ปานกลาง	9–10	65–74	8–9	60–69
1.3 การควบคุมการเล็ง	ต่ำ	7–8	55–64	6–7	50–59
	ต้องปรับปรุง	≤ 6	≤ 55	≤ 5	≤ 50
2. ความสม่ำเสมอในการยิง (15 คะแนน)	ดีมาก	≥ 13–15	≥ 85–100	≥ 13–15	≥ 80–100
2.1 ความคงที่ของท่าทางการยิง	ดี	11–12	70–84	11–12	70–79
2.2 การควบคุมระยะเวลาในการยิง	ปานกลาง	9–10	60–69	8–10	60–69
2.3 การรักษาหลักไถ่การปล่อยลูกธนู	ต่ำ	7–8	50–59	6–7	50–59
	ต้องปรับปรุง	≤ 6	≤ 50	≤ 5	≤ 50
3. ความอดทนและสมาธิ (20 คะแนน)	ดีมาก	≥ 18–20	≥ 90–100	≥ 17–20	≥ 85–100
3.1 การรักษาสมาธิระหว่างการเล็ง	ดี	16–17	75–89	15–16	70–84
3.2 การควบคุมอารมณ์ระหว่างการยิง	ปานกลาง	13–15	60–74	12–14	60–69
3.3 ความอดทนในการฝึกซ้อมระยะยาว	ต่ำ	11–12	50–59	10–11	50–59
3.4 การฟื้นฟูสมาธิหลังจากยิงพลาด	ต้องปรับปรุง	≤ 10	≤ 50	≤ 9	≤ 50

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการทดสอบ	ระดับ	ชาย (n= 59)		หญิง (n= 16)	
		คะแนนดิบ	คะแนนที	คะแนนดิบ	คะแนนที
4. การปรับตัวต่อสภาวะการแข่งขัน (20 คะแนน)	ดีมาก	≥ 18–20	≥ 90–100	≥ 18–20	≥ 85–100
4.1 การปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อม	ดี	16–17	75–89	16–17	70–84
4.2 การจัดการกับแรงกดดันระหว่างการแข่งขัน	ปานกลาง	15	60–74	14–15	60–69
4.3 การปรับกลยุทธ์ตามสถานการณ์	ต่ำ	14	50–59	13	50–59
4.4 การควบคุมระยะเวลาการยิงให้เหมาะสม	ต้องปรับปรุง	≤ 13	≤ 50	≤ 12	≤ 50
5. การตัดสินใจสถานการณ์แข่งขัน (20 คะแนน)	ดีมาก	≥ 18–20	≥ 90–100	≥ 18–20	≥ 85–100
5.1 การประเมินสถานการณ์	ดี	16–17	75–89	15–17	70–84
5.2 การเลือกเทคนิคหรือกลยุทธ์	ปานกลาง	13–15	60–74	12–14	60–69
5.3 การจัดการกับข้อมูล	ต่ำ	11–12	50–59	10–11	50–59
5.4 การตัดสินใจในเวลาจำกัด	ต้องปรับปรุง	≤ 10	≤ 50	≤ 9	≤ 50

จากตารางที่ 4 แสดงเกณฑ์คะแนนมาตรฐาน ความสามารถด้านทักษะยิงธนู โดยแบ่งตัวบ่งชี้ด้าน ทักษะยิงธนูออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ความแม่นยำในการยิง ความสม่ำเสมอในการยิง ความอดทนและสมาธิ การปรับตัวต่อสภาวะการแข่งขัน และการตัดสินใจในสถานการณ์ แข่งขัน ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์คะแนนแยกตามเพศ และ แบ่งระดับความสามารถออกเป็น 5 ระดับ คือ ต้องปรับปรุง ต่ำ ปานกลาง ดี และดีมาก โดยใช้คะแนนดิบที่แปลง เป็นคะแนนที (T-score) เป็นเกณฑ์ในการจำแนกระดับ ความสามารถ พบว่า สำหรับทักษะความแม่นยำใน การยิงและความสม่ำเสมอในการยิง ซึ่งมีคะแนนเต็ม 15 คะแนน ได้กำหนดเกณฑ์ระดับต้องปรับปรุงของเพศชายที่ คะแนนดิบไม่เกิน 6 คะแนน และเพศหญิงไม่เกิน 5 คะแนน ขณะที่ระดับดีมากกำหนดไว้ที่ช่วงคะแนน 13–15 คะแนน โดยคะแนนทีของเพศชายอยู่ในช่วงตั้งแต่ 85–100 และ เพศหญิงตั้งแต่ 80–100 ตามลำดับ ส่วนทักษะด้าน

ความอดทนและสมาธิ ซึ่งมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน กำหนด เกณฑ์ระดับดีมากไว้ที่คะแนนตั้งแต่ 18–20 คะแนนในเพศชาย และ 17–20 คะแนนในเพศหญิง โดยมีคะแนนที่อยู่ใน ช่วงตั้งแต่ 90–100 และ 85–100 ตามลำดับ

ในด้านการปรับตัวต่อสภาวะการแข่งขันและ การตัดสินใจในสถานการณ์แข่งขัน ซึ่งมีคะแนนเต็มด้านละ 20 คะแนน ได้กำหนดเกณฑ์คะแนนมาตรฐานตั้งแต่ ระดับต้องปรับปรุงไปจนถึงระดับดีมาก โดยระดับดีมาก กำหนดไว้ที่ช่วงคะแนน 18–20 คะแนนทั้งในเพศชายและ เพศหญิง ทั้งนี้ เกณฑ์คะแนนทีของเพศชายเริ่มตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไป และของเพศหญิงเริ่มตั้งแต่ 85 คะแนนขึ้น ไป เกณฑ์คะแนนมาตรฐานดังกล่าวใช้เป็นแนวทางใน การประเมินและจำแนกระดับทักษะยิงธนู เพื่อการคัดเลือก และพัฒนาศักยภาพนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติอย่าง เป็นระบบ

ตารางที่ 5 เกณฑ์คะแนนมาตรฐานความสามารถพิเศษจากผลการทดสอบตัวบ่งชี้ด้านการแข่งขัน สำหรับนักกีฬายิงธนูระดับชาติในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ด้านความสามารถในการแข่งขัน

รายการทดสอบ	ระดับ	ชาย (n= 59)		หญิง (n= 16)	
		คะแนนดิบ	คะแนนที่	คะแนนดิบ	คะแนนที่
1. ความแม่นยำในการยิง (30 คะแนน)	ดีมาก	≥ 27 – 30	≥ 85 – 100	≥ 26 – 28	≥ 80 – 100
	ดี	25 – 26	75 – 84	24 – 25	70 – 79
	ปานกลาง	23 – 24	65 – 74	22 – 23	60 – 69
	ต่ำ	21 – 22	55 – 64	21	50 – 59
	ต้องปรับปรุง	≤ 19 – 20	≤ 55	≤ 20	≤ 50
2. ความสม่ำเสมอในการยิง (20 คะแนน)	ดีมาก	≥ 18 – 20	≥ 85 – 100	≥ 18 – 20	≥ 80 – 100
	ดี	16 – 17	70 – 84	16 – 17	70 – 79
	ปานกลาง	15	60 – 69	14 – 15	60 – 69
	ต่ำ	14	50 – 59	13	50 – 59
	ต้องปรับปรุง	≤ 13	≤ 50	≤ 12	≤ 50
3. การควบคุมร่างกายและ ลมหายใจ (20 คะแนน)	ดีมาก	≥ 18 – 20	≥ 90 – 100	≥ 18 – 20	≥ 85 – 100
	ดี	16 – 17	75 – 89	16 – 17	70 – 84
	ปานกลาง	14 – 15	60 – 74	15	60 – 69
	ต่ำ	13	50 – 59	14	50 – 59
	ต้องปรับปรุง	≤ 12	≤ 50	≤ 13	≤ 50
4. ความเร็วในการตั้งท่ายิง (10 คะแนน)	ดีมาก	≥ 9.5 – 10.0	≥ 90 – 100	≥ 9.5 – 10.0	≥ 85 – 100
	ดี	9.0 – 9.4	75 – 89	9.0 – 9.4	70 – 84
	ปานกลาง	8.5 – 8.9	60 – 74	8.2 – 8.9	60 – 69
	ต่ำ	8.0 – 8.4	50 – 59	7.5 – 8.1	50 – 59
	ต้องปรับปรุง	≤ 8.0	≤ 50	≤ 7.5	≤ 50
5. การปรับตัวต่อสภาวะ แวดล้อม (20 คะแนน)	ดีมาก	≥ 18 – 20	≥ 90 – 100	≥ 18 – 20	≥ 85 – 100
	ดี	16 – 17	75 – 89	16 – 17	70 – 84
	ปานกลาง	15	60 – 74	14 – 15	60 – 69
	ต่ำ	14	50 – 59	13	50 – 59
	ต้องปรับปรุง	≤ 14	≤ 50	≤ 12	≤ 50
6. การแข่งขันสถานการณ์จริง (100 คะแนน)	ดีมาก	≥ 94 – 98	≥ 92 – 100	≥ 90 – 94	≥ 90 – 98
	ดี	88 – 93	78 – 91	85 – 89	75 – 89
	ปานกลาง	82 – 87	64 – 77	80 – 84	60 – 74
	ต่ำ	76 – 81	51 – 63	75 – 79	50 – 59
	ต้องปรับปรุง	≤ 76	≤ 50	≤ 75	≤ 49

จากตารางที่ 5 แสดงเกณฑ์คะแนนมาตรฐาน ความด้านความสามารถในการแข่งขันจำนวน 6 รายการ ได้แก่ ความแม่นยำในการยิง ความสม่ำเสมอในการยิง การควบคุมร่างกายและลมหายใจ ความเร็วในการตั้งทำยิง การปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อม และการแข่งขันในสถานการณ์จริง ทั้งนี้ ได้กำหนดเกณฑ์คะแนนแยกตามเพศ และแบ่งระดับความสามารถออกเป็น 5 ระดับ คือ ต้องปรับปรุง ต่ำ ปานกลาง ดี และดีมาก โดยใช้คะแนนดิบและคะแนนที่ (T-score) เป็นเกณฑ์ในการจำแนกระดับความสามารถ พบว่า สำหรับตัวบ่งชี้ความแม่นยำในการยิง ซึ่งมีคะแนนเต็ม 30 คะแนน กำหนดเกณฑ์ระดับดีมากของเพศชายไว้ที่ช่วงคะแนน 27–30 คะแนน (T-score ≥ 85 –100) และเพศหญิงที่ช่วงคะแนน 26–28 คะแนน (T-score ≥ 80 –100) ขณะที่ความสม่ำเสมอในการยิง ซึ่งมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน กำหนดเกณฑ์ระดับดีมากไว้ที่ช่วงคะแนน 18–20 คะแนนทั้งในเพศชายและเพศหญิง โดยมีคะแนนที่เริ่มต้นแตกต่างกันตามเพศ

ในด้านการควบคุมร่างกายและลมหายใจ รวมถึงการปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อม ซึ่งมีคะแนนเต็มด้านละ 20 คะแนน ได้กำหนดเกณฑ์ระดับดีมากไว้ที่ช่วงคะแนน 18–20 คะแนน โดยเพศชายมีคะแนนที่ตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไป และเพศหญิงตั้งแต่ 85 คะแนนขึ้นไป ส่วนความเร็วในการตั้งทำยิง ซึ่งมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน กำหนดเกณฑ์ระดับดีมากไว้ที่ช่วงคะแนน 9.5–10.0 คะแนนในทั้งสองเพศ

สำหรับการแข่งขันในสถานการณ์จริง ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้สำคัญและมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ได้กำหนดเกณฑ์ระดับดีมากของเพศชายไว้ที่ช่วงคะแนน 94–98 คะแนน (T-score ≥ 92 –100) และเพศหญิงที่ช่วงคะแนน 90–94 คะแนน (T-score ≥ 90 –98) เกณฑ์คะแนนมาตรฐานดังกล่าวใช้เป็นแนวทางในการประเมินและจำแนกระดับความสามารถด้านการแข่งขันของนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติ เพื่อการคัดเลือก ติดตาม และพัฒนาศักยภาพนักกีฬาอย่างเป็นระบบ

ตารางที่ 6 เกณฑ์คะแนนมาตรฐานความสามารถพิเศษจากผลการทดสอบตัวบ่งชี้ด้านจิตวิทยา สำหรับนักกีฬายิงธนูระดับชาติในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

รายการทดสอบ	ระดับ	ชาย (n= 59)		หญิง (n= 16)	
		คะแนนดิบ	คะแนนที่	คะแนนดิบ	คะแนนที่
1. ความวิตกกังวลทางกาย (คะแนน)	ดีมาก	$\geq 7 - 10$	$\geq 90 - 100$	$\geq 8 - 11$	$\geq 88 - 100$
	ดี	11 – 14	75 – 89	12 – 15	74 – 87
	ปานกลาง	15 – 17	60 – 74	16 – 18	58 – 73
	ต่ำ	18 – 20	45 – 59	19 – 21	42 – 57
	ต้องปรับปรุง	≤ 21	≤ 45	≤ 23	≤ 42
2. ความวิตกกังวลทางจิตใจ (คะแนน)	ดีมาก	$\geq 8 - 10$	$\geq 90 - 100$	$\geq 9 - 11$	$\geq 88 - 100$
	ดี	11 – 14	75 – 89	12 – 14	74 – 87
	ปานกลาง	15 – 17	60 – 74	15 – 18	58 – 73
	ต่ำ	18 – 20	45 – 59	19 – 21	42 – 57
	ต้องปรับปรุง	$\leq 21 - 22$	≤ 45	$\leq 22 - 24$	≤ 42
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง (คะแนน)	ดีมาก	≥ 17	$\geq 90 - 100$	≥ 15	$\geq 90 - 100$
	ดี	14 – 16	75 – 89	13 – 14	75 – 89
	ปานกลาง	11 – 13	60 – 74	10 – 12	60 – 74
	ต่ำ	8 – 10	45 – 59	7 – 9	45 – 59
	ต้องปรับปรุง	≤ 7	≤ 45	≤ 6	≤ 45

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการทดสอบ	ระดับ	ชาย (n= 59)		หญิง (n= 16)	
		คะแนนดิบ	คะแนนที่	คะแนนดิบ	คะแนนที่
4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (คะแนน)	ดีมาก	≥ 83	≥ 85	≥ 72	≥ 90
	ดี	76 – 82	70 – 84	66 – 71	75 – 89
	ปานกลาง	69 – 75	55 – 69	60 – 65	60 – 74
	ต่ำ	62 – 68	40 – 54	54 – 59	45 – 59
	ต้องปรับปรุง	≤ 61	≤ 40	≤ 53	≤ 45

จากตารางที่ 6 แสดงเกณฑ์คะแนนมาตรฐานด้านจิตวิทยา โดยกำหนดตัวบ่งชี้จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ความวิตกกังวลทางกาย ความวิตกกังวลทางจิตใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทั้งนี้ได้กำหนดเกณฑ์คะแนนแยกตามเพศ และจำแนกระดับความสามารถออกเป็น 5 ระดับ คือ ต้องปรับปรุง ต่ำ ปานกลาง ดี และดีมาก โดยใช้คะแนนดิบและคะแนนที่ (T-score) เป็นเกณฑ์ในการจัดระดับ สำหรับตัวบ่งชี้ด้านความวิตกกังวลทางกายและความวิตกกังวลทางจิตใจ ซึ่งเป็นตัวแปรเชิงลบ ได้กำหนดเกณฑ์ระดับดีมากไว้ที่ช่วงคะแนนดิบต่ำ โดยเพศชายมีเกณฑ์ระดับดีมากของความวิตกกังวลทางกายที่ช่วงคะแนน 7–10 คะแนน

(T-score ≥ 90 –100) และเพศหญิงที่ช่วงคะแนน 8–11 คะแนน (T-score ≥ 88 –100) ขณะที่ความวิตกกังวลทางจิตใจ กำหนดเกณฑ์ระดับดีมากของเพศชายไว้ที่ช่วงคะแนน 8–10 คะแนน และเพศหญิงที่ช่วงคะแนน 9–11 คะแนน โดยมีคะแนนที่อยู่ในช่วง 88–100 คะแนน

ในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นตัวแปรเชิงบวก กำหนดเกณฑ์ระดับดีมากของเพศชายไว้ที่คะแนนดิบตั้งแต่ 17 คะแนนขึ้นไป และเพศหญิงตั้งแต่ 15 คะแนนขึ้นไป โดยมีคะแนนที่ตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไปทั้งสองเพศ ส่วนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กำหนดเกณฑ์ระดับดีมากของเพศชายไว้ที่คะแนนดิบตั้งแต่ 83 คะแนนขึ้นไป (T-score ≥ 85) และเพศหญิงตั้งแต่ 72 คะแนนขึ้นไป (T-score ≥ 90)

ตารางที่ 7 เกณฑ์คะแนนมาตรฐานความสามารถพิเศษจากผลการทดสอบตัวบ่งชี้ด้านสังคม สำหรับนักกีฬาเยาวชนระดับชาติในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

รายการทดสอบ	ระดับ	ชาย (n= 59)		หญิง (n= 16)	
		คะแนนดิบ	คะแนนที่	คะแนนดิบ	คะแนนที่
1. การทำงานเป็นทีม (คะแนน)	ดีมาก	≥ 38.5	≥ 85	≥ 36.5	≥ 90
	ดี	36.0 – 38.49	70 – 84	34.5 – 36.49	75 – 89
	ปานกลาง	34.0 – 35.99	55 – 69	32.5 – 34.49	60 – 74
	ต่ำ	32.0 – 33.99	40 – 54	30.0 – 32.49	45 – 59
	ต้องปรับปรุง	≤ 30.5 ลงมา	≤ 40	≤ 27.8	≤ 45
2. การสื่อสารและ ความเป็นผู้นำ (คะแนน)	ดีมาก	≥ 37.5	≥ 85	≥ 35.5	≥ 90
	ดี	35.0 – 37.49	70 – 84	33.5 – 35.49	75 – 89
	ปานกลาง	32.5 – 34.99	55 – 69	30.5 – 33.49	60 – 74
	ต่ำ	30.0 – 32.49	40 – 54	28.0 – 30.49	45 – 59
	ต้องปรับปรุง	≤ 28.5	≤ 40	≤ 26.0	≤ 45

จากตารางที่ 7 แสดงเกณฑ์คะแนนมาตรฐานด้านสังคมจำนวน 2 ด้าน ได้แก่ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสารและความเป็นผู้นำ ทั้งนี้ได้กำหนดเกณฑ์คะแนนแยกตามเพศ และจำแนกระดับความสามารถออกเป็น 5 ระดับ คือ ต้องปรับปรุง ต่ำ ปานกลาง ดี และดีมาก โดยใช้คะแนนดิบและคะแนนที่ (T-score) เป็นเกณฑ์ในการจัดระดับ พบว่า สำหรับตัวบ่งชี้ด้านการทำงานเป็นทีม กำหนดเกณฑ์ระดับดีมากของเพศชายไว้ที่คะแนนดิบตั้งแต่ 38.5 คะแนนขึ้นไป (T-score ≥ 85) และของเพศหญิงตั้งแต่ 36.5 คะแนนขึ้นไป (T-score ≥ 90) ขณะที่ตัวบ่งชี้ด้านการสื่อสารและความเป็นผู้นำ กำหนดเกณฑ์ระดับดีมากของเพศชายไว้ที่คะแนนดิบตั้งแต่ 37.5 คะแนนขึ้นไป และของเพศหญิงตั้งแต่ 35.5 คะแนนขึ้นไป โดยมีคะแนนที่ตั้งแต่ 85–90 คะแนนขึ้นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

สรุปผลการวิจัย

1. ตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษของนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติในระดับมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) สรีรวิทยา (14 ตัวบ่งชี้) 2) ทักษะยิงธนู (18 ตัวบ่งชี้) 3) การแข่งขัน (5 ตัวบ่งชี้) 4) จิตวิทยา (4 ตัวบ่งชี้) และ 5) สังคม (2 ตัวบ่งชี้)

2. ทดสอบประสิทธิภาพของแบบทดสอบตัวบ่งชี้แต่ละด้าน ดังนี้ สรีรวิทยา = 0.91, ทักษะยิงธนู = 0.89, การแข่งขัน = 0.86, จิตวิทยา = 0.90, และสังคม = 0.87 โดยทุกด้านมีความตรงเชิงโครงสร้างและความเที่ยงในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เกณฑ์คะแนนมาตรฐานแบบทดสอบสามารถแบ่งระดับความสามารถออกเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง ต่ำ และต้องปรับปรุง

สรุปได้ว่า แบบทดสอบและเกณฑ์ความสามารถพิเศษของนักกีฬายิงธนูนี้เป็นเครื่องมือภาคสนามที่มีคุณภาพสูง เหมาะสำหรับใช้ประเมินและคัดเลือกนักกีฬายิงธนูระดับมัธยมศึกษาที่มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

การอภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่ได้พัฒนาตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษของนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติ ในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ได้รับการพัฒนาประกอบด้วย 5 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านสรีรวิทยา 2) ด้านทักษะยิงธนู 3) ด้านการแข่งขัน 4) ด้านจิตวิทยา และ 5) ด้านสังคม ซึ่งแต่ละตัวบ่งชี้ได้รับการพัฒนาโดยใช้หลักการทางวิชาการอย่างรอบด้าน ผ่านกระบวนการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ การสนทนากลุ่ม และการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งช่วยให้แบบทดสอบมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหากระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเครื่องมือวิจัยทางด้านพลศึกษา และการกีฬา ที่ต้องอาศัยทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพควบคู่กันในการสร้างตัวบ่งชี้ที่ครอบคลุมทุกมิติของความสามารถพิเศษทางกีฬา (Bailey et al., 2010) โดยเฉพาะในกีฬายิงธนูซึ่งต้องอาศัยทั้งความสามารถทางกายภาพ การควบคุมอารมณ์ ความแม่นยำ และความสัมพันธ์ทางสังคม ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การมีแบบทดสอบตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการค้นหา คัดเลือก และประเมินนักกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในระดับเยาวชน ซึ่งอยู่ในช่วงพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ การสร้างเกณฑ์จำแนกระดับความสามารถในแต่ละด้านอย่างชัดเจน ช่วยให้ผู้ฝึกสอนและครูสามารถวางแผนการฝึกซ้อมและพัฒนาศักยภาพของนักกีฬาได้อย่างเหมาะสมกับรายบุคคล (Abbott & Collins, 2004)

นอกจากนี้ การให้ความสำคัญกับด้านจิตวิทยา และด้านสังคมของนักกีฬายังเป็นประเด็นที่มีความสำคัญในกีฬายิงธนูระดับเยาวชน เนื่องจากการควบคุมความเครียด ความมั่นใจในตนเอง และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นตัวแปรที่ส่งผลโดยตรงต่อผลการแข่งขัน (MacNamara, Button, & Collins, 2010) จากขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือวิจัยที่สอดคล้องกับหลักการทางวิชาการ ทั้งในด้านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิและการจัดกระบวนการอภิปรายแบบมีส่วนร่วม จึงกล่าวได้ว่าแบบทดสอบตัวบ่งชี้ความสามารถ

พิเศษที่พัฒนาขึ้นนี้มีความเหมาะสม น่าเชื่อถือ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในระบบการคัดกรองพัฒนา และส่งเสริมความสามารถของนักกีฬาเยาวชนระดับมัธยมศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยในช่วงหลังชี้ชัดถึงตัวบ่งชี้ด้านสรีรวิทยา ว่า ความสามารถทางกายภาพ โดยเฉพาะการทรงตัว (Postural Control) และความนิ่งของคันทัน (Bow Stability) มีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลการยิงและคะแนนการแข่งขัน (Sarro, Viana, & De Barros, 2021) นอกจากนี้ การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ (Foley et al., 2025; Vendrame et al., 2024) ยังเสนอว่าการประเมินสมรรถภาพเฉพาะ เช่น ความแข็งแรงของแกนกลางและการทรงตัว ควรเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินนักกีฬายิงธนู ซึ่งสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้ ที่ครอบคลุมทั้งสมรรถภาพพื้นฐานและปฏิกิริยาตอบสนองสำหรับตัวบ่งชี้ด้านทักษะยิงธนู ผลการวิจัยของ จิรายุทธ ลีลาน้อย และจิราวัฒน์ ขจรศิลป์ (Leelanoi & Khajornsilp, 2021) ได้เสนอเกณฑ์การประเมินด้านความแม่นยำ ความสม่ำเสมอ และความเร็วในการจัดทำทาง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของตัวบ่งชี้ที่สะท้อนทักษะจริงในสนามแข่งขัน อีกทั้งงานวิจัยที่ใช้เทคโนโลยี เช่น อุปกรณ์เซ็นเซอร์ตรวจวัดแบบสวมใส่ (Inertial Measurement Unit: IMU) พบว่า สามารถวัดความสม่ำเสมอและจังหวะการยิงได้อย่างแม่นยำ (Djurić-Jovičić et al., 2017) ซึ่งสนับสนุนความเหมาะสมของการพัฒนาตัวบ่งชี้ด้านทักษะเชิงปฏิบัติในงานวิจัยนี้ สำหรับตัวบ่งชี้ด้านการแข่งขัน การประเมินความสามารถผ่านสถานการณ์การแข่งขันจริงถือเป็นแนวทางที่มีความน่าเชื่อถือ งานวิจัยของ Vendrame et al. (2024) ได้เสนอว่าตัวชี้วัดจากรอบจัดอันดับและแมตช์นอกเหนือควรถูกนำมาใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ด้านการแข่งขันที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้ ที่ครอบคลุมทั้งทักษะเฉพาะและผลงานที่เกิดขึ้นจริงในสนาม สำหรับตัวบ่งชี้ด้านจิตวิทยา เป็นอีกมิติสำคัญที่สอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้น เช่น Wang et al. (2022) ที่พบว่าการปรับกรอบความคิด (Cognitive Reappraisal) ความเชื่อมั่น และสมาธิ มีผลต่อความสำเร็จของนักกีฬายิงธนู และ Kim, Kang, and Park (2021) ที่ยืนยันว่าการฝึกทักษะทางจิต

สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขันได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ Sarro, Viana, and De Barros (2021) ยังระบุว่าระดับความตื่นตัวทางสรีรวิทยาและการควบคุมอารมณ์ มีผลโดยตรงต่อผลการยิง สอดคล้องกับการบรรจุตัวบ่งชี้ด้านจิตวิทยาที่เน้นการควบคุมความเครียด ความมั่นใจ และสมาธิในงานวิจัยนี้ สำหรับตัวบ่งชี้ด้านสังคม การสนับสนุนทางสังคมและความสัมพันธ์ในทีมเป็นอีกปัจจัยที่มีความสำคัญ งานวิจัยของ da Silva Neto (2024) ชี้ว่าทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกันสามารถเสริมสร้างทักษะจิตและสมรรถภาพการแข่งขันของนักกีฬา ในขณะที่ Wang et al. (2022) พบว่าการได้รับการสนับสนุนทางสังคมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของนักกีฬายิงธนู ซึ่งยืนยันถึงความเหมาะสมในการพัฒนาตัวบ่งชี้ด้านสังคมในงานวิจัยนี้

2. ในการพัฒนาเครื่องมือวัดความสามารถพิเศษของนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยาศาสตร์การกีฬา จิตวิทยาการกีฬา การฝึกซ้อมยิงธนู และการประเมินผลในกีฬายิงธนู ทำการประเมินรายการตัวบ่งชี้ในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านสรีรวิทยา ด้านทักษะยิงธนู ด้านการแข่งขัน ด้านจิตวิทยา และด้านสังคม ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของรายการทดสอบกับตัวบ่งชี้ในแต่ละด้านตามแนวทางของ Rovinelli and Hambleton (1997) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของแต่ละรายการทดสอบในแบบสอบถามและแบบทดสอบ จากนั้นนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งค่าที่ได้ต้องไม่ต่ำกว่า 0.50 จึงถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องพบว่า เครื่องมือทุกด้านมีค่า IOC ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน (≥ 0.50) และส่วนใหญ่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมในด้านความตรงเชิงเนื้อหา และสามารถใช้ประเมินความสามารถพิเศษของนักกีฬายิงธนูระดับมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวทางที่เสนอโดย Polit and Beck (2006) ซึ่งระบุว่า

ค่าดัชนี IOC ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพในด้านความตรงเชิงเนื้อหา

นอกจากนี้ การให้ผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการประเมินอย่างเป็นระบบ ยังช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับกระบวนการพัฒนาเครื่องมือวิจัย โดยเฉพาะในการศึกษาด้านการกีฬาที่ต้องการเครื่องมือเฉพาะทางซึ่งมีความละเอียดและต้องอาศัยความเข้าใจลึกซึ้งในบริบทของกีฬาเป้าหมาย เช่น กีฬายิงธนู ที่ต้องพิจารณาทั้งด้านกายภาพ ทักษะ และปัจจัยด้านจิตใจของนักกีฬา (Haynes, Richard, & Kubany, 1995) ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในครั้งนี้ จึงเป็นการยืนยันว่า เครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสามารถนำไปใช้ในการค้นหา คัดเลือก และประเมินศักยภาพของนักกีฬายิงธนูระดับเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการพัฒนาและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยเลือกใช้ ทั้งการสนทนากลุ่มและการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) สอดคล้องกับแนวทางสากลที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง เช่น งานวิจัยของ Hakim, Pairan, and Zakaria (2025); Nawawi, Alias, and Isa (2024) และ Ning, Liu, Miao, and Li (2024) ที่ยืนยันว่ากระบวนการดังกล่าวช่วยสร้างความครอบคลุมและความน่าเชื่อถือของตัวบ่งชี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การสร้างเกณฑ์คะแนนมาตรฐานความสามารถพิเศษสำหรับนักกีฬายิงธนูเยาวชนระดับชาติในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ ครอบคลุม 5 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านสรีรวิทยา ด้านทักษะยิงธนู ด้านการแข่งขัน ด้านจิตวิทยา และด้านสังคม ในการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างทฤษฎี ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษในแต่ละด้านสามารถแยกความแตกต่างระหว่างกลุ่มนักกีฬาชายและหญิงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นสามารถจำแนกระดับความสามารถของนักกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนความตรงเชิงโครงสร้างของเครื่องมือที่พัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Cronbach & Meehl (1955) ที่ระบุว่า

การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างทฤษฎี ควรแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการจำแนกหรือวัดคุณลักษณะที่ตั้งไว้ในทฤษฎี และสนับสนุนโดยผลต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญ จากการวิเคราะห์ความเที่ยงของเครื่องมือ พบว่า การทดสอบความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน แสดงให้เห็นว่า ทุกรายการทดสอบมีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูงและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สะท้อนถึงความสม่ำเสมอของเครื่องมือในการวัด ตัวอย่างเช่น ค่าความสัมพันธ์ของการวัดสมรรถภาพทางกาย เช่น แรงบีบมือ ($r = .99$) และการดันพื้นประยุกต์ 30 วินาที ($r = .98$) แสดงให้เห็นถึงความเที่ยงที่สูงมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ DeVellis (2016) ที่กล่าวว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่สูงกว่า .80 ถือว่ามีความเที่ยงในระดับดีมาก

ผลดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Gillen, Miramonti, McKay, Leutzinger, and Cramer (2018) ซึ่งใช้แนวทางคล้ายกันในการประเมินความเที่ยงของแบบทดสอบนักกีฬาระดับเยาวชน โดยพบว่าการใช้หลายตัวชี้วัดร่วมกันในหลายมิติมีส่วนช่วยให้เกิดผลการวัดที่น่าเชื่อถือ ในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานตามระดับความสามารถ ผู้วิจัยได้ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนดิบในแต่ละรายการเพื่อเปลี่ยนเป็นคะแนนที่ (T-score) และจัดแบ่งระดับความสามารถเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี ปานกลาง ต่ำ และต้องปรับปรุง วิธีการนี้ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในงานวิจัยด้านการพัฒนาเครื่องมือวัดสมรรถภาพทางกายและจิตวิทยา โดยเฉพาะในการประเมินทักษะเฉพาะทางของนักกีฬา (Cureton & Warren, 1990) ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่า การใช้คะแนนที่สามารถสะท้อนระดับความสามารถของนักกีฬายิงธนูได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการฝึกซ้อมและการคัดเลือกนักกีฬาเข้าสู่ระดับสูงต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำเกณฑ์มาตรฐานตามระดับความสามารถไปใช้ในการคัดเลือกและประเมินนักกีฬาในโรงเรียนกีฬา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรใช้เกณฑ์ความสามารถพิเศษที่พัฒนาขึ้นเป็นเครื่องมือมาตรฐานในการคัดเลือก

และประเมินนักกีฬาอิงฐระดับมัธยมศึกษา โดยสามารถกำหนดขั้นตอนการประเมิน เช่น การจัดสอบร่างกาย ทดสอบทักษะยิงธนูในสถานการณ์แข่งขันจำลอง และแบบสอบถามด้านจิตวิทยาและสังคม เพื่อให้การพัฒนานักกีฬาดูตรงจุดและเหมาะสมกับระดับความสามารถของแต่ละบุคคล

2. การจัดกลุ่มฝึกซ้อมตามระดับคะแนน ควรใช้ระดับคะแนน 5 ระดับ (ดีมาก ดี ปานกลาง ต่ำ และต้องปรับปรุง) เป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่มฝึกซ้อมรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฝึกสอนออกแบบโปรแกรมฝึกซ้อมที่เหมาะสมกับศักยภาพและจุดแข็ง-จุดอ่อนของนักกีฬาแต่ละกลุ่มได้ เช่น กลุ่มคะแนน “ต้องปรับปรุง” อาจเน้นการฝึกพื้นฐานความแข็งแรงและสมาธิ ขณะที่กลุ่มคะแนน “ดีมาก” อาจเน้นการพัฒนาเทคนิคและการแข่งขันจริง

3. ส่งเสริมความสมดุลของทุกมิติ การพัฒนานักกีฬาคควรให้ความสำคัญกับทุกมิติของความสามารถพิเศษ ได้แก่ สรีรวิทยา ทักษะการแข่งขัน จิตวิทยา และสังคม โดยไม่เน้นด้านใดด้านหนึ่งจนเกินไป เพื่อสร้างนักกีฬาที่มีความสามารถรอบด้านและสามารถแข่งขันได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

4. การใช้เครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ โดยโรงเรียนกีฬาและหน่วยงานควรใช้เครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความตรงเชิงโครงสร้างสูง เป็นมาตรฐานสำหรับการคัดกรองและประเมินนักกีฬา

ทั้งนี้สามารถต่อยอดไปใช้ในระดับจังหวัดหรือระดับชาติได้ เพื่อลดความคลาดเคลื่อนในการประเมินและเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมมากขึ้น โดยควรศึกษาในกลุ่มนักกีฬาอิงฐจากภูมิภาคต่าง ๆ และสถาบันอื่นนอกสังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ เพื่อเพิ่มความเป็นสากลของเกณฑ์และประเมินความเหมาะสมในการประยุกต์ใช้งาน

2. ศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างประเภทกีฬา เช่น กรีฑา วูตบอล ซึ่งจะช่วยชี้แจงองค์ประกอบของความสามารถพิเศษเฉพาะกีฬา และสามารถปรับเกณฑ์การประเมินให้เหมาะสมกับลักษณะของแต่ละกีฬาได้

3. พัฒนาและทดลองโปรแกรมฝึกซ้อมตามเกณฑ์ โดยควรออกแบบโปรแกรมฝึกซ้อมที่สอดคล้องกับระดับคะแนนทั้ง 5 ระดับ และติดตามผลการพัฒนานักกีฬาในระยะยาว เพื่อประเมินประสิทธิภาพของเกณฑ์ตัวบ่งชี้ต่อศักยภาพของนักกีฬา

4. ขยายการศึกษาไปยังมิติด้านจิตวิทยาเพิ่มเติม โดยควรศึกษาความสามารถในการปรับตัว ความยืดหยุ่นทางจิตใจ หรือความต้านทานต่อความเครียด เพื่อเสริมองค์ความรู้ในด้านจิตวิทยาการกีฬา ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงทางอารมณ์และความสำเร็จในการแข่งขันระดับสูง

เอกสารอ้างอิง

- Abbott, A. & Collins, D. (2004). Eliminating the dichotomy between theory and practice in talent identification and development: Considering the role of psychology. *Journal of Sports Sciences*, 22(5), 395–408. <https://doi.org/10.1080/02640410410001675324>
- Bailey, R., Collins, D., Ford, P., MacNamara, Á., Toms, M., & Pearce, G. (2010). *Participant development in sport: An academic review*. Leeds, UK: Sports Coach UK.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Macmillan.
- Cronbach, L. J. & Meehl, P. E. (1955). Construct validity in psychological tests. *Psychological Bulletin*, 52(4), 281–302. <https://doi.org/10.1037/h0040957>
- Cureton, K. J. & Warren, G. L. (1990). Criterion-referenced standards for youth fitness testing. *Pediatric Exercise Science*, 2(1), 33–46.
- Cox, R. H., Martens, M. P., & Russell, W. D. (2003). Measuring anxiety in athletics: The revised competitive state anxiety inventory–2. *Journal of sport and exercise psychology*, 25(4), 519–533. <https://doi.org/10.1123/jsep.25.4.519>

- da Silva Neto, L. V. (2024). *Conhecimento e Competências de Liderança como Elemento Diferenciador na Carreira dos Treinadores de Futebol*. (Doctoral dissertation, Universidade da Beira Interior (Portugal)).
- DeVellis, R. F. (2016). *Scale development: Theory and applications*. (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Djurić–Jovičić, M., Jovičić, N. S., Roby–Brami, A., Popović, M. B., Kostić, V. S., & Djordjević, A. R. (2017). Quantification of finger–tapping angle based on wearable sensors. *Sensors*, 17(2), 203.
- Ertan, H., Kentel, B., Tümer, S., & Korkusuz, F. (2003). Activation patterns in forearm muscles during archery shooting. *Human Movement Science*, 22(1), 37–45.
- Foley, R. C., Callaghan, D. H., Forman, G. N., Graham, J. D., Holmes, M. W., & La Delfa, N. J. (2025). A comprehensive scoping review and meta–analysis of upper limb strength asymmetry. *Scientific Reports*, 15(1), 4636.
- Gillen, Z. M., Miramonti, A. A., McKay, B. D., Leutzinger, T. J., & Cramer, J. T. (2018). Test–retest reliability and concurrent validity of athletic performance combine tests in 6–15–year–old male athletes. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 32(10), 2783–2794.
- Hakim, N. A. M. L., Pairan, M. R., & Zakaria, M. I. (2025). Step–by–step guide to calculating content validity index (cvi) for single constructs using excel. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*, 9(3), 1717–1726.
- Haynes, S. N., Richard, D. C. S., & Kubany, E. S. (1995). Content validity in psychological assessment: A functional approach to concepts and methods. *Psychological Assessment*, 7(3), 238–247. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.7.3.238>
- Kim, E. J., Kang, H. W., & Park, S. M. (2021). The effects of psychological skills training for archery players in Korea: Research synthesis using meta–analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(5), 2272.
- Leelanoi, J. & Khajornsilp, J. (2021). The results of archery balance with stability and accuracy archery recurve bow of male athletes', Institute of Physical Education, Chon Buri Campus. *Academic Journal of Thailand National Sports University*, 13(1), 189–199. [In Thai]
- MacNamara, Á., Button, A., & Collins, D. (2010). The role of psychological characteristics in facilitating the pathway to elite performance Part 2: Examining environmental and stage–related differences in skills and behaviors. *The Sport Psychologist*, 24(1), 74–96. <https://doi.org/10.1123/tsp.24.1.74>
- Martens, R., Vealey, R. S., & Burton, D. (1990). *Competitive anxiety in sport*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Kim, E. J., Kang, H. W., & Park, S. M. (2021). The effects of psychological skills training for archery players in Korea: Research synthesis using meta–analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(5), 2272.
- Moran, A. P. (2016). *The psychology of concentration in sport performers: A cognitive analysis*. London, UK: Psychology Press.
- Nawawi, W., Alias, B. S., & Isa, W. M. K. W. (2024). A validity and reliability of instrument to evaluate the principal technology leadership: A pilot study. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 13(6), 4093–4100.

- Ning, X., Liu, Y., Miao, J. L., & Li, W. L. (2024). Enhancing the potentials of the focus group discussion—engaging frequently neglected but essential situational factors for analyzing data. *International Journal of Qualitative Methods*, 23, 16094069241306332.
- Polit, D. F. & Beck, C. T. (2006). The content validity index: Are you sure you know what's being reported? Critique and recommendations. *Research in Nursing & Health*, 29(5), 489–497. <https://doi.org/10.1002/nur.20147>
- Prasetyo, Y., Pamungkas, O. I., Prasetyo, H., & Susanto, S. (2022). Analysis of anthropometry, physical conditions, and archery skills as the basic for identification of talent in the sport of arrow. *Sports Science and Health*, 24(2), 183–188.
- Rees, T. & Hardy, L. (2004). Matching social support with stressors: Effects on factors underlying performance in tennis. *Psychology of Sport and Exercise*, 5(3), 319–337.
- Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1997). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49–60.
- Sarro, K. J., Viana, T. D. C., & De Barros, R. M. L. (2021). Relationship between bow stability and postural control in recurve archery. *European Journal of Sport Science*, 21(4), 515–520.
- Schmidt, R. A. & Lee, T. D. (2025). *Motor learning and performance: From principles to application*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Safrit, M. J. & Wood, T. M. (1995). *Introduction to measurement in physical education and exercise science*. St. Louis, MO: Mosby.
- Smith, R. E., Schutz, R. W., Smoll, F. L., & Ptacek, J. T. (1995). Development and validation of a multidimensional measure of sport-specific psychological skills: The Athletic Coping Skills Inventory–28. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 17(4), 379–398. <https://doi.org/10.1123/jsep.17.4.379>
- Srisomsup, P. & Boonrod, W. (2013). The effects of the five-step strategy training on the scores in archery. *Journal of Sports Science and Health*, 14(3), 13–20. [In Thai]
- Tansalee, Y. & Panyakham, C. (2021). The construction of archery skill test for excellence. *Journal of Faculty of Physical Education*, 24(2), 28–37. [In Thai]
- Toulmin, S. E. (2003). *The uses of argument*. Cambridge, UK: Cambridge university press.
- Vaeyens, R., Lenoir, M., Williams, A. M., & Philippaerts, R. M. (2008). Talent identification and development programmes in sport: Current models and future directions. *Sports medicine*, 38(9), 703–714.
- Vendrame, E., Belluscio, V., Truppa, L., Rum, L., Lazich, A., Bergamini, E., & Mannini, A. (2024). Performance assessment in archery: A systematic review. *Sports Biomechanics*, 23(12), 2444–2466.
- Wang, D., Hu, T., Luo, R., Shen, Q., Wang, Y., Li, X., ... & Yin, H. (2022). Effect of cognitive reappraisal on archery performance of elite athletes: The mediating effects of sport-confidence and attention. *Frontiers in psychology*, 13, 860817.
- Williams, A. M. & Reilly, T. (2000). Talent identification and development in soccer. *Journal of Sports Sciences*, 18(9), 657–667.
- Xu, N., Yan, W., Sun, M., Li, R., Wang, Y., & Chi, L. (2024). Applying skill-oriented and spirit-oriented psychological training to Chinese national archery team athletes: A single-case mixed-methods study. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 22(4), 926–952.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. New York: Harper & Row.

การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยใน
โรงเรียนเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
THE DEVELOPMENT OF AN ENGLISH LEARNING PROMOTION APPLICATION
FOR EARLY CHILDHOOD LEARNERS IN PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY
NETWORK SCHOOLS

กาญจนา ยลสิริธัม^{1*}, วไลพร เมฆไตรรัตน์² และ ประสพ ยลสิริธัม³
Kanchana Yolsiritham^{1*}, Walaiporn Mektrairat² and Prasop Yolsiritham³

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 398 หมู่ 12 ต.นครสวรรค์ตก อ.เมือง จ.นครสวรรค์ 60000 ประเทศไทย

^{1, 2, 3}Nakhon Sawan Rajabhat University, 398 Moo 12, Nakhon Sawan Tok Subdistrict, Mueang District, Nakhon Sawan Province
60000, Thailand

*Corresponding author E-mail: Kanchana.y@nsru.ac.th

(Received: 10 Apr, 2025; Revised: 27 Dec, 2025; Accepted: 29 Dec, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย 2) ทดลองใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย และ 3) ประเมินความพึงพอใจต่อการนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้งาน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ สมาชิกเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 21 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปฐมวัยในโรงเรียนเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 50 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย แบบทดสอบความสามารถในการออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องของเด็กปฐมวัย แบบประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย ต่อการใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้งาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ t-test แบบ Paired Samples Test

ผลการวิจัย พบว่า 1) แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นแอปพลิเคชันที่สามารถใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์และสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เนื้อหาประกอบด้วย คำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งของต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ประโยค เกม และแบบฝึกหัด มีผลการประเมินคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.13) 2) การทดลองใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า 2.1) ความสามารถในการออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ 2.2) ผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 0.46) และ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้งานจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$,

¹ อาจารย์ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

² รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย

³ ดร. สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

S.D. = 0.51) ทั้งนี้ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในงานวิจัยนี้ทำหน้าที่เป็นบริบทของสถานศึกษาและเป็นกลไกสนับสนุนการออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันผ่านความร่วมมือของครูในเครือข่าย มิได้ใช้เป็นเครื่องมือหรือตัวแปรต้นในการทดลองทางสถิติ

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, เด็กปฐมวัย, แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

This research aimed to: 1) develop an English learning promotion application for early childhood learners, 2) implement the English learning promotion application for early childhood learners, and 3) evaluate satisfaction with the implementation of the English learning promotion application for early childhood learners. The key informants consisted of 21 members of the professional learning community network, selected through total sampling, and 50 early childhood learners from professional learning community network schools in Nakhon Sawan Province, selected through purposive sampling. The research instruments included: a focus group discussion record form, the English learning promotion application for early childhood learners, an English pronunciation ability test for early childhood learners, a satisfaction questionnaire for early childhood learners regarding the use of the English learning promotion application, and a satisfaction evaluation form for the implementation of the application. Data were analyzed using content analysis, mean and standard deviation calculations, and a paired-samples t-test.

The research findings revealed that: 1) The English learning promotion application for early childhood learners was compatible with computers and Android operating system smartphones. The content included vocabulary related to various objects in daily life, sentences, games, and exercises. The overall quality evaluation indicated the highest level of appropriateness ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.13) 2) The experimental use of the English learning promotion application for early childhood learners showed that: (1) The English pronunciation ability of early childhood learners who participated in activities using the English learning promotion application showed higher post-test mean scores than pre-test mean scores; and (2) The satisfaction evaluation results of early childhood learners regarding the use of the English learning promotion application indicated a high level of satisfaction ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 0.46) 3) The implementation of the English learning promotion application for early childhood learners, as gathered from key informants, was at the highest level ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.51). In this study, the professional learning community served as the contextual framework of the participating schools and as a supportive mechanism for collaborative application design and development among teachers, rather than as an experimental variable or research instrument.

KEYWORDS: Professional Learning Community, Early Childhood Learners, English Learning Promotion Application

บทนำ

ในปัจจุบัน ระบบการศึกษาได้มีนโยบายยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม มุ่งสู่การศึกษาที่อาศัยเทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นสื่อกลาง อาทิ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการสื่อสาร เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นต้น ส่งผลให้สถานศึกษาต่าง ๆ ในประเทศทั้งในระดับโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ต่างนำการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่เข้ามาใช้กันอย่างกว้างขวางตามนโยบายการยกระดับ คุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2024)

การใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) มามีส่วนในการพัฒนาการเรียน โดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นนวัตกรรมของการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาผ่านการพัฒนาศักยภาพผู้สอน และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยเป็นความร่วมมือร่วมใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเป้าหมายเดียวกันคือ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมมือ ช่วยเหลือสนับสนุน และส่งเสริมซึ่งกันและกัน จนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ช่วยส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้พัฒนาความรู้ในสาระที่สอน ตลอดจนยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพด้านอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง และยังส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยผู้เรียนมีความรู้ ความคิดรวบยอดและกระบวนการคิดที่ดี มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตลอดจนมีทักษะและสมรรถนะด้านต่าง ๆ ตามประเด็นที่ชุมชนแห่งการเรียนรู้กำหนดเป็นหัวข้อในการพัฒนา (Wongyai & Phatphon, 2019) ในการศึกษาครั้งนี้ การกล่าวถึงชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุบริบทของโรงเรียนเครือข่ายและกระบวนการทำงานร่วมกันของครูในการพัฒนาสื่อ มิได้กำหนดให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือหรือกรอบการทดลองของการวิจัย

ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ให้เท่าทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง โดยต้องพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เข้ามามีบทบาทอย่างมากใน

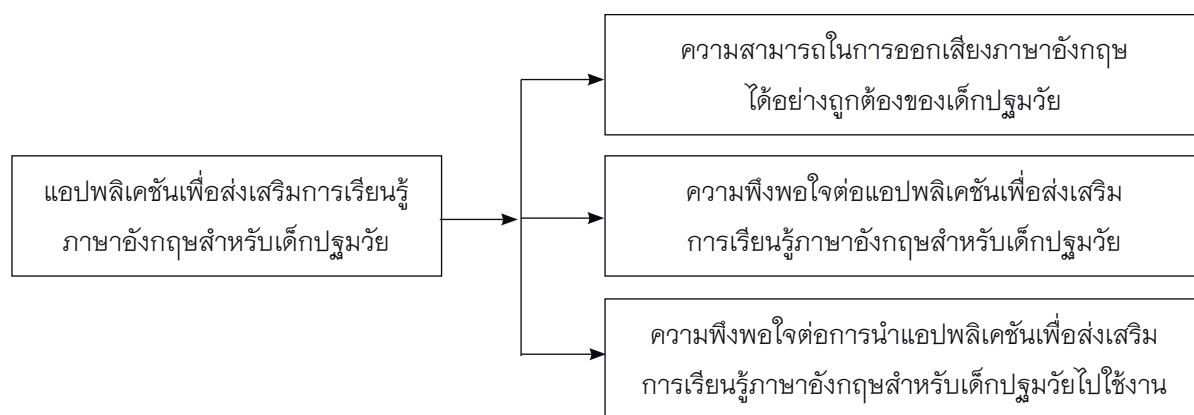
วงการการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนและพัฒนาครูได้อย่างรวดเร็ว (Muendech & Kaewurai, 2018) การนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องกับรูปแบบของสื่อต่าง ๆ ทั้งวีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน รวมไปถึงแอปพลิเคชัน โดยการใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาสื่อการสอนในรูปแบบแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนหรือแท็บเล็ต โดยเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ทำให้การเรียนรู้ไม่จำกัดอยู่แต่ภายในห้องเรียน อีกทั้งยังสามารถทบทวนบทเรียนได้ทุกที่ตามต้องการ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน (Klangboonkrong, 2012)

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยจึงเป็นภารกิจสำคัญที่จะต้องจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยนี้ได้อย่างเหมาะสม และสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ควบคู่ได้อย่างลงตัว ทำให้ปัจจุบันมีการพัฒนาแอปพลิเคชันต่าง ๆ ออกมาจำนวนมาก ทั้งในส่วนของแอปพลิเคชันการเรียนการสอน และเกมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน (Salman & Antonius, 2017) พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย จะมีความภาคภูมิใจเมื่อเด็กสามารถอ่านหรือเขียนได้ พ่อแม่จะชื่นชมโรงเรียนและครูที่สอนมากและจะไม่พอใจถ้าลูกอยู่ชั้นอนุบาลแล้วอ่านหรือเขียนไม่ได้ ดังนั้นครูประจำชั้นก็จะเร่งรัดสอนให้เด็กอ่านและเขียนได้ (Wiyaporn, 2004) โดยการนำเทคโนโลยีมาช่วยในรูปแบบการเรียนรู้ ที่เด็กสามารถเลือกเรียนหัวข้อได้ตามต้องการ จะทำให้เด็กได้รับประโยชน์จากการเรียน ช่วยให้เด็กสามารถจดจำภาพและการออกเสียง มีความสุขและสนุกในการเรียนรู้ ช่วยให้เด็กมีการพัฒนาทางด้านสมองดีขึ้น (Suttijak, 2018) และควรมีการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยในการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ด้านการพูด การอ่าน และการออกเสียง โดยเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ต่อไป ผู้วิจัยและคณะจึงมีแนวคิดในการพัฒนาแอปพลิเคชันการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อช่วยในการเรียนภาษาอังกฤษด้านการออกเสียงได้อย่างถูกต้อง เกี่ยวกับประโยคและ

คำศัพท์ของสิ่งของต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น ผลไม้ เครื่องแต่งกาย ของใช้ภายในบ้าน ยานพาหนะ และใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยให้เด็กปฐมวัยสามารถออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง มีความสุข สนุกสนานในการเรียน และช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อทดลองใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้งาน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาปัญหาและออกแบบแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ครูผู้สอนเด็กปฐมวัย ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 21 คน โดยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง จากเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จังหวัดนครสวรรค์

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้พัฒนาขึ้นบนพื้นฐานแนวคิดการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยบูรณาการแนวคิดการออกแบบแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาดำเนินการการเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดีย (Mayer, 2009) ร่วมกับแนวคิดการพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับเด็กปฐมวัยที่เน้นความเหมาะสมของเนื้อหาและความง่ายต่อการใช้งาน (Papadakis Kalogiannakis and Zaranis, 2018) และแนวคิดการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมนิยมด้านการฝึกออกเสียงภาษาอังกฤษ ซึ่งเน้นการฝึกซ้ำและการเสริมแรง (Skinner, 1953) ส่งผลให้แอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องของเด็กปฐมวัย รวมถึงความพึงพอใจต่อการใช้อปพลิเคชันของผู้เรียนและครูผู้สอน

เครื่องมือการวิจัย

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เป็นแบบปลายเปิด ประกอบด้วยประเด็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านการออกเสียงและด้านคำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งของต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือโดยศึกษาหลักการสร้างแบบการสนทนากลุ่มด้านการออกเสียงและด้านคำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งของต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กปฐมวัย ด้านภาษาต่างประเทศ ด้านการทดสอบและวิจัยทางการศึกษา จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) (Wongrattana, 2017) มีค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อประสานงาน สมาชิกเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 21 คน จัดสนทนากลุ่มสมาชิกเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ วันที่ 1 พฤษภาคม 2567 เวลา 13.00 – 16.00 น. แบบออนไลน์ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการออกเสียงภาษาอังกฤษและการเรียนรู้คำศัพท์ของสิ่งของต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย

การใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในขณะนี้เป็นการใช้ในฐานะบริบทของการวิจัยและเครือข่ายความร่วมมือของครูในการสนับสนุนการออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชัน มิได้ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมหรือวิเคราะห์ข้อมูลเชิงทดลอง

2. สรุปประเด็นสำคัญจากการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปผล ได้แก่ ด้านการออกเสียงภาษาอังกฤษให้ถูกต้อง เกี่ยวกับประโยคและคำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งของต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ไปสังเคราะห์ร่วมกับผลการศึกษาเอกสาร เพื่อออกแบบแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย โดยการออกแบบประกอบด้วย ภาพ เสียง ข้อความ ซึ่งทำให้เด็กปฐมวัยสามารถฝึกทักษะการฟังและพูดออกเสียงได้อย่างสนุกสนาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาด้านการออกเสียงภาษาอังกฤษให้ถูกต้อง เกี่ยวกับประโยคและคำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งของต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ หมวดคำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งของต่าง ๆ ได้แก่ ผลไม้ เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ อุปกรณ์การเรียน ยานพาหนะ เครื่องใช้ในบ้าน สี เป็นต้น

ระยะที่ 2 การพัฒนาและศึกษาผลการใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย

ประชากร

ประชากร ได้แก่ เด็กปฐมวัยในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 7,958 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2567)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปฐมวัยในโรงเรียนเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 50 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การเลือกดังนี้ เป็นโรงเรียนเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในจังหวัดนครสวรรค์ มีนักเรียนปฐมวัย มีอุปกรณ์สำหรับใช้งานแอปพลิเคชัน และได้รับความยินยอมจากโรงเรียนและผู้ปกครอง ได้แก่ โรงเรียนพุทธศึกษาการ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 20 คน โรงเรียนวัดวังไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 7 คน และโรงเรียนเทศบาลวัดไทรใต้ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 23 คน

เครื่องมือการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย

1.1 ขั้นตอนการพัฒนาแอปพลิเคชันนี้เป็นการนำโครงร่างที่ได้ออกแบบไว้มาพัฒนา โดยมีรายละเอียดเนื้อหาของแอปพลิเคชัน ดังนี้ 1) คำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งของในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ผลไม้ เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ อุปกรณ์การเรียน ยานพาหนะ เครื่องใช้ในบ้าน และสี 2) ประโยค การใช้สีในการแต่งประโยคจากสิ่งของต่าง ๆ 3) เกม ได้แก่ เกมระบายสีและเกมจับคู่ และ 4) แบบฝึกหัด เป็นแบบสื่อมัลติมีเดีย มีรูปภาพ ข้อความ และเสียง ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนหัวข้อได้ตามที่ต้องการ หลังจากเล่นเกมหรือทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้วจะมีสรุปผลคะแนนที่ได้

1.2 แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นแอปพลิเคชันที่สามารถใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์และสมาร์ทโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ ถูกพัฒนาด้วยโปรแกรม Scratch สร้างสื่อด้วยข้อความและรูปภาพด้วย Adobe Photoshop และโปรแกรม Canva ใช้เสียงของ AI จาก TTSMaker

1.3 การประเมินความเหมาะสมของแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยดำเนินการโดยศึกษาหลักการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

สำหรับเด็กปฐมวัย ประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านภาษา/ตัวอักษร ด้านการนำเสนอ ด้านสื่อ/เทคโนโลยี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Srisa-ard, 2017) นำแบบประเมินความเหมาะสมของแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสม โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$, $S.D = 0.13$)

2. แบบทดสอบความสามารถในการออกเสียง ภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องของเด็กปฐมวัย

แบบทดสอบมีจำนวน 7 ข้อ คะแนนเต็มข้อละ 3 คะแนน รวม 21 คะแนน แบบทดสอบแต่ละข้อ ประกอบไปด้วยรูปภาพและข้อความภาษาอังกฤษให้เด็กปฐมวัย ออกเสียงตามแบบทดสอบ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

3 หมายถึง ออกเสียงคำศัพท์ ประโยคได้ถูกต้อง ตามหลักการออกเสียงเน้นคำ / ประโยคได้สมบูรณ์

2 หมายถึง ออกเสียงคำศัพท์ ประโยคได้ถูกต้อง ตามหลักการออกเสียง แต่ส่วนใหญ่ขาดการออกเสียง เน้นหนัก

1 หมายถึง ออกเสียงคำศัพท์ ประโยคไม่ถูกต้อง ตามหลักการออกเสียง

สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือโดยศึกษา หลักการสร้างแบบทดสอบความสามารถในการออกเสียง ภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องของเด็กปฐมวัย โดยกำหนด เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วสร้างแบบทดสอบ ความสามารถในการออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่าง ถูกต้อง ของเด็กปฐมวัย นำแบบทดสอบความสามารถ ในการออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องของเด็ก ปฐมวัยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทาง การศึกษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) (Wongrattana, 2017) ได้เท่ากับ 1.00

3. แบบประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยต่อ แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย

แบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 9 ข้อ สร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

โดยศึกษาหลักการประเมินความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย สร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย นำแบบประเมินความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย ให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ และด้านภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) (Wongrattana, 2017) มีค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดอบรมการใช้งานแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย ให้กับสมาชิก เครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ให้มีความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติได้

2. ครูผู้สอนเด็กปฐมวัยเครือข่ายชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้กับเด็กปฐมวัยในช่วง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยครูผู้สอนใช้แอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นสื่อประกอบการสอนให้กับเด็กปฐมวัย

3. ครูผู้สอนทดสอบความสามารถในการออก เสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องของเด็กปฐมวัย โดยใช้ แบบทดสอบความสามารถในการออกเสียงภาษาอังกฤษ ได้อย่างถูกต้องของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็ก ปฐมวัย และทดลองใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับเด็กปฐมวัย ในช่วงกิจกรรม เสริมประสบการณ์ จำนวน 1 วันต่อสัปดาห์ รวม 4 สัปดาห์

4. หลังจากใช้แอปพลิเคชันครบตามระยะเวลา 4 สัปดาห์แล้ว ทำการทดสอบความสามารถในการออก เสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องของเด็กปฐมวัยโดยใช้ แบบทดสอบความสามารถในการออกเสียงภาษาอังกฤษ ได้อย่างถูกต้องของเด็กปฐมวัยอีกครั้ง และให้เด็กปฐมวัย ประเมินความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย

5. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนำผล การทดสอบความสามารถในการออกเสียงภาษาอังกฤษ

ได้อย่างถูกต้องของเด็กปฐมวัยและผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยต่อแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยมารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมาย (Srisa-ard, 2017) ดังนี้

4.51 – 5.00 เหมาะสมในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 เหมาะสมในระดับมาก

2.51 – 3.50 เหมาะสมในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 เหมาะสมในระดับน้อย

1.00 – 1.50 เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์คะแนนความสามารถในการออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องของเด็กปฐมวัย ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยค่าเฉลี่ย (Means) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติ t-test แบบ Paired Samples Test

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยต่อแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมาย ดังนี้

2.51 – 3.00 พึงพอใจมาก

1.51 – 2.50 พึงพอใจปานกลาง

1.00 – 1.50 พึงพอใจน้อย

ระยะที่ 3 การศึกษาการนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้งาน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ครูผู้สอนเด็กปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 21 คน โดยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง จากเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จังหวัดนครสวรรค์

เครื่องมือการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบประเมินความพึงพอใจต่อการนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 21 คน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านแอปพลิเคชัน และ 2) ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ของแอปพลิเคชัน สร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือโดยศึกษาหลักการประเมินความพึงพอใจต่อการนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้งาน สร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อการนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้งาน นำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้งาน ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) (Wongrattana, 2017) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดอบรมการใช้งานแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย ให้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 21 คน เป็นระยะเวลา 1 วัน

2. เก็บข้อมูลผู้เข้ารับการอบรม หลังการอบรมด้วยแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย ด้วยแบบประเมินความพึงพอใจต่อการนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้งาน

3. นำผลข้อมูลมาคำนวณหาค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการประเมินความพึงพอใจต่อการนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้งาน ใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมาย (Srisa-ard, 2017) ดังนี้

4.51 – 5.00 พึงพอใจมากที่สุด

3.51 – 4.50 พึงพอใจมาก

2.51 – 3.50 พึงพอใจปานกลาง

1.51 – 2.50 พึงพอใจน้อย

1.00 – 1.50 พึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย มีดังนี้

1.1 แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นแอปพลิเคชันที่สามารถใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์และสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ มีรายละเอียด ดังนี้ 1) คำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งของในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ผลไม้ เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ อุปกรณ์การเรียน ยานพาหนะ เครื่องใช้ในบ้าน และสี 2) ประโยค การใช้สีในการแต่งประโยค

จากสิ่งของต่าง ๆ 3) เกม ได้แก่ เกมระบายสีและเกมจับคู่ และ 4) แบบฝึกหัด แอปพลิเคชันประกอบด้วยข้อความรูปภาพ พร้อมเสียงประกอบ เด็กสามารถเลือกหัวข้อที่เรียนได้ตามต้องการ แอปพลิเคชันสามารถดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้จากเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี

1.2 ในแต่ละเมนูภายในแอปพลิเคชัน มีการใช้รูปภาพ เสียง และข้อความที่มีสีสันสดใสเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เด็กปฐมวัยสามารถทำตามได้อย่างต่อเนื่อง ช่วยให้การเรียนไม่น่าเบื่อ และสนุกสนานในการเรียนรู้ ตัวอย่างของแอปพลิเคชันฯ แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ตัวอย่างแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย

1.3 การประเมินความเหมาะสมของแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 การออกแบบเนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
1.2 การจัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยด้านเนื้อหา	4.67	0.29	เหมาะสมมากที่สุด
2. ด้านภาษา/ตัวอักษร			
2.1 ภาษาที่ใช้ สื่อความหมายและเข้าใจได้ง่าย	5	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
2.2 ภาษาที่มีความเหมาะสมกับวัยหรือระดับชั้นของผู้เรียน	5	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
2.3 ตัวอักษรมีขนาดเหมาะสม สามารถอ่านได้ง่าย	5	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยด้านภาษา/ตัวอักษร	5	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
3. ด้านการนำเสนอ			
3.1 การออกแบบภาพหน้าจอมีความเหมาะสมกับผู้เรียน	5	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.2 ลักษณะของขนาด สี ตัวอักษร ชัดเจน สวยงาม อ่านง่าย	5	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.3 ความชัดเจนของการออกเสียง	5	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยด้านการนำเสนอ	5	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
4. ด้านสื่อ/เทคโนโลยี			
4.1 มีความสะดวกและง่ายต่อการนำไปใช้	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
4.2 มีความคงทนสามารถนำกลับมาใช้ได้อีก	5	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยด้านสื่อ/เทคโนโลยี	4.83	0.29	เหมาะสมมากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.83	0.13	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.13)

2. การทดลองใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การศึกษาความสามารถในการออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสามารถในการออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย

การทดสอบ	N	$\bar{x}$	S.D.	df	t	Sig
ก่อนเรียน	50	5.80	1.16	49	26.46*	0.000
หลังเรียน	50	12.16	0.93			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถในการออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 5.80 (S.D. = 1.16) และหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 12.16 (S.D. = 0.93) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการทดสอบก่อนเรียนและ

หลังเรียน พบว่า ผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.2 การประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยต่อการใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยต่อการใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 50 คน

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ขนาดของตัวอักษรที่ใช้ในการนำเสนอ	2.64	0.48	มาก
2. รูปภาพที่ใช้ในการนำเสนอ	2.62	0.49	มาก
3. สีของตัวอักษรที่ใช้ในการนำเสนอ	2.60	0.49	มาก
4. เสียงบรรยายที่ใช้ประกอบเนื้อหา	2.55	0.50	มาก
5. การใช้สีสันทันตึงเหมาะสมกับเนื้อหา	2.62	0.49	มาก
6. ความน่าสนใจ	2.67	0.47	มาก
7. ความสะดวกในการใช้งาน	2.66	0.48	มาก
8. ระยะเวลาในการใช้งาน	2.64	0.48	มาก
9. ความชอบในภาพรวม	2.70	0.46	มาก
เฉลี่ย	2.63	0.46	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยต่อแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย โดยรวมมีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{x} = 2.63$, S.D. = 0.46) และทุกรายการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

3. การประเมินความพึงพอใจต่อการนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้งาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การประเมินความพึงพอใจต่อการนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้งานจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 21 คน

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านแอปพลิเคชัน			
1. ตัวอักษรและสีสันทันตึงชัดเจน เข้าใจง่าย	4.57	0.51	มากที่สุด
2. เสียงบรรยายที่ชัดเจน เข้าใจง่าย เหมาะกับเด็กปฐมวัย	4.48	0.51	มากที่สุด
3. มีความทันสมัย สะดวกต่อการใช้งาน	4.52	0.51	มากที่สุด
4. เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็กปฐมวัย	4.48	0.60	มากที่สุด
5. ขั้นตอนการใช้งานชัดเจน ง่ายต่อการนำไปใช้	4.48	0.60	มากที่สุด
ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ของแอปพลิเคชัน			
6. มีเนื้อหาที่ชัดเจนเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	4.52	0.60	มากที่สุด
7. มีความสอดคล้องกับกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย	4.48	0.68	มากที่สุด

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
8. เนื้อหาครอบคลุมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	4.52	0.60	มากที่สุด
9. มีรูปภาพประกอบและเสียงบรรยายชัดเจน ทำให้เข้าใจง่าย เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	4.57	0.51	มากที่สุด
10. มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้งาน ด้วยอุปกรณ์ที่หลากหลาย	4.67	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.53	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้งาน จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 21 คน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.51)

สรุปผลการวิจัย

1. แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นแอปพลิเคชันที่สามารถใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์และสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ ผลการทดลองใช้งานพบว่า แอปพลิเคชันสามารถทำงานได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนสามารถเข้าถึงบทเรียน เกมการเรียนรู้ และแบบฝึกหัดเสริมทักษะได้อย่างสะดวกทั้งคอมพิวเตอร์และสมาร์ตโฟน โดยรายละเอียดเนื้อหาของแอปพลิเคชัน มีดังนี้ 1) คำศัพท์ เกี่ยวกับสิ่งของในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ผลไม้ เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ อุปกรณ์การเรียน ยานพาหนะ เครื่องใช้ในบ้าน และสี 2) ประโยค การใช้สีในการแต่งประโยคจากสิ่งของต่าง ๆ 3) เกม ได้แก่ เกมระบายสีและเกมจับคู่ และ 4) แบบฝึกหัด แอปพลิเคชันประกอบด้วย ข้อความรูปภาพ พร้อมเสียงประกอบ เด็กปฐมวัยสามารถเลือกหัวข้อที่เรียนได้ตามต้องการ แอปพลิเคชันสามารถดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้จากเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีผลการประเมินคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.13)

2. การทดลองใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า 1) ความสามารถในการออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับเด็กปฐมวัย มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{x} = 12.16$, S.D. = 0.93)

สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 5.80$, S.D. = 1.16) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ 2) ผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการใช้แอปพลิเคชันการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.63$, S.D. = 0.46)

3. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้งาน จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 21 คน พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.51) ซึ่งสะท้อนแนวโน้มความคิดเห็นเชิงบวกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่อการนำแอปพลิเคชันไปใช้ในบริบทสถานศึกษาปฐมวัย

นอกจากนี้ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในงานวิจัยครั้งนี้ ทำหน้าที่เป็นบริบทของสถานศึกษาและเป็นกลไกสนับสนุนการออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันผ่านความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูในเครือข่ายเท่านั้น มิได้ถูกกำหนดให้เป็นเครื่องมือวิจัย หรือปัจจัยเชิงทดลองในการวิเคราะห์ผลทางสถิติแต่อย่างใด

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สามารถอภิปรายผลได้เป็น 3 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.13) สะท้อนให้เห็นว่าแอปพลิเคชันมีความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ภาษา การนำเสนอ และด้านสื่อ/เทคโนโลยี สอดคล้องกับการศึกษาของ Papadakis et al. (2018) ที่ระบุว่าแอปพลิเคชันการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ควรออกแบบให้เหมาะสมกับวัย ใช้งานง่าย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดียของ Mayer (2009) ที่ชี้ว่าการบูรณาการภาพ เสียง และข้อความอย่างเหมาะสมช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Dore and Dynia (2020) ที่ระบุว่าแอปพลิเคชันทางการศึกษาควรออกแบบให้เหมาะสมกับวัยและมีความสามารถในการดึงดูดความสนใจของเด็กปฐมวัยผ่านองค์ประกอบด้านภาพและเสียง และสอดคล้องกับพิชัย ระเวงวัน (Rawengwan, 2021) ที่ศึกษาการพัฒนาสื่อแอปพลิเคชันการเรียนรู้เสริมทักษะคำศัพท์ 3 ภาษา สำหรับเด็กปฐมวัย บนสมาร์ตโฟน ผลประเมินประสิทธิภาพของสื่อโดยรวมอยู่ในระดับมาก การที่แอปพลิเคชันใช้งานได้ทั้งบนคอมพิวเตอร์และสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ยังสอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบข้ามแพลตฟอร์มเพื่อช่วยเพิ่มการเข้าถึงและความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ ดังที่ Nikolopoulou (2021) ได้กล่าวไว้ และการใช้เกมเป็นส่วนหนึ่งของแอปพลิเคชัน เช่น เกมระบายสีและเกมจับคู่ สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชันของ บุดี วาโลย, ศิริคุณ พันธรังสี และวราวรรณ์ หวานจิตต์ (Waluyo, Phanrangsee, & Whanchit, 2023) ที่พบว่าการใช้ องค์ประกอบของเกมในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษช่วยเพิ่มแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนให้เห็นว่าองค์ประกอบของแอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้น ได้แก่ ภาพ เสียง เกม และแบบฝึกหัด ได้นำหลักการเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดียและแนวคิดด้านการออกแบบสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้แอปพลิเคชันมีคุณภาพและเหมาะสมต่อการนำไปใช้จริง

2. ผลการทดลองใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า 1) ความสามารถในการออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 12.16$, S.D. = 0.93) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 5.80$, S.D. = 1.16) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา เคลือบสำราญ, จิราพร แสงวัฒนะ, กิตติยา ไกรยะสุวรรณ และอัญชลี กิ่งแสง

(Kluabsamran, Saenwat, Kraiyasuan, & Kingsaeng, 2021) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษ ผ่านสื่อมัลติมีเดีย ระดับปฐมวัย โดยพบว่าการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ผสมผสานภาพและเสียง (Multimedia) ช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้และจดจำคำศัพท์ได้ดีขึ้น ส่งผลให้มีพัฒนาการทางด้านการฟังและการพูดที่สูงขึ้นตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับเด็กปฐมวัยเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมทักษะทางภาษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิรติ ไชยรบ และพระครูสมุห์จรินทร์ รตนโชโต (Chairrob & Ratanachoto, 2023) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน พบว่า การนำเกมมาบูรณาการในการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน ส่งผลให้สามารถจดจำคำศัพท์ได้ดีขึ้นและมีพัฒนาการทางภาษาที่สูงขึ้นอย่างชัดเจน และการใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย ยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยเด็กสามารถเลียนแบบสำเนียง จดจำคำศัพท์ และประโยคพื้นฐานได้อย่างมั่นใจมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนาศักยภาพของเด็กมิได้เกิดจากตัวแอปพลิเคชันเพียงอย่างเดียว แต่ยังได้รับการสนับสนุนจากกระบวนการทำงานของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งเปิดโอกาสให้ครูได้ร่วมกันออกแบบสื่อและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การสอน สะท้อนให้เห็นว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทำหน้าที่เป็นบริบทและกลไกสนับสนุนการพัฒนาแอปพลิเคชันผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการทำงานร่วมกันของครู และ 2) การประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการใช้แอปพลิเคชันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 0.46) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จันทิมา เคลือบสำราญ และคนอื่น ๆ (Kluabsamran et al., 2021) พบว่าการใช้สื่อที่มีความน่าสนใจ มีภาพเคลื่อนไหวและเสียงประกอบที่เหมาะสมกับวัย จะช่วยดึงดูดความสนใจของเด็กปฐมวัยได้ดีกว่าการเรียนการสอนแบบเดิม ทำให้เด็กไม่รู้สึกเบื่อหน่ายและกล้าที่จะฝึกออกเสียงตามสื่อ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในวัยเด็ก

สนับสนุนแนวคิดของ Skinner (1953) ที่เน้นบทบาทของการเสริมแรงเชิงบวกในการกระตุ้นพฤติกรรมการเรียนรู้ แอปพลิเคชันช่วยให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน ทำให้น่าสนใจ สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสนุกสนานและตื่นตัว ทำให้ไม่น่าเบื่อในการเรียน สอดคล้องกับคติวิมล ผ่อนผัน, พิชัย ระวังวัน และสมมาศ สมใจนึก (Phonphun, Rawengwan, & Somjainueck, 2024) ที่ศึกษาการพัฒนาแอปพลิเคชันการเรียนรู้สนุกคิดสำหรับเด็กปฐมวัย และพิชัย ระวังวัน (Rawengwan, 2021) ที่ศึกษาการพัฒนาสื่อแอปพลิเคชันการเรียนรู้เสริมทักษะคำศัพท์ 3 ภาษา สำหรับเด็กปฐมวัย บนสมาร์ตโฟน ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับณัฐพร ลิทธิ (Sitti, 2022) ที่ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ โดยใช้แอปพลิเคชันร่วมกับเทคนิค CIRC ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษและมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับสูง

3. ผลการนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้งาน จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูผู้สอนเด็กปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 21 คน พบว่าโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.51) แสดงว่าแอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในด้านความสะดวกในการใช้งาน และการดึงดูดความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชัย ระวังวัน (Rawengwan, 2021) ที่ศึกษาการพัฒนาสื่อแอปพลิเคชันการเรียนรู้เสริมทักษะคำศัพท์ 3 ภาษา สำหรับเด็กปฐมวัยบนสมาร์ตโฟน และพบว่าผู้ใช้งานมีความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากแอปพลิเคชันมีภาพกราฟิกสวยงามและเสียงประกอบที่ชัดเจน ช่วยให้เด็กเกิดความสนุกสนานและจดจำคำศัพท์ได้ดี ซึ่งช่วยลดภาระของครูในการผลิตสื่อด้วยมือ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ วรณริชญา กิตติทองโสภณ และวาริรัตน์ แก้วอุไร (Kittitongsophon & Kaewurai, 2023) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาในเด็กอายุ 1-3 ปี โดยผู้ปกครองผ่านโมบายแอปพลิเคชัน และ

พบว่าการใช้เทคโนโลยีผ่านแอปพลิเคชันเป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนให้ผู้สอน และผู้ปกครอง สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจต่อความยืดหยุ่นของสื่อที่สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา สอดคล้องกับ Nikolopoulou (2021) ที่ศึกษาทัศนคติของครูปฐมวัยต่อการใช้อุปกรณ์พกพา และพบว่าครูมีมุมมองเชิงบวกต่อการบูรณาการเทคโนโลยีในชั้นเรียน โดยมองว่าประโยชน์หลักคือการเพิ่มแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมของเด็ก ซึ่งคุ้มค่าต่อการนำมาใช้งาน หากแอปพลิเคชันนั้นใช้งานง่ายและไม่ซับซ้อน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fokides (2020) ที่ศึกษาทัศนคติของครูปฐมวัยต่อการใช้แท็บเล็ตในชั้นเรียนและพบว่า ครูมีความเห็นว่าแอปพลิเคชันช่วย เปลี่ยนบทบาท ของครูจากการเป็นผู้บอข้อมูลฝ่ายเดียว มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ซึ่งช่วยให้การจัดการชั้นเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้นและได้ร่วมมือในการทำกิจกรรมดีขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ Papadakis and Kalogiannakis (2022) ที่ศึกษาคุณภาพของแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาสำหรับเด็ก พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและการตัดสินใจเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีของครูปฐมวัย คือ การออกแบบที่เอื้อต่อการใช้งาน และการมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ส่งผลให้ครูผู้สอนเกิดความเชื่อมั่นและสามารถนำไปบูรณาการร่วมกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ครูสามารถนำแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยไปบูรณาการกับการเรียนการสอนในกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมเสรี การจัดให้มีมุมคอมพิวเตอร์ หรือบูรณาการกับเนื้อหาสาระในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีครูใช้แอปพลิเคชันเป็นสื่อประกอบการสอน และเด็ก ๆ เป็นผู้ใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยพัฒนาแอปพลิเคชันเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์ ภาษาไทยและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- Chairrob, A. & Ratanachoto, P. J. (2023). The development of English vocabulary learning using game-based learning management for Prathomsuksa 5 students. *Journal of Modern Learning Development*, 8(8), 1–11. [In Thai]
- Dore, R. A. & Dynia, J. M. (2020). Technology and media use in preschool classrooms: Prevalence, purposes, and contexts. *Frontiers in Education*, 5, 600305.
- Fokides, E. (2020). Perceptions of early childhood teachers regarding the use of tablets in the classroom. *Technology, Knowledge and Learning*, 25(2), 349–370.
- Kittitongsophon, W. & Kaewurai, W. (2023). The development of a model for promoting language development in children aged 1–3 years by parents using mobile applications. *Journal of Public Health Nursing*, 37(2), 1–16. [In Thai].
- Klangboonkrong, K. (2012). *A web application to assist mothers in monitoring health and recording child development*. Bangkok: King Mongkut's University of Technology Thonburi. [In Thai]
- Kluabsamran, J., Saenwat, J., Kraiyasuan, K., & Kingsaeng, A. (2021). The development of English listening and speaking skills through multimedia for early childhood. *The Academic Journal of Eastern Management and Technology University*, 18(1), 119–124. [In Thai]
- Mayer, R. E. (2009). *Multimedia learning*. (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Ministry of Education. (2024). *Educational policy of the Ministry of Education for the fiscal year 2024–2025*. Bangkok: Ministry of Education. [In Thai]
- Muendech, S. & Kaewurai, R. (2018). The development of a project-based learning model integrated with social media to enhance creativity for lower secondary school students. *Naresuan University Journal: Education*, 22(2), 182–192. [In Thai]
- Nikolopoulou, K. (2021). Mobile devices in early childhood education: Teachers' views on benefits and barriers. *Education and Information Technologies*, 26(3), 3279–3292.
- Papadakis, S. & Kalogiannakis, M. (2022). Mobile educational applications for children: What do parents and teachers think?. *International Journal of Child-Computer Interaction*, 31, 100356.
- Papadakis, S., Kalogiannakis, M., & Zaranis, N. (2018). Educational apps from the Android Google Play for Greek preschoolers: A systematic review. *Computers & Education*, 116, 139–160.
- Phonphun, S., Rawengwan, P., & Somjainueck, S. (2024). The developing a fun learning app for preschool children. In *Proceedings of the 11th National and International Conference on Academic Research Presentation* (pp. 362–372), May 3–4, 2024, Khon Kaen: Northeastern University. [In Thai]
- Rawengwan, P. (2021). The development of learning materials to enhance vocabulary skills in 3 languages for early childhood on smart phone. *Neu Academic and Research Journal*, 11(2), 167–180. [In Thai]
- Salman, A. & Antonius, C. (2017). Interactive educational game, an android mobile app for children learning alphabets. *Library Hi Tech News*, 34(5), 20–22. [In Thai]
- Sitti, N. (2022). *The development of English reading aloud skill using an application combined with the CIRC technique for Mathayom 1 Students*. (Master's thesis, Rangsit University). [In Thai]
- Skinner, B. F. (1953). *Science and Human Behavior*. New York: Macmillan.

- Srisa-ard, B. (2017). *Preliminary research*. (10th ed.). Bangkok: Suwiryasan. [In Thai]
- Suttiyak, O. (2018). An English vocabulary game on Android mobile devices for children with moderate intellectual disabilities. *Naresuan University Academic Journal of Art and Architecture*, 9(1), 406–416. [In Thai]
- Waluyo, B., Phanrangsee, S., & Whanchit, W. (2023). Gamified grammar learning in online English courses in Thai higher education. *Online Journal of Communication and Media Technologies*, 13(4), e202354. [In Thai]
- Wiyaporn, N. (2004). Reading and writing readiness of early childhood children. *Early Childhood Education*, 8(3), 16–17. [In Thai]
- Wongrattana, C. (2017). *Techniques for creating research instrument: Professional use guidelines*. Bangkok: Amorn Printing Press. [In Thai]
- Wongyai, V. & Phatphon, M. (2019). *The development of learning management quality based on the concept of professional learning community (PLC)*. Bangkok: Center for Curriculum and Learning Innovation Leaders. [In Thai]

จริยธรรมการตีพิมพ์บทความเพื่อเผยแพร่ในวารสารบัณฑิตวิจัย (Publication Ethics for Publication in the Journal of Graduate Research)

วารสารบัณฑิตวิจัย เป็นวารสารวิชาการที่รับตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย (Research Article) และบทความวิชาการ (Academic Article) ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษ การจัดการเรียนรู้ การศึกษาปฐมวัย การประถมศึกษา หลักสูตรและการสอน วิทยาศาสตร์ศึกษา จิตวิทยาการศึกษา สังคมศึกษา การวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา พลศึกษาและสุขศึกษา เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา การศึกษาพิเศษ และสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา เพื่อให้การเผยแพร่วารสารเป็นไปอย่างถูกต้อง จึงได้กำหนดแนวปฏิบัติและจริยธรรมการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานไว้สำหรับการดำเนินงานของวารสารให้สอดคล้องกับมาตรฐานการตีพิมพ์นานาชาติ เพื่อให้ผู้นิพนธ์บทความ บรรณาธิการวารสาร และผู้ประเมินบทความ ได้ดำเนินการและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของผู้นิพนธ์

1. ต้องรับรองว่าผู้นิพนธ์ที่มีชื่อปรากฏในบทความทุกคนเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยจริง
2. ต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัย และระบุผลประโยชน์ทับซ้อนให้ชัดเจน (ถ้ามี)
3. ต้องเขียนบทความให้มีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และเป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในวารสาร
4. ไม่คัดลอกผลงานวิชาการของผู้อื่นและต้องรับรองว่าผลงานที่ส่งมานั้นเป็นผลงานใหม่ที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน หรืออยู่ในระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น (ไม่ว่าจะเป็นภาษาใด ๆ) หากตรวจพบว่าการตีพิมพ์ซ้ำซ้อนถือเป็นความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์แต่เพียงผู้เดียวในการละเมิดลิขสิทธิ์
5. ตรวจสอบว่าการวิจัยทั้งหมดได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและมีจริยธรรม
6. ต้องรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัยโดยไม่บิดเบือนข้อมูลหรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ เมื่อเกิดข้อผิดพลาดหรือพบการบิดเบือนข้อมูลหลังจากที่ได้ส่งบทความแล้วให้รีบแจ้งบรรณาธิการวารสารทันที
7. หากมีการนำผลงานของผู้อื่นมาใช้ในผลงานของตนเอง ผู้นิพนธ์ต้องอ้างอิงผลงานดังกล่าวรวมทั้งต้องระบุไว้ในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความและต้องอ้างอิงแหล่งข้อมูลให้ถูกต้อง
8. หากมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดทางจริยธรรมการวิจัยหรือจริยธรรมการตีพิมพ์ เมื่อกองบรรณาธิการได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการละเมิดจริง ผู้นิพนธ์จะต้องถอนบทความ

9. บทความที่เกี่ยวกับการวิจัยในมนุษย์ควรผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน โดยผู้นิพนธ์ต้องแนบหลักฐานการรับรองจากคณะกรรมการฯ มาพร้อมบทความที่ส่งให้กับกองบรรณาธิการ

10. ต้องรับรองว่าข้อมูลทั้งหมดในบทความไม่มีการละเมิดลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สินทางปัญญา

11. ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการถือเป็นกรรมสิทธิ์ของวารสาร ห้ามผู้นิพนธ์นำข้อความทั้งหมดหรือบางส่วนไปพิมพ์ซ้ำ ยกเว้นจะได้รับอนุญาตจากกองบรรณาธิการวารสาร

12. ผู้เขียนต้องปรับแก้ไขบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิอย่างละเอียด เพื่อให้บทความมีคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการ หากไม่ปรับแก้ไขบทความตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ บทความอาจถูกปฏิเสธการตีพิมพ์เผยแพร่ ทั้งนี้ ท่านสามารถชี้แจงเหตุผลทางวิชาการในประเด็นที่ไม่แก้ไข เพื่อให้บรรณาธิการพิจารณา โดยผลการตัดสินใจของบรรณาธิการถือเป็นที่สุด

บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการ

1. จัดหากองบรรณาธิการที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่กำหนดตามนโยบายของวารสาร รวมทั้งเปิดเผยชื่อและสังกัดที่ถูกต้องของกองบรรณาธิการในเว็บไซต์ของวารสาร
2. ให้ข้อมูลการติดต่อที่ถูกต้องของวารสารในเว็บไซต์ของวารสาร
3. ให้ข้อมูลแก่ผู้นิพนธ์บทความและผู้ประเมิน

บทความเกี่ยวกับขั้นตอนการส่งบทความ และค่าธรรมเนียม หรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้นิพนธ์บทความ อย่างชัดเจน

4. คัดเลือก กลั่นกรอง และพิจารณาคุณภาพของ บทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร โดยพิจารณาจาก ความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และขอบเขต ของวารสาร

5. ดำเนินการออกวารสารให้ตรงตามเวลาที่ กำหนด

6. ไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์บทความ และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ในทุกกรณี

7. ตีพิมพ์เผยแพร่บทความที่ผ่านกระบวนการ ประเมินจากผู้ประเมินบทความแล้วเท่านั้น

8. ตรวจสอบและปฏิเสธการตีพิมพ์บทความ ที่เคยเผยแพร่ที่อื่นมาแล้ว

9. ไม่ปฏิเสธการตีพิมพ์บทความโดยใช้เหตุผล และความรู้สึกส่วนตัว

10. ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์บทความ ผู้ประเมินบทความและกองบรรณาธิการ

11. ตรวจสอบการคัดลอกผลงานทางวิชาการ ของผู้อื่นในบทความอย่างเคร่งครัด หากพบการคัดลอก ผลงานดังกล่าวจะต้องหยุดกระบวนการประเมินบทความ และติดต่อผู้นิพนธ์บทความหลักเพื่อขอคำชี้แจง

12. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง ของบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร รวมทั้งชี้แจง การแก้ไขและการถอนบทความเมื่อจำเป็น

13. ตรวจสอบบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ต้อง ไม่ละเมิดกฎหมายและทรัพย์สินทางปัญญา

14. ตรวจสอบขั้นตอนการประเมินบทความ ของวารสารให้เป็นความลับ มีความเป็นธรรม ปราศจากอคติ และตรงตามเวลาที่กำหนด

15. ต้องจัดการและแก้ไขปัญหาเมื่อเกิด การละเมิดทางจริยธรรมของบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ ในวารสารอย่างถูกต้องและเป็นธรรม

บทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูล บางส่วนหรือทุกส่วนของบทความแก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง ในระหว่างการประเมินบทความ

2. ปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ เมื่อ พิจารณาว่าผู้ประเมินอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ บทความ เช่น เป็นผู้ร่วมโครงการ หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือ หรือเหตุผลอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถ ให้ข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระภายหลังจากได้รับบทความ จากกองบรรณาธิการ

3. ประเมินบทความในสาขาวิชาที่มีความ เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญด้านเนื้อหาในบทความ คุณภาพของการวิเคราะห์ข้อมูลและความเข้มข้นของ ผลงาน

4. ประเมินบทความบนพื้นฐานความเป็นจริง ตามหลักวิชาการ เป็นกลาง ไม่มีอคติ และตรงตามเวลา ที่กำหนด

5. หากมีข้อสงสัยว่าข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความมีความเหมือนหรือซ้ำซ้อนกับผลงานอื่น ๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที

คำแนะนำในการส่งบทความ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตวิจัย

วารสารบัณฑิตวิจัย มีกำหนดเผยแพร่เป็นราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ) คือ ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) และฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) เป็นวารสารวิชาการที่เผยแพร่บทความวิจัย (Research Article) และบทความวิชาการ (Academic Article) ด้านการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลงานที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารจะต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน เพื่อให้การตีพิมพ์บทความในวารสารบัณฑิตวิจัยมีรูปแบบเดียวกันและถูกต้องตามหลักวิชาการ กองบรรณาธิการจึงคำแนะนำการเตรียมต้นฉบับบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตวิจัย ดังนี้

การเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ

องค์ประกอบต่าง ๆ ของบทความวิจัยหรือบทความวิชาการ ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำนี้ บทความส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษ ควรให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษตรวจสอบความถูกต้อง ด้านการใช้ภาษาก่อน

2. การพิมพ์ ให้จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word โดยจัดหน้ากระดาษ ขนาด A4 (8.5 x 11 นิ้ว) ตั้งค่าหน้ากระดาษสำหรับการพิมพ์ห่างจากขอบบนกระดาษ 1 นิ้ว (1.25 นิ้ว เฉพาะหน้าแรก) ขอบล่าง 0.8 นิ้ว ขอบซ้าย 1.25 นิ้ว ขอบขวา 0.8 นิ้ว จัดสองคอลัมน์ (ยกเว้นบทความย่อภาษาไทย บทความย่อภาษาอังกฤษ ตาราง ภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิงจัดหนึ่งคอลัมน์) ความกว้างคอลัมน์ 2.98 นิ้ว ระยะห่างระหว่างคอลัมน์ 0.25 นิ้ว ใส่เลขหน้ากำกับอยู่ด้านบนขวาทุกหน้า

3. รูปแบบตัวอักษรภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษรแบบ TH Niramit AS ขนาดเดียวกัน ดังนี้ ชื่อเรื่องใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา ชื่อผู้นิพนธ์บทความใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ ชื่อหน่วยงานที่สังกัดและตำแหน่งทางวิชาการของผู้นิพนธ์บทความ (ถ้ามี) ใช้ตัวอักษรขนาด 12 pt. หัวข้อหลักใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา หัวข้อรองใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวหนา สำหรับเนื้อหาทุกส่วนใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ

4. จำนวนหน้า ไม่ควรเกิน 15 หน้า รวมตาราง รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง

5. ตาราง รูปภาพ ภาพลายเส้น แผนภูมิ และกราฟ ให้จัดเป็น 1 คอลัมน์ ควรคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น เรียงลำดับให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ชื่อตารางอยู่ด้านบนของตาราง ส่วนชื่อรูปภาพ แผนภูมิ และกราฟ

อยู่ด้านล่างพร้อมคำอธิบายสั้น ๆ สื่อความหมายได้ชัดเจน

6. การส่งต้นฉบับ ให้ส่งบทความต้นฉบับในรูปแบบไฟล์ word พร้อมแบบนำเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์ และหนังสือรับรองการตีพิมพ์ ทางระบบวารสารออนไลน์ที่ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/banditvijai> และส่งแบบนำเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์และหนังสือรับรองการตีพิมพ์ฉบับจริงทางไปรษณีย์

ประเภทของบทความ

1. บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย มีกระบวนการศึกษาที่ชัดเจน โดยอาจเป็นผลจากบางส่วนของงานวิจัยหรืองานวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว

2. บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ และความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการของสาขาต่าง ๆ ที่ผู้นิพนธ์เรียบเรียงจากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีความรู้ที่สะท้อนมุมมอง แนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารหรือการวิจัยจากประสบการณ์ของผู้นิพนธ์

ส่วนประกอบของบทความ

1. ชื่อเรื่อง (Title) ควรสั้น กระชับ และตรงกับเนื้อเรื่องให้ขึ้นต้นชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ โดยภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

2. ชื่อผู้นิพนธ์บทความ (Authors and co-authors) ใช้ชื่อและนามสกุลเต็มทั้งชื่อภาษาไทย

และภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ เฉพาะอักษรตัวแรกของชื่อตัวและนามสกุล ไม่ระบุ คำหน้าและตำแหน่งทางวิชาการ จัดไว้ที่กลางหน้ากระดาษ ต่อจากชื่อเรื่อง ถ้ามีผู้นิพนธ์ร่วมหลายคนให้ใส่หมายเลข¹ หรือ² กำกับไว้ท้ายชื่อตามจำนวนผู้นิพนธ์ หากเป็น นักศึกษาให้ใส่ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นผู้นิพนธ์ร่วม

3. สังกัดผู้นิพนธ์บทความ (Affiliation)

ใส่ชื่อหน่วยงานที่สังกัดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเรียงลำดับตั้งแต่หน่วยงานระดับต้นไปจนถึงหน่วยงานหลัก ต่อจากชื่อผู้นิพนธ์บทความ และใส่สถานะของผู้นิพนธ์ โดยระบุตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) ที่เชิงบรรทัดของหน้าแรก กรณีเป็นนักศึกษาให้ระบุระดับการศึกษา ชื่อหลักสูตร สาขาวิชา และสถาบันการศึกษา

4. บทคัดย่อ (Abstract) ภาษาไทยความยาว ไม่เกิน 500 คำ และภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน 500 คำ จัดเป็น 1 คอลัมน์ โดยให้บทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อน ตามด้วยบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

5. คำสำคัญ (Keywords) ให้เขียนคำสำคัญ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แต่ละชุดไม่เกิน 5 คำ โดยให้ระบุไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา

6. เนื้อหาในบทความ (Main Texts)

6.1 บทความวิจัย ประกอบด้วย

6.1.1 บทนำ (Introduction) นำเสนอ ภูมิหลังความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย รวมทั้งการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตัวแปรที่ใช้ ในการศึกษาและเหตุผลของการทำวิจัย

6.1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives) นำเสนอจุดมุ่งหมายที่ต้องการศึกษา ค้นคว้าแสวงหา คำตอบในการวิจัย

6.1.3 สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis) (ถ้ามี) นำเสนอคำตอบที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็น เหตุเป็นผลต่อปัญหาที่ศึกษา ระบุความสัมพันธ์ตัวแปร ที่ศึกษา

6.1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) นำเสนอแนวคิด ทฤษฎี ตัวแปรที่ต้องการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในลักษณะของแผนภาพ

6.1.5 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) นำเสนอแบบแผนการวิจัย เช่น การวิจัย เชิงสำรวจ การวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นต้น ในหัวข้อนี้ประกอบด้วย

6.1.5.1 ประชากร (Population)

นำเสนอคุณลักษณะและจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา ทั้งหมด

6.1.5.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

นำเสนอจำนวนตัวอย่าง หลักเกณฑ์การกำหนด และวิธีการ ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

6.1.5.3 เครื่องมือการวิจัย (Research instrument) นำเสนอชนิดของเครื่องมือ การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

6.1.5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection) นำเสนอขั้นตอนการเก็บรวบรวม ข้อมูลและระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล (ระบุช่วงเวลา)

6.1.5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) นำเสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1.6 ผลการวิจัย (Results) นำเสนอ ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์อย่างชัดเจน และตรงประเด็น โดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย อธิบายผลการวิจัยด้วยคำบรรยายเป็นหลัก ถ้ามีตัวแปร ที่ศึกษาหรือข้อมูลตัวเลขเป็นจำนวนมากให้นำเสนอ เป็นรูปภาพ ตาราง แผนภูมิ และกราฟ แทรกในเนื้อหา พร้อมคำอธิบายให้ได้สาระครบถ้วนอย่างสั้น ๆ กระชับ

6.1.7 สรุปผลการวิจัย (Conclusion) นำเสนอสรุปประเด็นสำคัญที่เกิดจากผลการวิจัย

6.1.8 การอภิปรายผลการวิจัย (Discussion) นำเสนอว่าผลการวิจัยเป็นไปตาม สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้หรือไม่ เป็นเพราะเหตุผลใด โดยใช้ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน การอภิปรายผล

6.1.9 ข้อเสนอแนะ (Suggestion) แบ่งเป็น

6.1.9.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำ ผลการวิจัยไปใช้ ให้ข้อเสนอแนะว่าสามารถนำ ผลการวิจัยที่ค้นพบไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร เขียนให้ เป็นรูปธรรม

6.1.9.2 ข้อเสนอแนะการวิจัย

ครั้งต่อไป ให้ข้อเสนอแนะว่าการวิจัยครั้งต่อไปควร
จะศึกษาประเด็นหรือตัวแปรอะไรเพิ่มเติมเพื่อให้เรื่อง
ที่ศึกษามีความสมบูรณ์มากขึ้น

6.2 บทความวิชาการ (Academic Article) :

6.2.1 บทนำ (Introduction) กล่าวถึง

ความน่าสนใจของเรื่องที่นำเสนอ ก่อนเข้าสู่เนื้อเรื่อง

6.2.2 เนื้อเรื่อง (Body) นำเสนอให้เห็นถึง

ปรากฏการณ์หรือองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นในวงวิชาการ
ที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน แสดงความเชื่อมโยง
ของเหตุที่นำไปสู่ผล (Causal Relationship) การอ้างอิง
ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ และเหตุผลที่พิสูจน์ได้ทางวิชาการ
ซึ่งได้จากการศึกษาค้นคว้าและประสบการณ์ของผู้นิพนธ์
เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้อ่าน

6.2.3 สรุป (Conclusion) สรุปประเด็น

สำคัญ ๆ จากบทความให้สั้นกระชับได้เนื้อหาสาระ
ครบถ้วน และกล่าวถึงผลลัพธ์ว่าสิ่งที่กล่าวมามีความสำคัญ
อย่างไร สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไร

7. เอกสารอ้างอิง (Reference) ให้มีเฉพาะ
เอกสารที่ผู้นิพนธ์นำมาอ้างอิงในบทความอย่างครบถ้วน

การอ้างอิงเอกสาร

เอกสารที่นำมาใช้อ้างอิงไม่ควรเกิน 10 ปี และให้
แปลเอกสารอ้างอิงภาษาไทยและภาษาอื่น ๆ ให้เป็นภาษา
อังกฤษ โดยอ้างอิงระบบ APA (American Psychological
Association Citation Style) โดยแยกเป็น

1. การอ้างอิงในเนื้อความ (In-text Citations)

เป็นการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อความ
ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนาม-ปี (Author-date in text
Citation) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ ต่อท้ายข้อความ
ที่ต้องการอ้างอิง เช่น (Treesopanakorn, 2019) แต่ถ้า
ชื่อผู้แต่งที่อ้างถึงเป็นส่วนหนึ่งของบทความให้เขียนชื่อ
ผู้แต่งเป็นภาษาไทยไว้ก่อนวงเล็บ แล้วเขียนนามสกุล
ผู้แต่งและปีที่พิมพ์ต่อจากชื่อผู้เขียน เช่น ขจร ตรีโสภณการ
(Treesopanakorn, 2019) รูปแบบการอ้างอิง มีดังนี้

1.1 การอ้างอิงบุคคล

ตัวอย่างการอ้างอิง

ผู้แต่ง 1-2 คน

กรณีชื่อผู้แต่งเป็นส่วนหนึ่งของบทความ

...สมเจตน์ ภูศรี และขจร ตรีโสภณการ (Phoosri

and Treesopanakorn, 2018)

...Smith (2019)

กรณีชื่อผู้แต่งไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของบทความ

(Phoosriand and Treesopanakorn, 2018)

(Smith, 2019)

ผู้แต่ง 3 – 5 คน

กรณีชื่อผู้แต่งเป็นส่วนหนึ่งของบทความ

ขจร ตรีโสภณการ, พรเทพ ลีทองอิน, และมงคลชัย

บุญแก้ว (Treesopanakorn, Leethong-in, and Boonkaew,
2018)

กรณีชื่อผู้แต่งไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของบทความ

(Peterson, Smith, & Clare, 2019)

หากเป็นการอ้างผลงานเดิมในครั้งที่สอง ให้ใช้
ชื่อสกุลของผู้แต่งคนแรก และคำว่า “และคนอื่น ๆ” หรือ
“et al.” แล้วตามด้วยปีที่พิมพ์

พรเทพ ลีทองอิน และคนอื่น ๆ (Leethong-in

et al., 2019)

(Peterson et al., 2019)

ผู้แต่ง 6 คน ขึ้นไป

ขจร ตรีโสภณการ และคนอื่น ๆ (Treesopanakorn

et al., 2019)

(Treesopanakorn et al., 2019)

การอ้างอิงผลงานหลายชิ้น ให้เรียงตามตัวอักษร
ของชื่อสกุลผู้แต่ง คั่นระหว่างด้วยเครื่องหมาย ;

(Johnson, 2019; Ortega, 2018; Peterson, 2019)

1.2 การอ้างอิงนิติบุคคล หน่วยงาน องค์กร

ที่ทำเอกสารให้ระบุชื่อหน่วยงานตามที่ปรากฏ

ตัวอย่างการอ้างอิง

(Chiang Mai Rajabhat University, 2019)

2. เอกสารอ้างอิง (References)

เป็นการอ้างอิงส่วนท้ายบทความ โดยรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้นิพนธ์ได้ใช้อ้างอิงในเนื้อความ พร้อมจัดเรียงรายการเอกสารตามลำดับตัวอักษรของชื่อผู้แต่ง แปลรายการอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษทุกรายการ โดยให้ระบุภาษาต้นฉบับของเอกสารอ้างอิงไว้ท้ายรายการอ้างอิงนั้น ๆ เช่น [In Thai] [In Chinese] เป็นต้น มีรายละเอียดดังนี้

หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

Treesopanakorn, K. (2560). *Handball*. (2nd ed.). Chiang Mai: Chiang Mai Rajabhat University. [In Thai]
Buchanan, D. A. & Huczynski, A. A. (2019). *Organizational behaviour*. (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.

วารสารและนิตยสาร

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้า-หน้า.

ตัวอย่าง

Sakulsriprasert, S. (2022). The psychometric properties of teacher attributions testing. *Journal of graduate research*, 13(2), 103–116. [In Thai]
Ryve, A. & Hemmi, K. (2019). Educational policy to improve mathematics instruction at scale: Conceptualizing contextual factors. *Educational Studies in Mathematics*, 102(3), 379–394.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต). ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความ. สืบค้นจาก <http://www>

.....

ตัวอย่าง

Phonvichai, T. (2016). *Aec go on*. Retrieved from <http://www.thairath.co.th/content/613039> [In Thai]
Lawson, H. A. (2019). *Social determinants of the physical education system*. Retrieved from <http://www.radpsynet.org/docs/wollman-attitude.html>

รายงานการประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ใน ชื่อเอกสารรวมเรื่อง รายงานการประชุม (หน้า-หน้า), วัน เดือน ปี. เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

Pinsuwan, S. & Keawnopparat, S. (2006). Experimental and computational studies of epithelial transport of mefenamic acid ester prodrugs. In *The Thailand Research Fund (Ed.), RGJ-Ph.D. Congress VII* (p. 88), April 20–22, 2006. Thailand: The Thailand Research Fund.

วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. (ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์, สาขาวิชา สถาบันการศึกษา).

ตัวอย่าง

Katang, K. (2018). *The management of learning resources to support the philosophy of the sufficiency economy, Ban Mae Daet Noi School, Galyani Vadhana district, Chiang Mai province*. (Master thesis, Education and Administration, Chaing mai Rajabhatuniversity). [In Thai]

ตัวอย่างการพิมพ์ตาราง แผนภาพ และภาพ (ให้ใช้ 1 คอลัมน์)

1. การพิมพ์ตาราง (Table)

1.1 ตัวอย่างตารางภาษาไทย

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ระหว่างคะแนนก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

คนที่	คะแนน (ก่อนเรียน)	คะแนน (หลังเรียน)	คะแนน (ความก้าวหน้า)	ร้อยละของความก้าวหน้า
1	7	10	3	30
2	6	9	3	30
3	4	8	4	40
4	6	9	3	30
5	7	10	3	30
รวม	30	46	16	160
เฉลี่ย	6.00	9.20	3.20	32.00

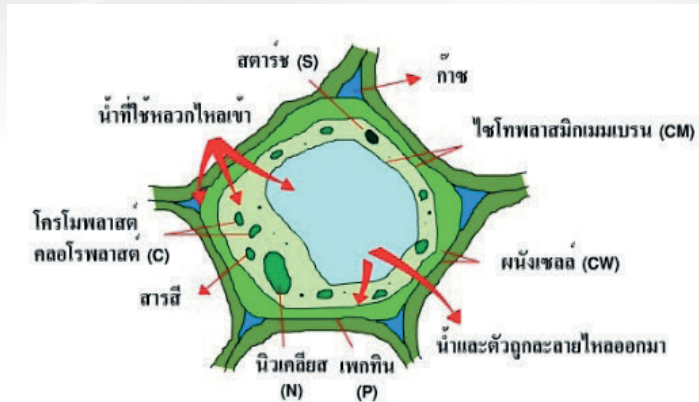
1.2 ตัวอย่างตารางภาษาอังกฤษ

Table 1 Chang in the Employment Rates of Young Black Men, by Age and Educational Status, 1992 – 2000

Age and Educational Status	Employment rate		Absolute change
	1992	2000	
Enrolled in school			
Ages 16 – 24	22.5	29.4	6.9
Ages 16 – 19	17.4	22.8	5.4
Ages 20 – 24	35.8	46.7	10.9
Not enrolled in School, age 20 – 24			
All Levels of Education	62.2	66.2	40.0
Less than High School Diploma	41.6	48.4	6.8
High School Diploma Only	64.2	66.7	2.5
Some College, no Bachelor's Degree	73.8	79.6	5.8
College Graduate	85.7	88.1	2.4

2. ภาพ (Picture, Figure and Graph) ให้ใช้ 1 คอลัมน์และต้องมีความคมชัด

2.1 ตัวอย่างภาพภาษาไทย (Picture)

ภาพที่ 1 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเซลล์พืชระหว่างการลวก

2.2 ตัวอย่างภาพภาษาอังกฤษ (Picture)

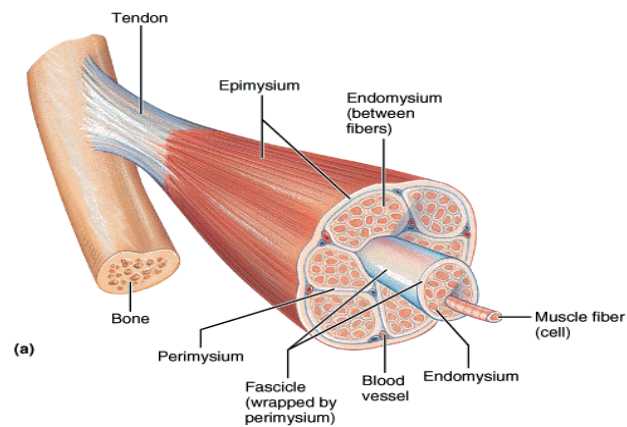
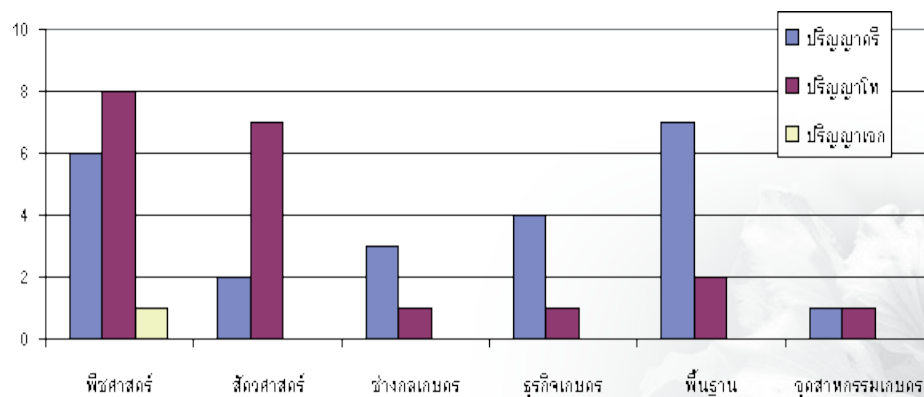

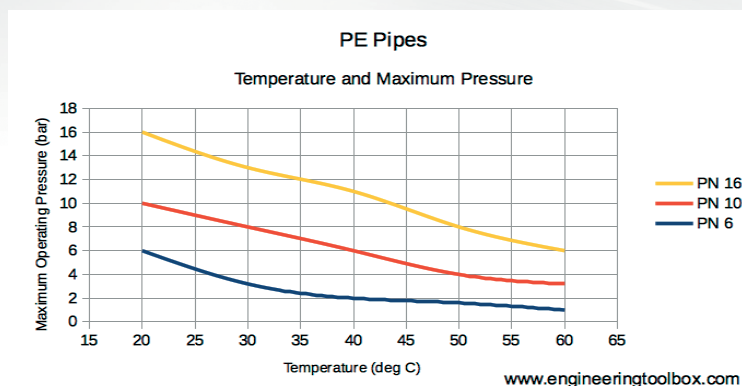
Figure 1 Muscle Coverings

2.3 ตัวอย่างแผนภูมิภาษาไทย (Graph)

แผนภูมิที่ 1 การเปรียบเทียบร้อยละของจำนวนข้าราชการครูจำแนกตามคณะวิชาต่าง ๆ

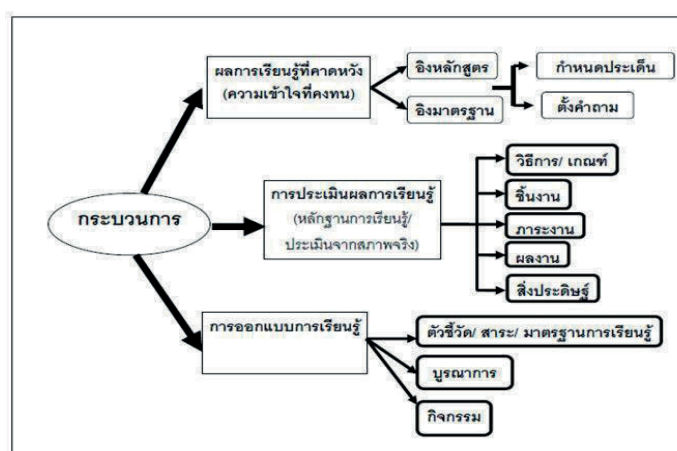
2.4 ตัวอย่างแผนภูมิภาษาอังกฤษ (Graph)

Graph 1 Pe Pipe Temperature Operating Pressure

3. ตัวอย่างแผนภาพและแผนภูมิ (Diagram) ให้ใช้ 1 คอลัมน์และต้องมีความคมชัด

3.1 แผนภาพและแผนภูมิภาษาไทย (Diagram)

แผนภาพที่ 1 การจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 แบบย้อนกลับ

ที่มา: Wattanaburanon, 2011

3.2 แผนภาพและแผนภูมิภาษาอังกฤษ (Diagram)

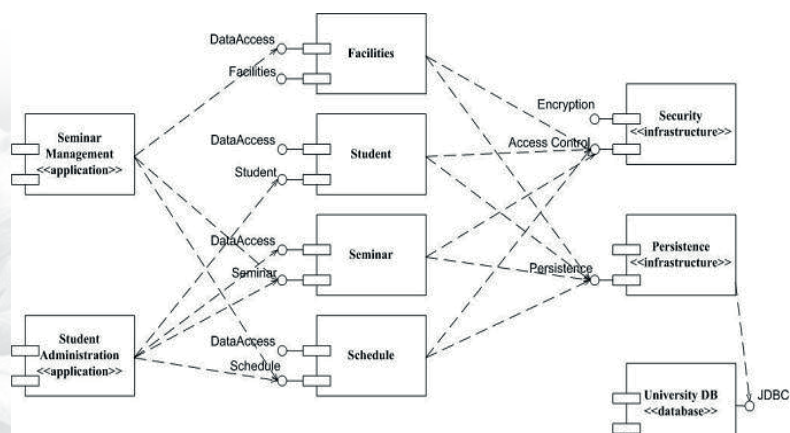

Figure 1 UML 2.x Component Diagram

Ethical Standards for Publishing Articles in the Journal of Graduate Research

The Journal of Graduate Research serves as a scholarly platform for disseminating research articles and academic articles across various educational disciplines. These disciplines encompass educational administration, learning management, early childhood education, elementary education, curriculum and instruction, science education, educational psychology, social studies, educational research and assessment, health and physical education, educational technology and innovation, special education, and other relevant educational fields. To ensure the accurate dissemination of journal content, ethical practices and standards for publishing have been established, aligning with international publishing standards. Authors, journal editors, and reviewers are expected to adhere to the following guidelines:

Author Responsibilities:

1. Affirm that all authors listed in the article have actively contributed to the research.

2. Specify the funding sources supporting the research and clearly outline any associated conflicts of interest (if applicable).

3. Articles must be written to be complete, accurate, and according to the format specified in the journal.

4. Refrain from plagiarizing others' academic work, ensuring that the submitted work is novel and has not been published anywhere before, or not concurrently under consideration for publication elsewhere (regardless of any language). If duplicate publication is found, it is the author's sole responsibility for copyright infringement.

5. Ensure that the entire research process is fairly and ethically conducted.

6. Report research outcomes transparently, without distortion or provision of false information. Promptly notify the editorial board of any errors or data distortion discovered after submission.

7. If others' work is used in the article, authors must provide proper citation and acknowledgment in the reference section. Ensure accurate and complete referencing.

8. If there is a complaint regarding a research ethics or publication ethics violation and the editorial team has considered and determined that a violation indeed occurred, the author must withdraw the article.

9. Articles related to human research must undergo ethical review by an institutional review board with evidence of approval submitted along with the article.

10. It must be affirmed that all information in the article is free from any copyright infringement or intellectual property violations.

11. Acknowledge that once an article is published, it becomes the copyright of the journal. The author is prohibited from reprinting all or part of the article information unless permission is received from the editorial team.

12. Authors are required to revise their manuscripts thoroughly in accordance with the reviewers' recommendations to ensure academic quality and standards. Failure to revise the manuscript as advised may result in rejection of the submission. However, authors may provide academic justifications for any suggested revisions they choose not to implement. The editor will review such justifications, and the editor's decision shall be final.

Editorial Board Responsibilities:

1. Appoint an editorial board with expertise in the specified journal disciplines, including disclosing their names and affiliations on the journal's website.

2. Provide accurate contact information for the journal on the journal's website.

3. Inform the submission process to authors and reviewers of the manuscript, including any necessary fees required by the authors.

4. Scrutinize and assess the quality of manuscripts for publication, considering content alignment with the journal's objectives and scope.

5. Ensure timely journal production according to the predefined schedule.

6. Maintain confidentiality regarding authors' and reviewers' information throughout the publication process.

7. Publish only peer-reviewed articles.

8. Scrutinize and reject any previously published articles.

9. Avoid conflicts of interest when rejecting articles, relying on reasons and scholarly judgment.

10. Ensure that there are no conflicts of interest among authors, reviewers, and editorial team.

11. Rigorously examine the academic works of others for potential plagiarism in the article. If instances of plagiarism are identified, the article evaluation process must be halted, and the primary author of the article should be contacted for clarification.

12. Scrutinize the completeness and accuracy of the articles published in the journal, including specifying

any corrections and withdrawals when necessary.

13. Verify that the published articles do not violate laws and intellectual property rights.

14. Review the journal's article evaluation processes to ensure confidentiality, fairness, absence of bias, and adherence to specified timelines.

15. Manage and address breaches of publication ethics promptly and fairly.

Reviewer Responsibilities:

1. Maintain confidentiality and refrain from disclosing any part of the manuscript or related information to unauthorized individuals during the review process.

2. Declining the review of a given manuscript upon the consideration that reviewers may possess overlapping interests with the manuscript's author, such as being a collaborative project participant, or an expert involved in assessing the research tools. Other factors contributing to the inability to provide independent feedback subsequently upon receiving the manuscript from the editorial board should also be considered.

3. Assess manuscripts in the field of expertise, considering content relevance, data analysis quality, and overall rigor.

4. Evaluate manuscripts based on academic truthfulness, impartiality, and adherence to the predefined schedule.

5. Notify the editorial board immediately if there are suspicions of plagiarism with other works.

Guidelines for Manuscript Submission to the Journal of Graduate Research

The Journal of Graduate Research is published biannually, with issues released every six months: Issue 1 (January – June) and Issue 2 (July – December). This scholarly journal disseminates research articles and academic articles in the field of education that contribute to educational management, teaching and learning development, and learner advancement. Manuscripts under consideration for publication must not have been previously published in any other journals. To maintain uniformity and adherence to academic standards, the editorial board provides the following guidelines for preparing the manuscript for publication in the Journal of Graduate Research:

Manuscript Preparation

1. Language: The manuscript can be submitted in either Thai or English. Various components of the research or academic manuscript should adhere to the following recommendations. Language experts should review English–language manuscripts for accuracy.

2. Formatting: Utilize Microsoft Word for formatting on A4-sized paper (8.5 x 11 inches). Set margins at 1 inch from the top (1.25 inches for the first page), 0.8 inches from the bottom, 1.25 inches from the left, and 0.8 inches from the right. Organize content in two columns (except for the abstract, tables, figures, charts, and references). Column width 2.98 inches and gap between columns 0.25 inches. Page numbers must be placed in the top right corner of each page.

3. Font Style: Thai and English manuscripts, utilize the TH Niramit AS font consistently, adhering to the guidelines for submission of Thai manuscripts.

3.1 Title: 18 pt., bold

3.2 Authors' names: 14 pt., regular

3.3 Authors' affiliation and academic position (if applicable): 12 pt., regular

3.4 Main headings: 16 pt., bold

3.5 Subheadings: 14 pt., bold

3.6 Text content: 14 pt., regular

4. Length: Manuscripts should not exceed 15 pages, including tables, figures, and references.

5. Tables, Figures, Artworks, and Graphs: Present these elements in a single column, including only essential items. Ensure relation with the content, with table titles at the top and figure/artwork/graph captions at the bottom for clarity.

6. Submission: Submit the manuscript in Word format, along with a manuscript submission form and a certification of publication form, through the online journal system at <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/banditvijai>. Additionally, send a hard copy of a manuscript submission form and a certification of publication form to the editorial office via postal mail.

Article Types

1. Research Article: A research article aims to disseminate knowledge derived from a research project by presenting a clear study design. It may present results from partial or completed research work.

2. Academic Article: An academic article aims to disseminate knowledge and ideas beneficial to various academic disciplines. The author systematically organizes information gathered through comprehensive literature reviews, reflecting perspectives and theoretical frameworks synthesized from document synthesis or experiential research.

Components of the Article

1. Title: The title should be concise, precise, and related to the content, with all uppercase letters. It should be placed in the center of the page.

2. Authors and Co-authors: Full names in English, with uppercase initials. Do not include prefixes or academic titles. The names should be placed in the center of the page after the title. Multiple authors are numbered and listed after each name. For students, enter the name of the thesis advisor as a co-author.

3. Affiliation: Include the affiliations in order from the primary agency to the main agency after the authors' names. The academic position of the authors (if applicable) should be specified in the footnotes on the first page. For students, state the level of education, program, area of specialization, and educational institution.

4. Abstract: The abstract should not exceed 500 words and be presented in one column.

5. Keywords: Give a list of no more than five keywords at the end of the abstract.

6. Main Texts

6.1 Research Article

6.1.1 Introduction: Present the background and importance of the research problem. Including a review of related literature, variables used in the study, and reasons for conducting the research.

6.1.2 Objectives: State the study's aims and the sought-after answers.

6.1.3 Hypothesis (if applicable): Present anticipated responses to the study's issues, specifying variable relationships.

6.1.4 Conceptual Framework: Present conceptual frameworks, theories, variables of interest for investigation, and the relationships between variables, in the form of diagrams.

6.1.5 Research Methodology: Present a research design that involves various research

methodologies, such as survey research, experimental research, qualitative research, etc. This section encompasses:

6.1.5.1 Population: Present the characteristics and the total number of individuals within the population under study.

6.1.5.2 Sample: Outline the sample size, criteria for selection, and the methodology employed to acquire the sample group.

6.1.5.3 Research Instrument: Introduce the type of research instruments used, including the process of their development and the criteria for ensuring their quality.

6.1.5.4 Data Collection: Delineate the steps involved in data collection and specify the duration of the data collection process (indicating the timeframe).

6.1.5.5 Data Analysis: This section provides an overview of the data analysis methodology employed, including the statistical techniques utilized in the data analysis process.

6.1.6 Results: Present the research findings through a clear and focused analysis or synthesis, aligned with the research objectives. Elaborate on the research outcomes primarily through descriptive narratives. In the case of numerous studied variables or numerical data, represent them graphically through tables, charts, and graphs, integrating them seamlessly into the content. Accompany these visual representations with concise and comprehensive explanations to convey the essence succinctly.

6.1.7 Conclusion: Summarize key points derived from the research.

6.1.8 Discussion: Elaborate on how the research aligns with hypotheses, using relevant theories and studies to support the discussion of results.

6.1.9 Suggestion: Suggestions are divided into:

6.1.9.1 Suggestions for the application of research findings: Offer suggestions for the implementation of research outcomes. The author should address the question of how the discovered research findings can be applied to derive practical benefits.

6.1.9.2 Suggestions for future research: Recommend exploring additional issues or variables to enhance the overall comprehensiveness of the study.

6.2 Academic Article

6.2.1 Introduction: Describe the article's significance before delving into the content.

6.2.2 Body: Present new phenomena or knowledge relevant to the current academic context. Establish causal relationships, cite various sources, and give reasons supported by academic evidence that comes from studying and researching, as well as the author's own experiences. This is done to make the information trustworthy and believable for the readers.

6.2.3 Conclusion: Summarize key points and emphasize the significance of the presented information.

7. References: Include only the documents cited in the article, formatted accurately and completely.

Document Citation

Citing documents is a crucial aspect of scholarly writing. The cited documents should not exceed 10 years, adhering to the American Psychological Association (APA) citation style. The citation should be formatted as follows:

1. In-text Citations:

Citations within the text serve as explicit references to the sources of information presented in the text. The author-date citation method is employed,

wherein the author's name and the publication year are provided at the end of the text where the citation is needed.

1.1 Citations for Individuals:

1.1.1 Citing 1–2 Authors:

In cases where the author's name is an integral part of the article.

Phoosri and Treesopanakorn (2018)

Smith (2019)

In cases where the author's name is not an integral part of the article.

(Phoosri & Treesopanakorn, 2019).

(Smith, 2019).

1.1.2 Citing 3–5 Authors:

For articles with three to five authors, cite all names the first time you cite the source. In subsequent citations, use the first author's last name followed by "et al."

In cases where the author's name is an integral part of the article.

First citation:

Treesopanakorn, Leethong-in, and Boonkaew (2018)

Subsequent citation:

Treesopanakorn et al. (2018)

In cases where the author's name is not an integral part of the article.

First citation:

(Treesopanakorn, Leethong-in, & Boonkaew, 2018)

Subsequent citation:

(Treesopanakorn et al., 2018)

1.1.3 Citing 6 or More Authors:

For articles with six or more authors, use the first author's last name followed by "et al." and the publication year. This format is the same for both the first and subsequent references.

In cases where the author's name is an integral part of the article.

Treesopanakorn et al. (2018)

In cases where the author's name is not an integral part of the article.

(Treesopanakorn, Leethong-in, &

Boonkaew, 2018)

1.1.4 Citing Multiple Works:

Multiple works should be cited in alphabetical order of the authors' surnames, separated by semicolons.

(Johnson, 2019; Ortega et al., 2018;

Peterson, 2019).

1.2 Citing Organizations:

Reference organizations by their name as they appear.

(Chiang Mai Rajabhat University, 2019).

2. References:

The references section compiles all cited works at the end of the document. Each entry is arranged alphabetically by the author's last name. Translate each reference entry into English, specifying the original language of the referenced document at the end of each reference entry (e.g., [In Thai], [In Chinese]). There are details as follows:

2.1 Book

Author. (Year of Publication). *Title of Book*. (Edition).

Place of Publication: Publisher.

Example:

Treesopanakorn, K. (2560). *Handball*. (2nd ed.). Chiang Mai: Chiang Mai Rajabhat University. [In Thai]

Buchanan, D. A. & Huczynski, A. A. (2019). *Organizational behaviour*. (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.

2.2 Journal and Magazine

Author. (Year of Publication). Title of the article. *Title of Journal*, Volume(Issue), Page Range.

Example:

Sakulsriprasert, S. (2022). The psychometric properties of teacher attributions testing. *Journal of graduate research*, 13(2), 103–116. [In Thai]

Ryve, A. & Hemmi, K. (2019). Educational policy to improve mathematics instruction at scale: Conceptualizing contextual factors. *Educational Studies in Mathematics*, 102(3), 379–394.

2.3 Electronic Media

Author. (Year of Online Publication). *Title of work*.

Retrieved from <http://www.....>

Example:

Phonvichai, T. (2016). *Aec go on*. Retrieved from <http://www.thairath.co.th/content/613039> [In Thai]

Lawson, H. A. (2019). *Social determinants of the physical education system*. Retrieved from <http://www.radpsynet.org/docs/wollman-attitude.html>

2.4 Conference Proceedings

Author. (Year of Publication). Title of the article. In *Name of Conference Proceedings* (page number). Month–Date, Year. City of Publication: Publisher.

Example:

Pinsuwan, S. & Keawnopparat, S. (2006). Experimental and computational studies of epithelial transport of mefenamic acid ester prodrugs. In *The Thailand Research Fund (Ed.), RGJ-Ph.D. Congress VII*, (p. 88–95). April 20–22, 2006, Bangkok: The Thailand Research Fund.

2.5 Thesis and Dissertation

Author. (Year of Publication). *Title of thesis*. (Degree Level, Department, Institution).

Example:

Katang, K. (2018). *The management of learning resources to support the philosophy of the sufficiency economy, Ban Mae Daet Noi School, Galyani Vadhana district, Chiang Mai province*. (Master thesis, Education and Administration, Chaing Mai Rajabhat University). [In Thai]

Examples of Formatting Tables, Diagrams, and Figures (Using a Single Column)

1. Table

Table 1 Chang in the Employment Rates of Young Black Men, by Age and Educational Status, 1992 – 2000

Age and educational status	Employment rate		Absolute change
	1992	2000	
Enrolled in school			
Ages 16 – 24	22.5	29.4	6.9
Ages 16 – 19	17.4	22.8	5.4
Ages 20 – 24	35.8	46.7	10.9
Not enrolled in School, age 20 – 24			
All levels of education	62.2	66.2	40.0
Less than high school diploma	41.6	48.4	6.8
High school diploma only	64.2	66.7	2.5
Some college, no bachelor’s degree	73.8	79.6	5.8
College graduate	85.7	88.1	2.4

2. Picture, Figure, and Graph: Utilize a single-column format while ensuring clarity.

2.1 Picture

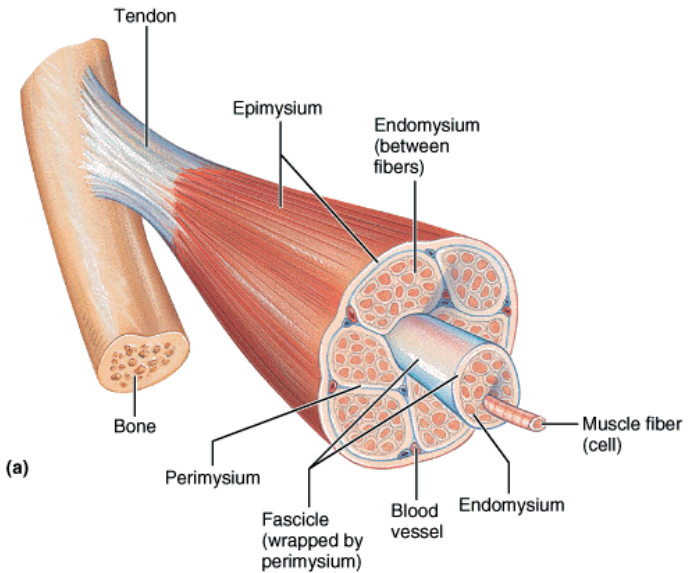
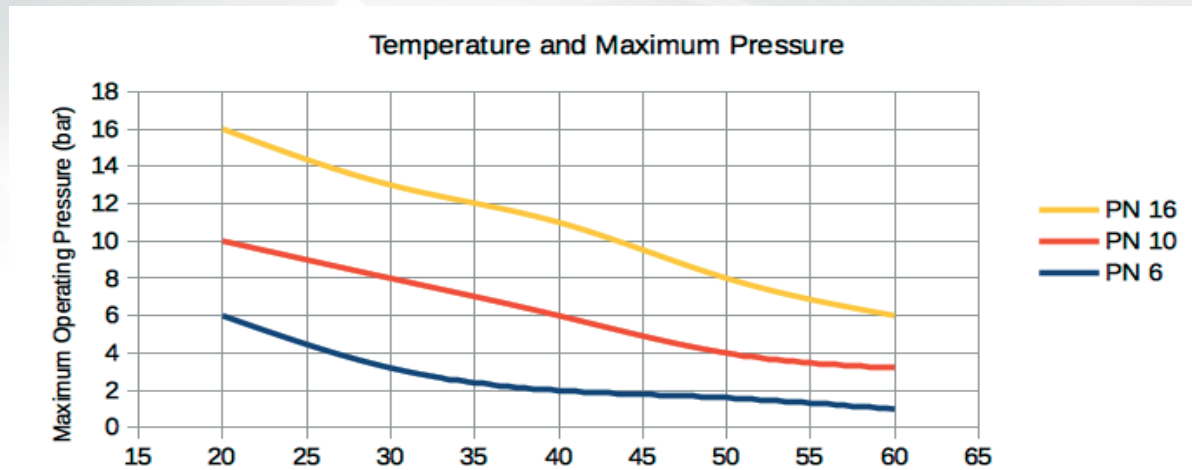

Figure 1 Muscle Coverings

2.2 Graph

Graph 1 Pe pipe temperature operating pressure

3. **Diagram:** Utilize a single-column format while ensuring clarity.

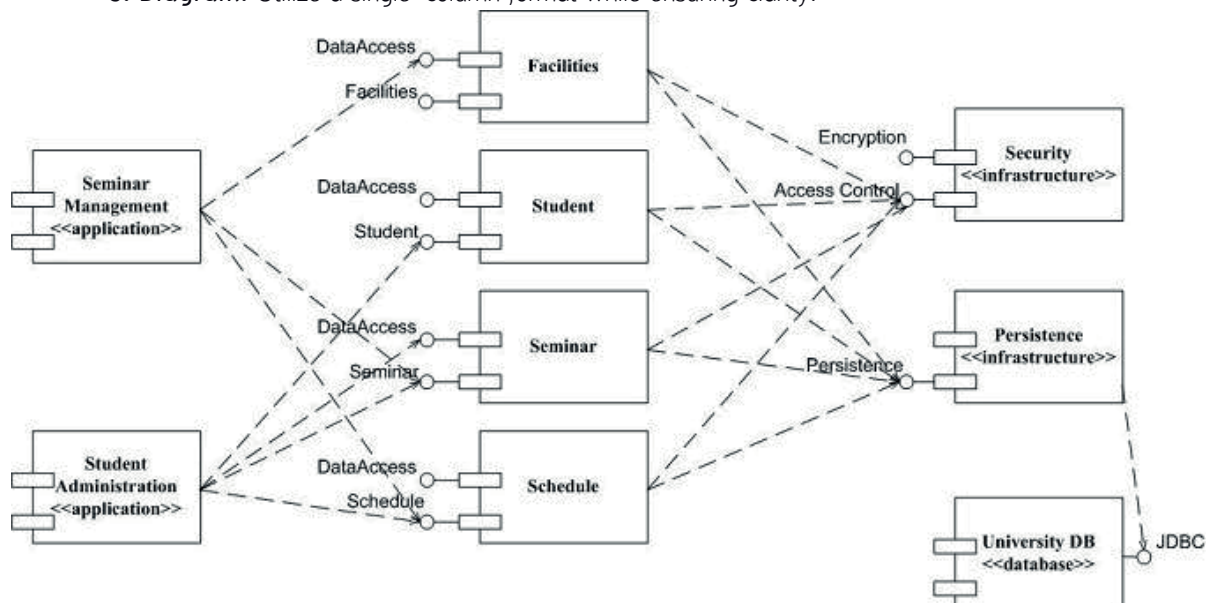

Figure 1 UML 2. x Component Diagram

1.25 นิ้ว

ตัวอย่างการจัดรูปแบบบทความวิจัย**ชื่อเรื่องภาษาไทย (TH Niramit AS ขนาด 18 pt. ตัวหนา)****ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ (TH Niramit AS ขนาด 18 pt. ตัวหนา)**เมธาดิ ศรีคช^{1*} ยูพิน อินทะยะ² และ ชาตรี มณีโกศล³Methawadee Srkch^{1*}, Yupin Intaya² and Chatree Maneekosol³^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถนนช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย^{1, 2, 3}Chiang Mai Rajabhat University, 202 Chang Puak Road, Chang PuakSub-district, Mueang District, Chiang Mai Province 50300 Thailand

*Corresponding author E-mail:

บทคัดย่อ (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

xxxxxxxxxไม่ควรเกิน 500 คำ.....

1.25 นิ้ว

0.8 นิ้ว

.....(TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

คำสำคัญ : ไม่เกิน 5 คำ (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์

(TH Niramit AS ขนาด 12 pt. ตัวเอน)

0.8 นิ้ว

1 นิ้ว

ABSTRACT (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

xxxxxxxxxxไม่ควรเกิน500 คำ.....

1.25 นิ้ว

0.8 นิ้ว

.....(TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

KEYWORDS: Not more than five words (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

0.8 นิ้ว

← 2.98 นิ้ว	0.25 นิ้ว	← 2.98 นิ้ว
บทนำ (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)		กลุ่มตัวอย่าง (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวหนา)
xxxxx.....		xxxxx.....
.....		
.....		 (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)
.....		
.....(TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)		เครื่องมือการวิจัย (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวหนา)
		xxxxx.....
วัตถุประสงค์ของการวิจัย (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)		
xxxxx1.....		 (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)
..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)		การเก็บรวบรวมข้อมูล (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวหนา)
xxxxx2.....		xxxxx.....
..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)		
		 (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)
สมมติฐานงานวิจัย (ถ้ามี) (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)		การวิเคราะห์ข้อมูล (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวหนา)
xxxxx1.....		xxxxx.....
..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)		
xxxxx2.....		 (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)
..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)		
กรอบแนวคิดการวิจัย (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)		ผลการวิจัย (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)
xxxxx1.....		xxxxx.....
..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)		
xxxxx2.....		
..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)		 (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)
วิธีการดำเนินการวิจัย (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)		สรุปผลการวิจัย (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)
xxxxx.....		xxxxx.....
.....		
..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)		 (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)
ประชากร (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวหนา)		อภิปรายผลการวิจัย (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)
xxxxx.....		xxxxx.....
.....		
..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)		

อภิปรายผลการวิจัย (TH Niramit AS ขนาด 16 pt.
ตัวหนา)

XXXXX.....
.....
.....
..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (TH
Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวหนา)

XXXXX.....
.....
.....
..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

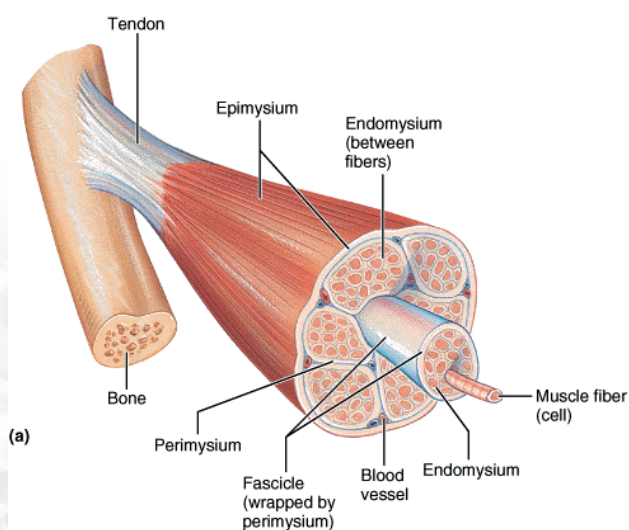
ข้อเสนอแนะ (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ (TH Niramit
AS ขนาด 14 pt. ตัวหนา)

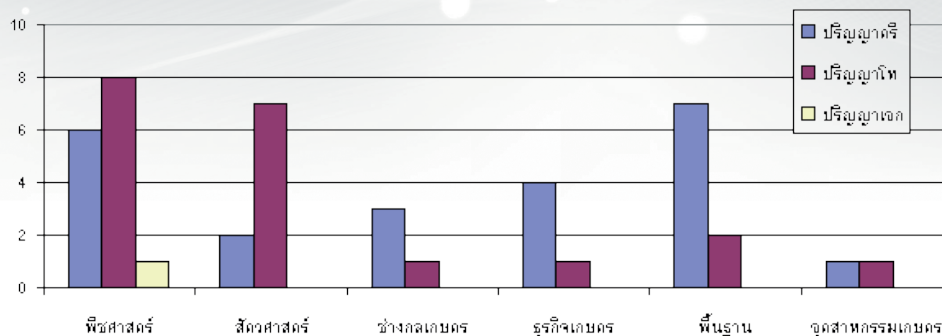
XXXXX.....
.....
.....
..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ระหว่างคะแนนก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

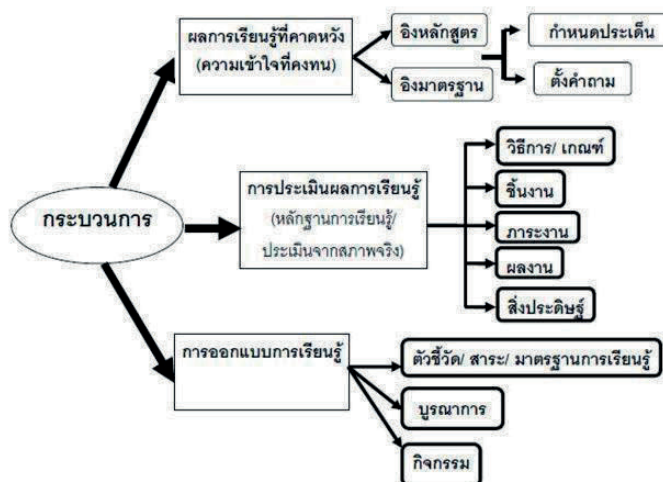
คนที่	คะแนน (ก่อนเรียน)	คะแนน (หลังเรียน)	คะแนน (ความก้าวหน้า)	ร้อยละของความก้าวหน้า
1	7	10	3	30
2	6	9	3	30
3	4	8	4	40
4	6	9	3	30
5	7	10	3	30
รวม	30	46	16	160
เฉลี่ย	6.00	9.20	3.20	32.00

ภาพที่ 1 เส้นใยกล้ามเนื้อ

แผนภูมิที่ 1 การเปรียบเทียบร้อยละของจำนวนข้าราชการครูจำแนกตามคณะวิชาต่าง ๆ

แผนภาพที่ 1 การจัดการเรียนรู้สู่ศึกษาแบบย้อนกลับ

ที่มา: Wattanabwanon, 2011

เอกสารอ้างอิง (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้า-หน้า.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต). ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความ. สืบค้นจาก <http://www>

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ใน เอกสารรวมเรื่องรายงานการประชุม, วัน เดือน ปี สถานที่จัด. เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ชื่อผู้พิมพ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. (ระดับปริญญาวิทยานิพนธ์, สาขาวิชา สถาบันการศึกษา).

(TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

แบบนำส่ง ☐ บทความวิชาการ ☐ บทความวิจัย

บวจ. - 1

เพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

วันที่ส่งบทความ.....

ชื่อ-สกุล ผู้นิพนธ์บทความ (ภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ)

ตำแหน่งทางวิชาการ ☐ ศ. ☐ รศ. ☐ ผศ. สถานะผู้นิพนธ์บทความ ☐ อาจารย์ ☐ นักวิจัย ☐ นักศึกษา (ป.เอก/ป.โท)

สถานที่ติดต่อได้สะดวก.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

โทรสาร.....โทรศัพท์มือถือ.....E-mail.....

ชื่อเรื่องภาษาไทย.....

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ.....

ชื่อผู้นิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) 1.ภาษาไทย.....ภาษาอังกฤษ.....

ตำแหน่งทางวิชาการ.....สังกัด.....

ชื่อผู้นิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) 2.ภาษาไทย.....ภาษาอังกฤษ.....

ตำแหน่งทางวิชาการ.....สังกัด.....

ชื่อผู้นิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) 3.ภาษาไทย.....ภาษาอังกฤษ.....

ตำแหน่งทางวิชาการ.....สังกัด.....

คำรับรองของผู้นิพนธ์

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ ปฏิบัติตามจริยธรรมการตีพิมพ์บทความเพื่อเผยแพร่ในวารสารบัณฑิตวิจัย

ลงชื่อ.....ผู้นิพนธ์บทความ
(.....)

คำรับรองของอาจารย์ที่ปรึกษา (กรณีผู้นิพนธ์บทความเป็นนักศึกษา)

ข้าพเจ้าได้พิจารณาถ้อยแถลงและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาบทความ และนักศึกษาได้แก้ไขตามข้อเสนอแนะดังกล่าวแล้ว

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความของนักศึกษามีคุณภาพและสามารถนำไปเผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการได้

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษาวินิจฉัย
(.....)

สำหรับเจ้าหน้าที่

ลำดับบทความ.....วันที่รับบทความ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้รับค่าลงทะเบียนบทความ “วารสารบัณฑิตวิจัย” ประจำปีที่ เล่มที่

จาก.....สังกัด.....ชำระวันที่.....

เป็นจำนวนเงิน บาท (.....) ไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

จึงลงนามรับทราบ

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ
(.....)

...../...../.....

หนังสือรับรอง
ก่อนการตีพิมพ์บทความในวารสารบัณฑิตวิจัย
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

เรียน บรรณาธิการวารสารบัณฑิตวิจัย

ตามที่ข้าพเจ้า.....
ได้ส่งบทความเรื่อง.....
.....

เพื่อตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตวิจัยและกองบรรณาธิการได้รับพิจารณาบทความของข้าพเจ้าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าและผู้นิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) ขอรับรองว่า บทความที่เสนอมานี้ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์หรือไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือแหล่งตีพิมพ์อื่นใด หรือได้รับการตอบรับให้ตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น และปฏิบัติตามจริยธรรมการตีพิมพ์บทความเพื่อเผยแพร่ในวารสารบัณฑิตวิจัย

ข้าพเจ้าและผู้นิพนธ์ร่วม ยอมรับนโยบายการพิจารณาตีพิมพ์ผลงานของวารสารบัณฑิตวิจัย ทั้งยินยอมให้กองบรรณาธิการมีสิทธิพิจารณาและตรวจแก้ต้นฉบับได้ตามที่เห็นสมควร พร้อมนี้ขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่วารสารบัณฑิตวิจัย หากมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ แผนภูมิ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และ/หรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ข้าพเจ้าและผู้นิพนธ์ร่วม ยินยอมรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว

หาก กองบรรณาธิการวารสารบัณฑิตวิจัยตรวจพบว่าคำรับรองดังกล่าวไม่เป็นความจริง รวมทั้งหากข้าพเจ้าไม่ปฏิบัติตามนโยบายการพิจารณาตีพิมพ์ผลงานของวารสารบัณฑิตวิจัย กองบรรณาธิการ มีสิทธิ์ยกเลิกบทความของข้าพเจ้าออกจากวารสารบัณฑิตวิจัยได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบล่วงหน้า และข้าพเจ้าขอรับรองและยินยอมปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าวข้างต้น พร้อมทั้งลงนามรับรองไว้ที่ข้างท้ายของหนังสือรับรองฉบับนี้

ลงนามผู้นิพนธ์หลัก (คนที่ 1)

ลงนามผู้นิพนธ์ร่วม (คนที่ 2)

.....
(.....)
...../...../.....

.....
(.....)
...../...../.....

หมายเหตุ: ให้ผู้นิพนธ์หลักและผู้นิพนธ์ร่วมลงนามให้ครบทุกท่าน หากมีผู้นิพนธ์มากกว่า 2 ท่าน สามารถเพิ่มเติมรายชื่อผู้ลงนามข้างท้ายได้ตามจำนวนผู้นิพนธ์บทความทั้งหมด

ลิขสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

วารสารบัณฑิตวิจัย ฉบับออนไลน์

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/banditvijai>

ออกแบบ/พิมพ์ที่

เจริญพรินทร์เอ็กซ์เพรส

83/1 หมู่ 14 ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

โทรศัพท์ 088 291 1758

วารสารบัณฑิตวิจัย

JOURNAL OF GRADUATE RESEARCH

ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2569) Vol.16 No.2 (July - December 2025)

JOURNAL OF GRADUATE RESEARCH

Vol. 16 No. 2 (July - December 2025)

ISSN 2229-2756 (Print) ISSN 2651-1401 (Online)

JGR-16-2-A01	Academic Article The Life Development Project Model: An Innovative Learning Process Management of the Learning Institute for Everyone <i>Kannika Panyavong, Surasak Sookmak and Suphakara Kurukarnkaset</i>
JGR-16-2-R01	Research Article Educational Experiences in the Undergraduate Program, Interests, and Motivations for Future Career Choices Among Third-Year Students at Puey Ungphakorn School of Development Studies, Thammasat University <i>Yada Khunsri, Pimwimon Promviset, Pronnapat Pimdod, Pitchayaporn Hemmin, and Kanokwara Phuangprayong</i>
JGR-16-2-R02	The Study of the Current Situation and Approaches to Promoting and Regulating Teachers' Behavior in Accordance with the Code of Professional Ethics <i>Kantita Sripa, Kwunkaew Malai, Theeravut Ninphet, Sonthaya Jindamook, and Monthip Niyompan</i>
JGR-16-2-R03	Development of a Storytelling Manual to Promote Executive Function Skills for Life Management Toward Success in Early Childhood <i>Chatwilai Surinchompoo, Kawin Boonprakorn, and Manatsawee Buransri</i>
JGR-16-2-R04	The Effects of an Integrated Group Counseling Program for Enhancing Multicultural Social Skills of Pre-service Teachers in the Southern Border Provinces <i>Maithai Chaiyapan, Jirasuk Suksawat, Purimpratch Khaninphasut, and Putcharee Junpeng</i>
JGR-16-2-R05	Needs Assessment for Capacity Building in Developing Routine Work into Research Among Staff of the Innovative Learning Institute, University of Phayao <i>Narin Nonthamand</i>
JGR-16-2-R06	Leadership in the Digital Era that Affects the Academic Administration Efficiency of School Administrators under Bangkok Eastern Bangkok District <i>Namchok Munkhong and Tuanjai Donprasit</i>
JGR-16-2-R07	Developing Communicative Competency and Higher-Order Thinking Competency of Grade 9 Students Using the Synectics Learning Approach Integrated with Social Media <i>Nannapat Tanasamban and Dhanita Dounwilai</i>
JGR-16-2-R08	Development of an Assessment Criteria for Scientific Communication Skills in Science Shows for Upper Elementary Students <i>Tarika Meebut and Tepkanya Promkatkeaw</i>
JGR-16-2-R09	An Analysis of Factors Influencing the Selection of Cooperative Education Workplaces and Their Alignment with Educational Quality Assurance Standards <i>Anisa Kanadphol, Chainun Chaiyasain and Kamonwan Sangtong</i>
JGR-16-2-R10	Development of a Test and Ability Criteria for National Youth Archery Athletes <i>Watcharakan Hothong, Gochaphan Maneewong and Chaloeiphon Bunkoed</i>
JGR-16-2-R11	The Development of an English Learning Promotion Application for Early Childhood Learners in Professional Learning Community Network Schools <i>Kanchana Yolsiritham, Walaiporn Mektrairat and Prasop Yolsiritham</i>

GRADUATE SCHOOL CHIANG MAI RAJABHAT UNIVERSITY

202 Chang Puak Road, Chang Puak Sub-district, Muang District, Chiang Mai, 50300 Thailand

Tel. 097 970 4563 Website: <http://www.graduate.cmru.ac.th>